

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
KULLANILMAK ÜZERE METİN DİL BİLİMSEL
ÖLÇÜTLER ÇERÇEVESİNDE BİR METİN
DEĞİŞTİRİM DENEMESİ: RIFAT ILGAZ-ŞEKER
KUTUSU**

Nadire DİNÇKURT

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

2024

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILMAK ÜZERE METİN DİL
BİLİMSEL ÖLÇÜTLER ÇERÇEVESİNDE BİR METİN DEĞİŞTİRİM DENEMESİ:
RIFAT ILGAZ-ŞEKER KUTUSU**

(A Text Change Trial Within the Framework of Text Linguistic Criteria to be Used in
Teaching Turkish to Foreigners: Rifat Ilgaz-Şeker Kutusu)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nadire DİNÇKURT

Danışman: Doç. Dr. Sıddık BAKIR

Erzurum
Ekim, 2024

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Nadire DİNÇKURT tarafından hazırlanan “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılmak Üzere Metin Dil Bilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Metin Değiştirim Denemesi: Rıfat Ilgaz-Şeker Kutusu“ başlıklı çalışması 13 / 09 / 2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Prof. Dr.Nurşat BİÇER <i>Amasya Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Danışman:	Doç. Dr. Sıddık BAKIR <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr.Üyesi Fatma GEREZ TAŞGIN <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

.... / / 202..

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılmak Üzere Metin Dil Bilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Metin Değiş-tirir Denemesi: Rıfat İlgaz-Şeker Kutusu” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

... / ... / 20..

Aslı ıslak imzalıdır

Nadire DİNÇKURT

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun / ... / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun / ... / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı tamamlamada benden ilgisini ve desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Doç. Dr. Sıddık BAKIR'a öncelikle teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez çalışmasını destekleyen Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırmaları Projesi (BAP) birimine teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez çalışması esnasında beni destekleyen arkadaşlarım ve meslektaşlarım Zeynep SÖMEK, Reyhan ÇIRAKOĞLU, Muhammed YILMAZ, Meryem BİLGİN ÇOLAK, Begüm Sultan ÜNSAL'a ve sorularımı her zaman içtenlikle yanıtlayan Dr. Ayşe ŞİMŞEK hocama teşekkürlerimi borç bilirim.

Bu süreçte yanımda olan ve fikirleri benim için kıymetli olan babam Mehmet Ali ÇELİK'e, bana her zaman inanan değerli annem Sibel ÇELİK'e, beni dinleyen ve maddi manevi destek olan sevgili kız kardeşim İrem ÇELİK'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Yanımda olabileceğim zamanlardan aldığım, doğumundan beri bu süreçte tanık olan canım oğlum Yalın DİNÇKURT'a ve varlığıyla bana güç veren, kolaylaştıran eşim Emre Yasin DİNÇKURT'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Nadire DİNÇKURT

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILMAK ÜZERE METİN DİL BİLİMSEL ÖLÇÜTLER ÇERÇEVESİNDE BİR METİN DEĞİŞTİRİM DENEMESİ: RIFAT ILGAZ-ŞEKER KUTUSU

Nadire DİNÇKURT

Ekim 2024, 165 Sayfa

Amaç: Bu çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi alanına materyal kazandırmaya yöneliktir. Çalışmada belirlenen yazar Rıfat Ilgaz’ın “Şeker Kutusu” hikâyesi A2 seviyesinde uyarlanarak alana materyal kazandırmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, doküman analizi yoluyla yapılan bir çalışmadır. Araştırmanın evreni, Türkçe edebî eserler; örnekleme, Rıfat Ilgaz’ın “Şeker Kutusu” adlı hikâyesidir.

Bulgular: Araştırmanın amacı doğrultusunda; Türkçeyi düzgün kullanması, tanınmış bir yazar olması ve seviye olarak yetişkinlere okutulabilecek hem ulusal değerlerin hem de evrensel değerlerin işlendiği hikâyeleri olması bakımından Rıfat Ilgaz uygun bir yazar olarak düşünülmektedir. Örneklem olarak seçilen Rıfat Ilgaz’ın öyküsünün uyarlanmasıyla elde edilen veriler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için uygun görülen Avrupa Dil Gelişim Dosyası ölçütleri ve metin dil bilimsel ölçütler bağlamında incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Metindeki kelimelerin türleri ve kökleri incelenerek kullanım sıklıklarına bakılmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretme amaçlı hazırlanmış setlerden olan Yunus Emre Enstitüsüne ait Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nden faydalanılarak oluşturulan seviyelere göre, öğrenenlerde bulunması beklenen hedef dil yapıları belirlenmiştir. Ardından uyarlama/sadeleştirme, metin dil bilimsel ölçütler temel alınarak yapılmıştır.

Sonuçlar: Türkçe öğretiminde materyal eksikliği üzerine tartışmalar devam etmektedir. Türkçe öğretimini ileri seviyeye taşımaya yönelik olarak alanda yeterli ölçüde materyal oluşturulmalı ve alana katkı sağlayacak farklı uygulamalar geliştirilmelidir. Öğretene ve öğrenene kolaylık sağlayacak, öğrencinin seviyesine ve onu ileri seviyeye taşımaya uygun eserlerin sayısının artması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: metin sadeleştirme, yabancılara Türkçe öğretimi, a2 seviyesi, Rıfat Ilgaz, Şeker Kutusu

ABSTRACT

MASTER’S THESIS

AN ATTEMPT AT TEXT MODIFICATION WITHIN THE FRAMEWORK OF TEXT LINGUISTIC CRITERIA FOR TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS: RIFAT ILGAZ-ŞEKER KUTUSU

Nadire DİNÇKURT

October 2024, 165 Pages

Purpose: This study aims to contribute to the field of teaching Turkish to foreigners by providing new teaching materials. The story “Şeker Kutusu” by Rıfat Ilgaz, the selected author, is adapted to the A2 level with the aim of introducing a new material to the field.

Method: This research is conducted through document analysis. The population of the study consists of Turkish literary works, while the sample is Rıfat Ilgaz’s story “Şeker Kutusu.”

Findings: In line with the research objective, Rıfat Ilgaz is considered an appropriate author due to his proficient use of the Turkish language, his recognition as a well-known writer, and his stories, which address both national and universal values, suitable for adult readers. The data obtained from the adaptation of the selected story by Rıfat Ilgaz were analyzed and evaluated within the framework of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and text linguistic criteria deemed appropriate for teaching Turkish as a foreign language. The types and roots of words in the text were examined, and their frequency of use was assessed. The target language structures expected of learners, based on levels set by textbooks such as Yedi İklim Türkçe and Istanbul Turkish for Foreigners as well as the Common European Framework of Reference for Languages, were determined. The adaptation/simplification was then carried out based on text linguistic criteria.

Conclusion: Discussions regarding the lack of materials for teaching Turkish continue. To advance Turkish language teaching, adequate materials should be developed, and different approaches that contribute to the field should be explored. There is a need for an increase in works that will facilitate both teachers and learners, suited to the learners' levels and capable of advancing them to a higher level.

Keywords: text simplification, teaching Turkish to foreigners, A2 level, Rıfat Ilgaz, Şeker Kutusu

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Varsayımlar	4
Terim ve Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	6
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.....	6
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Beceriler	7
Dinleme	9
Konuşma	10
Yazma	11
Okuma	14
Yabancılar a Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisi	17
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Kullanımının Önemi	19
Yabancılar a Türkçe Öğretiminde Metnin Yeri ve Seçimi	21
Özgün Metin	25
Sadeleştirilmiş Metin	26

Sadeleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar	29
Metin Dil Bilimsel Ölçütler	29
Bağlaşıklık	31
Bağdaşıklık.....	32
Gönderim	33
Tutarlılık.....	35
Kabul Edilebilirlik.....	36
Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni	38
Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne Göre A2 Düzeyinde Dil Bilgisi Kazanımları.....	40
İlgili Araştırmalar.....	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	45
Yöntem	45
Araştırma Yöntemi.....	45
Veri Kaynakları.....	45
Verilerin Toplanması	46
Verilerin Analizi	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	49
Bulgular	49
Şeker Kutusu Hikâyesinin Bağlaşıklık ve Bağdaşıklık Ölçütleri Çerçevesinde	
Çözümlemesi.....	49
Hikâyenin Sözcüksel Bağlaşıklık Çözümlemesi.....	49
Hikâyenin Dil Bilgisel Bağlaşıklık Çözümlemesi	62
Rıfat Ilgaz'ın Şeker Kutusu İsimli Hikâyesinin A2 Seviyesine Uyarlanması/	
Sadeleştirilmesi	70
A2 Düzeyine Uyarlanmış Şeker Kutusu Hikâyesinin Çözümlemesi.....	94
BEŞİNCİ BÖLÜM	98
Tartışma ve Sonuç	98
Öneriler.....	100
KAYNAKÇA	101
EKLER	108
EK-1. Orijinal Metin ve Uyarlanmış Metin	108
EK-2. Metinde Bulunan Sıfatlar	115
EK-3. Metinde bulunan Zarflar.....	120
EK-4. Metinde Bulunan Deyimler	125
EK-5. Metinde Bulunan Ön Gönderim ve Art Gönderimler.....	130

EK-6. İstanbul Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki A1-A2 Dil Bilgisi Konuları.....	135
EK-7. Yunus Emre Enstitüsünün Yedi İklim Türkçe Seti Ders Kitaplarındaki A1-A2 Dil Bilgisi Konuları.....	136
EK-8. Yedi İklim Seti Temel Seviyeye Uygun Kelime Listesi	137
EK-9. Sertifika	151
ÖZ GEÇMİŞ.....	152

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Türkçenin Okunabilirlik Aralıkları</i>	22
Tablo 2. <i>Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni 'nde Belirlenmiş Düzeyler</i>	40
Tablo 3. <i>AOBM'ye Göre Hedef Öğrencilerin Bildiği Varsayılan Dil Bilgisi Yapıları</i>	41

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Dört Temel Becerinin Birbiriyle İlişkisi</i>	8
Şekil 2. <i>Şema Kavramının İşlev Şekli (http://www.aber.ac.uk)</i>	19
Şekil 3. <i>Orijinal Metindeki İsim ve Edat Soylu Sözcükler ile Fiil Soylu Sözcüklerin Oranı ...</i>	55
Şekil 4. <i>Orijinal Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk On Kelimenin Görünümü</i>	55
Şekil 5. <i>Orijinal Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk Beş Fiil ve Fiil Soylu Sözcüğün Görünümü</i>	56
Şekil 6. <i>Uyarlanmış Metindeki İsim ve Edat Soylu Sözcükler ile Fiil Soylu Sözcüklerin Oranı</i>	94
Şekil 7. <i>Grafik Uyarlanmış Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk On Kelimenin Görünümü</i>	95
Şekil 8. <i>Uyarlanmış Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk Beş Fiil ve Fiil Soylu Sözcüğün Görünümü</i>	96

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Akt.	: Aktaran
A.O.B.M	: Avrupa Ortak Başvuru Metni
CEFR	: The Common European Frame work of Reference for Languages (Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı/Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni)
O.C.	: Orijinal Cümle
U.C.	: Uyarlanmış Cümle
TÖMER	: Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)
Y.T.K.S.S	: Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Dünyanın giderek daha küçük bir yer hâline gelmesi ve insanların birbirleriyle iletişim kurma çabaları sonucunda ticaret, politika, eğitim, sağlık gibi çeşitli nedenlerle farklı dilleri öğrenme gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu durum, insanlık için ana dilin ötesinde başka diller öğrenme sürecinin önemini artırmıştır. Türkçe de içinde olmak üzere dillerin bazıları, insanlar arasında çeşitli nedenlerle daha etkin ve hızlı bir biçimde yayılmıştır. Bu durum, özellikle kadim bir tarihe sahip olan diller için de geçerlidir (MEB, 2020).

Gümüş ve Mutlu'ya (2021) göre teknoloji ve iletişimdeki ilerlemeler, 21. yüzyılda ülkeler arasındaki ekonomik ve stratejik ilişkilerin artmasına neden olmuştur. Kültürel alışveriş, turizm, ekonomi ve eğitim alanlarında iş birliklerinin artması, yabancı dil öğrenme ihtiyacını zorunlu hâle getirmiştir.

Türkçe, dünyanın en eski ve en yaygın konuşulan dillerinden biridir. Son yıllarda Türkiye'de yaşanan değişimler ve gelişimlerin etkisiyle Avrupa Birliği ülkeleri dâhil birçok ülkede Türkçeye olan ilgi artmıştır. Farklı dilleri konuşan, farklı yaş gruplarından ve eğitim seviyelerinden insanlar, Türkçe öğrenmek için Türkiye'ye gelmekte ya da kendi ülkelerinde Türkçe öğrenmektedirler. Bu durum, dünyanın çeşitli bölgelerinden ve ülkelerinden insanların Türkçeyi öğrenme isteğini göstermektedir (Cingöz, 2023).

Türkçe, gerek tarihi gerekse yapısı ile zenginliğini kanıtlamış bir dildir. Geleneksel anlayışla sürdürülmeye çalışılan yöntemlerin zayıf kaldığı fark edilerek son zamanlarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin gerekliliği daha iyi anlaşılmış ve araştırmalar daha da yoğunlaşmıştır. Bu durumla beraber dilimizi öğretmek için belli sistematipler oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca hedef kitlenin seviyesi, dil öğrenme amacı, yaş seviyesi dikkate alınarak yapılan çalışmalar da bulunmaktadır.

Dünyanın her yerinde çeşitli kurumlarda devam eden Türkçe öğretimi faaliyetlerinde bazı sorunlarla karşılaşılmaktadır. Türkçenin ikinci dil olarak öğretilmesinde kullanılan yöntem, teknik ve materyalleri incelediğimizde günümüz gereksinimlerine uygun olmaması ve eksikliklerinin varlığı da önemli bir sorun olarak görülmektedir (Memiş, 2021). Memiş'in (2021) çalışmasına göre son dönemde birçok üniversite uluslararası eğitim pazarına yönelmiş ve Türkiye'nin mültecilerin hedef ülkelerinden biri hâline gelmesi neticesinde Türkçe öğrenme

talebini arttırmıştır. Türkiye, yabancılara Türkçe öğretiminde öğretim programı, öğretim materyali, ölçünlü ölçme-değerlendirme aracı, özel olarak yetiştirilmiş öğretici kaynağı, akademik çalışmalar için yol gösterici alan uzmanı, denetleme ve koordine etme çalışmaları gibi birçok hususta hazırlıksız yakalanmıştır. Alyılmaz'a (2010) göre ülkemizde ilköğretimden yükseköğretimin sonuna kadar Türkçe ana dili olarak öğretilse de öğrencilerin ana dillerini kullanmalarında sorunlar yaşadığı veya Türkçeyi sözlü ve yazılı olarak verimli şekilde kullanamadığı görülmektedir. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretimi konusunda da istenilen seviyeye ulaşılamamaktadır. Türkçe öğretimi de diğer dillerdeki gibi etkin olmalıdır. Problemlerin çözümü adına araştırmalar yapılmalı ve harekete geçilmelidir. Türkçe öğretiminde yaşanan sorunların da çözüm bulması Türkçenin uluslararası tanınırlığını ve öğrenilme oranını etkileyecektir. Bu araştırmayla yabancılara Türkçe öğretimi alanına destek sağlamak amaçlanmaktadır.

Türkçe öğretiminde temel becerilerden olan okuma becerisi alanında yeterli miktarda materyal bulunmadığı göz önüne alınarak yabancılara dil öğretiminde metin kullanımının önemli yer tuttuğu ifade edilebilir. Yabancılara Türkçe öğretim sürecinde metin kullanarak öğrenciye Türkçenin kuralları kavratılırken aynı zamanda Türkçenin incelikleri, dil öğrenmenin zevkli yanı fark ettirilir ve dilin kullanıldığı toplumun kültürü de aktarılır. Özellikle yetişkin eğitiminde dil seviyesinin yanında öğrenenin yaş seviyesine de dikkat edilmesi öğretim sürecinin etkili ve verimli geçmesi, öğretimin amaçlarına ulaşabilmesi için gereklidir. Kullanılan metinlerin içeriğinin veya dil yapılarının uygunluğu, metnin özgün hâlinin ya da sadeleştirilmiş, uyarlanmış hâlinin kullanımı ile ilgili son zamanlarda farklı çalışmalar yapılmaktadır.

Özellikle orta düzey için yapılan çalışmalar yoğunlukta başlangıç seviyesinde bir öğrenci için özgün metnin zorlayıcı ve motivasyon düşürücü etkisi olabileceği düşünülerek başlangıç seviyesi üzerine uyarlama çalışmalarının yapılması gerektiği sonuç olarak uyarlanmış/sadeleştirilmiş metin ile öğretilen ve öğrenene pratiklik sağlanacağı öngörülmektedir. Metin seçimi ve metnin sadeleştirilmesi esnasında metnin bağdaşıklığına ve tutarlılığına özen gösterilerek estetik kaygıları elden bırakmadan çalışmalar sürdürülmelidir. Sadeleştirilen metinlerle okuyucuya “anlaşılır girdi” sağlamak ve öğrenciye basitten karmaşığa, öğrenene görelilik esasına dayanan bir süreç yaratmak amaçlanmaktadır (Eroğlu, 2015).

Uyarlama üzerine yapılan çalışmaların benzerliklerine rağmen, dili öğrenen bireylerin seviyelerine uygun olarak gelişimlerine katkıda bulunabilecek çeşitli metinlerin sunulması, öğretmenlere de fayda sağlaması açısından önemli bir değer taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Literatür taramalarında materyal eksikliği olduğu görülmektedir. Kara'nın (2011) da belirttiği gibi Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretimi alanında pek çok eksiklik bulunmaktadır. Bunlara yabancılar için özel olarak hazırlanmış telaffuz eğitimi materyalleri, kelime öğretimi setleri, sıklık sözlükleri, seviyelere göre düzenlenmiş hikâye kitapları setleri, işitsel ve görsel ders materyalleri ile belirli aralıklarla dil öğretimi için tasarlanmış paket programlar gibi ders araç ve gereçleri örnek olarak gösterilebilir. Bu eksiklerden biri de okuma alanındaki materyal eksikliğidir. Özellikle yetişkin eğitiminde başlangıç seviyesinde (A1-A2) özgün metinler kullanmak ağır gelebilirken çocuklar için olan basit düzeyde metinler de motivasyon düşürücü bir etki yaratacağı düşünülmektedir. Yeni dil öğrenen başlangıç seviyesindeki öğrenciler için, özellikle yetişkinlerin, çocuk kitapları yerine kendi yaşlarına uygun metinlerle karşılaşması önemlidir. Bu durum, edebî zevk almalarını ve dili öğrenme konusunda motivasyon kazanmalarını sağlarken, aynı zamanda toplumun kültürüyle tanışmalarına da yardımcı olacaktır. Sadeleştirilmiş metinlerin dil öğrenme sürecinin ilk aşamalarında kullanılması, hem öğretmenler hem de öğrenciler için kolaylık sağlayacaktır.

Bu çalışma ile okuma alanında öğrenciye seviyesine uygun uyarlanmış metin hazırlamak ve öğreticiye erişilebilir materyal sunmak, böylelikle Türkçe öğretimini desteklemek amaçlanmaktadır.

Araştırmada, ülkemizde önemli yeri olan Hababam Sınıfı serisinin de yazarı Rifat Ilgaz'ın Şeker Kutusu isimli eseri başlangıç seviyesinde (A2) sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işlemi sırasında söz varlığının tespiti ve sözlükçe oluşturmak için Türk Dil Kurumu güncel Türkçe Sözlük'ten yararlanılmıştır, Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni okuma kazanımları, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek amacıyla hazırlanan Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı seviyelere göre öğrenenlerin hâkim olması beklenen dil bilgisi kazanımları ve sıklık sözlüğü dikkate alınarak sadeleştirme yapılmıştır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Yabancılara Türkçe öğretiminde işlenen dersler, kullanılan materyaller yardımıyla pekiştirilir ve öğrenilenlerin kalıcı olması sağlanır. Buradan hareketle öğrenenin yaşına ve dil seviyesine uygun materyallerin kullanılması, okuma becerisini geliştirmeye ve konuşma alanında telaffuz, vurgu, tonlama gibi unsurları doğru kullanmaya katkı sağlayacaktır.

Ayrıca Türkçe eğitiminde yetişkin öğrencilerin düşünce gelişimine uygun metinlerin kullanılması, öğrencilerin motivasyonlarını arttırarak dili öğrenmeyi daha zevkli hâle

getirecektir. Başlangıç seviyesindeki yetişkin öğrencilerin yaşına uygun metinlerle karşılaşması, dil öğrenim sürecinde daha aktif olmalarını sağlayacaktır.

Bu çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi alanında özellikle genç-yetişkin ve yetişkin öğrenenlerle çalışan eğitimcilere kaynak bir materyal niteliği taşıyacaktır. Hazırlanan metnin literatür açısından hem ulusal hem de uluslararası araştırmalarda örnek olabileceği ve Türkçe öğreten kurumlarca kullanılabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

1. Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni kazanımlarıyla,
2. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek amaçlı hazırlanan Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı (A2), İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı (A2) dil bilgisi kazanımları ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Çalışmanın varsayımları şu şekilde sıralanabilir:

1. Çalışma için seçilen Rıfat Ilgaz'ın “Şeker Kutusu” adlı eserinin içeriği bakımından yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı için kullanılabilir nitelikte olduğu varsayılmıştır.
2. Hedef dili öğrenenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmakta olan Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'na ait A2 seviyesinde dil bilgisi yapılarını ve söz varlığını bildikleri varsayılmıştır.
3. Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü'nden elde edilen sözcük sıklığı çalışmasıyla A2 eğitim setleri içerisindeki sözcükler tespit edilmiştir.
4. Öğrenenlerin bu sözcükleri bildiği ya da bilmesi gerektiği varsayılmıştır.

Terim ve Tanımlar

A2 Dil Seviyesi: Hedef dilin temel seviyesini yansıtan göstergeleridir.

Hikâye: Olmuş ya da olabilecek olayların yazılı veya sözlü anlatım kitabında kısa bir şekilde anlatıldığı edebiyat ürünüdür (Kavcar, 2012).

Rıfat Ilgaz: 1911-1993 yılları arasında yaşamış toplumcu, gerçekçi Türk yazar. Aynı zamanda şair ve öğretmendir. “Hababam Sınıfı” serisiyle tanınmaktadır (Bezirci, 2014).

Sadeleştirilmiş Metin: Metnin karmaşıklığını azaltmayı, okunabilirliği ve metnin anlaşılma düzeyini arttırarak bilişsel yükü azaltmayı hedefleyen dil bilgisel/anlamsal değişikliklerdir.

Özgün Metin: Dergi, kitap, gazete, mektup, resmî yazışma, televizyon ekranları gibi farklı şekillerde dili öğretmek için kullanılan, üzerinde oynanmamış metinlerdir. Ayrıca bu metinler hayatımızın her anında ve kolaylıkla ulaşılabileceğimiz metinlerdir (Eroğlu, 2015).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Türk Dil Kurumuna göre (2005) “Ana dilin dışında olan dillerden her biri.” anlamına gelen “yabancı dil”, küreselleşen dünyada zorunlu hâle gelmiş bulunmaktadır. Teknolojik gelişmelerin artmasıyla insanların birbirleriyle iletişim zorunluluğu artmaya başlamıştır. Bu durum beraberinde farklı diller öğrenme ihtiyacı oluşturmaktadır. Güzel ve Barın (2013) çalışmasında Türkçenin UNESCO ana dili sıralamasında dünyada en çok konuşulan diller içinde üçüncü sırada, resmî diller içinde ise beşinci sırada yer almakta olduğu belirtmektedir. Türkçe, birçok insan tarafından öğrenilmek istenmektedir. Türkçe öğrenme ihtiyacını arttıran sebepler arasında ülkenin stratejik konumu ve ekonomik potansiyeli yer almaktadır. Bu durum da Türk dilinin en çok öğrenilen dillerden olduğu ve dil öğretimiyle ilgili çalışmaların süratle ilerlemesi gerektiğini göstermektedir. Nitekim bu alandaki çalışmalar da zamanla hız kazanmıştır (Hafif, 2024).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi uzun yıllara dayanmaktadır fakat son yıllarda ülkemize yapılan göçler, gelen mültecilerin ülkemize uyum sağlamasını dolayısıyla hızlı bir şekilde dilimizin öğretilmesini gerekli kılmıştır. Dolayısıyla Türkçe öğrenmeyi isteyenlerin ihtiyaçlarını ve seviyelerini dikkate alan yeni programların hazırlanması ve geliştirilmesi gerekmektedir (Demir, 2014). Bu amaçla üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenciler bu alana yönlendirilerek gerek Millî Eğitim Bakanlığı gerekse Türkçe Öğretim Merkezi gibi kurumlarında eğitici eğitimleri verilerek alan açığı giderilmeye çalışılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili ve verimli olabilmek için, Demir’in (2014) ifadesinde de yer aldığı gibi dil öğretiminde modern yöntem ve tekniklerin yanı sıra yenilenmiş programlar olmalı ve öğrencilerin motivasyonunu yüksek tutacak aktivitelerin, materyallerin kullanılması gereklidir. Dil öğretiminde temel yaklaşım, dilin sadece yapısını ve kurallarını değil, aynı zamanda ulusun kültürünü, yaşayış tarzını ve düşünce yapısını da öğrenmektir. Bu yaklaşımla, dil öğrenimi daha anlamlı ve kalıcı hâle gelmektedir.

Teknolojinin gelişmesi ve öğretim alanında kullanılmaya başlamasıyla beraber, öğrenciler artık her yerde dil pratiği yapma, dil seviyesini gözlemleme, farklı materyallerden yararlanma şansına sahiptir. MEB’in 2020 yılında Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

(UNICEF) desteğiyle ‘Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretimi Eğitici Eğitimi Kursu’ için hazırladığı yayında internet üzerinden erişilebilen dil öğrenme platformları, uygulamalar, çevrimiçi siteler tanıtılmış ve öğrencilere dil becerilerini geliştirebilecekleri zengin bir ortam sunulacağı yönünde bilgilendirmeler yapılmıştır. Bu yayında eğiticinin ve öğrencinin çevrimiçi platformları, Web 2.0 araçlarını kullanmasının Türkçe öğretiminde etkililiği üzerine durulmuştur. Her öğrencinin öğrenme stili ve ihtiyaçlarının farklı olacağına değinilen sette öğretmenlerin öğrenci farklılıklarına da dikkat ederek ders hazırlaması gerektiği, bunun öğreticiler ve öğrenciler için önemli olduğu belirtilmektedir.

İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde, öğreticilerin her geçen gün yeni öğretim yöntemlerini öğrenmeleri, yenilenmeleri, kendilerini geliştirmeleri ve akademik gelişmeleri takip etmeleri gerekmektedir. Öğrenci ihtiyacına göre eğitim teknolojileri kullanmak, öğrenci yaşına-seviyesine uygun materyalleri kullanmak, öğretim stratejilerini güncellemek etkili bir Türkçe öğretimi için önemlidir. Dil öğretilirken öğretmenlerin ve öğrencilerin iş birliği içinde hareket etmeleri, öğreticinin öğrenciye uygun materyallerle yaklaşması dil öğrenme sürecinde motivasyonu ve öğretim kalitesini arttıracaktır.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Beceriler

Kültürün önemli bir yapısı olan dil, bulunduğu çevreye göre şekillenir. Türkçe köklü diller arasında yer almaktadır ve tarihi eskiye dayanan bir dil olması sebebiyle zengin bir dildir. Türkçe öğrenen yabancılar için bu zenginlik, bazı karışıklıklara neden olmaktadır. Bunlar arasında dil bilgisi kurallarının sayıca fazla ve ayrıntılı oluşu, farklı ses özelliklerinin bir arada bulunmasından kaynaklı fonetik yapısı, öğrenecek kişinin ana dilinin Ural-Altay dil grubuna uzak olması gibi sorunlar sıralanabilir. Türkçeye yakın dillerin herhangi birini konuşan bireyler Türkçeyi de rahatlıkla öğrenebilmektedir. Öğrenecek kişinin konuştuğu dil ile Türkçenin farklılıkları belirlenerek bu sorunların üstesinden gelinebilmektedir.

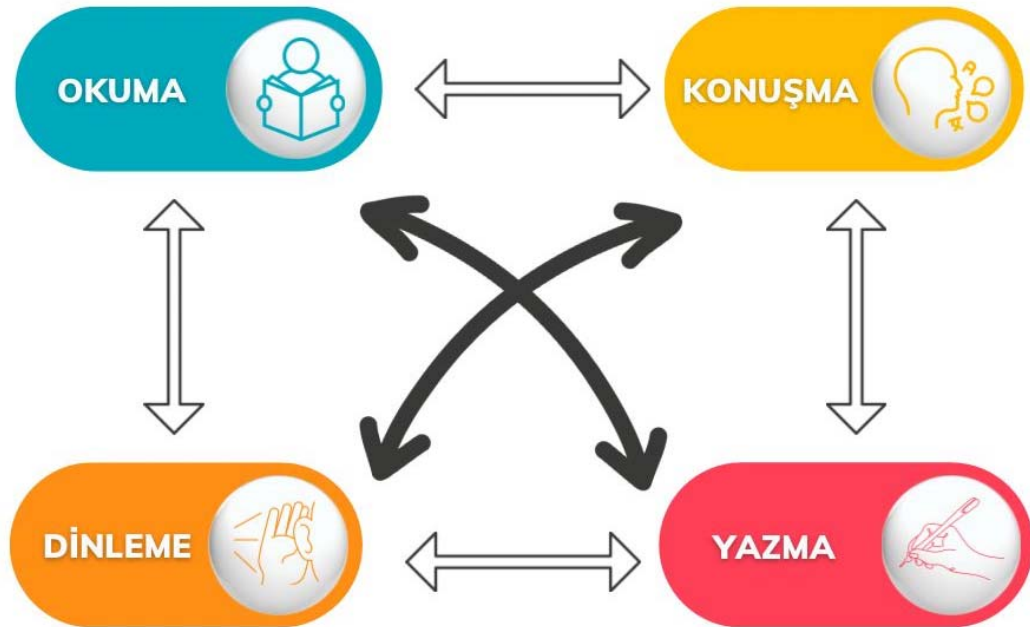
Yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde Türkçenin yapısına ve dil bilgisi gibi kurallarına bakılarak sorunlar çözüme kavuşturulabilmektedir. Sorunlara çözüm ararken şu hususlara dikkat edilmelidir: Dinleme ve okuma, anlama teknikleriyle; konuşma ve yazma anlatma teknikleriyle ilişkilidir. Bir kişinin dinlediği ve okuduğu metinleri ne kadar anladığı, konuşarak ve yazarak test edilir. Bu nedenle konuşma ve yazma aktiviteleri, anlama seviyesini gösteren geri bildirimlerdir. Dinlenen ve okunan metinlerin ne kadar anlaşıldığıyla ilgili veriler sunmaktadır (Gündüz & Şimşek, 2014).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel becerilerde başarının artması için öğrenenin düzeyi belirlendikten sonra düzeye uygun programlar ile sağlanabilir. Öğrenci bireyin, Türkçe öğreniminin öğrenme stillerinden ve stratejilerden haberdar olması ve buna uygun öğretim sürecinin planlanması önemli unsurlardır. Türkçe öğretiminde ön planda olan temel becerilerin -dinleme, konuşma, okuma ve yazma öz yeterliliklerinin- yüksek oluşunun yanında öğrenme sürecinin etkililiği de önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Sever'e (2015) göre, dört beceri alanı da birbiriyle bütünlük içindedir. Tüm bu temel becerilerin denge ve uyum içerisinde geliştirilmesi dilde yeterli olma seviyesini belirleyen temel ölçüttür. Her bir beceri birbirine bağlıdır. Beke (2023), dört temel dil becerisinin birbirini destekleyerek dilin öğrenimi ve kullanımında büyük öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. İletişimde yeterliliğin sağlanması, bu becerilerin birbirini tamamlayarak gelişmesiyle ilgilidir. Bir beceri, diğer becerinin gelişimine katkıda bulunarak dil edinimini kolaylaştırır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dört temel beceri bulunmaktadır. Bireyin anlama ve anlatma ihtiyacını belirleyen temel beceriler; okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileridir. Dinlemek ve okumak, bireyin çeşitli kazanımları elde etmesini sağlar. Konuşma ve yazma becerileri ise bu kazanımların başkaları ile paylaşma ihtiyacını doğurur.

Şekil 1. Dört Temel Becerin Birbiriyle İlişkisi

Dinleme

Dinleme, iletişim süreci için temel beceridir. Bireyin hayatında karşılaştığı ilk dil becerisi ve anlama etkinliğidir. Doğduğu ve yetiştiği ortamda dinlerken duyduğu ses ya da konuşmalara göre dil yapısı gelişir. Öğrenmede olduğu gibi dil gelişiminde de bireylerin eğitimi daha anne karnındayken dinleme ile başlar. Dil eğitiminde temel becerilerin hepsinin yeri ayrıdır. Her bir beceri ayrı bir öneme sahiptir. Ancak içlerinde yer alan dinleme becerisi tüm becerilerin başında geldiği söylenirse hiç de yanlış olmaz. Bireyler doğumundan itibaren ana dile ait ilk öğrenmelerini dinleme becerisi sayesinde yapar.

Dinleme, sadece duyma eylemiyle sınırlı kalmaz. Eş zamanlı olarak anlamlandırmayı, empati kurmayı ve zihinsel işlemde geçirmeyi de kapsar. Dil öğrenme becerilerinden dinleme becerisinin farklı tanımları mevcuttur. Adalı (2003), dinleme becerisini, gönderilen iletiyi alma ve yorumlama süreci olarak tanımlamıştır. Ergin (1998), dinleme becerisini tanımlarken işitme ile dinlemeyi ayırır. İşitme ve dinlemenin birbiriyle ilişkili olduğunu fakat işitmenin daha çok fiziksel bir eylem olduğunu dinlemenin ise düşünsel bir süreç olarak seyrettiğini belirtir. Dinleme, Demirel (1999) için konuşan kişinin vereceği mesajı tam anlamıyla kavraması ve uyarana karşı tepki verebilmesi eylemiyken, Aras (2004) için konuşan kişinin vermek istediği sözel iletileri anlayabilme ve karşıdaki kişinin uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir. Göğüş (1978) için ise dinleme, işitmeden farklı olarak ruhsal bir olay olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanımlar, dinlemenin Ergin'in (1998) belirttiği gibi söylenen kelimeleri duymakla sınırlı kalmadığını, psikolojik bir süreç olduğunu, aynı zamanda anlamlandırmayı ve uyarana tepki verme suretiyle iletişim kurmayı da içerdiğini vurgulamaktadır. Etkili bir dinleyici olmak için kişi; empati kurarak, yargılamadan, aktif bir şekilde, göz teması kurarak dinlemeyi gerçekleştirmelidir. Etkili bir dinleyici olmak, iletişim sırasında oluşabilecek olumsuzlukları aşmayı, iletişimimizi ve ilişkilerimizi güçlendirmeyi sağlamaktadır.

Kişi, farklı amaçlarla dinleme becerisini kullanabilir. Kimi durumda rahatlamak için dinlenen bir müzik varken kimi durumlarda bilgi edinmek, bir kavramı ya da olayı ayırt etmek, eleştirme, gündelik konuşmalara eşlik etme amaçlı bir dinleme vardır.

Dinleme becerisi, yabancı dil öğreniminde iletişim yeteneklerini geliştirmek açısından kritik bir öneme sahiptir. Türkçe öğreniminde dinleme becerisi, doğal dile aşina olma, telaffuzun öğrenilmesi, dilin kelime dağarcığını bağlam içinde kavrama ve etkili iletişim kurma gibi unsurları içerir. Öğrenciler, hedef dilde yeni kelimeler duyarak yeni yapılar öğrenir ve telaffuz ile tonlama farklılıklarını ayırt ederek kelime hazinelerini zenginleştirip anlam oluşturma sürecine girerler. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisinin kazandırılmasındaki temel amaç, öğrencilerin dinleme ve izleme esnasında kullanılan

kelimeleri tanımları, telaffuz farklılıklarını ayırt edebilmeleri ve iletilen mesajı doğru bir şekilde anlamalarıdır (Üstten, 2019).

Dinleme becerisi, iletişim becerilerini geliştirirken dilin pratik kullanımını kolaylaştırır. Yabancı dil öğreniminde dile maruz kalmak etkilidir. Öğrenci, doğal dille etkileşim içinde olarak dil seviyesini daha hızlı ilerletebilir.

Konuşma

Konuşma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dört temel beceriden biridir ve bireylerin toplumsal hayattaki başarı veya başarısızlığını belirleyen temel unsurlardandır. Konuşma becerisi, demokratik hayatın oluşması açısından önemlidir, ayrıca en temel hak ve görevlerden biri olarak görülmektedir (Temizyürek vd., 2007).

Konuşma, insanların zihinsel gelişimleri, karakter yapıları ve toplumsal ilişkilerinin ifadesi olarak kabul edilir. Ayrıca, dinleyiciler üzerinde etkisi olması beklenen bir eylemdir ve mimik ve jestlerle desteklenir. Bu nedenle, konuşma hem psikolojik hem de fizyolojik bir eylemi kapsar (Temizkan & Atasoy, 2016).

Konuşma becerisi, duyguların ve düşüncelerin sözlü olarak paylaşıldığı iletişimin bir parçasıdır. Bu açıdan bireylerin yaşantılarının sözlü ya da sözsüz olarak paylaşılması durumudur. Konuşma becerisi, insanın kendini ifade edebilmesi açısından önemlidir. Öğrenilenlerin aktarıldığı aşama, öğrenilenlerin somut olarak gösterilmesidir. Bireyin hedef dilde kendini doğru şekilde ifade etmesi önemlidir. Bu noktada dinleme ve konuşma becerisinin bir bütün olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Konuşma becerisinin etkin olabilmesi için dinleme becerisi aktif şekilde rol almalıdır.

Ceran'ın (2012) çalışmasında, etkili ve güzel bir konuşma becerisinin hayatın her alanında başarı düzeyini etkileyebilirken, konuşma sorunları ve yetersizliklerinin iletişim sürecini olumsuz yönde etkileyebileceği belirtilmektedir. Konuşma becerisi insan için yaşamsal önem taşıırken yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin de temel yapı taşı olarak görülmelidir. Bu temel, önce basit durum ve olaylarla oluşturulmaya başlanırken günlük hayatın içine girdikçe basit olan durumlar zamanla zorlaştırılabilir. Pratikte artırılması mümkün olan konuşma becerisi, diğer temel beceriler gibi zamanla gelişecek bir beceridir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisi öğretiminin amacı, bireylerin duygu ve düşüncelerini Türkçe dil kurallarına uygun, doğru ve etkili bir şekilde ifade etme yeteneğini kazandırmaktır. Konuşma becerisi, uygulama ile öğrenilir ve geliştirilir. Türkçeyi öğrenecek bireylerin uygulamalı olarak düzenli ve sık aralıklarla uygulama pratiği yapması gerekmektedir. Nitekim dinlediğini, okuduğunu anlayan, yazdıklarını düzenli biçimde

sunabilen öğrenici konuşma becerisinde zorluk yaşayabilir. Bu durum, halk arasında “Anlıyorum fakat konuşamıyorum.” şeklinde özetlenmektedir. Konuşma becerisini geliştirmek için pratik yapmak ilk sırada yer almaktadır.

Konuşma becerisinin -yazma ve okuma becerisinde olduğu gibi- belli kuralları ezberleyerek geliştirilmesi mümkün değildir. Bol bol uygulama yapmak, hedef dili iyi konuşan konuşmacıları dinlemek ve onları örnek alarak etkili bir biçimde uygulamak gerekmektedir. Ayrıca gözlemler de etki olabilmektedir. Yaşantıların konuşma yoluyla etraftaki bireylere aktararak uygulama yapılması durumunda hedef dilde kalıcı öğrenmeler daha hızlı bir sürede olacaktır. Eğer bir öğretici ile süreç iletilyorsa hata yapmak olumlu karşılanmalı, yanlışlar öğrencide korku oluşturmaktan anında düzelterek dönütler sağlanmalıdır. Bu durumda hem öğrenci motivasyonu kaybetmeyecektir hem de kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilerek konuşma becerisi güçlenecektir.

Yazma

Yazma eylemi, bireylerin bilgileri birbiri ile ilişkili olan pek çok tümceyi hedef dilin dil bilgisi kurallarına uygun biçimde art arda sıralaması gereken süreçtir. Uzun süreçli olan yazma eylemi, bireylerde bilginin uygulama boyutunu devreye sokarken bilginin kültüre dönüşmesini ve tekrar ulaşılmaya açık olmasını sağlar. Yazma; duyguların, düşüncelerin, deneyimlerin ve izlenimlerin bir araya getirilerek düşünülüp ifade edilmesidir (İpşiroğlu, 2007).

Okumanın yanında yazma eylemi, yabancı dil öğretiminde Türkçe öğrenimini hızlandırmakla beraber kişilerin kendine olan güvenini de artırmaktadır. Yazma süreci, konuşmada olduğu gibi başkaları ile iletişim kurmanın ve bireyin kendisini tanıttırmasının diğer bir yoludur. Bu yüzden ki yazma etkinliği sadece fiziken yazmayı öğrenmek değil, güzel ve etkin yazma becerisi kazanmak anlamına da gelmektedir. Yazma, uzun süreli bir etkinliktir. Okuma becerisi ilk aşama olup yazma ile bir bütünlük hâlinindedir. Okuma olmazsa yazma olmayacağı gibi yazma olmadan okuma da düşünülemez. Yazma süreci okumaya nazaran daha vakit alıcı bir süreçtir. Bundan hareketle daha kalıcı öğrenmeler sağladığını söylemek de mümkündür. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıcılık sağlamak temel amaçlardandır. Dil öğrenilmeli, kullanılmalı ve öğrenenle bütünleşmelidir. Her beceri dengeli bir şekilde geliştirilmelidir. Yabancı dil eğitimi vakit alan bir süreçtir. Yazma becerisi uzun sürer gibi görünse de diğer becerilere katkısı sebebiyle bir yandan da öğrenme süresini kısaltacaktır.

Yabancı dil öğretiminde yazma, dinleme, okuma ve konuşma gibi dört temel dil becerisi, en zor ve en uzun süreç olarak kabul edilmektedir. Bu beceriler Türkçe öğretimi içinde de önemli bir yer tutmaktadır. Bakır (2015) yaptığı çalışmada, Türkçe öğrenimi hazırlık sınıfı

öğrencilerinin yazma becerisi için öz yeterlik seviyelerinin ait olunan dil ailesi sebebiyle farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada Hint-Avrupa ve Ural-Altay dil ailesine mensup olanların Hami-Sami ve Çin-Tibet dil ailesine mensup olanlara göre yazma becerisi öz yeterlik puanlarında anlamlı bir farklılık bulunduğu ve puanların daha yüksek seyrettiği belirtilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde aday bireyler, vakitlerinin çoğunu yazma sürecine ayırmaktadırlar. Yazma sürecinin geliştirilmesi için anahtarlardan biri, yazılı anlatım öğrenimini aşamalı bir süreç şeklinde yapmaktır. Uzun ve zor süreç parçalara bölünerek yapılırsa bireyler için daha kolay bir öğrenme süreci olacaktır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programlarında yazılı anlatım çalışmalarında adayların yakın çevrelerinden hareket etmeleri gerektiği belirtilmektedir. Bu programlar, adayların yazma becerisi aracılığıyla zihinsel becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle dil öğretiminde yazma becerisine daha fazla önem verilmelidir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan temel sorun, araç gereç gereksinimleri ve bu araç gereçlerin nitelik bakımından yetersizliğidir. Ayrıca, yazma becerisi açısından “en zor beceri” ön yargısıyla birleştiğinde, mevcut olumsuzlukların artması kaçınılmazdır (Erdem vd., 2015). Bu konu üzerine Abalı (2023) çalışmasında, yabancıların Türkçe öğrenimi sırasında yazma becerisine karşı olumsuz tutum içerisinde olduğunu, bu olumsuz tutumun oluşmasındaki hususlardan birinin de yazma çalışmalarının yapılış şeklinden kaynaklandığını belirtmiştir. Eğitim sistemimizin teknolojiye ayak uydurmaya çalıştığını ancak hâlâ geleneksel eğitim metotlarının devam ettiğini belirten çalışmada, yazılı anlatımla birikimler ifade edilirken aynı zamanda zevkli bir yazma sürecinin sağlanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde yazma becerisi kazanmak için Türkçenin kurallarını öğrenmek yeterli değildir. Bunları yazıya aktarmak da önemli bir aşamadır. Yazmanın esas şartı, dilin kontrolünü elinde tutmak, dilin derinliklerine inmek, dilin sınırlarını zorlayarak yeni imkânlar keşfetmeye çalışmaktır (İşpiroğlu, 2007). Türkçe öğreniminde öğrenilenleri doğru, pürüzsüz, kolay ve etkileyici anlatımla aktarabilmek için uygulamaya, dilin sınırlarını zorlayarak dili keşfetmeye yönelmek şarttır. Bu kurallara uyulması durumunda yazma süreci başarıyla yapılmakla beraber anlama ve anlatma işi de kolaylaşır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde adayların etkili bir şekilde hedef dili kullanabilmeleri, insanlarla iletişim kurabilmeleri, zihinsel olarak gelişebilmeleri ve duygularını, düşüncelerini, hayallerini ve tasarımlarını farklı durumlara aktarabilmeleri için yazma ve kompozisyon çalışmalarına önem verilmelidir. Türkçenin öğretimi sırasında adayların bu amaçları gerçekleştirebilmeleri için süreci iyi yönlendirmeleri

gerekir. Bu süreçte bir öğretici aracılığıyla ilerleme durumunda ise öğreticiye çok iş düşmektedir.

Hedef kitlenin ana dili, yaşı ve kültürel yapısı gibi özellikleri dikkate almak önemlidir. Dil öğrenme sürecini yöneten kişi, öğrenci grubunu tanımalı ve olumsuz etkileşimleri engellemek için önlem almalıdır. Dil öğrenenlerin ana dillerinin cümle yapılarını göz önünde bulundurmak da önemlidir. Eğitim süreci içinde öğretici, yazma etkinliklerinin her aşamasında bulunmalı ve öğrencilere rehberlik etmelidir. Ayrıca sürekli ve planlı çalışmalar yapılmalıdır (Abalı, 2023).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi, bilgi edinme ve bilgiyi uzun süre hafızada tutmanın en etkili yollarından biri görevini görmektedir. Yazma, bilginin uygulama boyutunu devreye sokarak bilginin kültüre dönüşümünü ve bireyin hayatı içinde yer almasını sağlar. Yazma becerisi sayesinde Türkçe öğretimi hızlanmakta, kişilerin yeni dil öğrenirken kendilerine olan güveni artmaktadır. Türkçe öğretiminde yazma becerisi kazandırılırken farklı yöntem ve teknikler kullanılmasının birçok faydası bulunmaktadır. Teknik ve yöntemlerin sayıca fazla olması, bireyler arasındaki öğrenme farklılığından kaynaklanmaktadır. Teknik ve yöntemlerin farklı olması, ihtiyaçtan oluşmuştur. Öğrenmedeki kişisel farklılıklar, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de etkilidir. Türkçe öğretiminde her bireyin kendine has öğrenme şekli bulunmaktadır. Kişiyeye uygun yöntem ve tekniğin tespit edilip ona uygun yöntem teknikle devam edilmesi durumunda süreç hızlanır. Öğrenciyeye görelilik ilkesiyle sürecin hızlanmasının yanı sıra öğrenecek aday için süreç daha da kolaylaşır ve öğrenme süresi kısılır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğrenilmesinde yazma becerisi için pek çok ilke mevcuttur. Yazma süreci uzun bir süreç olup birbirleri ile sıkı ilişkilere sahip pek çok eylemin ardı sıra yapılması ve bu sürecin aşamalara bölerek yapılması önemlidir. Yeni dil öğrenirken öğrencinin hedef dil olan Türkçede duygularını ve düşüncelerini etkin ve işlevsel olarak yazıya aktarabilmesi için belirli alt becerilere sahip olması gerekmektedir. Bunlara ek olarak öğrencinin yazma becerisini somut anlamda göstermesi için psikolojik ve düşünsel açıdan hazır hâle gelmesi gerekir. Bunun için rahatlıkla dile getirebildiği duygu ve düşünceler tercih edilebilir. Dil bilgisi kuralları olarak kolaydan zora gidilirse süreç daha motive edici olacaktır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi süreci bir öğretici ile ilerliyorsa öğretici her aşamayı kontrol etmeli, yanlışlar anında düzeltilmelidir. Öğrenci kendisi bireysel öğreniyorsa, aşamaları tek tek kontrol ederek yanlış varsa anında düzeltme yapılırsa daha faydalı olacaktır. Eğer öğrencilerin yazma becerisine yönelik olumsuz bir tutum ve davranışları varsa, bu sorunlar çözülmelidir (Kırış, 2022). Giderilmezse motivasyon eksikliği zamanla isteksizliğe yol açarak dil öğreniminde süreç kötü etkilenecektir. Yazma becerisinde süreç ilerledikçe farklı

türler üzerine gidilmelidir. Bu şekilde istenmeyen bir tür olursa telafisi başka bir türle yapılabilir. Öğrenici de farklı türlerde yazma becerisine katkılarda bulunarak Türkçeyi daha etkili ve işlevsel olarak öğrenecektir.

Yazma becerisi öncelikle mevcut metinlerin çevirisi ile başlayıp sonrasında ise özgün metinlerle devam edebilir. Bu durum öğrenici ve öğretici için kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Özgün metinlerde ise kolay türlerden zor türlere doğru gidilebilir. Bir sayfayı geçmeyen öyküler, günlük hayatta karşılaşılabilecek reklam, tanıtım, menü benzeri yazılar ya da günlük yazma örnek olarak verilebilir. Sonrasında üzerinde oynanmamış öyküler, haberler, deneme veya makaleler ile devam edilebilir. Sadece tek türde ya da tek konuda sabit kalınmamasında fayda vardır. Bu şekilde farklı deneyimlerle yazma becerisi tam anlamıyla kazanılmış olacaktır (Kınay, 2016).

Okuma

Okuma, dil kurallarına uygun olarak yazılmış metinleri duyu organları aracılığıyla algılayarak anlama, yorumlama, düşünme ve sonuç çıkarma aşamalarını içeren bir süreçtir (Odabaş vd., 2008).

Okuma süreci, dil temelli dört temel adımdan oluşur. Bu adımlar şunlardır:

1. Kelime analizi,
2. Kelime analizi sonucu elde edilen kelimelerin anlamı,
3. Kelimelerin oluşturduğu cümlenin söz dizimsel analizi ve
4. Son adım olan metindeki düşünceler arasında bağlantı kurarak metnin anlamını şekillendirme.

Dil eğitimi, dil bilincinin yanı sıra farklı becerilerin de etkili bir biçimde kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Temel eğitimden yükseköğretime kadar tüm eğitim disiplinlerinde, dil eğitimi birincil bir edinim ve paylaşım aracı olarak kullanılmaktadır. Tüm beceriler geliştirilmelidir fakat yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, örgün eğitim dışındaki öğretim kurumlarında da okuma ilk sırada gelen becerilerdendir. Okuma süreci, yazıları zihinsel kavramlara dönüştürme, anlama ve beyinde düzenleme sürecidir. Bu nedenle okuma, öğrenme becerileri içinde zihinsel gelişime en çok katkısı olan beceri kabul edilir (Güneş, 2007). Tüm öğrenmelerin temelinde okuma yer almaktadır. Anlama, bilme ve kavrama gibi becerilerin yanında üst biliş arasında olan sentez ve değerlendirme gibi becerilerin ilk basamağı okumadır. Yabancı dil öğretiminde de ilk basamak okuma becerisidir.

Okuma, okuyucunun metni anlamlandırmaya çalıştığı ve önceden sahip olduğu bilgileriyle birleştirerek yeni anlamlar oluşturduğu bir eylemdir. Bu süreç, uygun bir ortamda

okuyucu ile yazar arasında gerçekleşir. Okuyucu, metni anlamaya çalışırken kendi bilgi birikimini kullanarak yeni anlamlar çıkarmaya çalışır. Bu nedenle okuma, okuyucu ile yazar arasındaki etkileşimle gerçekleşen önemli bir süreçtir (Akyol, 2007). Okuma okuyucuların yeni kavramlar ve kelimeler öğrenmesini, yeni anlamlar kazanmasını, yeni hayaller kurmasını, yaratıcılığına katkı sağlayarak ufkunu genişletmesini sağlar. Okuma sırasında kelimeler ve cümleler zihinsel kavramlara çevrilir ve anlamlandırılır. Bu işlemlerden dolayı okuma, zihnin gelişimine en büyük etkisi olan öğrenme şekli olarak görülmektedir. Okuma becerisi, öğrenmenin yanı sıra eğlenme isteği ile de başlayarak araştırma, yorumlama, sorgulama, tartışma, eleştirel düşünme ve senteze varacak şekilde içinde üst biliş becerileri de barındıracak kadar zengin bir hâl alır.

Okuma becerisi; bilgi edinme, estetik ve sanat duygularını harekete geçirme veya zaman geçirme amaçlı gerçekleştirilen bir eylemdir. Bu eylemin temelinde merak duygusu yatar. Merak edilen konular hakkında okumalar yapılır ve her okuma yeni bilgilerin kapısını aralar. Okuma, insanın içindeki gizli kapıları açarak yol gösterir, aydınlatır ve ruhu tedavi eder. Bu nedenle, bilgi edinmek için okumak en önemli sonuç olarak kabul edilir. Dolayısıyla araştıran ve sorgulayan insanlar için okuma becerisi vazgeçilmez bir gereksinim olarak kabul edilebilir.

Toplumda genellikle, iyi bir eğitim almış kişi “iyi okumuş” olarak kabul edilirken, eğitim görmemiş olanlar ise “okumamış” olarak adlandırılır. Eğitim ve öğretim kavramları, okumakla o kadar iç içe geçmiştir ki, sadece “okumak” kelimesiyle bile ifade edilebilmiştir. Okullar, bilgilerin öğrenildiği, bireyin sosyal bir çevreye dâhil olarak toplumu ve kendisini tanıma fırsatı bulduğu yerlerdir ve kişilik gelişimi büyük ölçüde bu ortamlarda gerçekleşir. Bu nedenle, okuyan bireylerin kendilerini tanımaları, değerlendirmeleri ve geliştirmeleri de hedeflenir (Özbay & Bahar, 2012). Bunların yanında kişilik edinme süreçleri büyük bir oranla okullarda şekillenir. Bu sebeple okul çağında olan bireyin kendini bilmesi, tanınması ve değerlendirebilmesi de hedefler arasındadır. Okuma; sözcükleri, cümleleri veya bir yazıyı tüm unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve değerlendirme etkinliğidir. Okuma sözcüğü ile aslında temel okumayı değil kişilerin duygu ve düşünce dünyasına katkı sağlayan işlevsel okuma kastedilmektedir. Bu yönüyle okuma; kişiliklerin gelişimine, bireysel ve toplumsal yaşamın zenginleşmesine katkıda bulunur.

Okuma becerisi için yapılan tanımlar incelendiğinde, okumanın iki tarafının ortaya koyulduğu görülmektedir. Bunlardan ilki; yazıyı oluşturan sembollerin görülmesi, tanınması ve bu sembollerin ne anlama geldiklerini kavramaktır. Okuma süreci karmaşık bir süreçtir. İçinde görme, algılama, seslendirme yönüyle fiziksel olmasının yanında kavrama yönüyle zihinsel süreci barındırır. Okuma sürecinde başarılı olmanın anahtarı, adı geçen zihinsel ve fiziksel

sürecin uyum içerisinde yapılmasından geçer. Okuma, bireylerin sonradan kazandığı bir beceridir. Okuma eylemi sadece okunan yazının anlamına vakıf olmak değildir. Okuma becerisinin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için okuma hızı belli bir seviyede olmalıdır. Okuma hızına ek olarak okunan metnin de anlaşılması gerekir. Okuma; anlama dışında kavrama, analiz ve sentez gibi süreçleri de içinde barındırır.

Okuma sırasında dilsel sembollerin anlamlı birimler hâline dönüştürüldüğü söylenebilir. Bireyler; semboller arasında ilişkileri görerek kelime, tümce ve metin olarak taşıdıkları mesajı daha önceki öğrendikleriyle karşılaştırarak yorumlayarak sonuca varmanın yanında sentez yapmayla da farklı bir bakış açısı oluşturulur. Kişi, okumanın amacını kendisi belirlemektedir. Kimileri bilgili, görgülü, aydın, kendini geliştirmiş biri olmak için okuma yapmaktadır. Kimileri kendi geçimini sağlayıp para kazanmak için, kimileri ise okumanın tadına ve zevkine varmak için okumalar yapar. Bazıları ise sıkıntılarını unutarak kendi düş dünyasına dalarak başka dünyalara erişmek için okumalar yapar. Bunun için kendi amaçlarına uygun metin ya da kitaplar seçer.

Okuma, bireylerin sonradan edindiği bir beceridir. Bu beceri, genelde okullarda uygulanan çeşitli yöntemler ve tekniklerle kazandırılır. Ancak sadece yazının anlamını çözmek yeterli değildir. Okuma becerisine tam anlamıyla sahip olabilmek için, okuma hızının belirli bir seviyede olması ve metnin anlamlandırılması beklenmektedir (Güneş, 2009). Okuma, kelime tanımanın yanında okuduğunu anlama becerisine de bağlıdır. Yabancı dil öğrenirken başlangıçta zor olsa da sonraki evrelerde kelime tanıma becerisi gelişir. Bu gelişmişlik düzeyi bol okumalar yapmayı gerektirir. Yabancı dil öğrenmek, bol okuma demektir. Kelime tanıma becerisi gelişmiş bireyler, sözcükleri çabucak seslendirmelerinin yanı sıra çabalarının büyük kısmını anlamaya ayırırlar. Bu tür okumalar akıcıdır ve okunan yerler hızlıca anlaşılır. Daha az okuma yapanların ise kelime tanıma becerileri gelişmemiş ya da az gelişmiştir. Bunun sonucu olarak kelimeleri seslendirmekle uğraştıklarından dolayı anlamaya az vakit kalabilir. Bu tür okumalar sorunlu ve sıkıcıdır. Çok daha fazla vakit ayırmak gerekir. Bu şekilde yavaş ve yanlış okumalar yapılır. Okunan çoğu kısımlar anlaşılmaz.

Akyol'a (1997) göre okumanın aşağıda belirtilen beş temel ilkesi bulunmaktadır:

1. Okuma, bir anlam kurma sürecidir.
2. Okuma, akıcı olmalıdır.
3. Okuma, stratejik olmalıdır.
4. Okuma, isteklendirme gerektirir.
5. Okuma, sürekli geliştirilmesi gereken bir beceridir.

Sıralanan ilkelerden bir ya da birkaçının eksik olması durumunda okuma hızlanmaz, yanlış ve eksik okumalar artar. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi, dilin kuralları ve öğelerin öğrenilmesi önemli yer tutar. Zamanla okumaları arttırarak Türkçeye hâkim olunur ve okuma daha zevkli hâle gelir. Dilin daha doğru ve etkili kullanılması sağlanır. Türkçeyi sözlü veya yazılı olarak etkin bir biçimde kullanabilecek düzeye gelinmesi için zengin kelime dağarcığı şarttır. Bu durum okumayla doğrudan ilgili olmakla beraber ezberi de beraberinde getirir. Öğrenim teknik ve yöntemleri de devreye sokulursa süreç hızlandırılır. Ezber de bir tercihtir ancak unutulma ihtimali yüksektir. Okumalarda yeni bilgilerin daha önce öğrenilen bilgilerle birleştirilerek öğrenilmesi daha kalıcı ve öğretici olacağı düşünülmektedir.

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisi

Teknolojinin her geçen gün gelişmesi, ülkelerin çeşitli alanlardaki ilişkilerinin artması ve birbirlerinin dillerini öğrenmeye başlamaları neticesinde, akademik alanda yabancı dil öğrenimi ve kazanılması gereken beceriler ile ilgili çalışmaların arttığı gözlemlenmektedir. Okuma becerisi, ana dili öğretimi için olduğu kadar Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için de önemli yer tutmaktadır. Aksu ve Başoğlu'na (2016) göre yabancı dil öğrencisinin ana dilinden farklı olarak hedef dilde iletişim becerisi kazanabilmesi için birçok metinle karşılaşması gerekir ve dil bilgisel yapının, söz dizimi çözümlenmesi ile sözcükler arasındaki ilişkilerin anlamlandırılması için öğretici/rehber yardımına ihtiyacı vardır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi diğer beceriler gibi öğretici rehberliğinde planlanmalıdır. Okuma becerisi üzerinde durulurken öğrenci farklılıklarına dikkat edilmeli, öğrencinin motivasyonunu sağlamaya dikkat ederek rehber olunmalıdır.

Öğrencinin öğrenme güçlüğü çekmesi ve öğrenme hızının düşük olmasının bir nedeni, psikolojik etkenlerdir. Bu psikolojik etkenler arasında en önemli olanı, kaygı seviyesinin yüksek olmasıdır. Hata yapma korkusu ve kendini hedef dilde basit kelimeler ve yapılarla ifade edememe duygusu, yani kendini hedef dilde gerçekleştirememe, bu kaygı seviyesini artıran etmenlerin başında gelir. Öğrenmeyi daha keyifli hâle getirebilmek için, hedef dilde geliştirilmek istenen beceriye uygun materyaller sunulmalıdır.

Temur (2020), çalışmasında ders içindeki davranışlara dikkat çekmiştir. Fakat bu yanlış kullanımları en az indirmek için doğru kullanımların görülmesi gerekmektedir. Metin kullanımı bu noktada devreye girebilir. Okuma becerisi, seviyeye uygun metinlerle desteklenirse öğrencinin psikolojik olarak daha öz güvenli hissetmesi sağlanabilir.

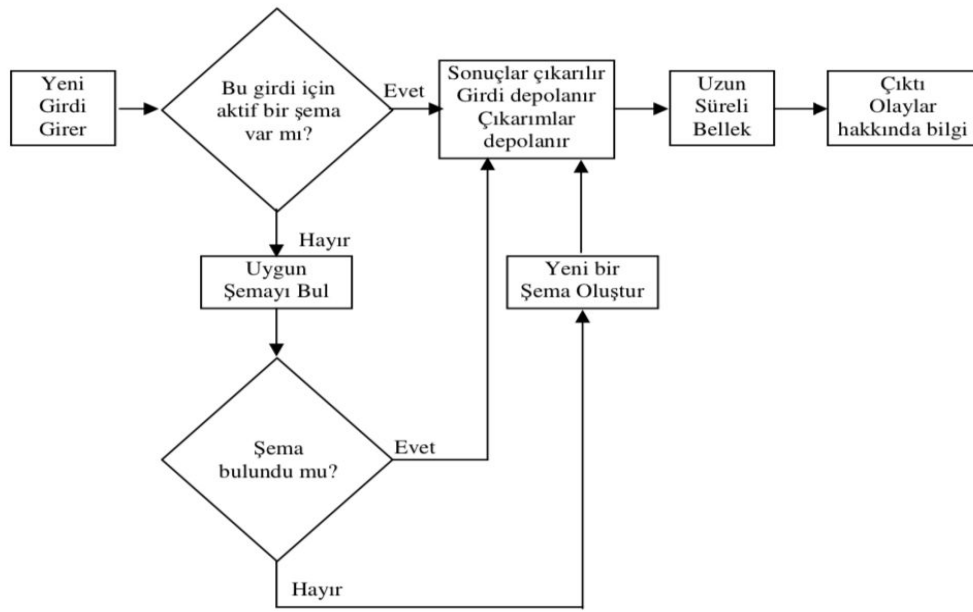
Gündüz ve Şimşek (2011), yaptıkları çalışmada okuma eğitiminin amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır:

1. Okuma zevk ve alışkanlığı geliştirilmeli,
2. Okunanları doğru şekilde anlama gücü kazandırılmalı,
3. “Okumak, ömür boyu süren zevkli bir uğraştır.” düşüncesi yerleştirilmeli,
4. Estetik duyguların gelişmesine yardımcı olunmalı,
5. Okuma dinlendirici bir eylemdir. Bu konuda farkındalık oluşturulmalı,
6. Türk ve dünya kültürü, Türk ve dünya kültürüne ait sözlü ve yazılı örneklerle tanıtılmalı ve benimsetilmeli,
7. Okumanın vazgeçilmez hobiler arasına katılabileceği düşüncesini uyandırılmalı,
8. Okuma vasıtasıyla öğrencilerin Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı, insanlığı sevmelerine yardımcı olmalı,
9. Okuma becerisinin konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesi için yapıcı etkisi olduğu keşfettirilmeli.

Okuyucu ile metin arasında sağlam bir bağ bulunmaktadır. Bilgi, düşünce ve duyguların aktarımı, okuyucunun zihninde metnin iletmek istediği mesajlara göre şekillenir. Anlam çıkarma ve okuma süreci, bilgi işleme ile gerçekleşir. Fotos’a (2001) göre bilgi işleme süreci; girdi, çıktı ve merkezi işleme olmak üzere üç temel bileşenden oluşur. Girdiler, yazılı veya sözlü olarak açık veya örtük bir şekilde dilsel verilerin sunulduğu bilgilerdir. Bu girdiler, kısa süreli bellekte eski bilgilere erişmeden önce uzun süreli bellekte saklanır ve daha sonra kullanılmak üzere orada tutulur. Girdiler işlendikten sonra fark edilir ve alındı olarak kabul edilir. İşlenmiş bilgilerin kullanılmasıyla birlikte çıktı oluşur, böylece öğrenenin üretimi gerçekleşir.

Okuma sürecinde bilgi işleme ve anlamlandırma süreci esnasında öğrenen eksik yapıları kafasındaki şemalarla biçimlendirir. Ajideh’e (2006) göre şema, bellekte depolanmış genel kavramları temsil ederken varsayımsal, zihinsel bir yapı oluşturur. Bu kavram bir tür çerçeve, plan veya metni içerir. Şema, yeni öğrenilen bilgi ile önceki yaşantılardan kazanılan bilgi arasında köprü kurarak yeniden şekillenir. Ortaya yeni bir şema çıkar. Eski ve yeni deneyimler bir araya gelip yeni bir deneyim inşa eder. Kısacası şema, çevremizdeki olayların nesnelerin ve insanların deneyimleriyle oluşmaktadır. Ajideh, çalışmasında restoran örneğini vermektedir. Sürekli restoran kavramıyla karşılaşan kişi, neyle karşılaşılacağı hakkında restoran deneyimlerini genellemeye başlar. Bu faydalı bir yöntemdir, nedeni ise kişiye karşısındaki anlatıcı restoran deneyimiyle ilgili bir olay anlattığında kafasında canlanan bir sahne vardır. Masa düzeni, garsonun gelip gelmediği, bahşiş bırakıp bırakmadığı gibi detayları anlatıcının aktarmasına gerek yoktur. Restoran deneyimi şeması atlanılan detayların yarattığı boşlukları doldurmaktadır.

Şekil 2. Şema Kavramının İşlev Şekli (<http://www.aber.ac.uk>)

Şekil 2’de görüldüğü gibi, metinler okunurken okuyucu bildiklerinden kalan boşlukları bildiği yapılarla doldurabilir. Şema Teorisi’ne göre boşlukların çok fazla olmaması gerekir. Metin sadeleştirilirken de bu ayrıntıya dikkat edilmiştir. Öğrenenin geçmiş deneyimi, hedef dilin seviyesinde öğrendiği kelime, dil bilgisi yapıları gibi etkenler, okuyacağı metindeki boşlukları ne kadar doldurabileceğini belirler.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Kullanımının Önemi

Dil öğretiminde okuma metinleri ve destekleyici okuma kitaplarının önemli bir yeri vardır. Nasıl ki ana dili öğretiminde metinler güçlü konumdaysa Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de durum benzer seyretmektedir. Dil öğretilirken iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla okuma becerisi içerisinde metinlere çokça yer verilmektedir. Metinler aracılığıyla dil öğrencisinin dilin yapısına, kullanımına aşina olması amaçlanmaktadır. Okuma ve yazınsal metinler arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Yazınsal metinleri okuyarak, kişinin dile olan ilgisi artar ve bu ilgi dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Okuma yeteneği, bireylerin diğer becerilerine doğrudan katkı sağlar. Bu sebeple öğrenciler, metinleri okuyarak alan bilgilerini artırabilir, dil yapılarını geliştirebilir ve dilin mantıksal yapısını zihinlerinde sağlam bir temele oturtabilirler.

Yazınsal metinlerin yabancı dil öğretiminde kullanılması, öğrenciyi daha etkin hâle getireceği ve dil öğretiminin yanı sıra kültür ve bilgi düzeyine de katkı sağlayacağı gibi, farklı kültürlerle karşı hoşgörülü olmasını da teşvik edebilir. Bu nedenle, yabancı dil öğretimi, kültürlerarası iletişim becerilerini güçlendiren bir yöntemle düzenlenmelidir ve yazınsal

metinlerin kullanılması da bu amaç için en temel yol olarak kabul edilebilir (Erişek & Yücel, 2002). Yazınsal metinler öğrenenin seviyesine uygun kullanıldığında daha kalıcı bir dil öğrenimi sağlayacak ve öğrenene zevkli bir öğretim sunacaktır.

Öğrenci, metinle beraber uyumlu bir bağlam içerisinde kelimeleri görür. Anlamlarına vakıf olarak kelime hazinesini doğru kullanılan kelimelerle ya da aynı kelimelerin farklı anlamlarıyla zenginleştirir. Öğrenci, kelimelerin işlevini bağlam içinde fark eder ve bu da kalıcı öğrenmenin kapılarını açar. Metin kullanımıyla beraber yabancılara Türkçe öğretim sürecinde söz varlığını zenginleştirmek de hedeflenmektedir.

Öğrencilere iletişim becerisi kazandırabilmek için, öncelikle kişinin belirli bir sözcük dağarcığına ulaşması gerekmektedir. Bu dağarcık, en azından anlamın ortaya çıkmasını sağlayacak kadar geniş olmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin bu sözcük dağarcığını etkin bir şekilde iletişimde kullanmaları da önemlidir. Tüfekçioğlu (2016), çalışmasında amaçlı sözcük öğretiminin öğretmenin isteği ya da öğrencinin ilgisine, ihtiyacına göre yapılan sözcük öğretimi olduğunu ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi setleri incelendiğinde çoğunda sözcük öğretimi bölümü bulunmadığını ve derslerde sözcük öğretimi için okuma metinlerinin ön planda olduğunu, diğer becerilerle (okuma, yazma, dinleme, konuşma) desteklenerek sözcük öğretiminin gerçekleşeceğini belirtmiştir. Amaçlı sözcük öğretimi, bulunan dil seviyesinde, belli konu ve program çerçevesinde bilinmesi gereken kelimelerin özel olarak konumlandırılıp öğreneni kelimelere maruz bırakarak öğretmeyi amaçlamak olarak tanımlamak mümkündür. Sözcük öğretiminde metinler önemlidir. Metinlere yerleştirilen kelimeler, bağlamdan yararlanılarak öğrenciye sunulabilir. Öğrenciye verilen metin, seviyeye uygun belli bir söz varlığına sahip metinler olursa bağlamdan yararlanılarak sözcük öğrenmeleri gerçekleştirilebilir. Bu durumda sadeleştirirken öğrencinin bulunduğu seviyeye, söz varlığına ve sıradaki öğreneceği kelimelere de dikkat edilirse sözcük öğretimi kasıtlı hâle getirilebilir. Bu da öğrencinin dil öğrenme ve kullanma becerisini artırmasına yardımcı olur. Kelime öğretiminde, uygun seviyedeki edebî metinlerden de faydalanılmalıdır.

Öğretici için ise metinler; hedef seviyedeki kelimeleri içeren özel hazırlanmış metinleri kullanarak kasıtlı, özgün metinleri kullanarak ise rastlantısal kelime öğretimini sağlamak için elverişli hâle getiren bir araçtır. Öğretici, tanıtmak istediği bir kavramı, kültürel öğeyi, diyalog kurma becerisini ya da dil kalıplarını metin kullanarak öğrenciye sunabilir. Dikte edilerek bir öğretim sağlanması yerine metne maruz kalan öğrenci, tesadüfî öğrenmeler de yaşayacaktır. Öğretici açısından zaman kazandırma amaçlı metinleri kullanmak da etkili bir yöntem olacaktır.

Metin sadece sınıf içinde değil, sınıf dışında da kullanılabilir. Sadece öğrenciye önerilen metinlerin öğrenciye görelilik kavramı ışığında öğrenci istek ve ihtiyaçlarına, zevklerine göre seçilmesi gerekmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan kitap setleri; uygulama merkezleri ve özel merkezler için hazırlanan, seviyelere uygun okuma metinlerini ve destekleyici okuma kitaplarını içermektedir. Bu kitapların oluşturulması, akademik alanda önemli bir konu hâline gelmiştir. Bununla beraber ihtiyaçlara yönelik üretim öncelikli hâle gelmiştir. Şimşek (2017), çalışmasında küresel dil pazarında Türkçenin diğer yabancı dillere göre geri kaldığını, az sayıda okuma setlerimizin bulunduğunu ve bu setlerin içerdiği kültürel eksiklikler, bağdaşıklık ve seviyeye uygunluk sorunları olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Demirel (2020), çalışmasını Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere ayrılmış destekleyici okuma materyallerinin eksikliğine vurgu yaparak sonlandırmıştır. Bu nedenle yetersiz görülen kaynaklarımızı güncel ihtiyaçlara göre artırmalı ve nitelikli hâle getirmeye çabalamalıyız.

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metnin Yeri ve Seçimi

Dil öğretimi sürecinde dört temel beceri üzerine durulmalı ve bu becerilerin dengeli şekilde işlenmesi sağlanmalıdır. Dili öğrenmek sadece konuşmak demek değildir. Dinlemeyi, okumayı ve yazmayı da dil öğrenirken göz ardı etmeden bir bütün hâlinde öğretimi sağlanmalıdır. Becerilerin geliştirilmesi için kullanılacak materyaller her beceri için farklılık gösterecektir. Örneğin, dinleme becerisini geliştirmek için ses kayıtları ve kişisel materyaller kullanılabilirken, konuşma becerisini geliştirmek için öğrenciye konuşma konuları, sorular, görsel ve işitsel materyaller sunulabilir. Okuma becerisini geliştirmek için ise yazılı metinlerin kullanılması önemlidir (Kınay, 2016).

Okuma alışkanlığı olmayan öğrencinin okuyarak dilini zenginleştirmesini, öğrenmeye yönelmesini beklemek mümkün değildir. Okuma alışkanlığını sağlamak için ise seviyeye uygun ve edebî zevk verebilecek metinlerin seçilmesi, okumak için hevesin artırılmasına yönelik teşvikler öğreneni okuyarak da dil öğrenimini geliştirmeye itebilir. Televizyondaki orijinal hâliyle bir diziyi izleyebilmek için dili öğrenmeye çalışan insan örneğinde olduğu gibi öğrenen kişi, okuması keyifli bir metni okumak için kendini geliştirmek isteyecektir.

Öğretmen, hangi seviyedeki öğrencinin dersine giriyorsa, ona göre kullandığı kelimelere dikkat eder. Elbette derste kullanacağı metinleri de seçerken bu dikkat söz konusudur. Metin seçiminde metnin öğrencinin dil seviyesine uygunluğuna, dil becerisini geliştirmeye yönelik imkân sağlayıp sağlamadığına ve kültürel bağlamın aktarılmasına

bakılmalıdır. Özellikle yetişkinler için dil öğretiminde metin seçerken sadece dil düzeyi olarak uygunluğu değil aynı zamanda yaşa olan uygunluğu da dikkate alınmalıdır

Dikkat edilmesi gereken başka bir nokta ise, metnin okunabilirliğidir. Türkçe bir metni nicel anlamda inceleyebilmek, okunabilirlik indeksini hesaplayabilmek için Ender Ateşman tarafından 1997 yılında geliştirilen “Ateşman Okunabilirlik Formülü” kullanılmaktadır. Bu formül Ateşman’ın (1997) çalışmasında;

$$198,825 - 40,175 * \text{Sözcük Uzunluğu}_{\text{ort.}} - 2,610 * \text{Cümle Uzunluğu}_{\text{ort.}}$$

şeklinde verilmektedir. Bu formüle göre, metin içinde hece uzunluğu için 2,2’den (en kolay metin) 3,0 (en güç metin) aralığında; cümle uzunluğu ise 4’den (en kolay metin) 30 (en gün metin) aralığında değişmektedir. Temur (2003), Türkçe okunabilirlik aralıklarını aşağıdaki tablo ile somutlaştırmıştır:

Tablo 1. Türkçenin Okunabilirlik Aralıkları

Düzye	Çok Kolay	Kolay	Orta Güçlkte	Zor	Çok Zor
Okunabilirlik Aralığı	90-100	70-89	50-69	30-49	1-29

Ateşman’a (1997) göre, okunabilirlik kavramı okuyucunun metinleri kolay veya zor anlaşılır olarak görmesi durumudur. Hem ana dil öğretiminde hem de yabancı dil öğretiminde okunabilirlik ele alınmalıdır. Çünkü bir metnin güçlüğü ya da kolaylığı, öğrencinin motivasyonunu ve metne olan yaklaşımını etkilemektedir.

Temur (2003), okunabilirliğin tartışmalı ve eksik yanları olduğunu fakat kavramın bireyin veya grubun seviyesine uygun metin belirlemede kullanılabileceğini belirtmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi esnasında metin kullanımı karşımıza çıkmaktadır. Okuma becerisi ile öğrencide kelime hazinesini zenginleştirmek ve anlama-yorumlama becerisini geliştirmek amaçlanmaktadır. Özellikle başlangıç aşamasında (A1-A2) okuma metinlerinin kullanılması; dil bilgisi öğretimi, temel dil becerilerinin geliştirilmesi ve söz varlığını arttırmayı desteklemek açısından motivasyon sağlayacaktır.

Yabancı dil öğretiminde çağdaş yaklaşımlar; dil bilgisinin yanı sıra iletişim, metin ve söylem kavramlarına daha fazla önem vermektedir. Ancak dil bilgisinin, dil öğretiminin temelini oluşturduğu gerçeği göz ardı edilemez. Dil yapılarının kullanıldıkları bağlam içinde hangi iletişimsel işlevi taşıdıkları, ancak metinler içinde sorgulanabilir. Çünkü bir dilsel çıktının taşıdığı anlam, sadece o dilsel çıktının üretildiği bağlamda değerlendirilerek anlaşılabilir (Yılmaz & Dilidüzgün, 2019). Yabancılar Türkçe öğretiminde kelimelerin kalıcılığı ve farklı anlamlarının kavranabilmesi metinlerle desteklenebilir.

Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde öğrencilerin, anlamlı ve anlaşılır girdiyle hedef dili etkili bir şekilde kullanabilecekleri ve öğrenmelerin bir bağlam içinde önemli ölçüde gerçekleşeceği belirtilmektedir (MEB, 2020). Metin odaklı öğretim; öğrenenin dili bağlam içinde öğrenmesini sağlamak ve dilin kültürünü anlaması için önemlidir.

Demirel'e (2020) göre, yabancı/ikinci dilde okuma-anlama becerisinin kazanılması ve geliştirilmesi, birçok değişken tarafından doğrudan ve dolaylı olarak etkilenmektedir. Öğretim sürecinde kullanılan yazılı metinlerin ve bu metinlerin doğru seçilmesinin önemi büyüktür. Metnin sözcüksel, söz dizimsel, anlam bilimsel ve söylem unsurları açısından öğrenci grubuna uygun, anlaşılır bir içerik sunabilmesi gerekmektedir. Kısacası, anlaşılır girdi (comprehensible input) olmadan dil öğretmek, hedef dışına çıkmaya ve dil öğrencisinde isteksizliğe neden olur. Bu durum, dil öğrenimini sekteye uğratacaktır. Bu noktada yabancılara Türkçe öğretiminde metin kullanımı konusuna değinirken Krashen'in "anlaşılır girdi" kuramını, metin kavramıyla beraber ele almak gerekmektedir.

Krashen'in "anlaşılır girdi" kuramı, ikinci dil edinimi alanında ve dil girdisi konusunda önemli bir referans olarak kabul edilir. Bu kurama göre, öğrencinin mevcut dil becerilerinin biraz üzerinde olan yapıları içeren dil girdisine maruz kalması, ikinci dil edinimi için gerekli ve yeterli bir sebep olacaktır (Durmuş, 2013a). Bir kişi, dili edindiğinde, hazır bulunuşluk düzeyinin üstünde olan bir bilgiyi anlamlandırabilir ve bu anlamlı bilgi doğal bir şekilde öğrenmeye dönüşür (Krashen & Terrell, 1983).

Stephen Krashen'in "anlaşılır girdi" kuramı, dil öğrencilerinin dil becerilerini geliştirebilmesi için maruz kaldıkları girdinin önemini vurgular. Bu teoriye göre, öğrencilerin anlamakta zorlanmayacakları ve hafifçe meydan okuyacakları girdiye ihtiyaçları vardır. Yani, öğrencilerin anlayabilecekleri seviyede olan dil materyalleriyle karşılaşmaları önemlidir. Yazılı dilsel girdi yönünden bakıldığında, yabancılara Türkçe öğretimi hedef seviyesindeki öğrencinin bir üst seviyeden belli oranda dilsel girdi ile temasını sağlamak, öğrenci için olumlu sonuçlar verebilir. Anlaşılır dilsel girdi ile bilgi, öğrenci tarafından bağlam içinde anlaşılacağı gibi öğreten tarafından sadeleştirilerek yahut daha anlaşılır hâle getirilerek verilebilir.

Dilsel girdinin anlaşılabilmesi için çeşitli faktörler bulunmaktadır. Krashen ve Terrell (1983) tarafından belirtildiği üzere, dil edinim sürecinde duygusal ve tutumsal faktörler olan motivasyon, öz güven ve kaygı önemli bir rol üstlenmektedir. Dil öğrenme konusunda motivasyonu ve öz güveni yüksek olan öğrenciler daha başarılı olurken, kaygı düzeyi yüksek ve öz güveni düşük olan öğrenciler genellikle başarısız olmaktadır. Bu durum, birbirine paralel seyretmektedir. Öğrenciler, motivasyon ve öz güven seviyeleri arttıkça, girdiyi daha iyi

anlamlandırır ve işlerler, bu şekilde öğrenilen dilde daha rahat iletişim kurabilirler. Özetle olumlu anlamda “duygusal filtre” denen durum oluşur ve bu da zihinlerinde girdiyi anlamlandırmalarına ve algılamalarına yardımcı olur. Ancak, stres ve endişe seviyeleri yükseldiğinde, öz güven düşük olduğunda öğrenciler hata yapmaktan korkup iletişimden kaçınabilirler. Bu durumda, zihinlerinde bilgi akışını engelleyen olumsuz bir duygusal filtre oluşur. Dolayısıyla, yüksek endişe ve gerilim durumunda zihinlerde bilgi akışı düzgün bir şekilde işlenemez (Krashen & Terrell, 1983).

Yabancılar Türkçe öğretiminde bu kuramı uygulamak için, öğreticilerin öğrencilere anlaşılabilir içerik sunmaları gerekmektedir. Bu, öğrencilerin dil düzeylerine uygun materyallerle çalışmaları anlamına gelir. Örneğin, başlangıç seviyesindeki öğrencilere basit Türkçe metinler, resimler, hikâyeler, diyaloglar veya seviyelerine uygun sadeleştirilmiş materyaller sunulabilir. Bu materyaller, öğrencilerin dil bilgilerini etkili bir şekilde öğrenmelerinde yardımcı olacaktır. Anlaşılabilir içerik sayesinde öğrencilerin başarılı olduklarını görmeleri ve iletişim becerilerinde ilerleme kaydetmeleri teşvik edilecektir. Ayrıca, öğrencilerin dil öğrenme sürecine olan motivasyonlarını artıracaktır.

Krashen (1985), dilsel girdiyi anlaşılır hâle getirmeye odaklanan yaklaşımında iki çözüm önermektedir: Birincisi öğrencinin bağlam kullanımı, diğeri ise öğretmenin basitleştirilmiş dilsel girdi kullanımınıdır.

Okuma metinleri kurma (sadeleştirilmiş, genişletilmiş, değiştirilmiş) ve özgün metinler olarak ikiye ayrılmaktadır. Keskin ve Okur (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre, kurma metinler, yabancı dil öğretiminde genellikle ders kitaplarında yer alan ünitelerin hedeflerine ve öğretim programına uygun olarak basit, günlük hayattan örnekler içeren diyaloglar veya düz yazılar şeklinde oluşturulmaktadır. Özgün metinler ise belirli bir programa veya konuya uymak zorunda olmayan, geniş bir alana yayılabilen ve belirli bir biçime göre yazılan metinlerdir.

Krashen’in (1985) ilk çözüm önerisi olan bağlam kullanımı, özgün metinlerle sağlanırken alana daha fazla çalışma gerektiren ikinci çözüm olan sadeleştirilmiş dilsel girdi ise seviyelere uygun olarak eğiticiler tarafından sadeleştirilen metinler aracılığıyla sağlanmaktadır.

Durmuş (2013a) çalışmasında, dil öğrenme sürecinde dilsel girdinin nasıl sunulduğunun önemli olduğu vurgulanmaktadır. Öğrenciler, dil öğrenirken duydukları veya maruz kaldıkları dilsel girdilerin özgün veya değiştirilmiş metinler olabileceğini fark ederler. Değiştirilmiş metinler, sadeleştirilmiş veya genişletilmiş olarak sunulabilir. Çalışmada, okuduğunu anlamanın önemi, özgün veya değiştirilmiş metin seçimi ve değiştirme türleri ele alınmaktadır. Öğretim materyalleri oluşturulurken özgün, sadeleştirilmiş ve genişletilmiş metinlerin

kullanılması öğrenme sürecini zenginleştirebilir. Sadeleştirilmiş ve genişletilmiş metinler, öğrencilerin anlama düzeylerini yükselterek öğrenme motivasyonlarını artırırken, özgün metinler hedef dilde iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Kısacası her metin şekli (özgün, sadeleştirilmiş, genişletilmiş) öğretim içine entegre edilebilir.

İltar ve Açık (2019) çalışmasında, Türkçe öğretim setlerindeki metinlerin özgünlüğünü belirlemek için iki temel koşulu ele almışlardır:

1. Öğretim setinde yer alan yazınsal metinlerin kaynağının olup olmadığıdır. Efsane, masal, mizahi fıkra gibi anonim türlerin özgün metin olarak ele alındığını belirtmişlerdir.
2. Kullanılan metinlerin gündelik bir metin olup olmadığıdır. Gündelik özgün metinler de kaynak belirtme koşulu aranmaksızın özgün metin olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Bu durumda, Türkçe öğretim setlerinde kullanılan metinler, farklı amaçlar doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu metinler, hedef dil öğrencilerine belirli yapıları ve ifadeleri öğretmek amacıyla özel olarak hazırlanan kurgusal metinlerden oluşur. Ayrıca, doğal dil kullanım örnekleri içeren özgün metinler de bulunmaktadır. Bu özgün metinler, hedef dil öğrenen grup için özel olarak hazırlanmamıştır. Ancak bu özgün metinler, dil seviyelerine uygun hâle getirilmek amacıyla müdahale edilerek bir alt başlık altında sunulmaktadır. Böylece, Türkçe öğrenenlerin dil becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır (Demirel, 2020).

Durmuş (2013a) çalışmasında, ikinci/yabancı dil öğretiminde öğrencilere sunulan metin türlerinin iki metin türü şeklinde ortaya çıktığını belirtmektedir: özgün metinler (authentic texts) ve değiştirilmiş metinler (modified texts).

Özgün Metin

Durmuş'a (2013a) göre özgün malzeme, ana dili konuşmalarının doğal iletişim ortamlarında üretilmiş sözlü veya yazılı dil malzemeleridir. Özgün metin; dilin doğal akışında kullanılan afiş, broşür, menü vb. günlük hayatta kullanılan yazılı ürünler ya da yazarının dil seviyesine uygunluğunu düşünmeden sanatını icra edebildiği edebî eserler olarak tanımlanabilir.

Dil öğretiminde yaygın olarak çeviri stratejisi ile özgün metinler kullanılmaktadır. Yani ana dildeki metnin-eserin hedef dildeki kaynak kelimelerden karşılığı bulunarak uygulanan bu stratejiyle de yabancı kaynakları materyal olarak değerlendirilmiş olur. Edebî metinler, öğrencilerin ilgilerini çekeceği için tercih edilmelidir.

Lüleci (2011) çalışmasında, mektuplardan davetiyelere, resmî yazışmalardan konferanslara ve telefon konuşmalarına kadar birçok farklı türde dil malzemesinin, dil öğretiminde kullanılmak üzere çeşitlilik içinde hazır durumda olduğunu belirtmiştir. Öte yandan, özgün olan bu metinlerin değiştirilmiş versiyonlarına kıyasla daha kolay erişilebilir ve temin edilebilir olduklarını, öğretim sürecinde özgün malzeme kullanımını kolaylaştıracağı üzerinde durarak özgün metinlerin kullanımını desteklemiştir.

Crossley vd. (2012), sadeleştirme sürecinin bazı olumsuzlukları içerebildiğini ve özgün metinlerin daha etkili şekilde dil öğreniminde kullanılabileceğini belirtmektedir. Sadeleştirme sürecinde istenmeyen sonuçlardan biri de potansiyel olarak anlaması daha zor metinler üretmektir. Crossley vd. (2012) bu durumların;

1. Kullanım sıklığı yüksek olan sözcüklere bağımlı olması,
2. İstemli olmasa da anlamsız sözcük kullanımlarına yol açması,
3. Sözcüklerin sadeleştirilmesiyle daha anlaşılmasız olan yoğun sözdizimsel yapıları beraberinde getirmesi olabileceğini sıralamaktadır.

Yazarların sadeleştirme işlemini sezgisel yolla yapması hâlinde bu durumların gerçekleşeceği vurgulanmaktadır (Crossley vd., 2012). Şimşek (2017), çalışmasında orta seviye ve ileri seviyede (B1-B2 ve C1-C2) bilgilendirici ve amaçsal metinlerin yanında özgün metinlerin ve anlatım yoğunluğu taşıyan modern edebiyat ürünü yeni nesil şiir metinlerinin de kullanılması gerektiğini ifade etmektedir. Özgün metin olarak bahsedilen, günlük hayatta kullanılan yazılı metinler, deneme, sohbet, fıkra gibi fikirlerin serbest bir biçimde anlatıldığı metinlerdir. Orta ve ileri seviyede özgün ve bağımsız metinler kullanılması gerekirken temel seviyede düzenlenmiş, amaçlı sözcük öğretimine uygun sadeleştirilmiş metinlerin de kullanılması gerekmektedir.

Sadeleştirilmiş Metin

Sadeleştirme terimi; ikinci dil öğrencileri için daha kolay okuma materyalleri oluşturmak amacıyla, kelime, bazen yapı listesi veya dil bilgisi kurallarından yararlanarak, orijinal materyallerin uyarlanması ve yeniden yazılması anlamına gelir. Bu süreçte amaç, hedef dildeki daha az karmaşık yapılar oluşturmaktır (Durmuş, 2013b).

İltar ve Açık'ın (2019) çalışmasında belirttiği gibi hedef dilin edinilmesi veya öğrenilmesi sürecinde, yaş faktörü önemli bir etkidir. Okuma becerisinin geliştirilmesi, ana dilinde okuma bilen çocuklar ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocuklar ve yetişkinler için farklı öğretim faaliyetleri ve materyaller gerektirir. Bu nedenle, yaş faktörü dil öğrenimi sürecinde dikkate alınması gereken bir faktördür. Yetişkin öğrenciler Türkçe öğrenirken - başlangıç seviyesinde olduğu zaman- onlara çocuk kitapları okutmak yerine dilimizin edebî

metinleri uygun şekilde seviyelendirilerek kullanılabilir duruma getirilmelidir. Bu durum ise sadeleştirmenin gerekçelerinden biri olarak gösterilebilir. Özellikle yetişkin öğrenciler açısından dil seviyesi düşük fakat zihinsel olarak zengin metinlerle karşılaşmaları sağlanarak etkili bir öğretim süreci sağlanması beklenmektedir.

Metin değiştiriminin bir diğer nedeni, metnin okunabilirlik düzeyinin öğrencinin seviyesiyle uyumlu hâle getirilmesidir. Bu uyum sağlandığında, hedef kitle üzerindeki zihinsel yükün azaltılması hedeflenmektedir (Durmuş, 2013b). Bu gerekçenin yanında dil öğrencisinin öğreneceği yabancı dilin kültürüne, sözcük yapısına ve kelimelerin farklı bağlamlarda kullanımına da yabancı olduğunu hatırlamakta fayda vardır. Her öğrencinin dil öğrenme şevki, dil öğrenme hızı ve destek materyal ihtiyacı farklıdır. Sadeleştirilen metinler bir geçiş materyalidir. Öğrenciyi heveslendirmek, kaygıdan uzaklaştırmak, kontrollü kelime öğrenimini sağlayarak okuma isteğini artırmak, bir sonraki aşamaya özgün metinlere, üst seviyelere hazırlamak amaçtır.

Yeniden yazmak ya da kurmaca metinler kullanmak yerine yazınsal metinler kullanılması birçok araştırmayla desteklenmektedir. Öğrenci, yapay metinleri sıkıcı ve çocuksu bulmaktadır. Gerçek yaşamı yansıtan ve dilin tüm zenginliklerini en iyi şekilde kullanan yazarların eserlerinden seçilmiş metinlerin kullanılması hem bu tür sorunları önleyecek hem de öğrenci için daha uygun olacaktır (Erişek & Yücel, 2002). Maksat, bir metni değiştirip ya da yeniden yapılandırıp yapay bir şekilde sunmak olmamalıdır. Metni bozmadan seviyeye uygun kelimelerle destekleyerek öğrenene sunmak gereklidir.

Dil öğretimi alanında, öğrencilere sunulan metinlerin yapay veya kurmaca olması, edebî metinlerin basitleştirilerek sunulması veya orijinal hâliyle sunulması konusunda tartışmalar devam etmektedir. Bir dil yabancı dil olarak öğrenildiğinde, kişilerin seviyelerine uygun kitapları veya basitleştirilmiş eserleri okuması gerekmektedir. Bu durum, ana dilini öğrenen kişilerin yaş gruplarına uygun edebî eserler veya kitaplar okuması gerektiği gibi düşünülebilir (Eroğlu, 2015). Bu şekilde, öğrenciler dilin işlevsel yönüne daha fazla aşına olabilirler. Aynı zamanda, Türk toplumunun dünyasını keşfetmeye başlayabilirler ve kültürel değerleri, Türkçenin inceliklerini kavrayarak tanıyıp anlamlandırabilirler. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi esnasında kullanılacak özgün ve uyarlanmış metinlerin hangi seviyelerde olacağına ek olarak, metin seçimi ve basitleştirme süreci de önemlidir. Türkçeyi en iyi kullanan yazarlar, şairler ve araştırmacıların eserlerinden yola çıkarak uyarlamalar yapılabilir. Uyarlama yapılırken bağdaşıklık ve tutarlılık unsurlarına dikkat edilmeli, metinlerin anlamsal ve estetik olarak zarar görmemesine özen gösterilmelidir. Her bir metnin hangi seviyede kullanılması gerektiği konusu da göz önünde bulundurularak çalışılması gereken konular arasında yer

almaktadır. Edebî eserlerin dilinin öğrenen için zorlayıcı olabileceği ve dil öğrenme motivasyonunu kırabileceği düşünülmektedir. Özgün eserlerden yola çıkılarak, eserin estetiğini bozmadan ve anlam kaybına uğratmadan yapılan basitleştirmeler, öğrencinin seviyesine uygun olarak okuyucuya sunulmalıdır. Bu sayede okuyucu, edebî zevkten mahrum kalmadan dilin inceliklerini kavrayabilir ve dil öğrenme motivasyonunu kaybetmez.

Metin sadeleştirmenin iki ana amacı vardır:

1. Metnin okunabilirlik düzeyini artırmak.
2. Okunan metnin anlaşılma oranını yükseltmek.

Okunan metnin anlaşılma düzeyi artırılırken aynı zamanda hedef kitle üzerinde bulunan zihinsel yükü azaltmak için başka bir ifade kullanılabilir (Crossley vd., 2012). Özetle, uzun cümleleri kısaltarak ve karmaşık ifadeleri basit hâle getirerek metnin uzunluğunu azaltmak hedeflenirken, metnin anlaşılabilirliğini artırmak için dil bilimsel yapıların nasıl kullanılması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Sadeleştirme işleminin metnin anlaşılmasına olumlu etkisi olduğu söylenebilir fakat bu durum sadeleştirmenin şekinden kaynaklanmaktadır. Sezgisel yola daha az başvurarak, dil bilimsel kurallara uyarak yapılan bir sadeleştirme işlemi, hedef dil öğrencisinin okuma seviyesini arttırırken öğreticinin dil öğretim sürecinde yardımcısı olacaktır. Sadeleştirme aşamasında Krashen'in "anlaşılır girdi" kuramından da yola çıkarak tanıdık söz varlığı ve kalıplarının yanında yabancı söz varlığı ve kalıplarının oranına dikkat edilerek çalışma yapılmalıdır.

Işık (2022), çalışmasında dil öğretilirken öğreticiler tarafından hazırlanmış yapay (kurgu) metinlere ya da hedef dili ve kültürü en iyi yansıtan edebî değer taşıyan özgün metinlere ihtiyaç duyulduğunu ancak metin değiştirim teknikleri uygulanmadan, metin dil seviyelerine uygun hâle getirilmeden özgün metinlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmasının mümkün olmadığını belirtmiştir.

Metin değiştirimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, öğrencilerin edebî metinleri daha iyi anlamalarını sağlamak amacıyla yapılan bir uygulamadır ve bu konuda çokça tartışma yapılmaktadır (Güdek, 2021). Metin değiştirim, metin üzerinde düzenlemeler ve çıkarmalar yapmayı içerirken; metin sadeleştirme ise kelime sıklıklarına, dilin yapısına bakarak belli bir seviyeye uygun hâle getirmeyi hedefler. Metin değiştirimi, kaynak metin ile bu metin üzerinde yapılan bir dizi dil bilimsel değişiklik sonucunda ortaya çıkan hedef metin arasındaki ilişkiyi karşılamaktadır (Durmuş, 2013b). Yapılan araştırmalar, sadeleştirmenin kelimenin tam anlamıyla anlaşılmasını artırdığını göstermektedir (Crossley vd., 2012). Özellikle başlangıç ve orta düzey dil öğrencileri için faydalı olduğunu gösteren birçok uygulamalı çalışma, dil

öğretiminde en yaygın metin oluşturma yönteminin sadeleştirmeye dayandığını ortaya koymaktadır.

Sadeleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

Sadeleştirme esnasında metinde geçen anahtar kelimelere ve bağlayıcı unsurlara dikkat edilmelidir. Akçataş'a (2001) göre metinde diğer kelimelere kıyasla daha önemli kelimeler bulunmaktadır. Bu kelimeler “bağlayıcı unsur” olarak adlandırılır. Bağlayıcı kelimelerin anlamının bilinmesi, dil öğrencisinin okuduğunu anlamasını ve cümleleri birbirine bağlayarak anlamlı hâle getirmesini sağlar. Bu nedenle sadeleştirme çalışması esnasında hikâyenin anlamını etkileyen önemli kelimelerin değiştirilmemesi gerekmektedir. Yapılan çalışmada, bulunan bağlayıcı kelimeler seviyenin üzerinde olduğu takdirde, anlam öğrenciye hikâye sonunda yardımcı sözlük içinde belirtilerek anlam bütünlüğü korunmaya çalışılmıştır.

Eroğlu'na (2015) göre, özgün ve kurgu metinler başlangıç seviyesinde kısa metinler ve diyaloglar şeklinde hazırlanmalı ve evrensel değerlerden millî değerlere doğru bir yol izlenmelidir. Aynı zamanda orta seviyede dil öğrencilerine özgün metinler verilebileceğini belirten Eroğlu, bu metinlerde de değiştirme yoluna gidilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Çalışmasında metin değiştirimi esnasında sıklık sözlüğünden yararlandığı da görülmektedir.

Sözlük biliminde sıklık, herhangi bir dilin sözcüklerinin öteki sözcüklerle oranlandığında daha çok ya da daha seyrek kullanılması anlamına gelmektedir (Aksan, 1998). Sıklık analizleri, bir dilde en sık kullanılan kelimeleri belirlemek amacıyla yapılan çalışmalardır. Bu analizler, bir dilin sözlü veya yazılı metinlerinde hangi kelimelerin ne sıklıkta kullanıldığını araştırarak dil öğretiminde rehberlik sağlar. Bu bulgular, ana dil veya yabancı dil eğitiminde hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiği konusunda program geliştiricilere, ders kitabı yazarlarına ve öğretmenlere yol gösterir (Şenyiğit, 2020). Kelime sıklığı, yapılan çalışmada başvuru bir yöntemdir. Seviyeye uygun sıklıkta ve hangi kelimelerin kullanılması gerektiğine dikkat ederek sadeleştirilen metinler hem yabancılara Türkçe öğretiminde hem de ana dilini öğrenen öğrencilere kullanılabilir hâle gelmiş olacaktır.

Metin Dil Bilimsel Ölçütler

Metinler, iletişimin temel ögesidir. Metin dil bilimsel analizler, metinlerin yapısına, söz dizimine ve anlamsal özelliklerine derinlemesine bakarak incelenmesinde önemli rol oynar. Metin dil bilim, bir varlık alanı olarak metnin sınırlarını genişletir. Bu nedenle iletişime dayanır ve anlamlı herhangi bir olay da bir metin olarak düşünülebilir ve bu yüzden her şey metnin konusu olabilir. Bu yaklaşımın sonucunda metin, cümlelerin ardışık bir şekilde birleşmesinden

oluşan dil bilgisel bir kavram olmaktan çıkarak, mesaj değeri taşıyan bir dil göstergesi konumuna gelir.

Metnin anlamını ve etkisini anlamak, metni çözümleyerek yorumlamak için bazı ölçütler bulunmaktadır. Beaugrande ile Dressler'e (1981) göre metinselliği meydana getiren ölçütler yedi başlık hâlinde sıralanırlar:

1. Bağdaşıklık,
2. Tutarlılık,
3. Amaçlılık,
4. Kabul edilebilirlik,
5. Bilişsellik,
6. Durumsallık,
7. Metinler arasılık.

Eroğlu'nun (2015) yüksek lisans tez çalışmasında, metin dil bilimsel ölçütleri sadeleştirme açısından beş başlıkta ele almıştır. Bu başlıklar; bağlaşıklık, bağdaşıklık, gönderimler, tutarlılık, kabul edilebilirlik olarak sıralanmıştır. Yapılan çalışmada, metin dil bilimsel ölçütler aynı şekilde ele alınarak sadeleştirme yoluna gidilmiştir.

Son zamanlarda metin dil bilim çalışmalarıyla ilgili olarak, metnin kendi bütünlüğüne odaklanılması yönünde fikirler daha da belirgin hâle gelmiştir. Metnin artık sadece ses ve sözcüklerin, cümlelerin incelendiği durağan bir yapı olarak değil parçaların bütün hâlinde önemli olduğu ve bütünlük içinde anlam taşıdığı, bu şekilde tutarlı olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle metin; dil bilim açısından, yapı, anlam, üslup ve dil açısından incelenmelidir. Bununla beraber metin dil bilimsel ölçütler kapsamında inceleme yapılırken anlama da odaklanılmalıdır.

Metin dil bilimsel ölçütler; metinlerin analiz edilmesi, yorumlanması ve değerlendirilmesi için belli kıstaslar sunar. Bu ölçütler, metnin anlamını incelemek, okuyucunun metni nasıl algıladığını belirlemek ve okuyucu-yazar-metin üçgeninde iletişimin etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak için kullanılır. Ayrıca, dil bilimsel ölçütler, metni incelemek için farklı yönler giderek kaybolmamak adına bir çerçeve sunar. Bu ölçütler, metinlerin yapısal, söz dizimsel ve anlamsal özelliklerini inceler. Sonuç olarak metin dil bilimsel ölçütler, dilin kullanılışını ve işleyişinin daha iyi anlamlandırılmasına olanak tanır. Stubbs (1991), söylem analizi üzerine olan çalışmasında, metin dil bilimsel ölçütlerinin dil üzerindeki değişimleri ve varyasyonları anlamamıza olanak tanıdığını belirtmiştir. Bu da dilin sosyal, kültürel ve toplumsal bağlamda nasıl şekillendiğini anlamamıza yardımcı olacaktır.

Bağlaşıklık

Bağlaşıklık, metinselliğin temel ölçütlerinden biri olarak, metnin somut ve yüzeysel yapısıyla ilgili bir kavramdır. Bu terim, metnin tutarlı ve anlamlı bir bütün oluşturmasını sağlayan yüzeysel ilişkilerin toplamını ifade eder. Metinde anlamın oluşumunu sağlayan ses bilgisi, biçim bilgisi, anlam bilgisi ve söz dizimi alanlarındaki birimlerin birbirleriyle kurduğu ilişkiler, bağlaşıklık boyutuyla değerlendirilir. Metin içindeki ilişkileri oluşturan ve dilin özelliklerini belirleyen unsurlar, bir yazının metin olma niteliğini kazandırır (Günay, 2007).

Bağlaşıklık, metnin yüzeysel yapısında kelimelerin ve cümlelerin birbirine nasıl bağlandığı ile ilgilidir. Yüzey yapıdaki sözcük öbeklerinin, yan tümcelerin ve ana cümlelerin birbirine bağlanması, bağlaşıklık unsurları çerçevesinde anlam oluşturulur. Bu noktada kullanılan bağlaşıklık unsurları, bağlaşıklık araçları (cohesivedevices) olarak adlandırılmıştır. Aydın'ın (2012) da belirttiği gibi bağlaşıklık, tümcelerin birbirleriyle uyumlu bir şekilde bir metin oluşturmasını sağlayan söz dizimsel unsurların belirlenmesiyle ilgilidir. Bu unsurlar arasında oluşturucu ögelerin yinelenmesi, art gönderimler, ön gönderimler, eksilteli yapılar ve eylem zamanının belirlenmesi gibi ögeler bulunur. Ayrıca tümceler arasındaki bağıntı ögeleri de bağlaşıklık kavramıyla ilişkilidir. Halliday ve Hasan (1976) ise söz konusu olan bağlaşıklık araçları için şöyle bir sınıflandırma oluşturmuştur: gönderim (reference), değiştirim (substitution), eksilti (ellipsis), bağlama (junction), sözcüksel bağlaşıklık (lexicalcohesion) yineleme (reiteration), eşdizimlilik (collocation). Bu düzenekler, metnin tutarlı bir şekilde oluşturulmasını ve analiz edilmesini sağlayarak konunun netleşmesine ve gelişmesine yardımcı olur. Bu süreçte metnin işlenmesinden sorumludurlar.

Bağlaşıklık, metnin yüzeysel yapısındaki dil bilgisel uyumla ilgi görünmesine rağmen metnin tutarlı olmasında ve anlamın belirginleştirilmesinde bir rol oynar. Metnin hem kendi içinde hem de metni oluşturan diğer bütünlerle ilişkisinde anlamsal ve mantıksal ilişkiler kurar ve böylece konu bütünlüğünü oluşturarak tutarlılığı sağlar. Bu açıdan bağlaşıklık unsurlarının gerçekleştirilmesi bağdaşıklığın da gerçekleştirilmesini sağlar. Bağlaşıklık dil bilgisi ve söz varlığı üzerinden açıklanmış olsa da bütünde bağlaşıklık, metin üzerinde anlamsal bir bağlantıdır (Fischer-Starcke, 2010). Doğru yerde kullanılmayan bağlaşıklık unsurları, bağdaşıklığı da olumsuz etkileyecek ve anlamın oluşmasında okuyucunun zihninde boşluklar yaratacaktır. Her metnin bir yazılış amacı olduğu düşünüldüğünde, okuyucuya verilmek istenen mesajın ulaşabilmesi için bağlaşıklık unsurlarının etkili kullanılması gerekmektedir. Metne ait doğru çıkarımlar yapılması için bu açıdan yüzey yapıdaki bağlantıların doğru kurulmuş olması gerekmektedir. Özellikle de metnin anlaşılmasında kullanılan dünya bilgisi ve artalan bilgisi

gibi farklı türdeki bilgi kategorilerin yabancı dil öğrenen öğrencileri oldukça zorlayacağı düşünüldüğünde, bağdaşıklık araçlarının doğru kullanıldığı metinlerin önemi artmaktadır.

Bağdaşıklık

Metin dil biliminde metinlerin incelenmesinde kullanılan metin merkezli ölçütlerinden olan bağdaşıklık, literatürde birçok kişi tarafından tanımlanmıştır. Hirik'e (2020) göre metnin yüzey yapısında yer alan dil bilgisel öğelerin anlamsal yollarla derin yapıya bağlanması, bağdaşıklık olarak adlandırılmaktadır. Kılıç'a (2002) göre bağdaşıklık, metnin yüzeysel yapısındaki birimler arasındaki ilişkiler yoluyla oluşan bağlantılarla ortaya çıkar. Dilsel birimler ile derin yapı arasındaki ilişkiler bağdaşıklığı oluşturur. Derin yapıdaki ilişki anlam ilişkisini ifade eder. Bir metni oluşturan kavramlar arasındaki ilişkiler bağdaşıklıktır.

Bağdaşıklık, metnin yüzeysel yapısından öte metnin içsel dünyasında ortaya çıkan anlamsal bağlantıları temsil etmektedir. Toklu (2015), bağdaşıklığı genel anlamıyla “bir metindeki anlamsal ve söz dizimsel bağlantı” olarak tanımlar.

Bir metni oluşturan birimler (tümceler) gelişigüzel şekilde sıralanmaz, bu birimler arasında çeşitli bağlar bulunur. Metinlerdeki birimler arasındaki bağlar, bir birimin sonraki tümcelerde aynen tekrarlanması veya anlamsal olarak ilişkili başka bir birimle değiştirilmesiyle sağlanır. Bu bağların metindeki görünimleri, ardışık tümcelerde aynı kelime birimlerinin tekrarlanması, biçim ve içerik açısından bu kelime birimlerinin aynı gerçeğe gönderme yapması gibi sonuçlarla ortaya çıkar. Tümceler arasındaki ilişkiyi sağlayan bir diğer faktör ise sözlük birimlerin belirli bir sözlüksel alana ait olmalarıdır. Ayrıca, Türkçede tümceler arasındaki ilişkilerin yüklemelerin taşıdığı kişi ekleriyle gerçekleştiği de görülmektedir. Bu bağlamda, anlatı türüne ve zamanına uygun zaman ekleri de tümceler arasındaki ilişkilerin kurulmasını sağlayan kullanımlardır (Özkan, 2004).

Bağdaşıklık, bir metnin ötesindeki ilişkilere işaret ettiğini gösterir. Eğer bir metin bağdaşık değilse, anlamsız bir metinden bahsetmek mümkündür (Halliday & Hasan, 1976). Metnin soyut yapısındaki kavramlar arası bağlantı, metinde önemli olan bir ögenin anlaşılmasında başka öğeleri kullanarak açıklamalar ve yorumlamalar yapılmasına dayanmaktadır.

Yılmaz (2010), metnin sözel yapısına gönderimde bulunmayla ilgili olarak, yüzey metindeki unsurların dil bilgisel şekil ve şartlar bakımından karşılıklı ilişkilerini temel alan bağdaşıklık ilişkilerini şu şekilde sıralamıştır:

1. Gönderimsel ilişkiler: Metindeki cümlelerin birbirleriyle olan anlam ilişkileri, bir cümlelerin diğerine atıfta bulunulması gibi durumları gönderimsel ilişkilere örnek olarak verilebilir.
2. Eksilteli yapılar: Metinde bazı unsurların önceki cümlelerde geçtiği ve sonraki cümlelerde tekrar edilmediği durumlar, eksilteli yapılar olarak adlandırılır. Bu durumlar da bağdaşıklık ilişkilerini sağlar.
3. Aynı kelimenin tekrarlanması: Metinde aynı kelimenin farklı cümlelerde tekrar edilmesi, bu kelimeler arasında bir bağlantı kurulmasını sağlar.
4. Bağıntı unsuru: Metindeki cümleler arasında anlam ilişkisi kurulmasını sağlayan bağıntı unsurları, bağdaşıklık ilişkilerini oluşturur. Örneğin “bu sebeple”, “buna rağmen” gibi ifadeler bağıntı unsurlarına örnek olarak verilebilir.
5. Dil bilgisel eylem zamanları: Metindeki cümlelerin zamanları arasındaki uyum veya çelişki, bağdaşıklık ilişkilerini etkiler. Örneğin, geçmiş zamanla anlatılan bir olayın sonucunu anlatan bir cümlede geniş zaman kullanılması bağdaşıklık ilişkisi sağlar.
6. Koşut yapılar: Metindeki cümlelerin birbirleriyle uyumlu bir yapıda olması, bağdaşıklık ilişkilerini sağlar. Örneğin, “hem..hem de”, “ne..ne de” gibi ifadeler koşut yapıları oluşturur.

Günay’a (2007) göre metinlerin bağdaşıklığının düzenlenişinde aşağıdaki unsurlara dikkat edilir:

1. Metinde bulunan temel öğeler metin sonuna kadar yinelenir.
2. Her metnin bir izleği bulunur.
3. Yazar, metinde okurun zihninde tamamlayacağı bölümler olduğunu belirtir. Yani her detayı açık bir şekilde ifade etmez. Bazen yapısal boşluklar bırakarak devam eder, bazen de bu boşlukları okurun hissetmesini amaçlar.
4. Belirlenen anlatım biçimine uygun olarak seçilen zamansal gönderimler aracılığıyla olay anlatılır.

Gönderim

Bir metnin anlamlı ve tutarlı olmasını sağlayan en önemli unsurların başında “gönderim” yer almaktadır. Gönderim, bir metindeki bağlaşıklığı ve bağdaşıklığı oluşturan dil bilgisel yapıların dil öğeleriyle yinelenmesi olarak tanımlanabilir. Bu durum, tekrarların oluşmasını engelleyerek metnin anlaşılabilirliğini artırır. Metindeki öğelerin çeşitli şekillerde kullanılması, aynı ifadelerin gereksiz yere uzatılmasının önüne geçerek çeşitliliği ve çarpıcılığı artırır. Dilidüzgün (2008), dilin ekonomik ve kolay anlaşılabilmesini sağlamak ve metinde yer alan konuları bireyin aklında etkin tutmak, aynı zamanda konu bütünlüğünü sağlamak için

metin içerisinde yer alan kavram, düşünce, kelime veya ana yönelime metin süresince farklı dilsel unsurlarla tekrarlama yolu ile gönderimde bulunulduğunu ifade etmektedir.

Gönderim ögeleri, bağlamdan kopuk olarak ele alındığında, anlamı olmayan birimlerdir. Bu birimlerin anlam kazanabilmesi için bir ad ya da ad öbeğine bağlanması gerekir. Böylece hangi söz öbeğine gönderim yapılacağı bilindiğinden anlam belirsizliği ortadan kalkar. Bu bakımdan metnin anlaşılabilirliğinin sağlanması için gönderim ögelerinin metnin hangi ögelerine gönderimde bulundukları açıkça belirli olacak şekilde düzenlenmelidir.

Hasan (1976), gönderim türlerini; dış gönderim ve iç gönderim olarak ikiye ayırmaktadır. Metinde bir ad bulunuyorsa ve bu ada gönderim yapılıyorsa, gönderim ögeleri eş gönderimlidir. Eş gönderim, metinde yer alan farklı anlatım biçimlerinin metnin dünyasında aynı varlık için kullanılmasıdır. Eş gönderimli ögeler semantik (anlamsal) açıdan aynı yorumlara sahiptir. Göktürk (1980), zamirlerin değiştirim kavramıyla başka sözcüklerle yer değiştirerek dizimsel ve çağrışımsal olarak metin birliğini sağladığını ifade etmiştir. Bu açıdan gönderim ilişkisi kurabilen ögeler açısından zamirler, en çok bilinen ve en işlevsel eş gönderim ögeleridir. Dilimizde kişi zamirleri (ben, sen, o, biz, siz, onlar), gösterme zamirleri (bu, şu o, bunlar, şunlar, onlar) ve dönüşlü zamir (kendi) gönderim ögesi olarak kullanılabilirken gösterme sıfatları (bu, şu, o), iyelik ekleri (Kedisi öldü.), kişi ekleri (Döndüm.), belirtme durumu (Bardağı ver.), yer ve zaman belirteçleri (bir daha, orası, tekrar, artık, burası, sonra, gene, vb.) de bu işlevi yerine getiren dilsel öğelerdendir.

Halliday ve Hasan (1976), gönderim türlerini dış gönderim ve iç gönderim olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Gönderim ögesinin işaret ettiği varlık metin içindeyse ve anlamsal yorumu yapılabiliyorsa buna “iç gönderim”; metin dışı dünyada yer alıyorsa “dış gönderim” denir. Metin içi gönderim, metindeki parçaların birbiriyle doğrudan bağlantı kurulmasını sağladığından aynı zamanda bağlaşıklığın oluşmasını sağlar. Günay (2007), iç gönderimin de kendi içerisinde “art gönderim” ve “ön gönderim” olarak ikiye ayrıldığını ifade eder.

Art gönderim; metin içinde gönderim ögesiyle ilişkilendirilmiş sözcüğün, varlığın ya da eylemin metnin devamında gönderim ögeleriyle yinelenmesiyle tekrar yüzey yapıya çıkarılmasıdır. Diğer bir deyişle bir sözcüğün metinde ya da tümcede daha önce kullanılan bir sözcüğe gönderimde bulunmasıdır. Art gönderim, metinde bağlaşıklığı sağlayan önemli öğelerden biridir. Daha öncesinde belirtildiği gibi, bu öğeyi gerçekleştiren unsurlar şunlardır: kişi zamirleri, gösterme zamirleri, gösterme sıfatları, dönüşlülük zamirleri, iyelik ekleri, belirtme durumu eki ve kişi ekleri.

Dilidüzgün (2008), art gönderimin; sözce yapısının oluşturulmasında, bilişsel şartların değerlendirilmesinde ve metinde konu bütünlüğünün sağlanmasında önemli bir fonksiyona

sahip olduğunu ifade etmektedir. Art gönderim sayesinde eski bilginin tekrarı sağlanıp yeni bilgiler öne çıkartılabilir. Bununla beraber gönderim ögesi ile gönderim yapılacak ifadenin arasında çok fazla ara verilmemesi gerekmektedir. Gönderim unsuru ile gönderim yapılacak kavram arasında girecek olan ara çok fazla olduğunda metni çözümleyecek olan okuyucunun etkin bilgisinin dışına çıkılabileceği için anlama güçlüklerine sebep olabilir.

Ön gönderimler, doğrusal olarak işlenen söylem yapısı içerisinde henüz söyleme dâhil olmayan, ancak ileride dâhil olacak ögelere yapılan gönderimlerdir (Güner, 2008). Art gönderim ile karşılaştırıldığında ön gönderimin daha az kullanılmasının sebebi anlamayı güçleştirmesidir. Anlamlandırmayı geciktirme, kimi zaman metin üreticisinin metin türüne bağlı olarak kullanmayı yeğlediği bir stratejidir (Uzun-Subaşı, 2003). Ön gönderimde dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de gönderim ögeleri aracılığıyla gönderme yapılan adlar arasındaki mesafenin çok fazla olmaması gerektiği ve hatta tek bir cümlede gösterilmiş olmasıdır. Ön gönderim, belirsizliği kullanarak okuyucuda öncelikle merak duygusunun uyandırılmasını ve ileriye doğru sürüklemeyi amaç edinmektedir.

Tutarlılık

Tutarlılık, metinde anlatılmak istenen olayların veya konuların belli bir mantık içerisinde konu bütünlüğü oluşturacak şekilde okuyucuya aktarılmasıdır. Bir metnin belirlenmesinde öneme sahip olan tutarlılık, kavramlar ve ilişkiler arasında uyumluluğun sağlanarak metindeki bilgilerin tutarlı bir düzlemde sonuca ilerlemesidir. Edebiyat metni, kendi içinde tutarlı bir sistem oluşturan bir yapıya sahiptir. Bu yapıyı oluşturan unsurlar, farklı düzeylerde ve çeşitli yönlerden birbiriyle ilişkilidir (Aktaş, 1998).

Tutarlılık; olaylar, durumlar veya düşünceler arasında kopuklukların ve çelişkilerin olmamasıyla ilgilidir. Bir metin, dil unsurlarıyla iletilen bilgilerde anlamsal ve mantıksal bir süreklilik olduğunda anlamlı hâle gelir. Metin, dil unsurlarıyla gerçekleştirilen bilgiler içinde anlamsal ve mantıksal bir süreklilik olduğu zaman anlamlandırılabilir (Dilidüzgün, 2017). Bu nedenle tutarlılık, kelimelerin ve cümlelerin anlamlı ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmesini temel alır. Karatay'a (2010) göre tutarlılık, metindeki bilgilerin zihinde anlamlı bir şema oluşturarak bir bütünlük içinde canlanması ve konu etrafında şekil almasıdır. Tutarlılık, bir metindeki anlamsal ve mantıksal uyumun devamıdır. Kavramlar arasındaki ilişkilerin uygun olması, mantıksal düşüncenin sürekliliğini sağlar. Bir metnin tutarlı olması, yeni bilgilerin önceki bilgilerle uyumlu olması ve önceki bilgilere katkıda bulunmasıyla gerçekleşir (Durmuş, 2013b). Metin oluşturulmasında parçalar arasındaki mantıksal düzen ve bağlantılar, tutarlılığı ifade eder ancak bunun sağlanabilmesi için dil bilgisel ilişkilerin işe koşulması gerekir yani tutarlılığın sağlanması için aynı zamanda bağdaşıklığın sağlanması

gerekir. Bu nedenle metnin önce düşünsel olarak düzenlenmesi, daha sonra dilsel olarak kodlanması gerekmektedir. Metinde yer alan dil bilgisel uyum, anlamsal-mantıksal uyumun oluşturulmasında okura ipuçları verir. Ancak metnin anlaşılmasında sadece dilsel veya anlamsal uyum yeterli değildir. Metnin anlamı okuyucunun düşünce yapısı ve artalan bilgisi sayesinde anlaşılabilir. Coşkun'a (2005) göre tutarlılık, metin ile okuyucu arasında gerçekleşen bilişsel bir süreçtir. Çünkü metnin anlamı, metinsel bilgi ve okuyucunun bilgi birikiminin uyuşması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yani okuyucu ile metin arasında bir örtüşme olmadığında metin anlamsızlaşır ve mantıksız hâle gelir.

Tutarlılık, metindeki göndergeler ile okuyucunun dünya bilgisinin uyuşması sayesinde gerçekleşir. Yani okur, anlam sürecinde kendi bilgi birikimini kullanmaktadır. İnsanlar iletişim kurmak için her ne kadar ortak bir dil kullansa da yaşamdaki deneyimleri aynı değildir. Yazılı ve sözlü olarak iletilmek istenen mesajları her birey farklı şekilde yorumlar. Bu açıdan metnin tutarlılığı sadece metinle ilgili bir özellik değildir. Okurun anlama düzeyi ile de ilgilidir (Onursal, 2003).

Günay (2007), cümleleri sıralamanın ve bunlar arasındaki bağın araştırmanın ilişkisel incelemenin alanına girdiğini; metnin tamamını araştırmanın ise tutarlılıkla ilgili olduğunu belirtmektedir. Günay (2007), bir metindeki tutarlılığının aşağıdaki yönlerden incelenebileceğini belirtmektedir:

1. Unsurların çizgisel gelişiminde ana yönelim, şahıs, uzam veya olayın tekrarlanması ve esas ana yönelim çerçevesinde gelişmek zorundadır.
2. Elde edilen her yeni bilginin bir önceki bilgi ile bağıntılı olması ve diğer bilgiye yarar sağlaması gerekir. Şekil olarak eserdeki her şey, eserin oluşturulmasına müsaade etmek için vardır. Bütün yeni cümle veya paragraf mevcut bilgiler ile bağıntılı olmalıdır.
3. Metin iyi bir şekilde düzenlenmeli ve metnin içerisine dâhil edilecek tasvirler metinden ayrı olmayıp birbiri ile doğrudan bağlantılı olmalıdır.
4. Metinde anlatılmak istenen her şey söylenmiş olmalıdır.
5. Metnin anlamsal açıdan tutarlı olması gerekmektedir. En başta söylenilen bir durum metnin sonuna doğru tam tersi bir duruma dönüşmüş ise anlamsal açıdan bir tutarsızlık oluşmasına neden olmaktadır.

Kabul Edilebilirlik

Metinlerde bağdaşıklığı sağlayan unsurlardan biri kabul edilebilirlik olarak da bilinir. Bir metnin kabul edilebilir olabilmesi için iletişimsel amacına uygun bir şekilde bağlantılı ve

tutarlı olması gerekmektedir. Yılmaz'a (2010) göre kabul edilebilirlik; okurun tutumu, metnin okura uygunluğu ve okur tarafından değerlendirilmesi, yorumlanmasıyla ilgilidir. Kısaca, metnin okuyucu tarafından kabul görmesidir. Metni çözümleyen kişi, metinden gerekli gönderimleri metinden çıkarabiliyorsa metin kabul edilebilirdir. Bir metnin kabul edilebilirliği, metin içinde dış dünyaya yapılan atıfların doğruluğuna değil; katılımcıların bakış açılarına ve ilgi alanlarına bağlıdır. Okuyucu sadece kendi dünyasına hitap eden metni anlayabilir. Bu nedenle metin, sadece dil bilgisel unsurlardan oluşan bir sınırlama içinde değil, mekân, zaman, toplum ve kültür gibi metin dışı unsurların da değerlendirilmesiyle anlam kazanır. Bir yapının metin olarak onaylanması ve kabul edilebilmesi, metinsellik ölçütleri içerisinde değerlendirilmektedir. Metnin kabul edilebilirliği kavramı, metnin içeriğinin (metindeki duygu ve düşüncelerle beraber metnin konusunun) onaylanabilir olması anlamına gelmemektedir (Lüleci, 2010).

Bir metin, tüm okuyucular tarafından kabul edilebilir bir özellik taşımalıdır. Metin, okuyucuya net bir şekilde sunulmalı, böylece kabul edilebilirliği artırılmalıdır. Okuyucu açısından bir metnin kabul edilebilir olması için iletilen duygu, düşünce veya bilgilerin, okuyucunun beklentilerine uygun ve anlayabileceği bir düzeyde olması önemlidir (Torusdağ & İşimtekin, 2016).

Okuyucunun geçmiş yaşantısı, artalan bilgisi, dünya görüşü, duygu, düşünce ve deneyimleri okuduğu metni anlamlandırmada yardımcı birer unsurken aynı zamanda içine doğduğu toplum ve toplumsal normlar, yetiştiği çevre, kültürel unsurlar, zaman ve mekân gibi dış unsurlar da metni anlamada önemli rol oynar.

Eğer bir bildiri üzerinde anlaşmak için iş birliği kurmaya çalışan metin oluşturucu veya metin çözücü; karşı tarafı anlamıyor, dinlemiyor, çaba göstermiyorsa ya da görmezden geliyorsa, o iletişim ortamında iş birliği ve verilen mesajların anlaşılmasından bahsedilemez (İşeri, 2011). Kısacası, her iki tarafın iletişim kurmak için çaba göstermesi, kabul edilebilirliğin en önemli adımıdır. Eğer bir taraf iletişimi engellerse, metnin kabul edilebilirliği zarar görecektir. Bir yapının metin olarak onaylanması ve kabul edilebilmesi metinsellik ölçütleri içerisinde değerlendirilmektedir. Metnin kabul edilebilirliği kavramı, metnin içeriğinin (metindeki duygu ve düşüncelerle beraber metnin konusunun) onaylanabilir olması anlamına gelmemektedir (Lüleci, 2010).

Bu kavramdan anlaşılması gereken, metinsellik özelliklerine uygun ve amaçlılık, tutarlılık gibi diğer metin dil bilimsel ölçütlere sahip olmanın yanında okurun da ihtiyacına, beklentisine de uygun olmasıdır. Lüleci (2010) doktora tezi çalışmasında, kabul edilebilirlik kavramı için bir Windows yazılımı satın almak isteyen tüketicilere yönelik yazılan bir metin

örneğini vermiştir. Tüketicie satın alma konusunda bilgi vermesi gereken bu metnin yönlendirmelerinin doğruluğuna oranla kabul edilebilirliğin artacağı ya da azalacağı belirtilmektedir. Metin; okuyucuya anlatım tutumunu, hitap ettiği kesimi ve konusunu belli edecek şekilde olmalıdır.

Bir metnin kabul edilebilir olması için öncelikle üretici ve çözümleyici tarafından bir iletişim ortamında benimsenmesi gerekmektedir (Doğan, 2018). Bir iletişim ortamında metnin kabul edilebilir olması, sadece üretici ve çözümleyici tarafından benimsenmesiyle sınırlı değildir. Metnin içerdiği bilgilerin de çözümleyici tarafından kabul edilebilir olması gerekmektedir (Karaağaç, 2013). Her metnin yazarı ve okuyucusu, bir toplumun içinde yaşar ve onun bir parçasıdır. Metin oluşturan kişi, yaşadığı toplumun etkilerini eserlerine yansıtabilirken, metin çözümleyicisi de kendi yaşadığı toplum, kültür, mekân ve zaman gibi dış etkenlerin yardımıyla metni anlayabilir ve yorumlayabilir (Durmuş, 2013). Bireylerin düşünce sistemlerini etkileyen ve şekillendiren unsurlar toplum, dil, din ve sosyal yaşantı gibi kültürel birikimlerdir. Bu nedenle, bir metnin oluşturan ve çözümleyen kişinin dış dünya gerçekleriyle uyumlu olması, metnin alıcı tarafından kabul edilebilir olmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

Avrupa'da sınırların giderek kaybolmasıyla farklı kültürler ve topluluklar arasındaki etkileşim ile iletişim önem kazanmıştır. Bu durum dil öğretimini de daha önemli hâle getirmiştir (İşisag & Demirel, 2010). Dil öğretimi için ortak bir yol izlemek, hedef dilin öğretilmesini kolaylaştırmak ve kargaşayı önlemek adına gereklidir. Bu ortaklığı sağlamak için Avrupa Birliği politikalarının yürütücüsü olan ve birçok uygulamaya öncülük eden Avrupa Konseyi, farklı dil politikaları ve diller için standart bir çerçeve ve uygulamalar geliştirmek amacıyla Avrupa Ortak Başvuru Metni'ni hazırlamıştır. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, 1990'lı yılların ortalarında JhonTrim, Brian North, Daniel Coste ve Joseph Sheils tarafından çok dilli eğitim anlayışının yaygınlaştırılması amacıyla geliştirilmeye başlanmış ve 2001 yılında da yayınlanmıştır (MEB, 2013).

Bu metnin amacı, Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında farklı eğitim kurumları arasında standart uygulamaların yapılabilmesi ve dil niteliklerinin karşılıklı olarak tanınması için dilsel ve kültürel vb. alanlarda iş birliği yapmaktır (Arslan & Coşkun, 2012). Bu amaç doğrultusunda Köse, (2007) Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni veya Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni gibi isimlerle bilinen çalışmayı, Avrupa eğitim sistemi içinde yabancı dil öğretimi için dil yeterlilik seviyelerini belirleyen kriterleri içeren bir çalışma olarak tanımlamaktadır. Bu metin, Avrupa ülkelerinde öğretilen dillere yönelik eğitim programlarının, yönergelerin,

sınavların ve ders kitaplarının hazırlanmasında önemli bir rol oynar (MEB, 2013). Bu amaçla çerçeve çizmeyi sağlayan metin, dokuz bölümden oluşmaktadır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin bölümleri:

1. Avrupa Konseyi'nin dil politikası, belirlenen kriterlere uygun olarak hedeflerine ve amaçlarına yönelik olarak oluşturulmuştur.
2. Metinde, dil yeterlilik düzeyleri şemasının açıklandığı ve “eylem odaklı yaklaşım”ın (iletişimsel kavramsal yaklaşımın) benimsendiği belirtilmektedir.
3. Bu bölümde, dil kullanım düzeyleri ve genel ölçütlerin yer aldığı bir tablo bulunmaktadır. Bu ölçütler; hedef dil kullanımında sıralama, doğruluk, akıcılık, etkileşim ve uyum açılarından bireyin değerlendirilmesini sağlar.
4. Bu bölümde, dil kullanımı ve dil öğrenimiyle ilgili alanlar, durumlar, koşullar ve kısıtlamalar hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca iletişim amacı, görevler, stratejiler ve süreçlerle ilişkilendirilen metinler ve dil öğrenme sürecinde ipuçları da sunulmaktadır. Ayrıca, çıkarımlarda bulunma ve yapma stratejileri de açıklanmaktadır.
5. Öğrencilerin iletişim kurabilmek için ihtiyaç duyabilecekleri beceriler açıklanmaktadır.
6. Bu kısımda, öğrenme ve öğretme sürecinde başvuru metninin nasıl kullanılması gerektiği hakkında bilgi verilmektedir.
7. Program geliştirmek için çerçeve metninin nasıl kullanılacağı hakkında bilgiler ve öneriler bulunmaktadır.
8. Avrupa dil gelişim dosyası hakkında açıklayıcı bilgiler verilmektedir.
9. Dil öğretimi sırasında nasıl ölçme ve değerlendirme yapılacağı hakkında bilgiler verilmektedir.

Uysal'a (2009) göre farklı eğitim kurumlarında çalışan program geliştiriciler, öğretmenler ve dil öğrencilerine rehberlik etmek amacıyla standart bir dil öğrenimi ve öğretimi çerçevesi oluşturmayı hedefleyen metnin amaçları şunlardır:

- Dil öğrenimi ya da öğretimi esnasında sorulan bazı sorularla (Birbirimizle konuşmak bize neyi kazandırır? Yeni bir dil öğrenmenin temel aşamasında ne kadar bilgi öğrenmeliyiz ve nasıl bir yol izlemeliyiz? İlerleme sürecimizi nasıl izleriz? Dil nasıl öğrenilir ya da nasıl öğretilir? gibi sorular) hem öğrenciyi hem de öğreticiyi cesaretlendirmek.

- Hedef dili kullananların etkileşimde oldukları insanlara yardımcı olmak adına ne gibi girişimlerde bulunabilecekleri konusunda bilgilendirmek.

Başvuru metninde belirlenen düzeyler aşağıdaki tabloda sıralanmaktadır:

Tablo 2. *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde Belirlenmiş Düzeyler*

A		B		C	
Temel Kullanıcı		Bağımsız Kullanıcı		Deneyimli Kullanıcı	
A1 Giriş	A2 Temel Gereksinim	B1 Eşik Düzy	B2 İleri Düzy	C1 Özerk	C2 Ustalık

Sıralanan bu altı düzey ile öğrencinin yapabilirlik seviyesi belirlenmekte ve buna göre hem öğreticinin öğrencilerine gelişmesi için neler yapabileceğini ve nasıl bir sıra izleyebileceğini açıkça görebilmesi hem de öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için fırsat sağlanmaktadır. Bu sayede bireysel farklılıkların haricinde öğretim farklılıkları ve düzey karışıklığı engellenmiş olacaktır.

Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne Göre A2 Düzeyinde Dil Bilgisi Kazanımları

Dil öğretiminde, dil bilgisi kazanımıyla öğrencilere hedef dili etkili bir şekilde ve mantık çerçevesinde öğretmek amaçlanmaktadır. Bu durum genellikle dil bilgisi kurallarının açıklanması, örneklerin verilmesi, pratik yapma fırsatlarının sağlanması ve geri bildirimlerin verilmesi yoluyla gerçekleştirilir. Uygulamalarla öğretici tarafından öğrencilerin günlük hayatta kullanabilecekleri pratik durumlar üzerinden dil bilgisini öğrenmeleri teşvik edilir. Ayrıca, etkili öğretim materyalleri ve yöntemleri kullanılarak öğrencilerin dil bilgisi becerileri geliştirilir.

AOBM'de dil bilimsel yetiler kapsamında olan dil bilgisel yeti: “hedeflenen dilin, dil bilgisel öğelerini bilme ve kullanabilme yetisi” şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, 2013). Metne uygun olarak hazırlanan dil bilgisi kazanımlarından hedef seviye olan A2 seviyesindeki dil bilgisi kazanımları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. AOBM'ye Göre Hedef Öğrencilerin Bildiği Varsayılan Dil Bilgisi Yapıları

A2
GELECEK ZAMAN – (y)EcEk
KOŞAÇ TÛMCESİ (gelecek zaman) olacak
İLGİÇLER gibi, kadar
GELECEK ZAMAN (hikaye kipi) –(y)EcEktİ (< - (y)EcEk idi)
EŞİTLİK –CE
GÖRELİK –(y)E GÖRE
GEÇMİŞ ZAMAN (belirsiz) –mİŞ
KOŞAÇ TÛMCESİ (rivayet kipi) –(-(y)mİş (< i-miş)
ŞİMDİKİ ZAMAN (rivayet kipi) –(İ)yormuş (< (İ)yor i miş)
GELECEK ZAMAN (rivayet kipi) –(y)EcEkmiş (< -(y)EcEk i-miş)
PEKİŞTİRME -Dir
GENİŞ ZAMAN –(E/İ)r
YETERLİK –(y)Ebil- / - (y)EmE
GENİŞ ZAMAN (hikaye kipi) –(E/İ)rdİ (< -(E/İ)r i di)
GENİŞ ZAMAN (rivayet kipi) –(E/İ)rmış (< -(E/İ)r imiş)
ADLAŞTIRMA –mE, - mEk, -(y)İş
ADLAŞTIRMA (+İYELİK)+DURUM –mE/ -mEk / -(y)İş (+iyelik) + durum
DOLAYLI ANLATIM (emir kipi) “...”/-mE
ULAÇLAR –(y)İp / -mEdEn
ULAÇLAR –(y)ErEk
ULAÇLAR –(y)E...-(y)E
ULAÇLAR –mE (+iyelik) için / -mEk için
ULAÇLAR –mEk üzere
BAĞLAÇLAR çünkü, bu nedenle, bu yüzden
GELECEK ZAMAN – (y)EcEk
KOŞAÇ TÛMCESİ (gelecek zaman) olacak

İlgili Araştırmalar

Zengin bir kelime bilgisine sahip olmak, dil bilgisi kurallarını öğrenmek ve kuralları pekiştirmek, hedef dile ait kültürü ve evrensel değerleri tanımak da metinlerle gerçekleşmektedir. Alan yazını incelendiğinde yabancılara Türkçe öğretiminde özel metinlere ihtiyaç duyulduğunu belirten çalışmalara rastlanmaktadır. Taşkaya (2018), doktora tez çalışmasında dil bilgisi öğretiminde öğrenciyi ezberden kurtarma, dil bilgisi kurallarını ve kuralların kullanımını gösterme açısından özel metinlere ihtiyaç olduğunu, bunlara bağlı olarak çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmada, Türkçe dil bilgisinin öğretiminde amaca yönelik kalıcı öğrenmeyi sağlayacak özel metinlerin gerekliliği belirlenmiş ve bu metinlerin dil bilgisi öğretimini kolaylaştıracağı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, yabancılara Türkçe öğretimi alanında sadeleştirme çalışmalarının desteklenmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Yapılan görüşmeler neticesinde öğrencilerin, dil bilgisi konularının anlatımında metinlerin kullanılmasının gerektiğini düşündükleri bilgisine ulaşılmış, konuya uygun

metinlerle pratik yapılması gerektiği belirtilmiştir. Benzer şekilde Zorlu (2022), A1-A2 dil seviyesinde bilinmesi gereken dil yapıları, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni okuma kazanımları, Gazi TÖMER ve Ankara TÖMER yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarından (A1-A2) hareketle yaptığı sadeleştirme çalışmasını, yabancılara Türkçe öğretimi alanına katkıda bulunmak amaçlı destekleyici kaynak niteliğinde örnek teşkil etmesi için hazırladığını belirtmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde, temel seviyedeki öğrenciler için basit dil bilgisi yapıları ile oluşturulmuş ve öğrencisinin ilgisini çekecek nitelikte metinlere yer verilmiştir.

Gürkan (2019), yüksek lisans tezinde, bu çalışmada da yararlanılan setlerden biri olan, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 seviyesindeki ders kitaplarını metinsellik ölçütlere göre incelemektedir. Bu çalışmayla Gürkan (2019), metinsellik ölçütlerini kıstas olarak kullanarak başlangıç seviyesinde metin oluşturma ve uyarlama adına yapılacak çalışmalara ışık tutmaktadır.

Şenyiğit'in (2020) A1-A2 seviyesinde sözlü dilde kelime sıklığı incelemesi yaptığı çalışması, bu tezde kelime seçimi esnasında kelime sıklığına başvururken kaynak niteliğinde olmuştur. Bu çalışmayla Türkçe öğretiminde başlangıç seviyesinde sözcük kullanımı adına literatüre katkıda bulunulduğu düşünülmektedir.

Ghaffari (2020), Türk edebiyatı ürünlerinden seçilmiş olan özgün edebî metinleri A2 ve B1 düzeyine uyarlamıştır. Çalışmanın dikkat çekici kısmı ise metinlerin Türkçe öğrencisi olan 25 üniversite öğrencisine okutularak okuduğunu anlama envanterinden elde edilen sonuçları da içermesidir. Öğrencilerin eğitim süreci içinde en çok zorlandıkları becerinin okuma ve konuşma becerisi olduğunu belirten Ghaffari, doktora tez araştırmasında hem özgün hem de uyarlanmış metinler için soru örnekleri kullanmıştır. Uygulama sonucunda özgün metinleri ve uyarlanmış metinleri okuyan iki farklı öğrenci grubundan elde edilen veriler ve sonuçlar doğrultusunda uyarlanmış metinlerin her iki düzeydeki öğrenciler tarafından daha kolay çözüldüğü ve başarılı olduğu, kısacası öğrencilerin uyarlanmış metinleri daha anlaşılır buldukları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Güdek (2021) de çalışmasında metin değiştirimi yaptığı iki hikâyeyi 20 kişilik A2 seviyesi öğrencisi üzerinde uygulamış; özgün metni okuyan öğrencilerin anlama seviyelerinin ve sorulara doğru cevap verme oranlarının, değiştirim yapılan metinleri okuyan öğrencilerin anlama seviyeleri ve doğru cevap verme oranlarına göre daha az olduğunu tespit etmiştir. Yapılan çalışmalar metin değiştiriminin olumlu sonuçlarını desteklemektedir.

Demirel (2020), araştırması sonucunda özgün metin okuyucularının yüzey yapıyı idrak etmenin ötesinde anlamlandıramadığını, yapılan okuma etkinliklerinin amacına hizmet edemediğini fakat doğru ölçütlerde uyarlanmış metinlerin %80'e yakın bir oranda anlaşılmiş

ve metinle ilgili sorulara daha doğru yanıtlar verdiğini, böylece etkinliklerin amacına uygun yürütülerek okuyucular tarafından anlamlandırılma oranının yüksek olduğunu belirtmiştir. Demirel, farklı uyarlama çalışmalarını da inceleyerek literatüre uyarlama/sadeleştirme çalışmalarında kullanılmak üzere katkıda bulunmaktadır.

Kutlu (2015), çalışmasında A1-A2 seviyesinde Ömer Seyfettin’e ait “Perili Köşk” ve “Kaşığı” hikâyeleri üzerinde sadeleştirme çalışması yapmıştır. Eroğlu (2015), Gürler (2017), Şahin (2023) gibi Kutlu (2015) da hikâye seçilirken mecaz anlatımlara, karmaşık bağlara, sözcük ve dil bilgisi görünümünün hedef seviyeye uyarlanabilecek düzeyde olmasına, derin ve sanatta söyleyişlerin barındırılmamasına, olay örgüsünün ilgi çekici ve merak uyandırıcı olmasına dikkat etmiştir. Uyarlama sürecinde anlaşılır bir yapı oluşturulmaya çalışılarak hedef seviyeye uygun sözcüklerin kullanılmasına dikkat edildiği görülmektedir. Araştırmacı, çalışmasının sonunda okuma etkinliklerine de yer vermiştir.

“Levent Çanakkale’de” isimli çocuk edebiyatı ürünü olan eseri metinsellik ölçütlerine dayanarak metni A1-A2 seviyesinde uyarlayan Güney (2022), yardımcı materyal olarak çocuk edebiyatı ürünlerinden faydalanılabileceğini belirtmektedir. Çalışmada çocuklara yönelik eserlerin karmaşık dil yapılarını içermemesi sebebiyle sadeleştirileceğini ve bu şekilde fazla müdahaleye gerek kalmadan özgün metne yakın hâliyle kullanılabileceği sonucuna varıldığı gözlemlenmektedir.

Yeni Hitit kitabındaki söz varlığı ve dil bilgisi yapılarını esas alan Şahin (2023), sözcüksel değiştirim için Yeni Hitit kitabındaki söz varlığıyla Türkçe Ulusal Derlemi’ne başvurmuştur. Hikâyeleri metin değiştirim ölçütleri çerçevesinde A2 seviyesine uyarlayan Şahin; sadeleştirmenin anlamının, metinlerdeki gereksiz sözcüklerin silinmesi, sıklığı düşük sözcüklerin sıklığı yüksek olanla değiştirilmesi olarak düşünüldüğünü ve bu ölçütler çerçevesinde işlem yapıldığını, metnin edebî ve anlamsal değerinin zarar gördüğünü belirtmektedir. Uyarlama yapılırken yalnızca sözcükleri silme ve sıklığını değiştirme değil; yeniden yazma, kurallı cümle hâline getirme, seviyenin dil bilgisi yapılarının seviyeye uygun şekilde değiştirilmesi, gerektiğinde sözcük veya cümle silme, genişletme gibi pek çok işlemden faydalanılması gerektiğini vurgulamıştır.

Gürler (2017), Sait Faik Abasıyanık’ın beş hikâyesini A1-A2 düzeyine göre uyarlamıştır. Hikâye uyarlaması yapılırken Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni’ne, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti’ne başvurmuştur. Sadeleştirme sonunda etkinlikler yer almaktadır. Akçataş (2001) ise doktora tezi çalışmasında, Peyami Safa’nın “Dokuzuncu Hariciye Koşusu” romanındaki metni oluşturan cümle, paragraf, metin parçaları ile bunlar arasındaki ilişkileri ve bağlantıları tespit etmiştir.

Kurt (2018), metin dil bilimsel ölçütlerin ayrıntılı anlatımıyla adeta bir ders kitabı niteliği taşıyan çalışmasında, hem inceleme düzeni hem de metinsellik ölçütlerin içeriğini derinleştirme adına yararlanılmıştır. Aynı şekilde Aksoy (2018) da, metin dil bilimsel ölçütleri temel alarak Ahmet Ümit'in masal kitaplarını incelemiştir. Çalışmasında, kitapların seviyeye uygun olarak verilebilmesi adına belli ölçütler çerçevesinde inceleme yapıldığı ve incelenen metinlerin 13 yaş üzerindeki yaş gruplarına uygun olduğu belirtilmektedir. Çalışma, seviyeye uygun metinler bulma ve oluşturma açısından önem arz etmekte ve literatüre katkı sağlamaktadır.

Hafif (2024) çalışmasında, Reşat Nuri Güntekin'in "Aşk Mektupları" ve "Bir Yudum Su" hikâyelerini; Bulutlu (2024), okuma metni olarak kullanılması üzere Mustafa Çiftçi'nin "Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım" kitabını; Yatmaz (2024) ise Hüseyin Su'nun "Gül Şefdeli Yemeni" isimli hikayesini B1 seviyesine uyarlamaktadır. Çalışmaların doküman analizi yöntemiyle yapıldığı görülmektedir.

Kızıtanrı'nın (2024), "Billur Köşk Masalları"nı B1 seviyesi için uyarladığı çalışmasında dört masal uyarlaması yapıldığı ve uyarlama esnasında doküman analizi yöntemi kullanıldığı görülmektedir. Uyarlama esnasında tekniklerinden sadeleştirme, genişletme ve kolaylaştırma teknikleri kullanıldığı vurgulanmaktadır.

Gündüz (2024) "Ayaşlı ve Kiracıları" hikâyesini yazınsal göstergebilim aracılığıyla özetleyip uyarladığı çalışmasında, edebi eserlerin eksiksiz özetlenebileceğini ve bu özetlerin dil seviyesine uyarlanabileceğini vurgulamaktadır.

Son olarak Yıldırım ve Tüfekçioğlu'nun (2016) editörlüğünü üstlendiği Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi isimli 20 bölümden oluşan farklı çalışmaların derlendiği eser, çalışma esnasında yararlanılan birçok kaynak gibi hazırlanan teze de ışık tutmuştur.

Metin dil bilimsel ölçütler çerçevesinde yapılan bu uyarlama çalışmasında, bahsedilen literatürün ayrıntılı incelemelerinden yararlanılmıştır. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında sadeleştirme/uyarlama çalışmaları incelendiğinde, doktora ve yüksek lisans tezlerinde çoğunlukla seviyelere uygun metin materyali eksikliği tespit edildiği görülmektedir. Yapılan çalışmalarda araştırmacılar, bu problemin giderilmesi için sadeleştirme ve uyarlama çalışmalarını gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Doktora tezlerinde sadeleştirilmiş metin çalışmaları ile birlikte bu metinlerin üniversite öğrencileri üzerinde uygulandığı, yüksek lisans tezlerinde ise genel tarama modeli kullanılarak metinlerin dil bilimsel ölçütlere, metinsellik ölçütlerine ya da dil bilgisi seviyelerine uygun olarak sadeleştirilerek alana materyal kazandırmanın hedeflendiği görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Özellikle yetişkin öğrencilere yönelik olarak temel seviyede Türkçe öğretiminde öğretici materyal sağlama amaçlı hikâye sadeleştirmeyi konu alan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi incelenmesi yapılmıştır. Nitel araştırma, algıların ve olayların gerçeğe uygun ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasını sağlamak amacıyla gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir araştırma alanıdır. Bu süreçte, araştırmacılar gerçek dünyadaki durumları inceleyerek derinlemesine anlayış elde etmeyi amaçlamaktadırlar. Karasar (2005), belgesel tarama olarak adlandırılan doküman inceleme yönteminin, kaynakların belirli bir amaca uygun olarak bulunması, okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerini içerdiğini belirtmektedir. Aydın (2018)’e göre ise doküman analizi, araştırma tasarımı çerçevesinde teması daha önce belirlenmiş ve farklı tekniklerle toplanmış verilerin özetlenerek yorumlanmasıyla meydana gelen nitel veri analizi çeşididir. Araştırmacı, çalışmasında gözlemlediği ya da görüştüğü kişilerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtabilmek için sıklıkla doğrudan alıntılara yer verebilir fakat temel amacımız elde edilen bulguların özetlenmiş ve yorumlanmış olarak verilmesidir.

Veri Kaynakları

Bu çalışmanın veri kaynağı, Rıfat Ilgaz’ın “Şeker Kutusu” adlı hikâyesidir. Bu hikâyenin seçilme nedeni; Rıfat Ilgaz’ın Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olması ve bu hikâyesinin okuyucuya kolayca ulaşabilen mizahi bir yapısı olması nedeniyle okuyana edebî zevk vereceği düşünülmesi, eserinin dili açısından zengin deyimlere, kültürel öğelere sahip olup sade, akıcı bir üslupla yazılmış ve Türkçenin inceliklerini yansıttığı olmasıdır.

Asım Bezirci’nin (2013) “Mizah Şövalyeleri” olarak belirttiği yazarlardan biri olan Rıfat Ilgaz, ortaokuldayken edebiyat fakültesine gitmeyi istemiş fakat babasının ölümüyle maddi sıkıntılar yaşamıştır. Bu nedenle Muallim Mektebine girerek öğretmenlik hayatına da adım atmıştır.

Rıfat Ilgaz şiir, hikâye, tiyatro, anı ve fıkra gibi çeşitli birçok türde eserler vermiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın da sanatına etkisi olan toplumcu gerçekçi yazar, toplumda gördüğü sorunları, adaletsizlikleri, cahilliği, sıradan insanı eserlerinde işlemiştir.

Rıfat Ilgaz'ın hikâyeleri tarih sırasıyla;

- Radarın Anahtarı, Düşün Yayınları, İstanbul, 1957.
- Don Kişot İstanbul'da, İstanbul, 1957.
- Kesmeli Bunları, Tan Matbaası, İstanbul, 1962.
- Nerede O Eski Usturalar, Tan Matbaası, İstanbul, 1962.
- Saksaganın Kuyruğu, Tan Matbaası, İstanbul, 1962.
- Şevket Usta'nın Kedisi, Hüsnütabiat Matbaası, 1965.
- Garibin Horozu, Öncü Kitabevi, İstanbul, 1969.
- Altın Ekicisi, Sınıf Yayınları, İstanbul, 1972.
- Palavra, Sınıf Yayınları, İstanbul, 1972.
- Tuh Sana, Sınıf Yayınları, İstanbul, 1972.
- Hababam Sınıfı Baskında, Sınıf Yayınları, İstanbul, 1972.
- Hababam Sınıfı Uyanıyor, Sınıf Yayınları, İstanbul, 1972.
- Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı, Yeni Büyük Dağıtım Yayınları, İstanbul, 1975.
- Rüşvetin Alamancası, Yalçın Yayınları, İstanbul, 1982.
- Çalış Osman Çiftlik Senin, Çınar Yayınları, İstanbul, 1983.
- Sosyal Kadınlar Partisi, Çınar Yayınları, İstanbul, 1983.
- Hoca Nasrettin ve Çömezleri, Çınar Yayınları, İstanbul, 1984.
- Şeker Kutusu, Çınar Yayınları, İstanbul, 1990.
- Dördüncü Bölük, Çınar Yayınları, İstanbul, 1992. (Cuylan, 2022)

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında yabancılara Türkçe öğretimi, Türkçe öğretiminde temel beceriler ve metin dil bilim konusundaki araştırma, deneme, makale gibi türlerde hazırlanmış kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar İçin Türkçe Yedi İklim Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar için Türkçe kitapları taranarak temel seviyedeki (A1-A2) öğrencilerin sahip olması gereken dil bilgisi yapıları belirlenmiştir.

Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü'nden sadeleştirme sürecinde faydalanılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar İçin Türkçe Yedi İklim (A1-A2) Ders Kitabı ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe kitapları (A1-A2), Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni,

Türk Dil Kurumunca hazırlanan Büyük Türkçe Sözlük ve Güncel Türkçe Sözlük kaynaklarından sadeleştirme esnasında faydalanılmıştır.

Çalışma için ilk olarak, sadeleştirmenin yapılacağı hikâye belirlenmiştir. Seçilecek hikâyenin dil olarak sade ve anlaşılır şekilde yazılmış olmasına dikkat edilmiştir. Seçilecek öykünün okuyucuyu sıkmaması için kelimelerin çoğunlukla gerçek anlamıyla kullanılmış olması, anlaşılabilirlik seviyesinin yüksek olması, seçilen metnin konusunun ve metin karakterlerinin evrensel özellikler göstermesi ve okuyucuda ilgi ve merak duygusu uyandırırken mizah yönünün de güçlü olması da dikkat edilen ölçütlerdendir. Bu bağlamda eserlerinde genellikle günlük dili kullanan, sıradan insanı, evrensel konuları hedef alan, okuyucusunu güldürürken düşündüren mizahı ve sade dil kullanımıyla Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan “Hababam Sınıfı” gibi klasik bir serinin yazarı, Rıfat Ilgaz’ın hikâyeleri üzerinde durulmuştur. Yazarın öykü kitapları incelenmiş, 2006 yılı 6. basımına ulaşılan “Şeker Kutusu” öykü kitabının ilk hikâyesi olan ve kitapla aynı ismi taşıyan “Şeker Kutusu” hikâyesinde karar kılınmıştır.

Verilerin Analizi

Şeker Kutusu öyküsünün sadeleştirilmesiyle elde edilen veriler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde geçerliliği kabul edilmiş Avrupa Dil Gelişim Dosyası ölçütleri ve metin dil bilimsel ölçütler bağlamında incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Metindeki sözcüklerin kullanım sıklıkları, türleri ve kökleri incelenmiştir.

Araştırmanın temel problemi doğrultusunda, örneklem olarak seçilen öykünün sadeleştirilmesiyle elde edilen veriler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dikkate alınan Avrupa Ortak Çerçeve Metni’nde belirlenen ölçütleri ve metin dil bilimsel ölçütler bağlamında incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek amacıyla hazırlanan Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nden yararlanılarak oluşturulan seviyelere göre öğrenenlerin hâkim olması beklenen dil yapıları belirlenmiş ve sadeleştirmeler bu ölçütlere göre yapılmıştır.

Ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan bu ders kitaplarında yer alan kelimelerden hareketle oluşturulup öğrencilerin seviyelere göre hâkim olmaları gereken kelimeler belirlenmiş ve sadeleştirme süreci bu kelimeler dikkate alınarak yapılmıştır.

Bu çalışmada eser incelemeği ve uyarlaması yapılırken farklı kaynaklar ve yöntemler araştırılmakla birlikte Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsüne Sefa Eroğlu tarafından 2015 yılında yüksek lisans tez çalışması olarak sunulan “Metin Dil Bilimsel Ölçütler erevesinde Ömer Seyfettin’in ‘Üç Nasihat’ Hikâyesinin Yabancılarā Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Denemesi” adlı çalışmanın bazı yönleri örnek alınmış ve bu çalışmada inceleme yöntemi esnasında bu teze kaynaklık etmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Şeker Kutusu Hikâyesinin Bağlaşıklık ve Bağdaşıklık Ölçütleri Çerçevesinde Çözümlemesi

“Şeker Kutusu” hikâyesi Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 dil seviyesindeki bireylerin okuma becerilerini geliştirmeye uygun olarak metin dil bilimsel ölçütler çerçevesinde sadeleştirilmeye çalışılmıştır. Sadeleştirme işlemi yapılırken okuyucuların alacağı edebî zevk korunmaya çalışılmıştır. Metnin aslından uzaklaşmamak amacıyla metinde dil bilimsel ölçütlere uyularak metnin yapısı ve anlamı korunmaya çalışılmıştır.

Hikâyenin Sözcüksel Bağlaşıklık Çözümlemesi

Hikâyede sözcük türlerine bakıldığında, isim soylu sözcük sayısının fiil soylu sözcük sayısından fazla olduğu belirlenmiştir. Hikâyede toplam 347 adet fiil soylu ve 895 adet isim-edat soylu sözcük bulunduğu görülmektedir.

Hikâyedeki filler aşağıda sıralanmıştır:

1. “**İndir!**” dedi, “Ne kadar kutun varsa **indir!**”
2. Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönü, ne kadar kutu varsa, **serdi** tezgâhın üstüne.
3. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu **kestirmişti gözüne:**
4. “Ne kadar şeker **alır** bu kutu?” diye **sordu**.
5. “Bir kilo **alır!** Karışık mı **yapalım?**”
6. “Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! **Anhyorsun** ya! Temiz bir şey **olsun!**”
7. Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime **göndereceğini kestirmişti** çoktan.
8. Ali Yılmaz: “İki kat kâğıda **sarın** kutuyu!” dedi,
9. “Şıklığı dışarıdan belli **olmasın!**”
10. Bu, biraz da onun sıkılğanlığını **gösteriyordu**.
11. Şekerci **istediğinden** daha güzelini **yaptı**.
12. **Sardı, sarmaladı**, sırmalı iplerin **düğümlendiği** yere de firmanın yaldızlı etiketini **yapıştırdı**.

13. İki kat kâğıda **sardıktan** sonra:
14. “**Buyrun!**” dedi, “Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi **güle güle!**..”
15. **Gitti**, karşıdaki koltuk meyhanesinden, ayaküstü iki tek votka **çekti**.
16. Duvardaki aynada kravatının üçgenini **denkleştirdi**.
17. Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden **katladı, koydu** yerine.
18. İki votka adamakıllı **artırmıştı** cesaretini.
19. Çiçekçinin önünden **geçerken**, birden **daldı** içeri:
20. “Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!”
21. Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına **sardı** güzelce, **tutuşturdu eline**.
22. Hiç **düşünmemişti** çiçekleri nasıl **götüreceğini**.
23. **Utanırdı** böyle şeylerden.
24. Bir Bayram gazetesi **aldı, koydu** çiçekleri arasına.
25. İki kadeh votka daha **çekmesi gerekirdi**, kapıyı **çalabilmesi** için.
26. Meyhane şuracıktaydı, ayaküstünde **yapındırdı**. Artık nereye **olsa gidebilirdi**.
Dokundu Sevgi'nin kapısındaki zile...
27. Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgınlık **çöktü** içine.
28. Elindekileri kapıdan **verip gitse**, ne iyi **olurdu!**
29. **İster istemez girdi** içeri, merdivenleri **çıktı**.
30. Çiçekleri **uzattı** nişanlısına.
31. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok **ilgilendirmişti** Sevgi'yi.
32. Kutu, çiftler çiftler **sarılı olduğu** için, ne biçimi belli **oluyordu**, ne içindeki aynası:
33. “Hele kâğıtları bir **sıyırsın!**” diye **düşündü**, “**Bayılır** o zaman!”
34. Tam yirmi lira yalnız kutusuna **vermişti**.
35. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız **görse ağzının suyu akardı**.
36. Hele bir **açsın** kutuyu!
37. Büyüklerin elini **öptü** sıradan.
38. Geriye **kalanlarla tokalaştı**.
39. Sevgi'nin **uzattığı** şekere, parmakları **titreyerek uzanırken**, keskin bir arpej kokusu, fırıl fırıl **döndürmüştü** başını.
40. Çok **oturmadı**, kapıdan **çıkarken** rahat bir soluk **almıştı**.
41. Ne **olursa olsun**, büyük bir yük **kalkmıştı** üzerinden.
42. Onun için bayramın ödevi **bitmiş**, bayramın kendisi **başlamıştı**.
43. İki kadeh rakıyla bir **açış yapmalıydı**.

44. **Tuttu**, Karanfilli Meyhane'nin yolunu!
45. Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini **öpmeden yapamazdı**.
46. Taa okul sıralarında **alıştırmıştı** onu.
47. Her bayram, okulu **bitirdiği** halde, onun yumuk yumuk ellerini **öpmedi** mi, kendisini okul yüzü **görmemiş** bir mahalle kızı **sayardı**.
48. Elini yüzünü **yıkadı, taradı** saçlarını...
49. “Anneciğim!” **dedi**, “**Gidiyorum** Melâhat Hanım'a. Para **ver** de, bir kutu **yaptırayım!**”
50. **Bayramlaşmak** güzeldi ya, işin bu masraflı yanı **hoşuna gitmiyordu** annesinin:
51. “Ne parası!” **dedi**, “**Al götür** şu kutuyu!”
52. Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!
53. “**Olur** mu anneciğim!” **diyecek oldu** Sevgi...
54. “Hadiiii!” **dedi** annesi, “Çok **konuşma! Al götür**, parayı sokaktan **toplamıyoruz!**”
55. **İster istemez**, şeker kutusunu **sıkıştırdı** koltuğunun altına.
56. Tütüncüden bir Bayram gazetesi **aldı, sardı sarmaladı**.
57. Tam kapısının önünde **yakaladı** Melâhat Hanım'ı.
58. “Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” **dedi**,
59. “**Tanıyamayacaktım** az daha. **Büyümüştün** maşallah, koskocaman bir kız **olmuşsun!..**”
60. Sevgi, eski öğretmeninin elini **öperken**, o da yanaklarından **öptü**.
61. Düşünceli kızdı Sevgi:
62. “Herhalde bir yere **gidiyorsunuz!**” **dedi**,
63. “Başka bir gün rahatsız **ederim** sizi!”
64. Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, **uzattı** Melâhat Hanım'a:
65. “**Buyrun** efendim!”
66. **Üstelemedi** Melâhat Hanım:
67. “Mersi!” **dedi**, “**Beklerim** kızım, başka bir gün!”
68. Müfettiş Cemal Beyler'e **gidiyordu**.
69. Ankara'dan her bayram üç beş günlüğüne **gelirdi** annesine.
70. Terfi senesiydi Melâhat Hanım'ın, bu bayram mutlaka **görmesi gerekirdi** müfettişi.
71. “Hazır şeker de **geldi işte!**” **dedi**, “Şekercinin önünde kuyruğa **girmektense...**”
72. Cemal Bey, **güler** yüzle **karşılardı** Melâhat Hanım'ı:
73. “İyi **oldu geldiniz!**” **dedi**, “Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü **açılacak**. Bunların başına bilgili, tecrübeli yönetmenler **gerekiyor!**”
74. İçi cız **etmişti** Melâhat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu.

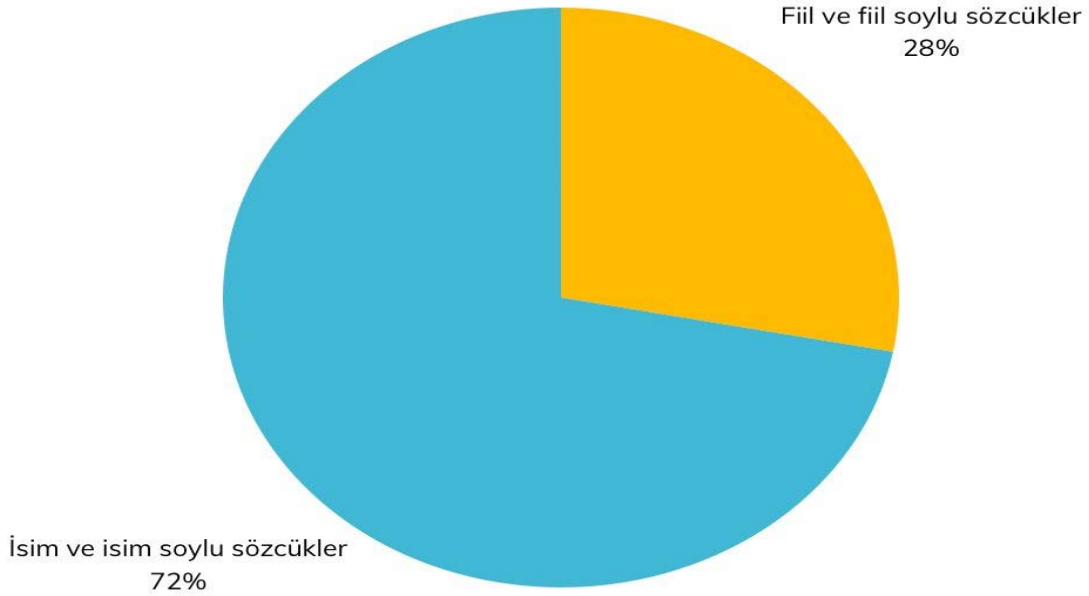
75. Kendini **toparlayarak**: “Evet Müfettiş Bey!” **dedi**.
76. “**Düşündüm** ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini **bulmak** çok zor! Yönetmen kolayına **yetiştiriyor** memlekette... Sizin 'terfi' yalnız Melâhat Hanım!”
77. “Siz **bilirsiniz!**” **demekten** başka çare **bulamadı**. Biraz daha ileri **giderek**:
78. “Efendim!” **dedi**, “**Gösterdiğiniz** güvene çok teşekkürler. Size karşı mahcup **olmamaya çalışacağım...**”
79. Daha ne **konusacaktı** ki, **kalktı** ayağa:
80. “Hay Allah!” **dedi** içinden, “Kendi ayağımızla **tutulduk!**”
81. Başı önüne **düşüvermişti**.
82. Cemal Bey'in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere el **öptürmeye bayılırdı**.
83. Hele **öpen**, böyle bir Müdire Hanım **olursa...**
84. Gururla **uzattı** elini.
85. Bir müfettiş anası **olmanın tadını çıkarmıştı**.
86. Hemen Melâhat Hanım'ın peşinden:
87. “Cemalciğim!” **dedi**, “Ben **çıkiyorum**, bizim Naciye Abla'ya kadar bir **uzanayım!**”
88. “Benden de selâmlar.”
89. **Giydi** mantosunu.
90. Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta **otururdu**.
91. Tam kapıdan **çıkarken uzandı**, masanın üstünde **duran** kutuyu **aldı** eline, Melâhat Hanım'ın **getirdiği** kutuyu...
92. “**Gitmişken...**” **dedi**, “Şunu da **götüreyim** bari!”
93. Ablasını, açık pencerenin önünde **yakaladı**, **çıktı** merdivenleri, elini **öptü**.
94. Oğlu Şenol'u **sordu**, çok **severdi** Şenol'u.
95. Bunu Naciye Hanım da **bilirdi**.
96. **Yapma** bir üzüntüyle:
97. “**Çıktı** sabahtan!” **dedi**. “Çok **üzüyor** beni! Top... Top... Bayram **demez**, seyran **demez**, top, top, top!”
98. “**Oynayabiliyor** mu bari?”
99. “Yakında aylığa **geçireceklermiş**.”
100. **Aklım ermiyor** hiç top **oynayana aylık verirler** mi?”
101. O da **bilmiyordu**; ama **avutmak** için:
102. “Neden **vermesinler!**” **dedi**,
103. “Bu kadar insan, para **verip** onları **seyrediyor**. Geceleri bile top meydanlarına **koşusuylar!**”
104. Böyle **demesi**, bir bakıma gerekliydi de...

105. **Çıkarıp**, bir yüz kâğıt **bırakması gerekecekti** sonra!
106. Başka ne **konusacaktı**, **kalktı** birden.
107. **Yürüdü** merdivenlere doğru...
108. Şeker kutusu geride, masanın üstünde **kalmıştı**:
109. “Hoşça **kal**, bize de **buyur!**” **demeyi** de **unutmadı**.
110. Şenol, yorgun argın **gelmişti** antrenmandan, pestili **çıkmişti**.
111. Masanın üstünde şeker kutusunu **görünce**:
112. “Nerden bu?” **dedi**, “Kim **getirdi?**”
113. “Teyzen!”
114. Kutuyu **aldı** eline, **evirdi çevirdi**...
115. Tak tak **vurdu** kapağına:
116. “Kıyak kutu!” **dedi**, “Bizim başkana **götüreceğim** bunu!”
117. “Ne başkanı?”
118. “Kulüp başkanı!”
119. **Diyeceğim** ki, “Reis Bey, **bıktım** bu amatörlükten! **Geçir** artık kadroya da, beş on kuruş **uçlanalım!**”
120. “Haa, ne **dersin?** Anne be, dünkü çocuklar profesyonel **oldu**, biz bayram **demez**, seyran **demez** ağzımızı poyraza **açıp koşuyoruz!**”
121. “Aklım **ermez** benim, ne **yaparsan yap!** **Götürecek**sen, **al götür** kutuyu!..”
122. **Giyindi**, **çıktı**.
123. Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi.
124. Hani şu, kimseye hayrı **dokunmayan** meclis üyelerinden!
125. Kutuyu **bıraktı** büfenin üstüne, elini **öptü**.
126. “Sen hiç **merak etme!**” **dedi**, “**Gördüm geçen** gün oyununu! Yakında **gireceksin** kadroya! Antrenmanların, sakın **bırakma peşini!**”
127. Böyle, kimlere neler **vaad etmemişti** ki...
128. **Adamakla** mal mı **tükenirdi?**
129. Çok **oturmadı** Şenol, saygılı çocuktı.
130. Genç futbolcu **çıkarcı** **çıkamaz**, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, **yapıştı** kutuya:
131. “Babacığım!” **dedi**, “Bunu halama **götüreceğim** ben!”
132. “Kime **götürürsen götür!**”
133. **Sürdü**, **sürüştürdü** Sevim, bayramlıklarını **giydi**, **atladı** bir dolmuşa.
134. Yüreği küt küt **ata ata çıktı** merdivenleri.
135. “Ya Ali Ağabey evde değilse...” diye **düşünüyordu**.

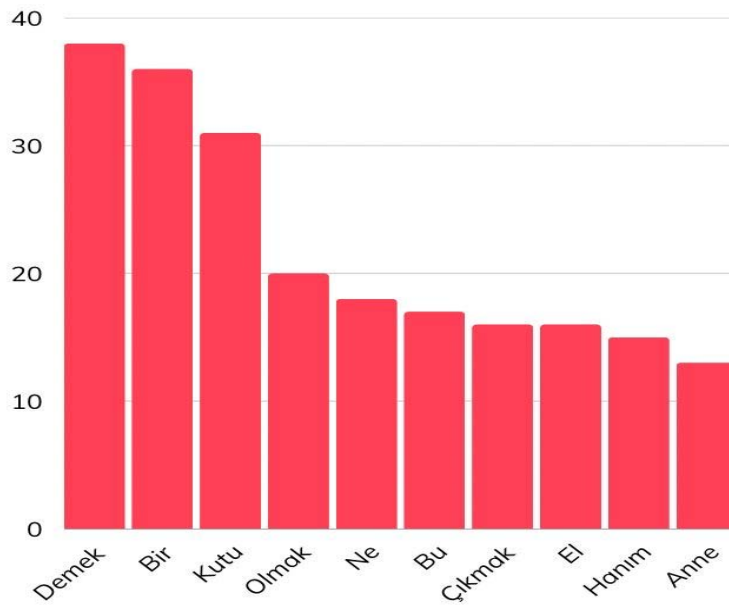
136. **Dokundu** parmağının ucuyla zile.
137. Kapıyı halası **açmıştı**.
138. Saygıyla **öptü** elini.
139. Yakışıklı evlat **doğuran** ananın eli, işte böyle **öpülürdü**.
140. Kutuyu, **utana sıkıla koydu** masanın üstüne:
141. “Halacığım!” **dedi**, “Nerde Ali Ağabeyim?”
142. Halası da domuzun domuzuydu.
143. Kızın yüreğine **indirmek** için:
144. “Ali mi?” **dedi**, “Nişanlısına kadar **gitti!**”
145. Daha fazla **oturup** da ne **yapacaktı** Sevim?
146. Kim **bilir** oradan **çıkınca** hangi meyhaneye **gidecekti!**
147. **Tadı kaçmıştı konuşmanın**.
148. Bir biçimine **getirdi**, gene **öptü** elini, **girdi** yola.
149. Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, bulut gibi eve **döndü**.
150. Annesi her zamanki gibi **uyumamıştı** gene:
151. “Nerde **kaldın**, **merak ettim!**” diye **çıktı** karşısına.
152. “Bayram değil mi? Biraz **oturduk** arkadaşlarla!”
153. Yalnız **oturmamıştı**, **oturup içmişti** de...
154. İlk defa hak **verdi** annesi.
155. Ali Yılmaz ceketini **çıkartırken**, masadaki şeker kutusuna gözü **ilişti**:
156. “Kim **geldi?**” diye **sordu**, “Kimden bu kutu?”
157. “Sevim'den ha!” **dedi**, “Güzel kız **olmuş**, geçen gün **gördüm** de...”
158. “**Bırak** onları! Kaç yıldır kapımızın ipini **çekmiyorlardı!**”
159. Ali, **asıldığı** gibi **kopardı**, kutunun ipini, kâğıdını **sıyırdı**.
160. Bir kat... Bir kat daha!..
161. “Amma da sıkı **sarmışlar** haaa!” diye **söylendi**.
162. **Açtı** kapağını, içinden okkalı bir badem ezmesi **seçerken** kendini **görür** gibi **olmuştu**.
163. “Bu ne!” **dedi**, “Ayna var kapağında!”
164. Annesi de **görmüştü** kutuyu:
165. “Aman!..” **dedi**, “Ne güzel, ne sevimli kutu bu!.. Nişanlıya **getirilmiş** gibi!”
166. “Sen, benim **aldığım** kutuyu **görecektin** ki... **Aklın dururdu!** Bunlar paralarına **kıyıp şeker mi alabilirler** be!”
167. İçinden bir badem ezmesi daha **seçti**, **attı ağzına**.

168. Bir de annesine **uzattı**: “**Ye!**” **dedi**, “Üvey de **olsa** kardeşinin **yolladığı** şeker!..
Kendi malın gibi **ye!**”

Şekil 3. Orijinal Metindeki İsim ve Edat Soylu Sözcükler ile Fiil Soylu Sözcüklerin Oranı

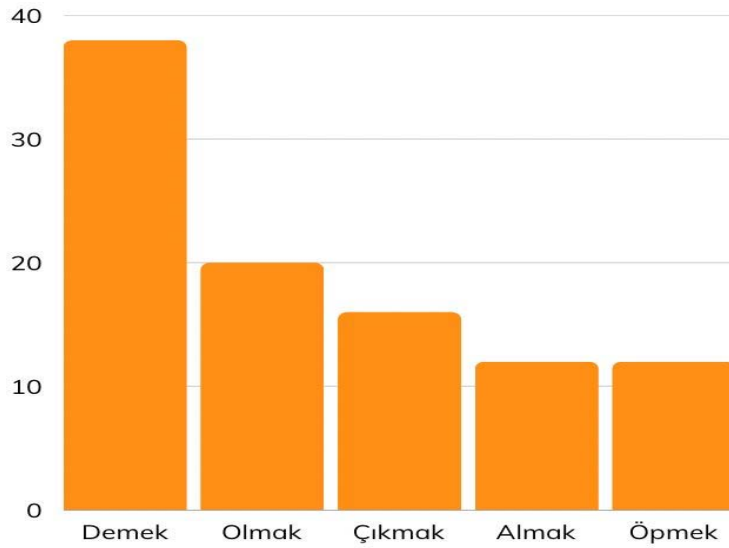
Şekil 4. Orijinal Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk On Kelimenin Görünümü

- Dedi (29), demez (4), demekten (1), demesi (1), demeyi (1), diyecek (1), diyeceğim (1).
- Bir (36).

- Kutuyu (14), kutu (7), kutusuna (2), kutusunu (2), kutuların (1), kutun (1), kutunun (1), kutusu (1), kutusundan (1), kutuya (1).
- Oldu (3), olsa (2), olsun (2), olursa (2), olduğu (1), olmamaya (1), olmanın (1), olmasın (1), olmazsın (1), olmuş (1), olmuşsun (1), olmuştu (1), olur (1), olurdu (1), oluyordu (1).
- Ne (18).
- Bu (12), bunu (3), bunlar (1), bunların (1).
- Çıktı (6), çıkarken (2), çıkar (1), çıkarmıştı (1), çıkarıp (1), çıkarırken (1), çıkmaz (1), çıkmıştı (1), çıkınca (1), çıkıyorum (1).
- Elini (9), eline (3), el (1), eli (1), elindekileri (1), ellerim (1)
- Hanım (6), Hanım'ın (5), Hanım'a (2), Hanım'ı (2).
- Annesi (5), anneciğim (2), annesine (2), ananın (1), anası (1), anne (1), annesini (1).

Şekil 5. Orijinal Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk Beş Fiil ve Fiil Soylu Sözcüğün Görünümü

- Dedi (29), demez (4), demekten (1), demesi (1), demeyi (1), diyecek (1), diyeceğim (1).
- Oldu (3), olsa (2), olsun (2), olursa (2), olduğu (1), olmamaya (1), olmanın (1), olmasın (1), olmazsın (1), olmuş (1), olmuşsun (1), olmuştu (1), olur (1), olurdu (1), oluyordu (1).
- Çıktı (6), çıkarken (2), çıkar (1), çıkarmıştı (1), çıkarıp (1), çıkarırken (1), çıkmaz (1), çıkmıştı (1), çıkınca (1), çıkıyorum (1).
- Aldı (4), al (3), alır (2), alabilirler (1), aldığım (1), almıştı (1).

- Öptü (6), öpemedi (1), öpen (1), öperken (1), öpmeden (1), öptürmeye (1), öpülürdü (1)

Hikâyedeki toplam 94 cümlede temel anlamının dışında yan ve mecaz anlamıyla kullanılan kelime veya kelime grubu bulunmaktadır. Metin içerisinde yan ve mecaz anlamıyla kullanılan kelimeler aşağıda belirtilmektedir.

1. “İndir!” dedi, “Ne kadar kutun varsa indir!”
2. Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönlu, ne kadar kutu varsa, **serdi** tezgâhın üstüne.
3. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu **kestirmişti gözüne**:
4. “Ne kadar şeker **alır** bu kutu?” diye sordu.
5. “Bir kilo **alır**! Karışık mı yapalım?”
6. “Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! **Temiz bir şey olsun!**”
7. Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime göndereceğini **kestirmişti** çoktan.
8. Ali Yılmaz: “İki **kat** kâğıda sarın kutuyu!” dedi,
9. “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”
10. Bu, biraz da onun sıkılganlığını **gösteriyordu**.
11. Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı.
12. **Sardı**, sarmaladı, sırmalı iplerin düğümlendiği yere de firmanın yaldızlı etiketini yapıştırdı.
13. İki kat kâğıda sardıktan sonra:
14. “Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi **güle güle!**..”
15. Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, **ayaküstü** iki tek votka **çekti**.
16. Duvardaki aynada kravatının **üçgenini denkleştirdi**.
17. Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden katladı, koydu yerine.
18. İki votka **adamakılı** artırmıştı cesaretini.
19. Çiçekçinin önünden geçerken, birden **daldı** içeri:
20. “Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!”
21. Çiçekçi, karanfilleri jelatin kâğıdına sardı güzelce, **tutuşturdurdu eline**.
22. Hiç düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini.
23. Utanırdı böyle şeylerden.
24. Bir Bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına.

25. İki kadeh votka daha **çekmesi** gerekirdi, kapıyı **çalabilmesi** için.
26. Meyhane şuracıktaydı, **ayaküstünde yapındırdı**. Artık nereye olsa gidebilirdi.
Dokundu Sevgi'nin kapısındaki zile...
27. Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılğnlık **çöktü içine**.
28. Elindekileri kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu!
29. İster istemez girdi içeri, merdivenleri **çıktı**.
30. Çiçekleri **uzattı** nişanlısına.
31. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi'yi.
32. Kutu, çiftter çiftter sarılı olduğu için, ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası:
33. “Hele kâğıtları bir **sıyrsın!**” diye düşündü, “**Bayılır** o zaman!”
34. Tam yirmi lira **yalnız** kutusuna vermişti.
35. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse **ağzının suyu akardı**.
36. Hele bir açsın kutuyu!
37. **Büyüklerin** elini öptü sıradan.
38. Geriye kalanlarla tokalaştı.
39. Sevgi'nin **uzattığı** şekere, parmakları titreyerek **uzanırken**, **keskin** bir arpej kokusu, **fırl fırl döndürmüştü başını**.
40. Çok oturmadı, kapıdan **çıkarken** rahat bir **soluk almıştı**.
41. Ne olursa olsun, **büyük bir yük kalkmıştı üzerinden**.
42. Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı.
43. İki kadeh rakıyla **bir açış yapmalıydı**.
44. **Tuttu**, Karanfilli Meyhane'nin **yolunu!**
45. Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öpmeden yapamazdı.
46. Taa okul sıralarında alıştırmıştı onu.
47. Her bayram, okulu bitirdiği halde, onun **yumuk yumuk** ellerini öpmemi mi, kendisini **okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı**.
48. Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını...
49. “Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat Hanım'a. Para ver de, bir kutu yaptırayım!”
50. Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı **yanı hoşuna gitmiyordu** annesinin:
51. “Ne parası!” dedi, “Al götür şu kutuyu!”
52. Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!
53. “Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...
54. “Hadiiii!” dedi annesi, “Çok konuşma! Al götür, **parayı sokaktan toplamıyoruz!**”

55. İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına.
56. Tütüncüden bir Bayram gazetesi aldı, sardı sarmaladı.
57. Tam kapısının önünde **yakaladı** Melâhat Hanım'ı.
58. "Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?" dedi,
59. "Tanıyamayacaktım az daha. Büyümüştün maşallah, **koskocaman bir kız** olmuşsun!.."
60. Sevgi, eski öğretmeninin elini öperken, o da yanaklarından öptü.
61. **Düşünceli** kızdı Sevgi:
62. "Herhalde bir yere gidiyorsunuz!" dedi,
63. "Başka bir gün **rahatsız ederim** sizi!"
64. Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, **uzattı** Melâhat Hanım'a:
65. "Buyrun **efendim!**"
66. Üstelemedi Melâhat Hanım:
67. "Mersi!" dedi, "**Beklerim** kızım, başka bir gün!"
68. Müfettiş Cemal Beyler'e gidiyordu.
69. Ankara'dan her bayram üç beş günlüğüne gelirdi annesine.
70. **Terfi senesiydi** Melâhat Hanım'ın, bu bayram mutlaka **görmeşi** gerekirdi müfettişi.
71. "**Hazır** şeker de geldi işte!" dedi, "Şekercinin önünde **kuyruğa girmektense...**"
72. Cemal Bey, **güler yüzle karşıladı** Melâhat Hanım'ı:
73. "İyi oldu geldiniz!" dedi, "Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü **açılacak**. Bunların **başına** bilgili, tecrübeli **yönetmenler** gerekiyor!"
74. **İçi cız etmişti** Melâhat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu.
75. **Kendini toparlayarak**: "Evet Müfettiş Bey!" dedi.
76. "Düşündüm ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini bulmak çok zor! **Yönetmen** kolayına **yetişmiyor** memlekette... Sizin 'terfi' **yalnız** Melâhat Hanım!"
77. "Siz bilirsiniz!" demekten başka **çare bulamadı**. Biraz daha **ileri giderek**:
78. "Efendim!" dedi, "**Gösterdiğiniz** güvene çok teşekkürler. Size **karşı** mahcup olmamaya çalışacağım..."
79. Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:
80. "Hay Allah!" dedi **içinden**, "**Kendi ayağımızla tutulduk!**"
81. **Başı önüne düşüvermişti**.
82. Cemal Bey'in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere el öptürmeye **bayılırdı**.
83. Hele öpen, böyle bir Müdire Hanım olursa...
84. Gururla **uzattı** elini.
85. Bir müfettiş anası olmanın **tadını çıkarmıştı**.

86. Hemen Melâhat Hanım'ın peşinden:
87. “Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye Abla'ya kadar **bir uzanayım!**”
88. “Benden de selâmlar.”
89. Giydi mantosunu.
90. Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta **otururdu.**
91. Tam kapıdan çıkarken **uzandı**, masanın üstünde **duran** kutuyu aldı eline, Melâhat Hanım'ın getirdiği kutuyu...
92. “Gitmişken...” dedi, “Şunu da götüreyim bari!”
93. Ablasını, açık pencerenin önünde **yakaladı, çıktı** merdivenleri, elini öptü.
94. Oğlu Şenol'u sordu, çok severdi Şenol'u.
95. Bunu Naciye Hanım da bilirdi.
96. **Yapma** bir üzüntüyle:
97. “Çıktı sabahtan!” dedi. “Çok üzüyor beni! Top... Top... **Bayram demez, seyran demez**, top, top, top!”
98. “Oynayabiliyor mu bari?”
99. “**Yakında** aylığa **geçireceklermiş.**
100. **Aklım ermiyor** hiç top oynayana aylık verirler mi?” da bilmiyordu; ama avutmak için:
101. “Neden vermesinler!” dedi,
102. “Bu kadar insan, para verip onları seyrediyor. Geceleri bile **top meydanlarına** koşuyorlar!”
103. Böyle demesi, **bir bakıma** gerekliydi de...
104. Çıkarıp, **bir yüz kâğıt bırakması** gerekecekti sonra!
105. Başka ne konuşacaktı, kalktı birden.
106. Yürüdü merdivenlere doğru...
107. Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:
108. “Hoşça kal, bize de **buyur!**” demeyi de unutmadı.
109. Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, **pestili çıkmıştı.**
110. Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:
111. “Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”
112. “Teyzen!”
113. Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi...
114. Tak tak vurdu kapağına:
115. “**Kıyak** kutu!” dedi, “Bizim başkana götüreceğim bunu!”
116. “Ne başkanı?”

117. “Kulüp başkanı!”
118. Diyeceğim ki, “Reis Bey, bıktım bu amatörlükten! **Geçir** artık kadroya da, **beş on kuruş uçlanalım!**...”
119. Haa, ne dersin? Anne be, **dünkü çocuklar** profesyonel oldu, biz **bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp** koşuyoruz!”
120. “**Aklım ermez** benim, ne yaparsan yap! Götürecekse, al götür kutuyu!..”
121. Giyindi, çıktı.
122. Başkanları, **sayılı** bir belediye meclisi üyesiydi.
123. Hani şu, kimseye **hayrı dokunmayan** meclis üyelerinden!
124. Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.
125. “Sen hiç merak etme!” dedi, “Gördüm geçen gün **oyununu!** Yakında **gireceksin** kadroya! Antrenmanların, sakın **bırakma peşini!**”
126. Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki...
127. **Adamakla** mal mı tükenirdi?
128. **Çok oturmadı** Şenol, saygılı çocuktı.
129. Genç futbolcu çıkar çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, **yapıştı** kutuya:
130. “Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”
131. “Kime götürürsen götür!”
132. **Sürdü, sürüştürdü** Sevim, **bayramlıklarını** giydi, **atladı** bir dolmuşa.
133. **Yüreği küt küt ata ata çıktı** merdivenleri.
134. “Ya Ali Ağabey evde değilsee...” diye düşünüyordu.
135. Dokundu parmağının ucuyla zile.
136. Kapıyı halası açmıştı.
137. Saygıyla öptü elini.
138. Yakışıklı evlat doğuran ananın eli, işte böyle öpülürdü.
139. Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne:
140. “Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?”
141. Halası da **domuzun domuzuydu.**
142. Kızın **yüreğine indirmek** için:
143. “Ali mi?” dedi, “Nişanlısına kadar gitti!”
144. Daha fazla **oturup** da ne yapacaktı Sevim?
145. Kim bilir oradan çıkınca hangi meyhaneye gidecekti!
146. **Tadı kaçmıştı** konuşmanın.
147. **Bir biçimine getirdi**, gene öptü elini, **girdi** yola.
148. Gece **yarısına doğru**, Ali Yılmaz, **bulut gibi** eve döndü.

149. Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene:
150. “Nerde kaldın, merak ettim!” diye **çık**tı karşısına.
151. “Bayram değil mi? Biraz **oturduk** arkadaşlarla!”
152. Yalnız **oturmamıştı**, **oturup içmişti** de...
153. İlk defa hak **verdi** annesi.
154. Ali Yılmaz ceketini **çık**arırken, masadaki şeker kutusuna **göz**ü **ili**şti:
155. “Kim geldi?” diye sordu, “Kimden bu kutu?”
156. “Sevim'den ha!” dedi,
157. “Güzel kız **olmuş**, geçen gün gördüm de...”
158. “**Birak** onları! Kaç yıldır **kapımızın ipini çekmiyorlardı!**”
159. Ali, **asıldı**ğı gibi kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı.
160. Bir kat... Bir kat daha!..
161. “Amma da **sık**ı sarmışlar haaa!” diye söylendi.
162. Açtı kapağını, içinden **okkalı** bir badem ezmesi seçerken kendini görür gibi olmuştu.
163. “Bu ne!” dedi, “Ayna var kapağında!”
164. Annesi de görmüştü kutuyu:
165. “Aman!..” dedi, “Ne güzel, ne sevimli kutu bu!.. Nişanlıya getirilmiş gibi!”
166. “Sen, benim aldığım kutuyu görecektin ki... **Aklın dururdu!** Bunlar paralarına **kıyıp** şeker mi alabilirler be!”
167. İçinden bir badem ezmesi daha seçti, attı ağzına.
168. Bir de annesine **uzattı**: “Ye!” dedi, “Üvey de olsa kardeşinin yolladığı şeker!.. **Kendi malın gibi ye!**”

Hikâyede 36 tane deyim yer almaktadır. Hikâye içerisinde 1 tane atasözü bulunmaktadır. Metinde bulunan atasözü (127) “Adamakla mal mı tükenirdi?” cümlesinde yer almaktadır. Hikâyede toplam 119 sıfat, 74 zarf yer almaktadır. Deyim, zarf ve sıfatlar Ek 3, 4 ve 5’te verilmiştir.

Hikâyenin Dil Bilgisel Bağlılık Çözümlemesi

Ateşman (1997) okunabilirlik indeksi hesaplamasına göre, metin okunabilirlik indeksi 80,8 yani kolay seviyede yer almaktadır. Ortalama sözcük uzunluğu 2.60, ortalama cümle uzunluğu ise 5,2 olan hikâyenin toplam cümle sayısı 240 olarak hesaplanmıştır. Bu cümlelerden en uzun olanı 22, en kısa olanı ise 1 kelimeden oluşmaktadır. Konuşma kısımları tek madde alınarak 168 parçada incelenmiştir.

- En uzun cümle: (2) Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönlu, ne kadar kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne.
- En kısa cümle: (112) “Teyzen!”

Yazar, hikâyede doğrudan anlatım ifadelerine yer vermektedir. “dedi”, “diye düşündü”, “diye geçti içinden” gibi ifadeler doğrudan aktarımı gösteren ifadelerdir.

Örnek cümleler: (1) “İndir!” dedi, “Ne kadar kutun varsa indir!” (4) “Ne kadar şeker alır bu kutu?” diye sordu. (33) “Hele kâğıtları bir sıyır!” diye düşündü, “Bayılır o zaman!”

Metinde bulunan art gönderim ve ön gönderimler Ek 6’da verilmiştir.

Metinde eksiltili anlatımlar yer almaktadır. Eksiltili ifadeler, metnin akışını doğal bir şekilde devam ettirirken cümlede tekrara düşülmesini engellemektedir. Eksiltili ifadeler aşağıda koyu renkle belirtilmiştir.

1. *Sen ve şekerci kalfası* “İndir!” *O veya Ali Yılmaz* dedi, *Senin veya onun* “Ne kadar kutun varsa *sen veya şekerci kalfası* indir!”
2. Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönlu, ne kadar kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne.
3. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu kestirmişti gözüne:
4. “Ne kadar şeker alır bu kutu?” diye *O veya Ali Yılmaz* sordu.
5. *O veya kutu* “Bir kilo *şeker* alır! *Biz* Karışık *şeker* mi yapalım?”
6. “Karışık *şeker olsun...* Biraz çikolatalı *şeker*, biraz badem ezmeli *şeker olsun...* *Şekerlemelerin* Altına da bir sıra lokum *ekle*, *Şekerci kalfası*, *lokumların* fıstıklısından *ekle!* *Sen veya Şekerci kalfası* Anlıyorsun ya! Temiz bir şey olsun!”
7. Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime göndereceğini kestirmişti çoktan.
8. Ali Yılmaz: *Siz veya Şekerci kalfası* “İki kat kâğıda *siz veya Şekerci kalfası* sarın kutuyu!” dedi,
9. “*Kutunun* Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”
10. Bu, biraz da onun sıkılğanlığını gösteriyordu.
11. Şekerci *Onun veya Ali Yılmaz’ın* istediğinden daha güzelini yaptı.
12. *O veya Şekerci* Sardı, *O veya Şekerci* sarmaladı, *O veya Şekerci* sırmalı iplerin düğümlendiği yere de *Şeker dükkânına ait* firmanın yıldızlı etiketini yapıştırdı.
13. *O veya Şekerci*, *kutuyu* İki kat kâğıda sardıktan sonra:
14. *O veya Şekerci* “Buyrun!” dedi, “*Sen veya Ali Yılmaz* Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi güle güle *git!..*”

15. *O veya Ali Yılmaz* Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, *O veya Ali Yılmaz* ayaküstü iki tek votka çekti.
16. *O veya Ali Yılmaz* Duvardaki aynada kravatının üçgenini denkleştirdi.
17. *O veya Ali Yılmaz* Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden katladı, *O veya Ali Yılmaz mendili* koydu yerine.
18. İki votka adamakıllı artırmıştı *Onun veya Ali Yılmaz'ın* cesaretini.
19. *O veya Ali Yılmaz* çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri:
20. *Sen veya Çiçekçi* “Karanfil koy!” *O veya Ali Yılmaz* dedi, *Sen veya Çiçekçi* “On tane kadar, kırmızı karanfil koy... *Sen veya Çiçekçi* Bir sıra da *çiçeklerin* kenarlarına beyazlarından *çiçeklerinden ekle!*”
21. Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı güzelce, tutuşturdu *Onun veya Ali Yılmaz'ın* eline.
22. *O veya Ali Yılmaz* Hiç düşünmemişti çiçekleri *Sevgi'ye veya Ona* nasıl götüreceğini.
23. *O veya Ali Yılmaz* Utanırdı böyle şeylerden.
24. *O veya Ali Yılmaz* Bir Bayram gazetesi aldı, *O veya Ali Yılmaz* koydu çiçekleri *Bayram gazetesinin* arasına.
25. *Onun veya Ali Yılmaz'ın* İki kadeh votka daha çekmesi gerekirdi, *gideceği* kapıyı çalabilmesi için.
26. Meyhane şuracıktaydı, *O veya Ali Yılmaz* ayaküstünde yapındırdı. *O veya Ali Yılmaz* Artık nereye olsa gidebilirdi. *O veya Ali Yılmaz* Dokundu Sevgi'nin kapısındaki zile...
27. *Sevgi'nin yaşadığı* Ev, tıklım tıklım misafirdi, *Onun veya Ali Yılmaz'ın* bir yılgınlık çöktü içine.
28. *O veya Ali Yılmaz, Kendi* Elindekileri *nişanlısına* kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu!
29. *O veya Ali Yılmaz* İster istemez girdi içeri, *O veya Ali Yılmaz* merdivenleri çıktı.
30. *O veya Ali Yılmaz aldığı* Çiçekleri uzattı nişanlısına.
31. *Aldığı* Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi'yi.
32. Kutu, çiftler çiftler sarılı olduğu için, ne *kutunun* biçimi belli oluyordu, ne *kutunun* içindeki aynası *belli oluyordu:*
33. “*O veya Sevgi* Hele kâğıtları bir sıyırsın!” diye düşündü *O veya Ali Yılmaz*, “*O veya Sevgi* Bayılır o zaman!”
34. *O veya Ali Yılmaz* Tam yirmi lira yalnız *şekerin* kutusuna vermişti.

35. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse ağzının suyu akardı.
36. **O veya Sevgi** Hele bir açsın kutuyu!
37. **O veya Ali Yılmaz** Büyüklerin elini öptü sıradan.
38. **O veya Ali Yılmaz** Geriye kalanlarla **büyüklerle** tokalaştı.
39. Sevgi'nin uzattığı şekere, **O veya Ali Yılmaz** parmakları titreyerek uzanırken, keskin bir arpej kokusu, fırıl fırıl döndürmüştü **Ali Yılmaz'ın** başını.
40. **O veya Ali Yılmaz** Çok oturmadı, **O veya Ali Yılmaz** kapıdan çıkarken rahat bir soluk almıştı.
41. Ne olursa olsun, büyük bir yük kalkmıştı **Onun veya Ali Yılmaz'ın** üzerinden.
42. Onun için bayramın ödevi bitmiş, **Onun veya Ali Yılmaz için** bayramın kendisi başlamıştı.
43. **O veya Ali Yılmaz** İki kadeh rakıyla bir açış yapmalıydı.
44. **O veya Ali Yılmaz** Tuttu, Karanfilli Meyhane'nin yolunu!
45. Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öpmeden yapamazdı.
46. **Melahat Hanım** Taa okul sıralarında alıştırmıştı onu.
47. **O veya Sevgi** Her bayram, okulu bitirdiği halde, onun yumuk yumuk ellerini öpmemi mi, kendisini okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı.
48. **O veya Sevgi** Elini yüzünü yıkadı, **O veya Sevgi** taradı saçlarını...
49. Sevgi “Anneciğim!” dedi, “**Ben** Gidiyorum Melâhat Hanım’a. **Sen, bana** Para ver de, **ben** bir kutu yaptırayım!”
50. Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı yanı hoşuna gitmiyordu **Onun veya Sevgi'nin** annesinin:
51. **Sevgi'nin annesi** “Ne parası!” dedi, **Sen ya da Sevgi** “Al götür şu kutuyu!”
52. Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!
53. “Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...
54. “Hadiiii!” dedi **Onun veya Sevgi'nin** annesi **Ona veya Sevgi'ye, Sen veya Sevgi** “Çok konuşma! **Sen veya Sevgi kutuyu** Al götür, **Biz** parayı sokaktan toplamıyoruz!”
55. İster istemez, **O veya Sevgi** şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına.
56. **O veya Sevgi** Tütüncüden bir Bayram gazetesi aldı, **Bayram gazetesini** sardı sarmaladı.
57. **Sevgi veya o** Tam kapısının önünde yakaladı Melâhat Hanım'ı.
58. **Melahat Hanım veya o** “Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” dedi,
59. **Ben** “Tanıyamayacaktım az daha. **Sen veya Sevgi** Büyümüşsün maşallah, **Sen veya Sevgi** koskocaman bir kız olmuşsun!..”

60. Sevgi, eski öğretmeninin elini öperken, o da **Onun veya Sevgi'nin** yanaklarından öptü.
61. Düşünceli kızdı Sevgi:
62. **O veya Sevgi** “Herhalde bir yere gidiyorsunuz!” dedi,
63. “Başka bir gün rahatsız ederim sizi!”
64. Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, **O veya Sevgi** uzattı Melâhat Hanım’a:
65. “Buyrun efendim!” **dedi.**
66. Üstelemedi Melâhat Hanım:
67. “Mersi!” dedi, **O veya Melahat Hanım** “Beklerim kızım, başka bir gün!” **dedi.**
68. **O veya Melahat Hanım** Müfettiş Cemal Beylere gidiyordu.
69. **O veya Cemal Beyler** Ankara'dan her bayram üç beş günlüğüne gelirdi annesine.
70. Terfi senesiydi Melâhat Hanım'ın, **Onun veya Melahat Hanım'ın** bu bayram mutlaka görmesi gerekirdi müfettişi.
71. **O veya Melahat Hanım** “Hazır şeker de geldi işte!” dedi, **O veya Melahat Hanım** “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense **gelen şekerle giderim...**”
72. Cemal Bey, güler yüzle karşıladı Melâhat Hanım'ı:
73. **O veya Melahat Hanım** “İyi oldu geldiniz!” dedi, “Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü açılacak. Bunların başına bilgili, tecrübeli yönetmenler gerekiyor!”
74. İçi cız etmişti Melâhat Hanım'ın, **O veya Melahat Hanım** okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu.
75. **O veya Melahat Hanım** Kendini toparlayarak: “Evet Müfettiş Bey!” dedi.
76. **Ben** “Düşündüm ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini bulmak çok zor! Yönetmen kolayına yetişmiyor memlekette... Sizin ‘terfi’ yalnız Melâhat Hanım!”
77. **O veya Melahat Hanım** “Siz bilirsiniz!” demekten başka çare bulamadı. **O veya Melahat Hanım** Biraz daha ileri giderek:
78. “Efendim!” dedi, “**Sizin** Gösterdiğiniz güvene çok teşekkürler. **Ben** Size karşı mahcup olmamaya çalışacağım...”
79. **O veya Melahat Hanım** Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:
80. **O veya Melahat Hanım** “Hay Allah!” dedi içinden, **Biz** “Kendi ayağımızla tutulduk!”
81. **Onun veya Melahat Hanım'ın** Başı önüne düşüvermişti.
82. Cemal Bey'in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere **kendi elini** öptürmeye bayılırdı.
83. Hele öpen **kişi**, böyle bir Müdire Hanım olursa...
84. **O veya Hadiye Hanım** Gururla uzattı elini.
85. **O veya Hadiye Hanım** Bir müfettiş anası olmanın tadını çıkarmıştı.

86. Hemen Melâhat Hanım'ın peşinden:
87. ***O veya Hadiye Hanım*** “Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye Abla'ya kadar bir uzanayım!”
88. ***O veya Cemal Bey, Sen, Ona veya Naciye Abla'ya*** “Benden de selâmlar.” ***Söyle.***
89. ***O veya Hadiye Hanım*** Giydi mantosunu.
90. ***Onun veya Hadiye Hanım'ın*** Üvey ablasıydı Naciye Hanım, ***O veya Naciye Hanım*** hemen arka sokakta otururdu.
91. ***O veya Hadiye Hanım*** Tam kapıdan çıkarken uzandı, ***O veya Hadiye Hanım*** masanın üstünde duran kutuyu aldı eline, Melâhat Hanım'ın getirdiği kutuyu ***aldı...***
92. ***O veya Hadiye Hanım*** “Gitmişken...” dedi, ***O veya Hadiye Hanım*** “Şunu da götüreyim bari!”
93. ***O veya Hadiye Hanım*** Ablasını, açık pencerenin önünde yakaladı, ***O veya Hadiye Hanım*** çıktı merdivenleri, ***Onun veya Naciye Abla'nın*** elini öptü.
94. ***Onun veya Naciye Abla'nın*** Oğlu Şenol'u sordu, ***O veya Hadiye Hanım*** çok severdi Şenol'u.
95. Bunu Naciye Hanım da bilirdi.
96. ***O veya Naciye Abla*** Yapma bir üzüntüyle:
97. “***O veya Şenol*** Çıktı sabahtan!” dedi. ***O veya Şenol*** “Çok üzüyor beni! Top ***oynar...*** Top ***oynar...*** ***O veya Şenol*** Bayram demez, seyran demez, top ***oynar***, top ***oynar***, top ***oynar!***”
98. ***O veya Şenol, top*** “Oynayabiliyor mu bari?”
99. ***Onlar veya kulüp, onu veya Şenol'u*** “Yakında aylığa geçireceklermiş.
100. ***Benim*** Aklım ermiyor hiç top oynayana ***onlar veya kulüp*** aylık verirler mi?” o da bilmiyordu; ama Naciye Abla'yı avutmak için:
101. ***O veya Hadiye Hanım, Ona veya Şenol'a*** “Neden ***aylık*** vermesinler!” dedi,
102. “Bu kadar insan, para verip onları seyrediyor. ***Onlar veya futbolcular*** Geceleri bile top meydanlarına koşuşuyorlar!”
103. ***Onun veya Hadiye Hanım'ın*** Böyle demesi, bir bakıma gerekliydi de...
104. ***Onun veya Hadiye Hanım'ın, Ona veya Naciye Abla'ya*** Çıkarıp, bir yüz kâğıt bırakması gerekecekti sonra!
105. Başka ne konuşacaktı, ***O veya Hadiye Hanım*** kalktı birden.
106. ***O veya Hadiye Hanım*** Yürüdü merdivenlere doğru...
107. Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:
108. ***O veya Hadiye Hanım*** “***Sen veya Naciye Abla*** Hoşça kal, bize de buyur!” demeyi de unutmadı.

109. Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, **Onun veya Şenol'un** pestili çıkmıştı.
110. **O veya Şenol** Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:
111. **O veya Şenol** “Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”
112. “Teyzen!” **getirdi.**
113. **O veya Şenol** Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi...
114. **O veya Şenol** Tak tak vurdu **kutunun** kapağına:
115. **O veya Şenol** “Kıyak kutu!” dedi, **Ben** “Bizim başkana götüreceğim bunu!”
116. “Ne başkanı?”
117. “Kulüp başkanı!”
118. **Ben, Ona veya Kulüp başkanına** Diyeceğim ki, “Reis Bey, **Ben** bıktım bu amatörlükten! **Reis Bey, beni** Geçir artık kadroya da, beş on kuruş **para** uçlanalım!...”
119. “Haa, **Sen veya Anne** ne dersin? Anne be, çünkü çocuklar profesyonel oldu, biz bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp koşuyoruz!”
120. “Aklım ermez benim, **Sen veya Şenol** ne yaparsan yap! **Sen veya Şenol** Götüreceksen, al götür kutuyu!...”
121. **O veya Şenol** Giyindi, çıktı.
122. **Onların veya futbolcuların** Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi.
123. Hani şu, kimseye hayrı dokunmayan meclis üyelerindendi!
124. **O veya Şenol** Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, **Onun veya Başkanın** elini öptü.
125. **O veya Kulüp başkanı** “Sen hiç merak etme!” dedi, **Ben** “Gördüm geçen gün **senin** oyununu! **Sen** Yakında gireceksin kadroya! **Sen** Antrenmanların, sakın bırakma peşini!”
126. **O veya Kulüp başkanı** Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki...
127. **Söz** Adamakla mal mı tükenirdi?
128. Çok oturmadı Şenol, saygılı çocuktu.
129. Genç futbolcu çıkar çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, yapıştı kutuya:
130. **O veya Sevim** “Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”
131. **Sen** “Kime götürürsen götür!”
132. Sürdü, sürüştürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa.
133. **Onun veya Sevim'in** Yüreği küt küt ata ata çıktı merdivenleri.
134. **O veya Sevim** “Ya Ali Ağabey evde değilse...” diye düşünüyordu.
135. **O veya Sevim** Dokundu parmağının ucuyla zile.
136. Kapıyı **Onun veya Sevim'in** halası açmıştı.
137. **O veya Sevim** Saygıyla öptü **halasının** elini.
138. Yakışıklı evlat doğuran ananın eli, işte böyle öpülürdü.

139. *O veya Sevim* Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne:
140. *O veya Sevim* “Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?”
141. *Onun veya Sevim’in* Halası da domuzun domuzuydu.
142. *Onun veya Sevim’in Halası*, Kızın yüreğine indirmek için:
143. “Ali mi?” dedi, *O veya Ali Yılmaz* “Nişanlısına kadar gitti!”
144. Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim?
145. *O veya Sevim* Kim bilir oradan çıkınca hangi meyhaneye gidecekti!
146. Tadı kaçmıştı konuşmanın.
147. *O veya Sevim* Bir biçimine getirdi, gene öptü *halasının* elini, girdi yola.
148. Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, bulut gibi eve döndü.
149. Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene:
150. *Ali Yılmaz’ın annesi* “*Sen* Nerde kaldın, *Ben* merak ettim!” diye çıktı karşısına.
151. “Bayram değil mi? *Biz* Biraz oturduk arkadaşlarla!”
152. *O veya Ali Yılmaz* Yalnız oturmamıştı, *O veya Ali Yılmaz* oturup içmişti de...
153. İlk defa hak verdi *Ali Yılmaz’ın* annesi.
154. Ali Yılmaz ceketini çıkarırken, masadaki şeker kutusuna gözü ilişti:
155. *O veya Ali Yılmaz* “Kim geldi?” diye sordu *annesine*, “Kimden *geldi* bu kutu?”
156. *Onun veya Ali Yılmaz’ın annesi* “Sevim’den *geldi* ha!” dedi,
157. “*O veya Sevim* Güzel kız olmuş, *Ben, onu veya Sevim’i* geçen gün gördüm de...”
158. “*Sen* Bırak onları! *Onlar veya Sevim’in ailesi* Kaç yıldır kapımızın ipini çekmiyorlardı!”
159. Ali, asıldığı gibi kopardı, kutunun ipini, *kutunun* kâğıdını sıyırdı.
160. *O veya Ali Yılmaz, Kutunun ipini* Bir kat sıyırdı... *Kutunun ipini* Bir kat daha sıyırdı!..
161. “*Onlar veya satan kişiler* Amma da sıkı sarmışlar *kutuyu* haaa!” diye söylendi. *O veya Ali Yılmaz*
162. *O veya Ali Yılmaz* Açtı *kutunun* kapağını, *kutunun* içinden okkalı bir badem ezmesi seçerken *aynada* kendini görür gibi olmuştu.
163. *O veya Ali Yılmaz* “Bu ne!” dedi, “Ayna var *kutunun* kapağında!”
164. *Onun veya Ali Yılmaz’ın* Annesi de görmüştü kutuyu:
165. *Onun veya Ali Yılmaz’ın annesi* “Aman!..” dedi, “Ne güzel, ne sevimli kutu bu!.. *Kutu*, Nişanlıya getirilmiş gibi *görünüyor*!”
166. “Sen, benim aldığım kutuyu görecektin ki... Aklın dururdu! Bunlar paralarına kıyıp şeker mi alabilirler be!”
167. *O veya Ali Yılmaz, Kutunun* İçinden bir badem ezmesi daha seçti, attı ağzına.

168. *O veya Ali Yılmaz, şeker kutusunu* Bir de annesine uzattı: *O veya Ali Yılmaz, annesine* “Ye!” dedi, “*Senin* Üvey de olsa kardeşinin yolladığı şeker!.. *Sen* Kendi malın gibi ye!”

Rıfat Ilgaz’ın Şeker Kutusu İsimli Hikâyesinin A2 Seviyesine Uyarlanması/ Sadeleştirilmesi

1. O. C. : “İndir!” dedi, “Ne kadar kutun varsa indir!”

U. C. : “Göster!” dedi, “Ne kadar kutun var? Hepsini göster!”

Açıklama: Cümlede yer alan (se-sa) şart kipi hedef düzeyin üzerindedir. Şart kipini kaldırmak amaçlı cümle bölünerek düzenlenmiştir. YTKSS’de 126 sıklığa sahip olan “indirmek” kelimesi yerine 1268 sıklığa sahip “göstermek” kelimesi kullanılmıştır.

2. O. C. : Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönü, ne kadar kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne.

U. C. : Şekerci bütün süslü kutularını tezgâhın üzerine serdi.

Açıklama: “Kalfa” sözcüğünün A2 seviyesinde sık kullanılan kelimelerden olmaması nedeniyle kolaylaştırma amaçlı “şekerci kalfası” tamlamasının yerine “kalfa” sözcüğü silinerek yerine metin içinde de kullanılan “şeker satıcısı” anlamını bozmayacak olan “şekerci” kavramı getirilmiştir. Metin içinde zorluk seviyesi en yüksek ve uzun olan cümle kısaltılmış ve yeniden yazılmıştır.

3. O. C. : Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu kestirmişti gözüne:

U. C. : Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu gözüne kestirdi.

Açıklama: “gözüne kestirmek” deyimini korunurken devrik olan cümle kurallı hâle getirilmiştir. “lı” yapım eki A2 seviyesinde verildiği için kelime değiştirilmemiştir. Zamansal standartlaştırmayı sağlamak adına önceki cümlelerde kullanılan “DI” geçmiş zaman eki kullanılmıştır.

4. O. C. : “Ne kadar şeker alır bu kutu?” diye sordu.

U.C. : “Bu kutu ne kadar şeker alır?” diye sordu.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

5. O.C. : “Bir kilo alır! Karışık mı yapalım?”

U.C. : “Bir kilo alır! Karışık mı yapalım?”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

6. O.C. : “Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! Temiz bir şey olsun!”

U.C. : Kutuya şeker ve biraz da fıstıklı lokum koy. Anlıyorsun ya! Güzel bir şey olsun.

Açıklama: “Kutuya” ve “koy” kelimesi eklenmiş, eksiltili gönderimin açık hâle getirilmesiyle anlatım zorluğunun giderilmesi amaçlanmıştır. “Koy” fiili ile cümle kurallı hâle getirilip sonraki cümle ile harmanlanarak yeniden yazılmıştır. Anlatım zorluğunu gidermek amaçlı şekerlemelerin ayrıntısı azaltılıp metnin başlığında da bulunan “şeker” sözcüğü altında toplanmıştır. YTKSS’de 168 kelime sıklığı olan “temiz” kelimesi çıkarılıp yerine 855 sıklığı olan “güzel” kelimesi yerleştirilmiştir.

7. O.C. : Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime göndereceğini kestirmişti çoktan.

U.C. : Şekerci, yirmi yaşındaki bu genç, kutuyu kime gönderecek çoktan anlamış.

Açıklama: Sıklığı 90 olan “delikanlı” (genç erkek) kelimesinin yerine 817 sıklığındaki “genç” kelimesi; sıklığı 53 olan “kestirmek” kelimesi yerine de 1040 sıklığındaki “anlamak” kelimesi kullanılmıştır. Birleşik zamanlı fiil, hedef düzeyin üzerinde olması nedeniyle basit zamanlı hâle getirilmiştir. Devrik yapılı olan cümle, kurallı olarak düzenlemiştir.

8. O.C. : Ali Yılmaz: “İki kat kâğıda sarın kutuyu!” dedi.

8 ve 9. cümle için ortak;

U.C. : Ali Yılmaz: “Kutuyu iki kat kâğıda sarın. Kutunun güzelliği dışarıdan görünmesin!” dedi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir. 8 ve 9. cümle konuşmanın devamı olması nedeniyle birleştirilerek anlatımda aynı anlamı veren ve tümceyi uzatan sözcükler çıkarılmıştır.

9. O.C. : “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”

8 ve 9. cümle için ortak;

U.C. : Ali Yılmaz: “Kutuyu iki kat kâğıda sarın. Kutunun güzelliği dışarıdan görünmesin!” dedi.

Açıklama: Sıklık sözlüğünde 58 aralığa sahip “şık” kelimesi yerine güzellik 161 sıklığa sahip olan “güzellik” kelimesi; 363 sıklığındaki “belli” kelimesi yerine 440 sıklığa sahip “görünmek” kelimesi kullanılmıştır. 8 ve 9. cümle konuşmanın devamı niteliğinde olması nedeniyle birleştirilmiş, anlatımda aynı anlamı veren ve tümceyi uzatan sözcükler çıkarılmıştır.

10. O.C. : Bu, biraz da onun sıkılmasını gösteriyordu.

U.C. : Bu, onun çekingenliğini gösteriyor.

Açıklama: 1 sıklığa sahip “sıkılma” sözcüğü yerine 9 sıklığında olan “çekingenlik” kelimesi kullanılmıştır. Birleşik zamanlı fiilin kullanılması, hedef düzeyin üzerinde olması nedeniyle metindeki anlamına uygun olarak basitleştirilmiştir.

11. O.C. : Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı.

U.C. : Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı.

Açıklama: Cümle korunmuştur.

12. O.C. : Sardı, sarmaladı, sırmalı iplerin düğümlendiği yere de firmanın yaldızlı etiketini yapıştırdı.

U.C. : Sardı, sarmaladı, kutunun üzerine firmanın süslü etiketini koydu.

Açıklama: Anlamı zorlaştıran, cümleyi uzatan sözcükler silinerek gönderi açık hâle getirilmiştir. “Yaldızlı” kelimesi 8 sıklık aralığına sahip olmakla beraber yerine 21 sıklığa sahip olan “süslü” kelimesi getirilmiştir. 42 sıklık aralığına sahip olan “yapıştırmak” fiili yerine 840 sıklık aralığında olan “koymak” fiili kullanılmıştır. Aynı zamanda oldurgan olan fiil, konu itibariyle A2 düzeyinin üzerindedir. Bu sebeple fiilin çatısı etken olarak değiştirilmiştir.

13. O.C. : İki kat kâğıda sardıktan sonra:

U.C. : İki kat kâğıda sardıktan sonra:

Açıklama: Cümle korunmuştur.

14. O.C. : “Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi güle güle!..”

U.C. : “Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, utanmazsın! Haydi güle güle!..”

Açıklama: “Haydi güle güle” cümlesi eksilteli olmasına rağmen düzeye uygun ve günlük yaşamda kullanılan bir kalıp olması sebebiyle değiştirilmemiştir. “Mahcup olmak” deyimini 6 sıklık aralığındayken TDK’de verilen anlamıyla “utanmak” kelimesi 72 sıklık aralığındadır. Cümleler aynen korunurken sadece “mahcup olmak” deyimini yerine “utanmak” kelimesi kullanılmıştır.

15. O.C. : Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, ayaküstü iki tek votka çekti.

U.C. : Karşıdaki meyhaneye gitti. İki bardak votkayı hızlıca içti.

Açıklama: Devrik yapıli cümle kurallı hâle getirilmiş ve anlatımı zorlaştıran tümce bölünmüştür. Anlamca argo olan “koltuk meyhanesi” terimi TDK’de verilen anlamı “yoğun bölgelerde, yol kenarında bulunan ve az mezeyle hızlıca tüketilen ucuz mekân” olarak verilmektedir. Bu terim yerine metnin ilerleyen bölümlerinde de kullanılacak olan “meyhane” kelimesi kullanılmıştır. “Tek” kelimesi sıklık olarak 833 aralıkta bulunmasına rağmen günlük hayatta içme eylemiyle daha çok kullanılan “bardak” kelimesiyle değiştirilmiştir. “Çekmek” eylemi metinde argo olarak ve TDK’ye göre 43. anlamı olan “içki içmek” şeklinde kullanılmaktadır. “İçmek” eylemi ise TDK’de 1. anlamı olan “sıvı bir madde ağız yoluyla yutmak” olarak metne yerleştirilmiştir.

16. O.C. : Duvardaki aynada kravatının üçgenini denkleştirdi.

U.C. : Duvardaki aynaya baktı. Kravatını düzelitti. Mendilini katladı. Mendili ceketinin cebine koydu.

Açıklama: 16 ve 17. cümle anlam benzerliği taşıdığı için bir arada ele alınmıştır. Cümleler bölünerek anlatımı kolaylaştırma amaçlı yeniden yazılmıştır. “Denkleştirmek”

kelimesi 4 sıklık aralığındadır. Bu kelime yerine 91 sıklık aralığındaki “düzeltmek” kelimesi kullanılmıştır. 17. cümle bölünerek devrik yapılı olan cümle anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı kurallı hâle getirilmiştir.

17. O.C. : Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden katladı, koydu yerine.

U.C. : Duvardaki aynaya baktı. Kravatını düzeltti. Mendilini katladı. Mendili ceketinin cebine koydu.

Açıklama: 16 ve 17. cümle anlam benzerliği taşıdığı için bir arada ele alınmıştır. Cümleler bölünerek anlatımı kolaylaştırma amaçlı yeniden yazılmıştır. “Denkleştirmek” kelimesi 4 sıklık aralığındadır. Bu kelime yerine 91 sıklık aralığındaki “düzeltmek” kelimesi kullanılmıştır. 17. cümle bölünerek devrik yapılı olan cümle anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı kurallı ve gönderimi açık hâle getirilmiştir.

18. O.C. : İki votka adamakıllı artırmıştı cesaretini.

U.C. : İki bardak votka cesaretini iyice artırdı.

Açıklama: Devrik olan cümle kurallı hâle getirilmiştir. 15. cümlede kullanılan içeceğin miktarını belirtirken gönderimin açıklığını sağlamak adına “bardak” kelimesi tekrar edilmiştir. YTKSS’ye göre “adamakıllı” sözcüğünün sıklığı 7’dir. Bu kelime yerine sıklık aralığı olan 250 olan “iyice” kelimesi yerleştirilmiştir. Birleşik zamanlı fiil, basit zamanlı hâle getirilerek düzeyin üzerinde olan ek çıkarılmıştır.

19. O.C. : Çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri:

U.C. : Çiçekçinin önünden geçti. İçeriye birden girdi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek adına karmaşık olan cümle bölünerek kurallı hâle getirilmiştir. “Birden” kelimesi 242 sıklıkta olması ve düzeye uygunluğu sebebiyle dokunulmamıştır. “Dalmak” fiili 142 sıklık aralığındadır. “Dalmak” fiili yerine 1527 sıklık aralığındaki “girmek” fiili kullanılmıştır.

20. O.C. : “Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!”

U.C. : Ali Yılmaz, on tane kırmızı ve beyaz karanfil istedi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak için gönderi açık hâle getirilerek cümle yeniden yazılmıştır. Eksilteli yapıyı kurallı hâle getirmek için cümleye “istemek” fiili eklenmiştir.

21. O.C. : Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı güzelce, tutuşturdu eline.

U.C. : Çiçekçi, karanfilleri güzelce hazırladı. Ali Yılmaz’ın eline verdi.

Açıklama: Cümle bölünmüş ve devrik yapılar kurallı hâle getirilmiştir. “Jelatin” sözcüğü düzeye uymaması ve anlatımı zorlaştırması nedeniyle silinmiştir. YTKSS’de 150

sıklığındaki “sarmak” fiili yerine 358 sıklıkta olan “hazırlamak” fiili kullanılmıştır. 20 sıklığa sahip olan “tutuşturtmak” fiili yerine 3827 sıklığa sahip “vermek” fiili kullanılmıştır.

22. O.C. : Hiç düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini.

U.C. : Ali Yılmaz, çiçekleri nasıl götüreceğini hiç düşünmemiş.

Açıklama: Cümle devrik yapılı hâlden kurallı hâle getirilmiştir. Cümlede anlatım zorluğunu azaltma amacıyla gönderim açık hâle getirilmiştir. Birleşik zamanlı fiil, konu itibarıyla hedef düzeyinde olması nedeniyle basit fiil olarak düzenlenmiştir.

23. O.C. : Utanırdı böyle şeylerden.

U.C. : Böyle şeylerden utanır.

Açıklama: Devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Birleşik zamanlı fiil, basit zamanlı olarak düzenlenmiştir.

24. O.C. : Bir bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına.

U.C. : Bir gazete aldı. Çiçekleri gazetenin arasına koydu.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek için cümle bölünmüştür. Gönderi açık hâle getirilmiştir. İkinci cümle devrik yapılı hâlden kurallı hâle getirilmiştir.

25. O.C. : İki kadeh votka daha çekmesi gerekirdi, kapıyı çalabilmesi için.

U.C. : Meyhane yakındaydı. Oraya gitti. Kapıyı çalabilmek için iki bardak votka daha içti. Sonrasında Sevgi’nin kapısındaki zile dokundu.

Açıklama: Cümle kurallı hâle getirilmiştir. “Kadeh” kelimesi YTKSS’ye göre 65 sıklık aralığındadır. “Kadeh” kelimesinin yerine önceki cümlelerde tekrar edilmiş olan 131 sıklık aralığındaki “bardak” kelimesi kullanılmıştır. Geniş zamanın hikâyesi kullanılan “gerekirdi”, çekimli fiili zamansal standartlaştırmayı sağlamak ve düzeye uygun hâle getirmek adına “gerekti” di-li geçmiş zaman ekiyle metne yerleştirilmiştir. 25 ve 26. cümleler zamansal olarak düzenlenmiştir.

26. O.C. : Meyhane şuracıktaydı, ayaküstünde yapındırdı. Artık nereye olsa gidebilirdi.

Dokundu Sevgi’nin kapısındaki zile...

U.C. : Meyhane yakındaydı. Oraya gitti. Kapıyı çalabilmek için iki bardak votka daha içti. Sonrasında Sevgi’nin kapısındaki zile dokundu.

Açıklama: İlk cümle bölünerek anlatım zorluğu giderilmeye çalışılmıştır. “Şuracıktaydı” kelimesi YTKSS’de 3 sıklığındadır. “Şuracıktaydı” kelimesinin yerine 696 sıklığındaki “yakın” kelimesi kullanılmıştır. “Yapındırmak” sözcüğü argo kullanılmış olup “eğlence yerleri için içmek” kavramını yansıtmaktadır (Mangır, 2011). “Yapındırmak” kelimesi yerine günlük kullanıma ve düzeye uygun olan “içmek” sözcüğü kullanılmıştır. Devrik yapılar kurallı hâle getirilerek cümleler yeniden yazılmıştır. 25 ve 26. Cümleler zamansal olarak düzenlenmiştir.

27. O.C. : Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgınlık çöktü içine.

U.C. : Evde birçok misafir vardı. Canı sıkıldı.

Açıklama: YTKSS’de “tıklım tıklım” ikilemesi 10 sıklığına sahiptir. Bu ikileme yerine 416 sıklığa sahip olan “birçok” kelimesi kullanılmıştır. “Yılgınlık” kelimesinin düzeye uygun kelimeler arasında yer almaması nedeniyle “canı sıkılmak” kullanılmıştır. Gönderimi açık hâle getirmek için “var” kelimesi eklenmiştir.

28. O.C. : Elindekileri kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu!

U.C. : Çiçek ve şeker kutusunu hemen vermek istedi.

Açıklama: “Elindekiler” sözcüğüyle kastedilen gönderim açıkça eklenerek anlatım zorluğunu gidermek amaçlanmış ve cümle yeniden yazılmıştır.

29. O.C. : İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı.

U.C. : İstemeden içeri girdi. Merdivenleri çıktı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı devrik yapılı cümle kurallı hâle getirilmiş ve cümle düzenlenmiştir.

30. O.C. : Çiçekleri uzattı nişanlısına.

U.C. : Çiçekleri nişanlısına verdi.

Açıklama: 179 sıklık aralığına sahip “uzatmak” fiili yerine 3827 sıklık aralığına sahip olan “vermek” fiili kullanılmış ve devrik haldeki cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

31. O.C. : Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi’yi.

U.C. : Sevgi, çiçekleri şeker kutusundan daha çok beğendi.

Açıklama: Devrik olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Çatı bakımından oldurgan olan fiil, konu itibariyle hedef düzeyde işlenmemektedir. Bu yüzden ek kaldırılmıştır. Zamansal olarak standartlaştırılan “ilgilenmek” fiili YTKSS’ye göre 186 sıklık aralığındadır. Metin içinde TDK’de 8. anlamı olan ‘bir şeyi çekici bulmak’ anlamıyla kullanılan fiil yerine, sıklığı daha az olmasına rağmen TDK’de “bir şeyi iyi bulma” olarak 1. anlamıyla kullanılan 152 sıklık aralığına sahip “beğenmek” fiili kullanılmıştır.

32. O.C. : Kutu, çifter çifter sarılı olduğu için, ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası.

U.C. : Kutunun şekli ve içindeki aynası görünmedi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek için kısaltılan cümlede “biçim” ve “belli olmak” kelimeleri değiştirilmiştir. YTKSS’ye göre 63 sıklığındaki “belli olmak” fiili 440 sıklığında olan “görünmek” fiiliyle değiştirilmiştir. 611 sıklığındaki “biçim” kelimesi 1328 sıklığındaki “şekil” kelimesiyle değiştirilmiştir.

33. O.C. : “Hele kâğıtları bir sıyrısın!” diye düşündü, “Bayılır o zaman!”

U.C. : “Paketi bir açsın. O zaman kutuyu beğenir.” diye düşündü.

Açıklama: Anlatımın zorluğunu gidermek amaçlı cümle bölünerek yeniden düzenlenmiştir. Bu esnada “sıyırmak” sözcüğü YTKSS’de 12 sıklığındadır. “Sıyırmak” fiili yerine 938 sıklığındaki “açmak” kelimesi kullanılmıştır. 57 sıklığındaki “bayılmak” kelimesi yerine 152 sıklığında olan “beğenmek” kelimesi kullanılmıştır. “Kâğıt” kelimesi yerine “paket” kelimesi kullanılmıştır.

34. O.C. : Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermiş.

U.C. : Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermiş.

Açıklama: Cümle korunmuştur.

35. O.C. : Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse ağzının suyu akardı.

U.C. : Kutunun kapağında kalp şeklinde güzel bir ayna vardı. Kızlar böyle kutuları beğenir.

Açıklama: Anlatım zorluğu gidermek amaçlı cümle düzenlenmiştir. YTKSS’de 191 sıklığında olan “yürek” kelimesi yerine 304 sıklığındaki “kalp” kelimesi kullanılmıştır. “Ağzının suyu akmak” deyiimi yerine 152 sıklığında olan düzeye uygun “beğenmek” kelimesi kullanılmıştır.

36. O.C. : Hele bir açsın kutuyu!

Açıklama: Metin gidişatı nedeniyle cümle silinmiştir.

37. O.C. : Büyüklerin elini öptü sıradan.

U.C. : Ali Yılmaz, yaşlıların elini sırayla öptü.

Açıklama: “Büyük” kelimesi TDK’de 1. anlamı olarak “diğerlerinden boyut olarak fazla, makro” anlamı taşımaktadır. Fakat metinde sıfat olarak kullanılmakta ve sözlükte 5. anlamı olan “yaşça büyük” anlamında kullanılmıştır. “Büyük” kelimesinin yerine TDK’de “yaşı ilerlemiş, ihtiyar” anlamını gerçek anlamıyla taşıyan “yaşlı” kelimesi kullanılmıştır. Cümlelerin devrik yapısı kurallı hâle getirilmiştir.

38. O.C. : Geriye kalanlarla tokalaştı.

U.C. : Gençlerle tokalaştı.

Açıklama: Anlatımı zorluğunu azaltmak amaçlı “geriye kalanlar” sözüyle metinde anlatılmak istenen kavram olan “yaşı daha küçük” anlamını vermesi düşünülen “genç” kelimesi kullanılmıştır.

39. O.C. : Sevgi’nin uzattığı şekere, parmakları titreyerek uzanırken, keskin bir arpej kokusu, fırıl fırıl döndürmüştü başını.

U.C. : Sevgi, Ali Yılmaz’a şeker uzattı. Ali Yılmaz heyecanla şekerini aldı. O sırada parfüm kokusundan başı döndü.

Açıklama: On dört kelimeden oluşan cümle, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı bölünmüştür. Bölünme yapılırken zamansal standartlaştırma sağlanmıştır. Gönderim açık hâle getirilirken “Fransız parfümü” olan “arpej” kelimesi yerine “parfüm” kelimesi kullanılmıştır. “Arpej” TDK’de “bir akor oluşturan seslerin birbiri arkasından çalınması” anlamına gelmektedir. Fakat metinde “1920’lerden kalma Fransız parfümü kokusu” olarak kullanıldığı görülmektedir.

40. O.C. : Çok oturmadı, kapıdan çıkarken rahat bir soluk almıştı.

U.C. : Evde çok durmadı. Dışarı çıktı. Artık rahattı.

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilerek anlatım zorluğunu azaltmak adına cümle bölünmüştür. Zamansal standartlaşma sağlanmıştır. TDK’de “oturmak” sözcüğü “vücudun belden yukarısının dik duracağı şekilde kaba et üzerinde yerleşebilmek” olarak tanımlanırken metinde “bir mekânda bulunmak” anlamında kullanılmıştır. Bu nedenle sıklığı 936 olan “oturmak” kelimesi yerine 1091 sıklığında olan ve metindeki anlamına uygun görülen “durmak” sözcüğü kullanılmıştır. “Rahat soluk almak” deyimini yerine anlatım zorluğu azaltmak amaçlı “rahat” kelimesi kullanılmıştır.

41. O.C. : Ne olursa olsun, büyük bir yük kalkmıştı üzerinden.

Açıklama: Koşul kipinin seviyenin üzerinde olması ve 49. cümleyle aynı anlamın (Artık rahatladı.) tekrarı olması nedeniyle cümle silinmiştir.

42. O.C. : Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı.

U.C. : Onun için bayramın ödevi bitti, bayram başladı.

Açıklama: “Kendi” dönüşlü zamiri A2 düzeyine uygun olmaması nedeniyle çıkarılmıştır. Sonraki cümlelere yönelik zamansal standartlaşma sağlanmıştır.

43. O.C. : İki kadeh rakıyla bir açış yapmalıydı.

U.C. : (44)Meyhaneye gitti. İki bardak rakı içti.

Açıklama: Gereklilik kipi hedef düzeyinin üzerinde olduğu için ek kaldırılmıştır. Ekin kaldırılmasıyla oluşacak anlatım zorluğunu azaltmak için 43 ve 44. cümlelerin yeri değiştirilmiş ve zamansal standartlaştırma yapılmıştır. YTKSS’de 65 sıklıkta olan “kadeh” kelimesi yerine metinde daha önce de kullanılan 131 sıklıktaki “bardak” kelimesi kullanılmıştır.

44. O.C. : Tuttu, Karanfilli Meyhane'nin yolunu!

U.C. : Meyhaneye gitti. (43)İki bardak rakı içti.

Açıklama: Gereklilik kipi hedef düzeyinin üzerinde olduğu için ek kaldırılmıştır. Ekin kaldırılmasıyla oluşacak anlatım zorluğunu azaltmak için 43 ve 44. cümlelerinin yeri değiştirilmiş ve zamansal standartlaştırma yapılmıştır. YTKSS’de 65 sıklıkta olan kadeh sözcüğü yerine metinde daha önce de kullanılan 131 sıklıktaki bardak kelimesi kullanılmıştır. 52 ve 53. cümlelerrnin sırası değiştirilmek suretiyle zamansal sıralama uygun hâle getirilmiştir.

45. O.C. : Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öpmeden yapamazdı.

U.C. : Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öper.

Açıklama: Hedef düzeyin üzerinde olması nedeniyle cümle olumlu hâle getirilerek birleşik zamanlı olan fiil silinmiştir.

46. O.C. : Taa okul sıralarında alıştırmıştı onu.

U.C. : Melahat Hanım'ın elini öpmeye okul zamanında alışmış.

Açıklama: Devrik yapıli cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Fiilde çatı konusu düzeyin üzerinde bulunduğu için ek “Dır” silinmiştir. Silinen ekin getireceğı anlatım zorluğu, gönderim açık hâle getirilerek azaltılmıştır. “Sıra” sözcüğü metinde TDK’de ilk anlamı olan “yan yana ya da art arda dizilmek” yerine 4. anlamı olan “rastlanan zaman” olarak kullanılmıştır. Kelime “zaman” olarak değiştirilmiştir. Hedef düzeye uygun olmayan birleşik zamanlı fiil basit hâle getirilmiştir. Edilgen çatılı fiil, etken olarak düzenlenmiştir.

47. O.C. : Her bayram, okulu bitirdiğı halde, onun yumuk yumuk ellerini öpmemi mi, kendisini okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı.

Açıklama: Metin içinde 45. cümlede benzer anlam verilmesi ve cümlede çok fazla düzeyin üzerinde yapı olması nedeniyle cümle silinmiştir.

48. O.C. : Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını...

U.C. : Elini yüzünü yıkadı. Saçlarını taradı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüştür. Cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

49. O.C. : “Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat Hanım’a. Para ver de, bir kutu yaptırayım!”

U.C. : “Anneciğim!” dedi. “Melahat Hanım’a gidiyorum. Bana para ver. Bir kutu yaptırayım!”

Açıklama: Cümleler bölünerek anlatım zorluğunu gidermek amaçlanmıştır. Devrik yapıli cümle, kurallı hâle getirilmiştir. “da” bağlacı düzey üzerinde olduğu için silinmiş ve cümle bölünmüştür.

50. O.C. : Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı yanı hoşuna gitmiyordu annesinin.

U.C. : Bayramlaşmak güzeldi. Bu iş için para harcamak annesinin hoşuna gitmedi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek amaçlı cümle bölünmüştür. Devrik olan cümle, kurallı hâle getirilip YTKSS’de 98 sıklığa sahip olan “masraf” kelimesi yerine 1046 sıklığa sahip “para” kelimesi ve kelimeye uygun fiil olarak görülen “harcamak” fiili kullanılmıştır.

51. O.C. : “Ne parası!” dedi, “Al götür şu kutuyu!”

U.C. : Annesi : “Ne parası?” dedi. “Şu kutuyu götür.”

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek amaçlı gönderim açık hâle getirilmiş, ardından cümle kurallı cümle olarak düzenlenmiştir.

52. O.C. : Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!

U.C. : Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Kutuların birbirinden ne farkı vardı?

Açıklama: Cümle kurallı hâle getirilmiştir. Cümlede kalan yapılara dokunulmamıştır.

53. O.C. : “Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...

U.C. : Sevgi: “Olur mu anneciğim!” dedi.

Açıklama: Cümle kurallı hâle getirilmiş ve metnin gidişatına göre düzenlenmiştir.

54. O.C. : “Hadiiii!” dedi annesi, “Çok konuşma! Al götür, parayı sokaktan toplamıyoruz!”

U.C. : Annesi, “Çok konuşma. Melahat Hanım’a kutuyu götür. Parayı zor kazanıyoruz!” dedi.

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilmiş ve konuşmalar yeniden düzenlemiştir. “sokaktan toplamak” deyimini metin içinde “zahmetsizce elde etmek” anlamında kullanılmıştır. Gerçek anlamlı bir kalıp olmayan söz, olumsuzluk ekiyle kullanılmıştır. Deyim yerine TDK’de ilk anlamı “maddi anlamda kazanç sağlamak” olan “kazanmak” sözcüğü kullanılarak anlatım zorluğunu gidermek amaçlanmıştır.

55. O.C. : İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına.

U.C. : Sevgi, şeker kutusunu kolunun altına koydu.

Açıklama: 54. cümlede Sevgi’nin annesinden bahsedilmesi üzerine 55. cümlede öznenin karışmaması adına gönderim açık hâle getirilmiştir. Devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir. YKTSS’de 42 sıklığa sahip olan “sıkıştırmak” kelimesi yerine 840 sıklığa sahip “koymak” sözcüğü kullanılmıştır. 11 sıklığa sahip “koltuk altı” kelimesi yerine 359 sıklığına sahip olan “kol” kelimesi kullanılmıştır.

56. O.C. : Tütüncüden bir bayram gazetesi aldı, sardı sarmaladı.

U.C. : Bir gazete aldı. Kutuyu gazeteyle sardı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüş ve yeniden yazılmıştır. Gönderim açık hâle getirilmiştir.

57. O.C. : Tam kapısının önünde yakaladı Melahat Hanım’ı.

U.C. : Melahat Hanım’ı kapısının önünde gördü.

Açıklama: Kurallı hâle getirilen cümlede YTKSS’de 200 sıklığa sahip olan “yakalamak” kelimesi yerine 2750 sıklıktaki “görmek” kelimesi kullanılmıştır.

58. O.C. : “Ooo!.. Sen misin Sevgi’ciğim?” dedi.

U.C. : Ooo! Sevgi’ciğim sen misin? dedi.

Açıklama: Devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

59. O.C. : “Tanıyamayacaktım az daha. Büyümüşsün maşallah, koskocaman bir kız olmuşsun!..”

U.C. : Az daha tanımadım. Büyümüşsün maşallah. Koskocaman kız olmuşsun.

Açıklama: Devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Birleşik zamanlı fiil, basit zamanlı olarak düzenlenmiştir.

60. O.C. : Sevgi, eski öğretmeninin elini öperken, o da yanaklarından öptü.

U.C. : Sevgi, eski öğretmeninin elini öptü. Melahat Hanım da Sevgi’nin yanaklarını öptü.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek amaçlı cümle bölünmüştür. Gönderim açık hâle getirilmiştir.

61. O.C. : Düşünceli kızdı Sevgi:

U.C. : Sevgi düşünceli kızdı.

Açıklama: Cümle kurallı hâle getirilmiştir.

62. O.C. : “Herhalde bir yere gidiyorsunuz!” dedi.

U.C. : “Bir yere mi gidiyorsunuz? Başka bir gün rahatsız ederim sizi!” dedi.

Açıklama: Soru anlamı olan cümle, soru kalıbına uygun şekilde düzenlenmiştir. 62 ve 63. cümle bileştirilmiştir.

63. O.C. : “Başka bir gün rahatsız ederim sizi!”

U.C. : “Bir yere mi gidiyorsunuz? Başka bir gün rahatsız ederim sizi!” dedi.

Açıklama: Cümle aynen korunmuştur fakat konuşma metni içinde 62 ve 63. cümle birleştirilmiştir.

64. O.C. : Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, uzattı Melahat Hanım’a:

U.C. : Kutuyu ve gazeteyi Melahat Hanım’a verdi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek amaçlı cümle düzenlemiş ve kurallı hâle getirilmiştir. YTKSS’de 179 sıklığındaki “uzatmak” kelimesi yerine 3827 sıklığındaki “vermek” sözcüğü kullanılmıştır.

65. O.C. : “Buyrun efendim!”

U.C. : “Buyrun efendim!”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

66. O.C. : Üstelemedi Melahat Hanım:

U.C. : Melahat Hanım: (67) “Mersi! Başka bir gün gel!” dedi.

Açıklama: Cümleler yeniden düzenlenerek anlatım zorluğunu gidermek amaçlanmıştır. Eksiltili olan cümle, “gel” fiili eklenerek açık ve kuralı hâle getirilmiştir. 66 ve 67. cümlelerin konuşmaları birleştirilerek anlatım bütünlüğü korunmuştur.

67. O.C. : “Mersi!” dedi. “Beklerim kızım, başka bir gün!”

U.C. : (66) Melahat Hanım: “Mersi! Başka bir gün gel!” dedi.

Açıklama: Konuşmalar düzenlemiştir. 66 ve 67. cümleler birleştirilerek anlatım bütünlüğü korunmuştur.

68. O.C. : Müfettiş Cemal Beylere gidiyordu.

U.C. : Melahat Hanım, Müfettiş Cemal Bey’e gidiyor.

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilerek cümle düzenlenmiştir.

69. O.C. : Ankara’dan her bayram üç beş günlüğüne gelirdi annesine.

U.C. : Müfettiş Bey, her bayram üç beş gün için Ankara’dan annesine geliyor.

Açıklama: Devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Birleşik zamanlı fiil, basit zamanlı hâle getirilmiştir.

70. O.C. : Terfi senesiydi Melâhat Hanım’ın, bu bayram mutlaka görmesi gerekirdi müfettişi.

U.C. : Melahat Hanım’ın terfi senesi. Bu sebeple bayramda müfettişi görmesi gerek.

Açıklama: Cümle bölünerek anlatım zorluğunu gidermek amaçlanmıştır. Gereklik kipi hedef düzeye uygun olmadığı için zamansal olarak düzenleme yapılmış ve gereklik anlamı katan “mutlaka” kelimesi silinmiştir.

71. O.C. : “Hazır şeker de geldi işte!” dedi, “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense...” ye gerek yoktu.

U.C. : Melahat Hanım: “Hazır şeker de geldi. Şekercinin önünde kuyruğa girmeye gerek yok.” dedi.

72. O.C. : Cemal Bey, güler yüzle karşıladı Melâhat Hanım’ı:

U.C. : Cemal Bey Melahat Hanım’ı güzel karşıladı.

Açıklama: Devrik cümle, kurallı hâle getirilmiştir. YTKSS’de 3 sıklığında olan “güler yüz” kelimesi yerine 855 sıklığındaki “güzel” kelimesi kullanılmıştır.

73. O.C. : “İyi oldu geldiniz!” dedi, “Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü açılacak. Bunların başına bilgili, tecrübeli yönetmenler gerekiyor!”

U.C. : “İyi ki geldiniz!” dedi. Bu yıl iki Kız Lisesi açılacak. Lise için iyi müdürler gerek.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek adına “oldu” fiili, “sanat” ve “enstitü” kelimeleri çıkarılarak yeniden yazılmıştır. YTKSS’de 25 sıklığında olan “bilgili” ve 54 sıklığındaki “tecrübeli” kelimeleri yerine 1907 sıklığa sahip olan “iyi” kelimesi kullanılmıştır. 61 sıklığa sahip “yönetmen” kelimesi yerine 183 sıklığa sahip olan ve günlük yaşamda okul idaresinde bulunan öğretmen için kullanılan “müdür” kelimesi kullanılmıştır.

74. O.C. : İçi cız etmişti Melahat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu.

U.C. : Melahat Hanım üzüldü. Okulu ve arkadaşlarını çok seviyor.

Açıklama: Devrik olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüştür. YTKSS'de 58 sıklığa sahip olan “memnun” kelimesi yerine 852 sıklığa sahip olan “sevmek” fiili kullanılmıştır.

75. O.C. : Kendini toparlayarak: “Evet Müfettiş Bey!” dedi.

U.C. Evet Müfettiş Bey, dedi.

Açıklama: Cümle düzenlenmiştir.

76. O.C. : “Düşündüm ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini bulmak çok zor!

Yönetmen kolayına yetişmiyor memlekette... Sizin terfi yalnız Melâhat Hanım!”

U.C. : Yeni okul için sizden iyisini bulmak zor. Böyle düşündüm. Bir müdür, ülkede kolay yetişmiyor. Melahat Hanım, bu müdürlük sizin terfiniz olacak.

Açıklama: Cümle bölünerek anlatım zorluğunu azaltmak amaçlanmıştır. Devrik yapıli cümle, kurallı hâle getirilmiştir. YTKSS'de 61 sıklığa sahip “yönetmen” kelimesi yerine 183 sıklığa sahip olan ve günlük yaşamda okul idaresinde bulunan öğretmen için kullanılan “müdür” kelimesi tekrar edilmiştir. 102 sıklığa sahip “memleket” kelimesi yerine 1527 sıklığa sahip olan “ülke” kelimesi kullanılmıştır.

77. O.C. : “Siz bilirsiniz!” demekten başka çare bulamadı. Biraz daha ileri giderek:

U.C. : Siz bilirsiniz demekten başka çare yoktu.

Açıklama: “Bulmak” fiili düzeye uygun bir kelime olmasına rağmen yeterlilik fiili düzeye uygun değildir. Ek çıkarıldığında anlatımı zorlaştırması nedeniyle YTKSS'de 1446 sıklığa sahip “bulmak” fiili yerine 2130 sıklıktaki “yok” kelimesi kullanılmıştır.

78. O.C. : “Efendim!” dedi, “Gösterdiğiniz güvene çok teşekkürler. Size karşı mahcup olmamaya çalışacağım...”

U.C. : “Efendim!” dedi, bana güvendiniz. Çok teşekkür ediyorum. Sizi utandırmayacağım.

Açıklama: Anlatım zorluğunu gidermek amaçlı cümle bölünmüştür. “Güven göstermek” yerine “güvenmek” fiili kullanılmıştır. “Teşekkür” kelimesi günlük yaşamda sıkça karşılaşılan hâli olan “teşekkür etmek” şeklinde verilerek eksiltili cümle açık hâle getirilmiştir. “Mahcup olmak” deyimini 6 sıklığındayken TDK anlamı olan “utanmak” kelimesi 72 sıklığındadır. “Mahcup olmak” deyimini yerine “utanmak” kelimesi kullanılmıştır.

79. O.C. : Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:

U.C. : Ayağa kalktı:

Açıklama: Devrik yapılı olan cümle, kurallı hâle getirilmiş ve anlatım zorluğunu giderilerek cümle düzenlenmiştir.

80. O.C. : “Hay Allah!” dedi içinden, “Kendi ayağımızla tutulduk!”

U.C. : İçinden “Hay Allah” dedi. İstemedен işimi bozdum.

Açıklama: Cümle devrik yapılı hâlden kurallı hâle getirilmiştir. “kendi ayağıyla tutulmak” için TDK’de bir anlam bulunmaması ve hedef düzeyin kelime listesine uygun olmaması nedeniyle fazlaca soyut olan bu deyim yerine “İstemedен işimi bozdum.” cümlesi getirilmiştir.

81. O.C. : Başı önüne düşüvermişti.

U.C. : Çok üzüldü.

Açıklama: TDK’de bu cümleye en yakın deyim “başı önünde” olup anlamı “utangaç, mahcup kimse” olarak belirtilmiştir. Fakat metinde hayal kırıklığı veya üzüntü anlamı verdiği için cümle “üzülmek” olarak değiştirilmiştir. Aynı zamanda birleşik zamanlı fiil basit zamanlı hâle getirilmiştir.

82. O.C. : Cemal Bey’in annesi Hediye Hanım, öğretmenlere el öptürmeye bayılırdı.

U.C. : Cemal Bey’in annesi Hediye Hanım, öğretmenlere elini öptürmeyi sever.

Açıklama: YTKSS’de 57 sıklığa sahip “bayılmak” kelimesi yerine 852 sıklığa sahip olan “sevmek” fiili kullanılmıştır. Fiile uygun olarak hâl ekleri düzenlenmiştir.

83. O.C. : Hele öpen, böyle bir Müdire Hanım olursa...

U.C. : Müdire Hanım elini öperse daha çok sever.

Açıklama: Cümleye uygun olarak “sevmek” fiili ve “el” kelimesi eklenerek gönderim açık hâle getirilmiş ve eksilteli olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

84. O.C. : Gururla uzattı elini.

U.C. : Elini gururla uzattı.

Açıklama: Cümle, devrik yapılı hâlden kurallı hâle getirilmiştir.

85. O.C. : Bir müfettiş anası olmanın tadını çıkarmıştı.

U.C. : Bir müfettişin annesi olmaktan mutluydu.

Açıklama: İsim tamlaması, belirtili hâle getirilmiştir. “Ana” kelimesi 267 sıklıktadır. “Anne” kelimesi 1037 sıklıktadır. “Ana” kelimesi yerine “anne” kelimesi kullanılmıştır. 83. cümleye uygun olarak zamansal standartlaştırma sağlanmıştır.

86. O.C. : Hemen Melahat Hanım’ın peşinden:

U.C. : Hemen Melahat Hanım’ın peşinden:

Açıklama: Cümle korunmuştur.

87. O.C. : “Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye Abla’ya kadar bir uzanayım!”

U.C. : “Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum. Bizim Naciye Abla’ya gidiyorum!”

Açıklama: YTKSS’de 218 sıklıktaki “uzanmak” fiili yerine 2600 sıklıktaki “gitmek” sözcüğü kullanılmıştır.

88. O.C. : “Benden de selâmlar.”

U.C. : “Naciye Abla’ya selam söyle.”

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilmiştir. Eksiltili cümleye “söyle” fiili eklenerek cümle kurallı hâle getirilmiştir. Bu esnada günlük kullanıma uyması adına ve tekil olan şahıslar arasında eylemin gerçekleşmesi nedeniyle (Müfettiş Cemal ve Naciye Abla) “selâmlar” kelimesi “selam” olarak tekil hâle getirilmiştir.

89. O.C. : Giydi mantosunu.

U.C. : Ceketini giydi.

Açıklama: YTKSS’de 13 sıklıktaki “manto” kelimesi yerine 64 sıklığa sahip “ceket” kelimesi kullanılmıştır. Cümle kurallı hâle getirilmiştir.

90. O.C. : Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta otururdu.

U.C. : Naciye Hanım, Hediye Hanım’ın üvey ablası. Sokağın arkasında oturuyor.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak için cümle bölünmüştür. Metin içinde karakteri tanıtmaya ve bilgi verme amaçlı bulunan cümlede “hemen” kelimesi silinerek “arka sokak” tamlaması belirtili hâle getirilmiştir.

91. O.C. : Tam kapıdan çıkarken uzandı, masanın üstünde duran kutuyu aldı eline, Melahat Hanım’ın getirdiği kutuyu...

U.C. : Kapıdan çıkmadan önce kutuyu masanın üzerinden aldı. Bu kutu Melahat Hanım’ın getirdiği kutuydu.

Açıklama: 13 kelimeden oluşan cümle anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı bölünmüştür. Cümle içinde “çıkarken” fiilinde bulunan “-ken” zarf fiil eki, hedef düzeyin üzerinde bulunmaktadır. Bu ek yerine A2 düzeyinde işlenmesi beklenen “-mAdAn önce” zarf fiil eki kullanılmıştır. Cümle anlama uygun olarak kısaltılmış, fazla olan fiilimsiler silinmiştir.

92. O.C. : “Gitmişken...” dedi, “Şunu da götüreyim bari!”

U.C. : “Şunu da götüreyim.” dedi.

Açıklama: Cümle içinde “gitmişken” fiilinde bulunan -ken zarf fiil eki, hedef düzeyin üzerinde bulunmaktadır. Cümledeki anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı kelime silinmiştir.

93. O.C. : Ablasını, açık pencerenin önünde yakaladı, çıktı merdivenleri, elini öptü.

U.C. : Ablasını, açık pencerenin önünde gördü. Merdivenleri çıktı. Elini öptü.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltma amaçlı cümle bölünmüştür. Bölünme esnasında devrik olan cümle, kurallı hâle getirilerek cümlede YTKSS’de 200 sıklığa sahip olan “yakalamak” kelimesi yerine 2750 sıklıktaki “görmek” kelimesi kullanılmıştır.

94. O.C. : Oğlu Şenol’u sordu, çok severdi Şenol’u.

U.C. : Naciye Abla’nın oğlu Şenol’u sordu. Hediye Hanım Şenol’u çok sever.

Açıklama: Birleşik zamanlı fiil, basit zamanlı olarak düzenlemiştir. Gönderimler açık hâle getirilerek anlatım zorluğunu azaltmak amaçlanmıştır.

95. O.C. : Bunu Naciye Hanım da bilir.

U.C. : Bunu Naciye Hanım da bilir.

Açıklama: Cümle korunmuştur.

96. O.C. : Yapma bir üzüntüyle:

U.C. : Sahte bir üzüntüyle:

Açıklama: YTKSS’de sıklığı 3 olan “yapma” (suni nesne) kelimesi yerine sıklığı 37 olan “sahte” sözcüğü kullanılmıştır.

97. O.C. : “Çıktı sabahtan!” dedi. “Çok üzüyor beni! Top... Top... Bayram demez, seyran demez, top, top, top!”

U.C. : “Sabah çıktı.” dedi. Beni çok üzüyor. Devamlı top oynuyor.

Açıklama: Devrik yapıları cümleler kurallı hâle getirilmiştir. Eksilteli olan cümle, yeniden yazılarak anlatım zorluğunu azaltmak amaçlanmıştır.

98. O.C. : “Oynayabiliyor mu bari?”

U.C. : “Şenol iyi oynayabiliyor mu?”

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilmiştir. Devrik olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

99. O.C. : “Yakında aylığa geçireceklermiş.”

U.C. : “Yakında maaş verecekler.”

Açıklama: YTKSS’de 12 sıklığa sahip olan “aylık” kelimesinin yerine benzer anlamı taşıyan 108 sıklığa sahip “maaş” kelimesi kullanılmıştır. “Geçirmek” sözcüğü YTKSS’de 485 sıklıktadır. “Geçirmek” sözcüğü yerine 3827 sıklığa sahip olan “vermek” sözcüğü kullanılmıştır.

100. O.C. : “Aklim ermiyor hiç top oynayana aylık verirler mi?”:

U.C. : “Anlamıyorum. Top oynayan birine maaş verirler mi?”

Açıklama: YTKSS’de “akıl” kelimesi 679, “ermek” kelimesi ise 78 sıklığına sahiptir. “Akli ermek” deyimi yerine 1040 sıklığında olan “anlamak” kelimesi kullanılmıştır. Cümlede gönderim açık hâle getirilmiştir. Anlatımı kolaylaştırmak adına cümle bölünmüştür. 99. cümleye uygun olarak “aylık” yerine “maaş” kelimesi tekrar edilmiştir.

101. O.C. : O da bilmiyordu ama avutmak için: “Neden vermesinler!” dedi.

U.C. : Ablasını avutmak için: “Neden vermesinler!” dedi.

Açıklama: Cümle korunmuştur.

102. O.C. : “Bu kadar insan, para verip onları seyrediyor. Geceleri bile top meydanlarına koşuyorlar!”

U.C. : Bu kadar insan para veriyor. Onları izliyorlar. Geceleri sahaya gidiyorlar.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüştür. “Seyretmek” fiili YTKSS’de 243 sıklığa sahiptir. “Seyretmek” fiili yerine 415 sıklığa sahip olan “izlemek” fiili kullanılmıştır. Metnin anlamına uygun olarak 8 sıklığa sahip “koşuşmak” fiili yerine de “izlemek” fiili kullanılarak cümle düzenlenmiştir.

103. O.C. : Böyle demesi, bir bakıma gerekliydi de...

U.C. : (104) Ablasına harçlık vermemek için (103) böyle dedi.

Açıklama: Gereklilik kipi ve zorunluluk ifadeleri A2 düzeyinin üzerindedir. Bu nedenle 103 ve 104 cümleler harmanlanarak yeniden yazılmıştır.

104. O.C. : Çıkarıp, bir yüz kâğıt bırakması gerekecekti sonra!

U.C. : (104) Ablasına harçlık vermemek için (103) böyle dedi.

Açıklama: Gereklilik kipi ve zorunluluk ifadeleri A2 düzeyinin üzerindedir. Bu nedenle 103 ve 104 cümleler harmanlanarak yeniden yazılmıştır. YTKSS’de “yüz” (sayı) kelimesi 483 sıklığa sahiptir. “Kâğıt” kelimesi ise 323 sıklığa sahiptir. Yüz kâğıt kelimesi yerine 1046 sıklığa sahip olan “para” kelimesi kullanılmıştır. 932 sıklığa sahip olan “bırakmak” fiili yerine 3827 sıklığındaki “vermek” sözcüğü kullanılmıştır. “Gerekmek” sözcüğü düzeye uymaması nedeniyle yerine metne uygun olarak 787 sıklığındaki “beklemek” kelimesi yerleştirilmiştir.

105. O.C. : Başka ne konuşacaktı, kalktı birden.

U.C. : Daha fazla konuşmadı. Birden kalktı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı soru anlamı bulunmayan cümle düzenlenmiştir.

106. O.C. : Yürüdü merdivenlere doğru....

U.C. : Merdivenlere doğru yürüdü.

Açıklama: Devrik haldeki cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

107. O.C. : Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:

U.C. : Şeker kutusu geride, masanın üstündeydi:

Açıklama: Birleşik zamanlı fiil silinerek cümle düzenlenmiştir.

108. O.C. : “Hoşça kal, bize de buyur!” demeyi de unutmadı.

U.C. : “Hoşça kal, bize de gel!” demeyi de unutmadı.

Açıklama: YTKSS’de 129 sıklığa sahip olan “buyurmak” fiili yerine 4033 sıklığa sahip “gelmek” fiili kullanılmıştır.

109. O.C. : Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, pestili çıkmıştı.

U.C. : Şenol, antrenmandan yorgun argın geldi. .

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüştür. “Pestil” kelimesi TDK’de “çok yorulmak” anlamıyla verilmektedir ve YTKSS’de 4 sıklığına sahiptir. “Pestili çıkmak” deyimini silinerek cümle içinde geçen ve 100 sıklığa sahip olan “yorgun” kelimesi ile anlam korunmuştur.

110. O.C. : Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:

U.C. : Masanın üstünde şeker kutusunu gördü.

Açıklama: Zamansal standartlaştırma yapılmıştır.

111. O.C. : “Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

U.C. : “Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

112. O.C. : “Teyzen!”

U.C. : “Teyzen!”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

113. O.C. : Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi...

U.C. : Şenol, kutuyu eline aldı ve kutuya baktı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüş ve gönderimler açık hâle getirilmiştir. YTKSS’de “evirmek” kelimesi 7 sıklığına, “çevirmek” sözcüğü ise 261 sıklığına sahiptir. Metindeki anlamına uygun olarak “evirmek çevirmek” yerine 2252 sıklığına sahip olan “bakmak” sözcüğü kullanılmıştır.

114. O.C. : Tak tak vurdu kapağına.

U.C. : Kutunun kapağına tak tak vurdu.

Açıklama: Devrik cümle kurallı hâle getirilerek anlatım zorluğunu azaltmak amaçlanmıştır. Gönderim açık hâle getirilmiştir.

115. O.C. : “Kıyak kutu!” dedi, “Bizim başkana götüreceğim bunu!”

U.C. : “Güzel kutu” dedi. “Bunu bizim başkana götüreceğim!”

Açıklama: YTKSS’de 4 sıklığına sahip olan “kıyak” kelimesi yerine 855 sıklığı olan “güzel” kelimesi kullanılmıştır. Devrik yapılı olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

116. O.C. : “Ne başkanı?”

U.C. : “Ne başkanı?”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

117. O.C. : “Kulüp başkanı!”

U.C. : “Kulüp başkanı!”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

118. O.C. : Diyeceğim ki, “Reis Bey, bıktım bu amatörlükten! Geçir artık kadroya da, beş on kuruş uçlanalım!...”

U.C. : “Başkan Bey, bu durumdan bıktım! Beni futbol takımına al. Biraz para kazanalım.” diyeceğim.

Açıklama: Hedef düzeyin kelimelerinde bulunmayan “uçlanmak” fiili yerine TDK’de “yararlanmak” anlamı da bulunan “kazanmak” fiili kullanılmıştır. Bu fiil, 586 sıklığına sahiptir. YTKSS’de “geçirmek” fiili 485 sıklığa sahiptir. Bu fiil yerine 4422 sıklığa sahip olan “almak” fiili kullanılmıştır. 20 sıklığa sahip olan “reis” kelimesi yerine 269 sıklığa sahip ve önceki cümlelerle de uyumlu olan “başkan” kelimesi kullanılmıştır.

119. O.C. : “Haa, ne dersin? Anne be, dünkü çocuklar profesyonel oldu, biz bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp koşuyoruz!”

U.C. : Anne ne dersin? Benden küçükler takıma girdi. Ben hala çalışıyorum.

Açıklama: Hitap kısmı düzenlenerek “dünkü çocuklar” tamlamasının açıkça belirtilmesi amacıyla tamlama yerine “benden küçükler” tamlaması kullanılmıştır. Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle yeniden yazılmıştır.

120. O.C. : “Aklım ermez benim, ne yaparsan yap! Götürecekse, al götür kutuyu!...”

U.C. : Ben anlamam, istediğini yap!

Açıklama: YTKSS’de “akıl” kelimesi 679, “ermek” kelimesi ise 78 sıklığına sahiptir. “Akı ermek” deyimini yerine 1040 sıklığında olan “anlamak” kelimesi kullanılmıştır. Devrik yapılı olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

121. O.C. : Giyindi, çıktı.

U.C. : Şenol giyindi, çıktı.

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilmiştir.

122. O.C. : Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi.

U.C. : Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi.

Açıklama: “Sayılı” kelimesinin anlamı verilerek cümle korunabilir.

123. O.C. : Hani şu, kimseye hayrı dokunmayan meclis üyelerinden!

U.C. : Kimseye faydası olmayan meclis üyelerindendi!

Açıklama: YTKSS’de “hayır” (iyilik) kelimesi 50 sıklığa sahiptir. “Dokunmak” kelimesi 152 sıklığa sahiptir. “Hayrı dokunmak” deyimini TDK’de “yararlı olmak” anlamıyla verilmiştir. “Hayrı dokunmak” deyimini yerine 87 sıklığa sahip “fayda” ve 20844 sıklığına sahip olan “olmak” kelimesi kullanılmıştır.

124. O.C. : Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.

U.C. : Masanın üzerine kutuyu koydu Başkanın elini öptü.

Açıklama: YTKSS’de 25 sıklığına sahip olan “büfe” kelimesi yerine 401 sıklığına sahip “masa” kelimesi kullanılmıştır. “Üstüne” kelimesi 273 sıklığına sahiptir. “Üstüne” kelimesi yerine 814 sıklığına sahip olan “üzerine” kelimesi kullanılmıştır. Devrik yapıları olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Anlatım bozukluğunu giderme amaçlı gönderim açık hâle getirilmiştir.

125. O.C. : “Sen hiç merak etme!” dedi, “Gördüm geçen gün oyununu! Yakında gireceksin kadroya! Antrenmanların, sakın bırakma peşini!”

U.C. : Başkan “Sen hiç merak etme!” dedi, “Geçen gün oyununu gördüm! Yakında takıma gireceksin! Antrenmanlarına devam et!”

Açıklama: Devrik yapıları olan cümleler kurallı hâle getirilmiştir. YTKSS’de 9 sıklığına sahip olan “kadro” kelimesi yerine 401 sıklığına sahip “takım” kelimesi kullanılmıştır.

126. O.C. : Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki...

U.C. : Böyle, birçok kişiye söz vermiş ve sözünü tutmamış.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüş ve zamansal olarak standartlaştırma yapılmıştır. YTKSS’de “vaat” kelimesi 38 sıklığına sahiptir. “Vaat” kelimesi yerine 857 sıklığına sahip “söz” kelimesi; 1265 sıklığına sahip olan “etmek” fiili yerine 3827 “vermek” fiili kullanılmıştır.

127. O.C. : Adamakla mal mı tükenirdi?

Açıklama: 126. cümlede “sözünü tutmadığı” belirtilmesi nedeniyle metnin akışını etkilemeyecek olan cümle silinmiştir.

128. O.C. : Çok oturmadı Şenol, saygılı çocuktu.

U.C. : Şenol çok oturmadı. O saygılı çocuktu.

Açıklama: Devrik yapıları cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Cümle bölünmüştür.

129. O.C. : Genç futbolcu çıkar çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, yapıştı kutuya:

U.C. : Genç futbolcu çıktı. Hemen sonra Başkanın kızı Sevim kutuyu aldı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak ve fiilimsi sayısını düşürmek amaçlı cümle bölünmüştür. “Belediye meclisi üyesinin kızı” zincirleme isim tamlamasını kolaylaştırmak adına önceki cümlelerde kullanılan “başkan” kelimesi kullanılmıştır. YTKSS’de 55 sıklığına sahip olan “yapışmak” fiili yerine 4422 sıklığına sahip “almak” kelimesi kullanılmıştır.

130. O.C. : “Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

U.C. : “Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

131. O.C. : “Kime götürürsen götür!”

U.C. : “Kime götürürsen götür!”

Açıklama: Cümle aynen korunmuştur.

132. O.C. : Sürdü, sürüşdürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa.

U.C. : Sevim makyaj yaptı. Bayramlıklarını giydi. Otobüse bindi.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüştür. “Sürüp sürüşdürmek” deyiminin açık anlamı olarak kelime listesinde yer alan “makyaj” kelimesi kullanılmıştır. YTKSS’de 15 sıklığa sahip olan “dolmuş” kelimesi yerine 213 sıklığa sahip olan “otobüs” kelimesi kullanılmıştır.

133. O.C. : Yüreği küt küt ata ata çıktı merdivenleri.

U.C. : Heyecanla merdivenleri çıktı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünerek yeniden düzenlemiştir. YTKSS’de “yürek” kelimesi 7 sıklıktadır. “Yürek” kelimesi yerine 304 sıklıktaki “kalp” kelimesi kullanılmıştır.

134. O.C. : “Ya Ali Ağabey evde değilse...” diye düşünüyordu.

U.C. : “Acaba Ali Abi evde mi?” diye düşündü.

Açıklama: Zamansal standartlaştırma sağlanarak cümle yapısı korunmaya çalışılmıştır.

135. O.C. : Dokundu parmağının ucuyla zile.

U.C. : Zili çaldı.

Açıklama: Zil kelimesi, YTKSS’de 152 sıklığa sahip olan “dokunmak” kelimesi yerine 278 sıklığa sahip olan ve günlük hayatta zil kelimesi ile kolayca bağdaştırılabilen “çalmak” fiiliyle birlikte kullanılmış ve cümle düzenlenmiştir.

136. O.C. : Kapıyı halası açmıştı.

U.C. : Kapıyı halası açtı.

Açıklama: Zamansal standartlaştırma sağlanarak anlam bütünlüğü korunmaya çalışılmıştır.

137. O.C. : Saygıyla öptü elini.

U.C. : Halasının elini saygıyla öptü.

Açıklama: Devrik yapıları olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir. Gönderim açık hâle getirilerek anlatım bozukluğu olan cümlede oluşabilecek anlatım zorluğu (senin/onun elini) giderilmiştir.

138. O.C. : Yakışıklı evlat doğuran ananın eli, işte böyle öpülürdü.

Açıklama: Cümle silinmiştir.

139. O.C. : Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne:

U.C. : Kutuyu masanın üzerine utanarak koydu.

Açıklama: YTKSS’de “üstüne” kelimesi 273 sıklığa sahiptir. “Üstüne” kelimesi yerine 814 sıklığa sahip olan “üzerine” kelimesi kullanılmıştır. Devrik yapılı cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

140. O.C. : “Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?”

U.C. : “Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?”

Açıklama: Cümle korunmuştur.

141. O.C. : Halası da domuzun domuzuydu.

Açıklama: Cümlede geçen “domuzun domuzu” tamlaması, TDK’de anlamı bulunmaması ve 142. cümlede benzer anlamın sağlanması nedeniyle silinmiştir.

142. O.C. : Kızın yüreğine indirmek için:

U.C. : Kızı üzme için:

Açıklama: YTKSS’de “yürek” kelimesi 7 sıklıktadır. “İndirmek” kelimesi ise 126 sıklıktadır. “Yürek” ve “indirmek” kelimeleri yerine 124 sıklığa sahip olan ve hedef düzeyde öğrenilmesi beklenen kelimeler listesinde yer alan “üzülmek” kelimesi kullanılmıştır.

143. O.C. : “Ali mi?” dedi, “Nişanlısının yanına gitti!”

U.C. : “Ali mi?” dedi. “Nişanlısının yanına kadar gitti.”

Açıklama: “-A kadar” edatı eklenerek “birinin yanına hızlıca gidip gelmek” anlamı pekiştirilmiştir.

144. O.C. : Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim?

U.C. : Sevim daha fazla kalmadı.

Açıklama: YKTSS’de 936 sıklığa sahip “oturmak” kelimesi yerine 1947 sıklığa sahip olan “kalmak” kelimesi kullanılarak cümle yeniden yazılmıştır.

145. O.C. : Kim bilir oradan çıkınca hangi meyhaneye gidecekti!

U.C. : Kim bilir? Sevim oradan sonra hangi meyhaneye gidecek?

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltma amaçlı cümle bölünmüştür. Gönderim açık hâle getirilmiştir.

146. O.C. :Tadı kaçmıştı konuşmanın.

Açıklama: Cümle silinmiştir.

147. O.C. : Bir biçimine getirdi, gene öptü elini, girdi yola.

U.C. : Bir yolunu buldu. Tekrar halasının elini öptü. Yola çıktı.

Açıklama: Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı cümle bölünmüştür. YTKSS’de “biçim” kelimesi 611 sıklığındadır. “Getirmek” kelimesi ise 1230 sıklıkta yer almaktadır. “Biçim” ve “getirmek” kelimelerinin yerine 1994 sıklığa sahip olan “yol” ve 1446 sıklığa sahip olan “bulmak” kelimeleri kullanılmıştır. 201 sıklıkta olan “gene” kelimesi yerine 316 sıklıkta yer alan “tekrar” kelimesi kullanılmıştır.

148. O.C. : Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, bulut gibi eve döndü.

U.C. : Ali Yılmaz, gece yarısına doğru eve sarhoş döndü.

Açıklama: Özne başa alınarak cümle düzenlenmiştir. Gerçek anlamıyla kullanılmaması nedeniyle “bulut gibi” benzetmesi yerine metindeki anlama uygun olarak “alkol almış kişi” anlamı vermesi beklenen “sarhoş” kelimesi kullanılmıştır.

149. O.C. : Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene.

U.C. : Annesi her zamanki gibi uyumadı.

Açıklama: Anlamı bozmayacak şekilde “gene” kelimesi çıkarılmış ve cümlede zamansal standartlaşma sağlanmıştır.

150. O.C. : “Nerde kaldın, merak ettim!” diye çıktı karşısına.

U.C. : “Nerde kaldın, merak ettim!” diye çıktı karşısına.

Açıklama: Cümle korunmuştur.

151. O.C. : “Bayram değil mi? Biraz oturduk arkadaşlarla!”

U.C. : “Bayram değil mi? Arkadaşlarla biraz oturduk.”

Açıklama: Devrik yapıları olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

152. O.C. : Yalnız oturmamıştı, oturup içmişti de...

U.C. : Hem oturmuş hem de içmişler.

Açıklama: Birleşik zamanlı fiiller, basit zamanlı hâle getirilmiş ve cümle düzenlenmiştir.

153. O.C. : İlk defa hak verdi annesi.

Açıklama: Cümle korunmuştur.

154. O.C. : Ali Yılmaz ceketini çıkarırken, masadaki şeker kutusuna gözü ilişti.

U.C. : Ali Yılmaz ceketini çıkardı. Masadaki şeker kutusunu gördü.

Açıklama: Anlatım zorluğunu giderme amaçlı cümle bölünmüştür. YTKSS’de “ilişmek” sözcüğü 25 sıklığa sahiptir. “Göz” kelimesi ise 1764 sıklığa sahiptir. “İlişmek” ve “göz” kelimeleri yerine 2750 sıklıktaki “görmek” kelimesi kullanılmıştır.

155. O.C. : “Kim geldi?” diye sordu, “Kimden bu kutu?”

U.C. : “Kim geldi? Bu kutu kimden geldi?” diye sordu.

Açıklama: Gönderimi açık hâle getirmek için “gelmek” fiili eklenerek devrik cümle kurallı hâle getirilmiştir.

156. O.C. : “Sevim’den ha!” dedi.

U.C. : Annesi “Sevim getirdi.” dedi.

Açıklama: Metinde Ali karakteri kendi kendine cevap vermesine rağmen bunu nereden anladığı belirtilmediği için cümle düzenlenmiştir.

157. O.C. : “Güzel kız olmuş, geçen gün gördüm de...”

U.C. : Ali Yılmaz, “Gecen gün Sevim’i gördüm. Güzel kız olmuş.” dedi.

Açıklama: 156. cümleye istinaden cümle içinde gönderim açık hâle getirilmiştir.

158. O.C. : “Bırak onları! Kaç yıldır kapımızın ipini çekmiyorlardı!”

U.C. : “Bırak onları! Kaç yıldır kapımızı çalmıyorlar.”

Açıklama: “İpini çekmek” deyiminin TDK’de anlamı “birini ölçülü davranmaya zorlamak” olarak verilmektedir. Fakat metinde “Yanımıza gelmiyor ve hâlimizi hatırımızı sormuyorlar.” anlamında kullanılmıştır. “İpini çekmek” deyimi yerine 278 sıklığında olan “çalmak” kelimesi kullanılmıştır.

159. O.C. : Ali, asıldığı gibi kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı.

160. O.C. : Bir kat... Bir kat daha!..

161. O.C. : “Amma da sıkı sarmışlar haaa!” diye söylendi. 159, 160, 161. cümle için

U.C. : Ali kutunun paketini açmaya başladı.

Açıklama: Benzer anlamı sağlayan 159, 160 ve 161. cümle yeniden yazılmıştır.

162. O.C. : Açtı kapağını, içinden okkalı bir badem ezmesi seçerken kendini görür gibi olmuştu.

U.C. : Kutuyu açtı. Kutunun içinden bir badem ezmesi seçti. Yüzünü görür gibi oldu.

Açıklama: “Kendi” dönüşlülük zamirinin düzeye uygun olmaması nedeniyle yerine “yüzünü” kelimesi yerleştirilmiştir. Anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı bölünen cümle, gönderim açık hâle getirilerek düzenlenmiştir.

163. O.C. : “Bu ne!” dedi, “Ayna var kapağında!”

U.C. : “Bu ne! Kutunun kapağında ayna var.” dedi.

Açıklama: Konuşmalar birleştirilmiştir. Gönderim açık hâle getirilmiştir. Devrik yapıları olan cümle, kurallı olarak düzenlenmiştir.

164. O.C. : Annesi de görmüştü kutuyu:

U.C. : Annesi de kutuyu gördü.

Açıklama: Zamansal standartlaştırma yapılmıştır. Devrik yapıda olan cümle, kurallı hâle getirilmiştir.

165. O.C. : “Aman!..” dedi, “Ne güzel, ne sevimli kutu bu!.. Nişanlıya getirilmiş gibi!”

U.C. : “Bu kutu ne kadar güzel.” dedi.

Açıklama: Cümle kısaltılmıştır.

166. O.C. : “Sen, benim aldığım kutuyu görecektin ki... Aklın dururdu! Bunlar paralarına kıyıp şeker mi alabilirler be!”

U.C. : “Sen, benim aldığım kutuyu gördükten sonra şaşırırdın. Bunlar paralarını harcayıp şeker alabilirler mi?”

Açıklama: Birleşik zamanlı fiil, hedef düzeyin üzerindedir. Cümleler birleştirilerek fiilimsi aracılığıyla birleşik zamanlı fiil kaldırılmıştır. YTKSS’de 33 sıklığa sahip olan “kıymak” kelimesi yerine 149 sıklığa sahip “harcamak” kelimesi kullanılmıştır. Bu esnada gönderim, fiile uygun olarak düzenlenmiştir.

167. O.C. : İçinden bir badem ezmesi daha seçti, attı ağzına.

U.C. : Kutunun içinden bir badem ezmesi seçip yedi.

Açıklama: Gönderim açık hâle getirilmiş ve cümle düzenlenmiştir.

168. O.C. : Bir de annesine uzattı: “Ye!” dedi, “Üvey de olsa kardeşinin yolladığı şeker!.. Kendi malın gibi ye!”

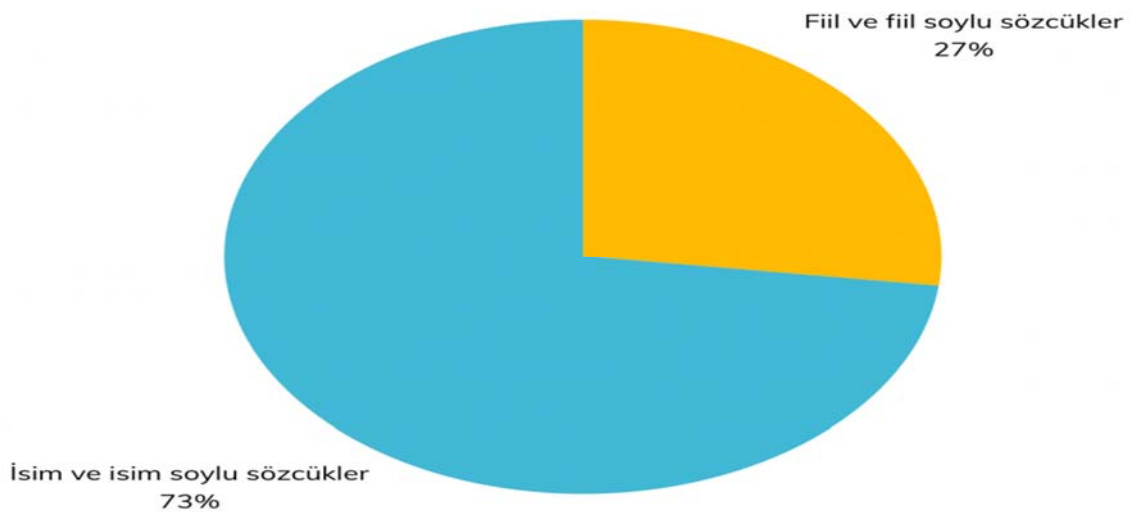
U.C. : Bir de annesine verdi: “Ye!” dedi. “Üvey kardeşinin verdiği şeker!” Kendi malın gibi ye!”

Açıklama: YTKSS’de 179 sıklık aralığına sahip “uzatmak” fiili yerine 3827 sıklık aralığına sahip olan “vermek” fiili kullanılmıştır. “Yollamak” fiili 90 sıklıktadır. “Yollamak” fiili yerine anlamı koruyacağı düşünülerek “vermek” fiili tekrar edilmiştir.

A2 Düzeyine Uyarlanmış Şeker Kutusu Hikâyesinin Çözümlemesi

Uyarlama süreci esnasında orijinal metinde bulunan isim-edat soylu ve fiil soylu kelimelerin oranı korunmaya çalışılmıştır. Metin uyarlaması yapıldıktan sonra metinde toplam 1069 kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerden 778 tanesi isim ve edat soylu, 291 tanesi ise fiil soylu kelimelerdir.

Şekil 6. Uyarlanmış Metindeki İsim ve Edat Soylu Sözcükler ile Fiil Soylu Sözcüklerin Oranı

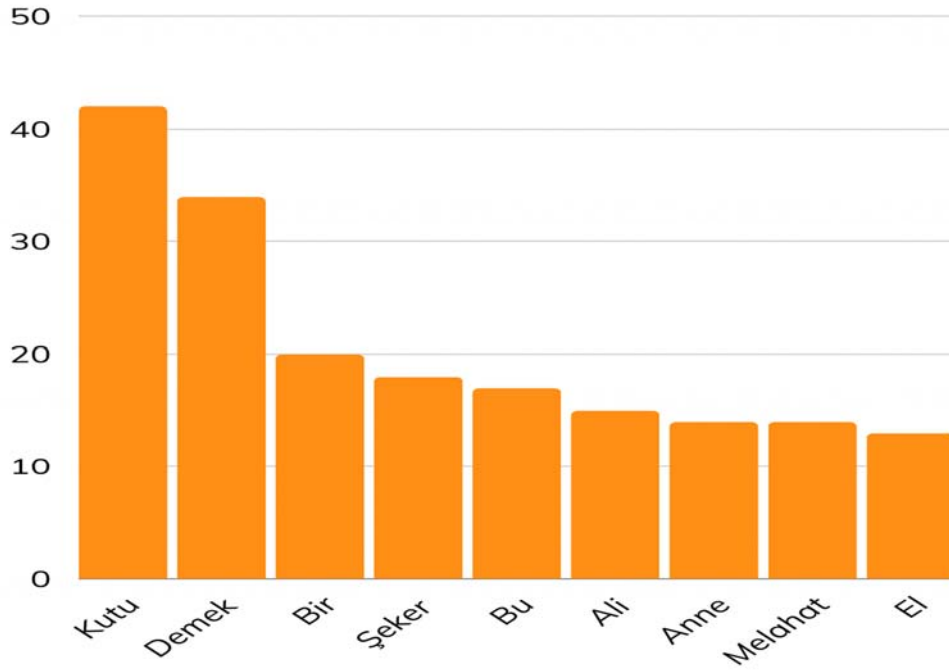

Uyarlanmış metinde kelime sıklığına göre ilk on sırada olan kelimeler aşağıda gösterilmiştir:

- kutuyu (16), kutunun (9), kutu (6), kutusunu (4), kutuları (1), kutuların (1), kutularını (1), kutun (1), kutusunu (1), kutusundan (1), kutuydu (1),
- dedi (30), demekten (1), dersin (1), demeyi (1), diyeceğim (1),
- bir (18), birden (2),
- Hanım (11), Hanım’a (3), Hanım’ın (2), Hanım’ı (2),
- şeker (12), şekerçi (3), şekeri (1), şekerdi (1), şekerinin (1),
- bu (14), bunu (3),
- Ali (15),
- annesi (8), anneciğim (2), annesine (2), anne (1), annesinin (1),
- Melahat (14),
- elini (11), eline (2).

Orijinal metinde ilk on kelime içinde “de-, ol-, çık-” fiillerinin bulunduğu görülürken, uyarlanmış metinde ilk on kelime arasında sıklığı fazla olan sadece “de-” fiilidir. Bu durumun nedeni, gönderimlerin açık hâle getirilmesiyle “Ali ve Melahat” gibi karakterlerin isimlerinin metin içinde tekrar belirtilerek metindeki anlatım karışıklığının önlenmesidir.

Şekil 7. *Grafik Uyarlanmış Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk On Kelimenin Görünümü*

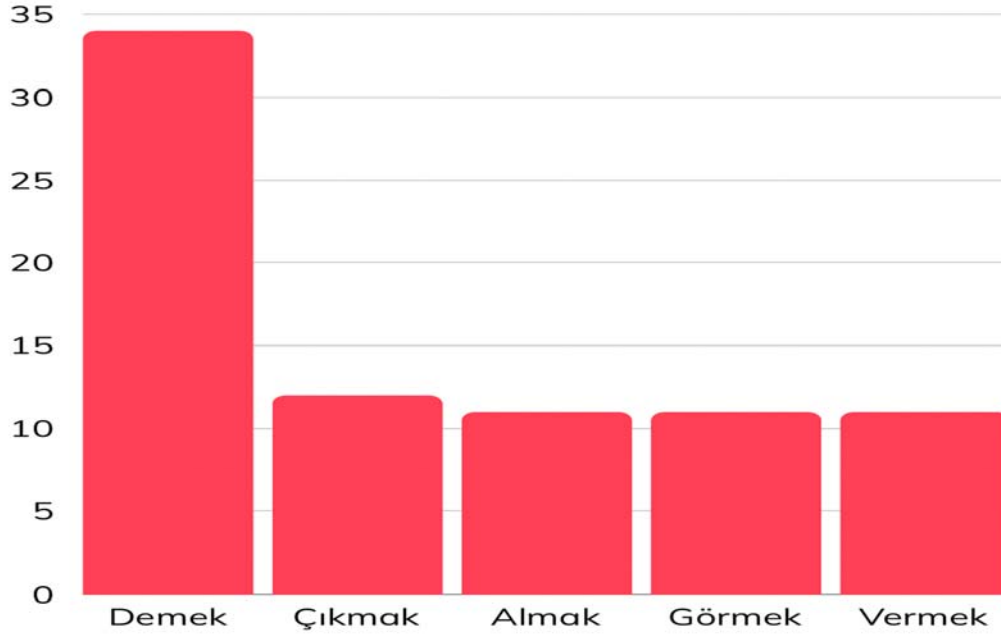

Uyarlanan metindeki ilk 5 fiil şu şekilde sıralanmaktadır:

- dedi (30), demekten (1), dersin (1), demeyi (1), diyeceğim (1),
- çıktı (9), çıkardı (1), çıkmadan (1), çıkıyorum (1),
- aldı (6), alır (2), al (1), alabilirler (1), aldığım (1),

- gördü (5), gördüm (2), gördükten (1), görmesi (1), görünmesin (1), görür (1),
- verdi (5), verecekler (1), verirler (1), verirsen (1), veriyor (1), vermek (1), vermesinler (1).

Şekil 8. Uyarlanmış Metinde Kelime Sıklığına Göre İlk Beş Fiil ve Fiil Soylu Sözcüğün Görünümü

Metindeki zamansal akış korunmuş; sadece birleşik zamanlı fiiller, zaman akışına uygun olarak düzenlenmiştir. Orijinal metin içinde olayların gerçekleşme sırası ve bölümler şu şekildedir:

1. Ali Yılmaz'ın nişanlısı için şeker ve çiçek alması,
2. Bayramlaşmak için nişanlısının evine gitmesi ve bayramlaşması,
3. Ali Yılmaz'ın nişanlısı Sevgi'nin şeker kutusunu alarak öğretmenine götürmesi,
4. Öğretmen Melahat Hanım'dan Müfettiş Cemal'e, Cemal Bey'in annesinden Naciye Hanım'a, Naciye Hanım'ın oğlu Şenol'dan Reis Bey'e, Reis Bey'in kızı Sevim'den de son olarak Ali Yılmaz'ın annesine şeker kutusunun bayramlaşma niyetiyle gelmesi.
5. Son olarak Ali Yılmaz'ın şeker kutusunu annesinde görmesi ve kutuyu tanımadan yorumda bulunması.

Orijinal metindeki olay sırasına, içeriğe ve anlatıma bağlı kalınmıştır. Ayrıca orijinal metindeki uzun cümleler hedef düzey için anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı bölünmüştür.

19. O.C. : Çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri.

U.C. : Çiçekçinin önünden geçti. İçeriye birden girdi.

29. O.C. : İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı.

U.C. : İstemedен içeri girdi. Merdivenleri çıktı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlar özetlenecek ve benzer çalışmalar ile karşılaştırmalar yapılarak tartışılacaktır. Ardından elde edilen bulgular üzerinden yeni çalışmalar konusunda önerilerde bulunacaktır.

Tartışma ve Sonuç

Dil öğretiminde ele alınan temel dil becerilerden olan okuma becerisine yönelik metinler düşünüldüğünde, özellikle de başlangıç seviyesi için, birçok metnin zorlayıcı olacağı fark edilmektedir. Ders kitaplarındaki metinler, konuyu öğretmek için uygun sayıda olabilir fakat kalıcılığı sağlamak ve derin öğrenmeleri gerçekleştirmek amacıyla hedef dili öğrenen kişinin daha fazla metinle karşılaşması gerekmektedir.

Özgün metinlerin uyarlanmış metinlere kıyasla daha kolay ulaşılabilir olduğu ve bu anlamda pratik kabul edildiği görülmektedir (Lüleci, 2011). İncelenen çalışmalarda, bu kabulün yanı sıra metinlerin seviyeye göre uyarlanmasının dil becerilerini olumlu yönde etkileyeceği ve öğreticiler için kolaylık sağlayacağı da (Bakan, 2012; Bölükbaş, 2015; Erdem-İpek, 2018; Eroğlu, 2015; Kınay, 2015) belirtilmektedir.

Son zamanlarda yapılan çalışmaların B1 seviyesine uyarlama üzerine olduğu görülmektedir (Bulut, 2024; Bulutlu, 2024; Hafif, 2024; Gündüz, 2024; Kızıtanrı, 2024; Yatmaz, 2024).

Hafif'in (2024) yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere Reşat Nuri Güntekin'in "Aşk Mektupları" ve "Bir Yudum Su" hikâyelerini B1 seviyesine uyarladığı çalışmasında belgesel tarama yöntemini kullanarak yapısalci yaklaşıma uygun uyarlama yaptığı görülmektedir. Aynı yöntemi kullanan başka çalışmalar olduğu tespit edilmiştir (Demirel, 2019; Gürler, 2017; Kaya, 2019).

Uyarlama çalışmaları incelendiğinde daha çok sözcük değişimi yapıldığı görülmektedir. Uyarlama işlemi esnasında eksilteli cümleler tamamlanmış ve devrik cümleler kurallı hâle getirilmiştir. Burada amaç, anlatım zorluğunu gidermektir. Metnin anlaşılmasını zorlaştıran eksilteli ifadelerin tamamlanması yönünde olumlu görüşler bulunmaktadır (Bölükbaş, 2015; Demirel, 2019; Durmuş, 2013b; Kutlu, 2021).

Metin uyarlama çalışması sonrasında öğreticiler tarafından kullanılması adına metin sonu etkinlikleri hazırlandığı görülmektedir (Hafif, 2024; Bulut, 2024; Yatmaz, 2024).

Yapılan çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi alanına materyal kazandırmaya yöneliktir. Çalışmada belirlenen yazar Rıfat Ilgaz'ın “Şeker Kutusu” hikâyesi A2 seviyesinde uyarlanarak alana materyal kazandırmak amaçlanmıştır.

Orijinal metin üzerinde yapılan değişiklikler hedef düzeye (A2) uygun şekilde yapılmış, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti ve Yedi İklim Türkçe setinin hedef düzey için verdiği dil bilgisi konuları dikkate alınmıştır.

Sadeleştirme işlemi yapılırken okuyucuların alacağı edebî zevk korunmaya çalışılmıştır. Metnin aslından uzaklaşmamak amacıyla metinde dil bilimsel ölçütlere uyularak metnin yapısı ve anlamı korunmaya çalışılmıştır.

Orijinal metindeki olay sırasına, içeriğe ve anlatıma bağlı kalınmıştır. Ayrıca orijinal metindeki uzun cümleler hedef düzey için anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı bölünmüştür. Hikâyedeki toplam 94 cümlede temel anlamının dışında yan ve mecaz anlamıyla kullanılan kelime veya kelime grubu bulunmaktadır.

Hikâyede sözcük türlerine bakıldığında, isim soylu sözcük sayısının fiil soylu sözcük sayısından fazla olduğu belirlenmiştir. Hikâyede toplam 347 adet fiil soylu ve 895 adet isim-edat soylu sözcük bulunduğu görülmektedir.

Uyarlama süreci esnasında orijinal metinde bulunan isim-edat soylu ve fiil soylu kelimelerin oranı korunmaya çalışılmıştır. Metin uyarlaması yapıldıktan sonra metinde toplam 1069 kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerden 778 tanesi isim ve edat soylu, 291 tanesi ise fiil soylu kelimelerdir.

Uyarlama esnasında kelime değiştirimi için anlamsal olarak yakın kelime ve cümleler kullanılmıştır. Yapılan değişiklikler için TDK Türkçe Sözlük'ten yararlanılmıştır. Orijinal metnin başlığı, konusu, amacı aynen korunmuştur. Orijinal metindeki mekânlara sadık kalınmıştır. Orijinal metindeki karakterlerin özelliklerine uygun şekilde uyarlama yapılmıştır. Orijinal metindeki uzun cümleler hedef düzey için anlatım zorluğunu azaltmak amaçlı bölünmüştür. Orijinal metinde 119 sıfat, 74 zarf yer almaktadır. Uyarlanmış metinde ise 112 sıfat, 77 zarf yer almaktadır. Metnin zenginliğini sağlayan sözcük türleri değiştirilmeden verilmeye çalışılmış ve benzetmelere sadık kalınmıştır.

Orijinal metinde ilk on kelime içinde “de-, ol-, çık-” fiillerinin bulunduğu görülürken, uyarlanmış metinde ilk on kelime arasında sıklığı fazla olan sadece “de-” fiilidir. Bu durumun nedeni, gönderimlerin açık hâle getirilmesiyle “Ali ve Melahat” gibi karakterlerin isimlerinin metin içinde tekrar belirtilerek metindeki anlatım karışıklığının önlenmesidir.

Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler, Türk kültürüyle de tanışacaklardır. Uyarlamalar ile özellikle genç yetişkin ve yetişkin öğrenenler için hem yaş seviyelerine hem de hedef dilde bulundukları seviyeye uygun metinler elde etmek mümkün olacaktır.

Öneriler

Uyarlama/sadeleştirme çalışması yapılırken farklılıkları azaltmak için metin dil bilimsel ölçütlere dikkat edilmelidir. Bu çalışmadan sonraki çalışmalara yardımcı olacağı düşünülen ve çalışmamızda dikkat edilen hususlar aşağıda sırayla belirtilmektedir:

- Türkçeyi öğretirken aynı zamanda kültürümüzü de aktardığımız unutulmamalıdır. Kullanılan materyaller bir yandan da dil öğrenen kişilerin hedef dilin kültürüne dair algılarını oluşturacak veya şekillendirecektir. Uyarlama çalışmaları için Türk edebiyatının değerli eserleri arasından metinler seçilmesi bu açıdan önemlidir. Uyarlanan “Şeker Kutusu” metni, hem edebi bir eser olması hem de kültürümüzü aktarırken “hediyeleşme ve bayram” temalarını içermesi sebebiyle “hediyeleşme ve bayram” kavramlarını tanıtırken kullanılması uygun görülmektedir.
- Bir metin Türkçe öğretmek amaçlı uyarlanırken metin dil bilimsel ölçütlerin yanı sıra kelime sıklığına da dikkat edilmelidir. Bu sayede günlük hayatta kullanılan kelimelerle karşılaşan öğrenci daha motive olacaktır. Anlatım zorluğu azalacak ve okuma hevesi kırılmayacaktır. Uyarlanan metninde kelime sıklığı fazla olan sözcükler kullanılarak anlatım zorluğu azaltılmaya çalışılmıştır.
- Sıklık çalışmalarını baz alarak yapılan uyarlama esnasında belli oranda bilinmeyen yapıların ve kelimelerin olması sıkıntı yaratmayacaktır. Öğrenci, bağlamdan bazı kelimeleri öğrenebilir. Bu durum, ister istemez uyarlama çalışmasını yapacak olan uzmanın inisiyatifindedir. Sadece bu orana dikkat edilmelidir.
- Çalışma esnasında AOÇM ve ülkemizde üniversitelerimizde kullanılan Türkçe öğretim setleri de örnek alınabilir. Özellikle işlenen dil bilgisi konularına dikkat edilmelidir. İşlenen konulara uygun uyarlamalar, hem öğreticinin materyali rahatça kullanmasını hem de öğrencinin seviyesine uygun bir metinle karşılaşmasını sağlar.
- Metnin uyarlanacağı hedef düzeye uygun kelime sözlükleri taranmalı ve kelime seçimlerinde bu sözlüklere de dikkat edilmelidir.
- Metinde kullanılan kelime anlamlarının, zamanlarının veya metin içindeki duygu durumunun korunması okuyucunun metin içinde kendini bulmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abalı, Ö. (2023). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisine yönelik web tabanlı uygulamalar ile ilgili öğrenci görüşleri* (Tez No. 835054) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Adalı, O. (2003). *Anlamak ve anlatmak*. Pan.
- Ajideh P. (2006). Schema-theory based considerations on pre-reading activities in esp textbooks. *The Asian EFL Journal*, 16, 1-19.
- Ak-Başoğlu, D., & Aksu, C. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe okuma öğretimi ve örnek ders malzemeleri. F. Yıldırım, & B. Tüfekçioğlu (Eds.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Kuramlar, yöntemler, beceriler, uygulamalar içinde* (ss. 79-114). Pegem Akademi.
- Akçataş, A. (2001). *Dokuzuncu hariciye koğuşu romanı üzerine bir metin dil bilim incelemesi* (Tez No. 109103) [Doktora tezi, Pamukkale Üniversitesi-Denizli]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dil bilim*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, S. (2018). *Ahmet Ümit'in masal kitaplarının metinsellik ölçütleri bağlamında incelenmesi* (Tez No. 51298) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi-Gaziantep]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aktaş, Ş. (1998). *Edebiyatta üslup ve problemleri üzerine*. Akçağ.
- Akyol, H. (1997). Okuma ve prensipleri. *Çağdaş Eğitim*, 233, 26-28.
- Akyol, H. (2007). Okuma. A. Kırkkılıç, & H. Akyol (Eds.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi içinde* (ss. 15-48). Pegem Akademi.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçe öğretiminde hedef kitlenin/"öğrenen"in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Aras, B. (2004). *İlköğretimde dinleme anlama becerisinin geliştirilmesi* (Tez No. 145140) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Arslan, A., & Coşkun, A. (2012). Avrupa dilleri ortak çerçeve programı: Türkiye ve dünyada neler oluyor? *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(12), 1-9.
- Aslan, F. (2012). *İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitabı a1*. Kültür.
- Aslan, F. (2013). *İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitabı a2*. Kültür.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A.Ü. Tömer Dil Dergisi*, 58, 171-174.
- Aydın, İ. (2012). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabının duygular temasında yer alan okuma metinlerine metin dil bilimsel bir yaklaşım. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 381-407.
- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2), 60-71.

- Bakan, H. (2012). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metin dil bilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, “Meserret Oteli”* (Tez No. 304267) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bakır, S. (2015). *Yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının, yazma becerisi öz yeterliklerinin ve Türkçe yazma becerilerinin incelenmesi* (Tez No. 433808) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi-Erzurum]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Beke, H. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisine yönelik otantik materyal kullanımı* (Tez No. 840211) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi-Mersin]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bezirci, A. (2013). *Rıfat Ilgaz*. Evrensel.
- Bezirci, A. (2014). *Rıfat Ilgaz: Yaşamı, kişiliği, şairliği, hikâyeciliği, romancılığı, oyunları, anıları, köşe yazarlığı*. Evrensel.
- Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 924-935.
- Bulut, H. (2024). *Eflatun Cem Güney'in derlediği masalların yabancılar Türkçe öğretiminde B1-B2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 846416) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bulutlu, (2024). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Mustafa Çiftçi'nin “ağlaya ağlaya öldük anam bacım” kitabının B1 seviyesine uyarlama çalışması ve okunabilirliği* (Tez No. 861175) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ceran, D. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358.
- Cingöz, D. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi* (Tez No. 498284) [Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi-Bartın]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Common European Framework. (CEFR). (2001). *Council for cultural comission, common europe an frame work pference for language, learning, teaching, assessment*. Cambridge University.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri* (Tez No. 205427) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Crossley, S., Allen, D., & McNamara, D. (2012). Text simplification and comprehensible input: A case for an intuitive approach. *Language Teaching Research*, 16(1), 89-108.
- Cuyan, S. A. (2022). *Rıfat Ilgaz'ın romanlarında toplumcu gerçekçilik* (Tez No. 744921) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, Ş. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi: yöntemler, uygulamalar, öğrenme ve öğretmede karşılaşılan bazı sorunlar. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(7), 144-158.
- Demirel, F. İ. (2020). Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde metne müdahale: uygulamalı bir değiştirim örneği olarak “deneme”. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 5(2), 139-169.

- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Dilidüzgün, Ş. (2008). *Türkçe öğretiminde metin dil bilimsel bağlamda uygulamalı bir yaklaşım* (Tez No. 262698) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğan, F. D. (2018). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerin metinsellik ölçütleri bağlamında çözümlenmesi ve bu şiirlerin metinselliğine ilişkin öğretmen görüşleri* (Tez No. 508970) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi-Elâzığ]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dressler, W., & De Beaugrande, R. A. (1981). *Introduction to text linguistics*. Longman.
- Durmuş, M. (2013a). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(1), 1291-1306.
- Durmuş, M. (2013b). Metin değişiminin dil bilimsel süreçleri üzerine. *International Journal of Social Science*, 6(4), 391-408.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M., & Şimşek, R. (2015). Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinlerinin öğretim elemanlarınca diller için Avrupa ortak başvuru metni ve işlevsel metin özellikleri kapsamında değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 10(3), 455-476.
- Erdem-İpek, M. (2018). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Mustafa Kutlu'nun ya tahammül ya sefer isimli hikâyesinin sadeleştirilmesi* (Tez No. 529942) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ergin, A. (1998). *Öğretim teknolojisi-iletişim*. Anı.
- Erişek, Ö., & Yücel, F. (2002). Dil öğretiminde yazınsal metinlerin yeri. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 63-76.
- Eroğlu, S. (2015). *Metin dil bilimsel ölçütler çerçevesinde Ömer Seyfettin'in "üç nasihat" hikâyesinin yabancılar Türkçe öğretimi için sadeleştirme denemesi* (Tez No. 378257) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Fischer-Starcke, B. (2010). *Corpus linguistics in literary analysis*. Replica.
- Fotos, S. (2001). Cognitive approaches to grammar instruction. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second language* (3rd ed., pp. 267-283). Heinle & Heinle.
- Ghaffari, R. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde dil yeterliliklerine uygun edebi metin uyarlama* (Tez No. 654567) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Gül.
- Göktürk, A. (1980). *Okuma uğraşı*. Çağdaş.
- Göz, İ. (2019). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Güdek, G. (2021). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin değişimi: Mustafa Kutlu'nun "hayat güzeldir" hikâyesi örneği* (Tez No. 692316) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Günay, D. (2007). *Metin-dil bilgisi*. Multilingual.

- Gündüz, (2024). *Yabancılar Türkçe öğretiminde edebî metinlerin yazınsal göstergebilim aracılığıyla özetlenip uyarlanması: Ayaşlı ile kiracıları örneği* (Tez No. 865976) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gündüz, O., & Şimşek, T. (2011). *Uygulamalı okuma eğitimi*. Grafiker.
- Gündüz, O., & Şimşek, T. (2014). *Anlama teknikleri 2 uygulamalı dinleme eğitimi el kitabı*. Grafiker.
- Güner, E. S. (2008). *Türkçe için derlem tabanlı bir anaför çözümleme çalışması* (Tez No. 177345) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi-Edirne]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi zihinsel yapılandırma*. Nobel.
- Güneş, F. (2009). *Hızlı okuma ve anlamı yapılandırma*. Nobel.
- Güney, H. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Mustafa Orakçı'nın "Levent Çanakkale'de" adlı kitabının metinsellik ölçütlerine göre sadeleştirilmesi* (Tez No. 724763) [Yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi-Samsun]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürkan, S. (2019). *İstanbul yabancılar için Türkçe a1 ve a2 düzeyi ders kitaplarındaki sosyo-kültürel unsurların metinsellik ölçütleri bağlamında değerlendirilmesi* (Tez No. 581305) [Yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi-Samsun]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürler, H. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 461341) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güzel, A., & Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Akçağ.
- Hafif, A. (2024). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Reşat Nuri Güntekin'in "aşk mektupları" ve "bir yudum su" hikâyelerinin b1 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 845444) [Yüksek lisans tezi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi-Alanya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Halliday, M., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Longman.
- Hirik, S. (2020). Türkçede bağlaşıklık ve bağdaşıklık unsurları: Kürk mantolu Madonna. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(1), 221-238. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.732163>
- İlgaz, R. (2006). *Şeker kutusu* (6. baskı). Çınar.
- İşık, D. D. (2022). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için metin değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun "rüzgârın oğlu" hikâyesi örneği* (Tez No. 754289) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İltar, L., & Açıık, F. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin türlerinin sınıflandırılması ve ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin değerlendirilmesi. *Türkiyat Mecmuası*, 29(2), 311-346.
- İpşiroğlu, Z. (2007). Türkçe öğretiminde yaratıcılık Almanya'daki yeni öğretmenler: göçmen kökenli üçüncü kuşak. *Dil Dergisi*, 135, 21-27.
- İşeri, K. (2011). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin metinsellik özellikleri. H. Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlemeleri içinde* (ss. 93-116). Pegem Akademi.

- İşisağ, K. U., & Demirel, Ö. (2010). Diller için Avrupa ortak başvuru metnini konuşma becerisini gelişiminde kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 190-204.
- Kara, M. (2011). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda Türkçe öğrenen yabancılara a1-a2 seviyesinde Türkçe eğitimi program örneği, *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3(3), 158.
- Karaağaç, G. (2013). *Dil bilimi terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (15. baskı). Nobel.
- Karatay, H. (2010). Bağdaşıklık araçlarını kullanma düzeyi ile tutarlı metin yazma arasındaki ilişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 373-385.
- Kaya, N. N. (2019). *Türk destanlarının yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak metne uyarlanması* (Tez No. 586670) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Keskin, F., & Okur, A. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı*. Grafiker.
- Kılıç, V. (2002). *Dilin işlevleri ve iletişim*. Papatya.
- Kınay, D. E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin uyarlama. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar-yöntemler-beceriler-uygulamalar* içinde (ss. 289-324). Pegem Akademi.
- Kınay, D. E. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde metin uyarlama. F. Yıldırım, & B. Tüfekçioğlu (Eds.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar, yöntemler, beceriler, uygulamalar* içinde (ss. 289-313). Pegem Akademi.
- Kırıbiş, A. (2022). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin paragraf yazma becerileri* (Tez No. 774840) [Yüksek lisans tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi-Kırşehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kızıtanrı, S. (2024). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde b1 seviyesi için metin uyarlama: Billur köşk masalları örneği* (Tez No. 80739) [Yüksek lisans tezi, Siirt Üniversitesi-Siirt]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Köse, D. 2007. Ortak başvuru metnine uygun Türkçe öğretiminin başarıya ve tutuma etkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 107-118.
- Krashen, S. D. (1985). *The input hypothesis: issues and implications*. Longman.
- Krashen, S., & Terrel, T. D. (1983). *The natural approach language acquisition in the classroom*. Pergamon.
- Kurt, N. F. (2018). *Tercüme-i divan-ı Ahmed-i Yesevi'nin metin dil bilim açısından incelenmesi* (Tez No. 533058) [Doktora tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kutlu, A. (2015). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in kaşığı ve perili köşk adlı hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 397475) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kutlu, A. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Peyami Safa'nın öykülerinin A2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 668756) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Lüleci, M. (2010). *Yeni bir disiplin olarak metin dil bilim ve Türk edebiyatına metin dil bilimsel bir yaklaşım* (Tez No.257713) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Lülecı, M. (2011). “Gerçek”leşsek de mi, öğretsek? Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde otantik malzeme. M. Durmuş (Ed.), *III. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 541-553). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Mangır, M. (2011). Osman Cemal Kaygılı ve argo lugatı. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 4, 455-467.
- Memiş, M. (2021). *Yabancılar Türkçe öğretiminin güncel sorunları*. Pegem Akademi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Diller için avrupa ortak başvuru metni*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). *Kapsayıcı eğitim bağlamında Türkçenin ikinci dili olarak öğretimi/iki dil ve Türkçe öğretimine genel bakış*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mutlu, H. H., & Gümüş, E. (2021). Akademik çalışmalara göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan güncel sorunlar. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(25), 829-853. <https://doi.org/10.38155/ksbd.884902>
- Odabaş, H., Odabaş, Y., & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilim Dünyası*, 9(2), 431-461.
- Onursal, İ. (2003). Türkçe metinlerde bağdaşıklık ve tutarlılık. A. Kıran, E. Korkut, & S. Ağildere (Eds.), *Günümüz dil bilim çalışmaları* içinde (ss. 121-132). Multilingual.
- Özbay, M., & Bahar, M. A. (2012). İleri okur ve üstbilis eğitimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(1), 158-177.
- Özkan, B. (2004). Metin dil bilimi, metin dil bilimsel bağdaşıklık ve Haldun Taner’in “oniki-ye bir var” adlı öyküsünde metin dil bilimsel bağdaşıklık görünüşleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 167-182.
- Sever, S. (2015). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı.
- Stubbs, M. (1991). *Discourse analysis: the sociolinguistic analysis of natural language*. John Wiley & Sons.
- Şahin, B. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Reşat Nuri Güntekin’in hikâyelerin a2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 796195) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şenyigit, Y. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde sözlü dilin kelime sıklığı ve a1-a2 seviye sözlüğü* (Tez No. 641048) [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şimşek, P. (2017). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel materyaller: okuma metinleri ve okuma kitapları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(8), 211-225.
- Taşkaya, Y. (2018). *Yabancılar Türkçe dil bilgisinin öğretiminde özel metin kullanımı ve bu metinlerin öğrenci başarısına etkisi* (Tez No. 495560) [Doktora tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi-Çanakkale]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Temizkan, M., & Atasoy, A. (2016). Konuşma becerisinde aşamalı gelişim modelinin etkinliği üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 78-97.
- Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi*. Öncü Kitap.
- Temur, N. (2021). Dil politikaları çerçevesinde Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminin dünü, bugünü ve yarını. *TRT Akademi*, 180-189.

- Temur, T. (2003). Okunabilirlik kavramı. *TÜBAR*, 13, 169-180.
- Toklu, M. O. (2015). *Dil bilime giriş*. Akçağ.
- Torusdağ, G., & İsimtekin, S. (2016). Furug Ferruhzâd'ın “kâbus” öyküsü üzerine metin dil bilimsel bir çözümleme. *DTCF Dergisi*, 56(2), 160-199.
- Tüfekçioğlu, B. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*, 267-288, 145-155.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uysal, B. (2009). *Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda Türkçe öğretimi programları ve örnek kitapların değerlendirilmesi* (Tez No. 241595) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi-Bolu]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Uzun-Subaşı, L. (2003). *Metin üretimi, Türkçe sözlü ve yazılı anlatım* (C. İleri, Ed.). Anadolu Üniversitesi.
- Üstten, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme. Ü. Şen (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içinde* (ss. 116-135). Pegem Akademi.
- Yatmaz, (2024). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Hüseyin Su'nun “gülşefdeli yemeni” adlı hikâyesinin b1 seviyesine uyarlama çalışması ve okunabilirliği* (Tez No. 861183) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yayan, H. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Refik Halit Karay'ın eskici ve testi adlı hikâyelerinin a2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 594881) [Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi-Nevşehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, E. (2010). *Uygulamalı metin bilgisi*. Pegem Akademi.
- Yılmaz, Ö., & Dilidüzgün, Ş. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin odaklı dil bilgisi öğretimi üzerine öğrenci görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 217-234.
- Yunus Emre Enstitüsü. (2017a). *Yedi iklim Türkçe öğretim seti a1 ders kitabı*. Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- Yunus Emre Enstitüsü. (2017b). *Yedi iklim Türkçe öğretim seti a2 ders kitabı*. Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- Zorlu, E. (2022). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in miras ve gizli mabet adlı hikâyelerinin a1-a2 seviyesine uyarlanması* (Tez No. 772571) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

EKLER

EK-1. Orijinal Metin ve Uyarlanmış Metin

ŞEKER KUTUSU - RIFAT ILGAZ

Orijinal Metin	Uyarlanmış Metin
İndir!” dedi, “Ne kadar kutun varsa indir!” Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönlu, ne kadar kutu varsa,, serdi tezgâhın üstüne. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu kestirmişti gözüne: “Ne kadar şeker alır bu kutu?” diye sordu. “Bir kilo alır! Karışık mı yapalım?” “Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! Temiz bir şey olsun!” Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime göndereceğini kestirmişti çoktan. Ali Yılmaz: “İki kat kâğıda sarın kutuyu!” dedi, “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!” Bu, biraz da onun sıkılganlığını gösteriyordu. Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı. Sardı, sarmaladı, sırmalı iplerin düğümlendiği yere de firmanın yaldızlı etiketini ya-pıştırdı. İki kat kâğıda sardıktan sonra: “Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi güle güle!..” Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, ayaküstü iki tek votka çekti. Duvardaki aynada kravatının üçgenini denkleştirdi. Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden katladı,	“Göster!” dedi, “Ne kadar kutun var? Hepsini göster!” Şekerci bütün süslü kutularını tezgâhın üzerine serdi. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu gözüne kestirdi. “Bu kutu ne kadar şeker alır?” diye sordu. “Bir kilo alır! Karışık mı yapalım?” “Kutuya biraz şeker ve biraz da fıstıklı lokum koy. Anlıyorsun ya! Güzel bir şey olsun.” Şekerci, yirmi yaşındaki bu genç kutuyu kime gönderecek çoktan anlamış. Ali Yılmaz: “Kutuyu iki kat kâğıda sarın. Kutunun güzelliği dışarıdan görünmesin!” dedi. Bu, onun çekingenliğini gösteriyor. Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı. Sardı, sarmaladı, kutunun üzerine firmanın süslü etiketini koydu. İki kat kâğıda sardıktan sonra: “Buyurun!” dedi, “Kime verirsen ver, utanmazsın! Haydi güle güle!..” Karşıdaki meyhaneye gitti. İki bardak votkayı hızlıca içti. Duvardaki aynaya baktı. Kravatını düzeltti. Mendilini katladı. Mendili ceketinin cebine koydu. İki bardak votka cesaretini iyice arttırdı.

koydu yerine. İki votka adamakıllı artırmıştı cesaretini. Çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri: “Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!” Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı güzelce, tutuşturdu eline. Hiç düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini. Utanırdı böyle şeylerden. Bir Bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına. İki kadeh votka daha çekmesi gerekirdi, kapıyı çalabilmesi için. Meyhane şuracıktaydı, ayaküstünde yapındırdı. Artık nereye olsa gidebilirdi. Dokundu Sevgi'nin kapısındaki zile... Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgınlık çöktü içine. Elindekileri kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu! İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı. Çiçekleri uzattı nişanlısına. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi'yi. Kutu, çifter çifter sarılı olduğu için, ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası: “Hele kâğıtları bir sıyırsın!” diye düşündü, “Bayılır o zaman!” Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermişti. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse ağzının suyu akardı. Hele bir açsın kutuyu! Büyüklerin elini öptü sıradan. Geriye kalanlarla tokalaştı. Sevgi'nin uzattığı şekere, parmakları titreyerek uzanırken, keskin bir arpej kokusu, fırıl fırıl döndürmüştü başını. Çok oturmadı, kapıdan çıkarken rahat bir soluk almıştı. Ne olursa olsun, büyük bir yük kalkmıştı üzerinden. Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı. İki kadeh rakıyla bir	Çiçekçinin önünden geçti. İçeriye birden girdi. Ali Yılmaz, on tane kırmızı ve beyaz karanfil istedi. Çiçekçi, karanfilleri güzelce hazırladı. Ali Yılmaz'ın eline verdi. Ali Yılmaz, çiçekleri nasıl götüreceğini hiç düşünmemiş. Böyle şeylerden utanır. Bir gazete aldı. Çiçekleri gazetenin arasına koydu. Meyhane yakındaydı. Oraya gitti. Kapıyı çalabilmek için iki bardak votka daha içti. Sonrasında Sevgi'nin kapısındaki zile dokundu. Evde birçok misafir vardı. Canı sıkıldı. Çiçek ve şeker kutusunu hemen vermek istedi. İstemeden içeri girdi. Merdivenleri çıktı. Çiçekleri nişanlısına verdi. Sevgi, çiçekleri şeker kutusundan daha çok beğendi. Kutunun şekli ve içindeki aynası görünmedi. “Paketi bir açsın O zaman kutuyu beğenir. “ diye düşündü. Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermiş. Kutunun kapağında kalp şeklinde güzel bir ayna vardı. Kızlar böyle kutuları beğenir. Ali Yılmaz, yaşlıların elini sırayla öptü. Gençlerle tokalaştı. Sevgi, Ali Yılmaz'a şeker uzattı. Ali Yılmaz heyecanla şekeri aldı. O sırada parfüm kokusundan başı döndü. Evde çok durmadı. Dışarı çıktı. Artık rahattı. Onun için bayramın ödevi bitti, bayram başladı. Meyhaneye gitti. İki bardak rakı içti.
--	--

açış yapmalıydı. Tuttu, Karanfilli Meyhane'nin yolunu! Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öpmeden yapamazdı. Taa okul sıralarında alıştırırmıştı onu. Her bayram, okulu bitirdiği halde, onun yumuk yumuk ellerim öpmemi mi, kendisini okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı. Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını. “Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat Hanım'a. Para ver de, bir kutu yaptırayım!” Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı yanı hoşu-na gitmiyordu annesinin: “Ne parası!” dedi, “Al götür şu kutuyu!” Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden! “Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi... “Hadiiii!” dedi annesi, “Çok konuşma! Al götür, parayı sokaktan toplamıyoruz!” İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına. Tütüncüden bir Bayram gazetesi aldı, sardı sarmaladı. Tam kapısının önünde yakaladı Melâhat Hanım'ı. “Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” dedi, “Tanıyamayacaktım az daha. Büyümüşsün maşallah, koskocaman bir kız olmuşsun!..” Sevgi, eski öğretmeninin elini öperken, o da yanaklarından öptü. Düşünceli kızdı Sevgi: “Herhalde bir yere gidiyorsunuz!” dedi, “Başka bir gün rahatsız ederim sizi!” Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, uzattı Melâhat Hanım'a: “Buyrun efendim!” Üstelemedi Melâhat Hanım: “Mersi!” dedi, “Beklerim kızım, başka bir gün!”	Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öper. Melahat Hanım'ın elini öpmeye okul zamanında alışmış. Sevgi, elini yüzünü yıkadı. Saçlarını taradı. “Anneciğim!” dedi. “Melahat Hanım'a gidiyorum. Bana para ver. Bir kutu yaptırayım!” Bayramlaşmak güzeldi. Bu iş için para harcamak annesinin hoşuna gitmedi. Annesi : “Ne parası?” dedi. “Şu kutuyu götür.” Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Kutuların birbirinden ne farkı vardı? Sevgi: “Olur mu anneciğim!” dedi. Annesi, “ Çok konuşma. Melahat Hanım'a kutuyu götür. Parayı zor kazanıyoruz!” dedi. Sevgi, şeker kutusunu kolunun altına koydu. Bir gazete aldı. Kutuyu gazeteyle sardı. Melahat Hanım'ı kapısının önünde gördü. Melahat Hanım, “Ooo! Sevgiciğim sen misin? dedi “Az daha tanımadım. Büyümüşsün maşallah. Koskocaman kız olmuşsun.” Sevgi, eski öğretmeninin elini öptü. Melahat Hanım da Sevgi'nin yanaklarını öptü. Sevgi düşünceli kızdı. “Bir yere mi gidiyorsunuz?” dedi. “Başka bir gün rahatsız ederim sizi!” Kutuyu ve gazeteyi Melahat Hanım'a verdi. “Buyurun efendim!” Melahat Hanım: “Mersi! Başka bir gün gel!” dedi. Melahat Hanım, Müfettiş Cemal Bey'e gidiyor. Müfettiş Bey, her bayram üç beş gün için Ankara'dan annesine geliyor. Melahat Hanım'ın terfi senesi. Bu sebeple bayramda müfettişi görmesi gerek.
---	---

Müfettiş Cemal Beyler'e gidiyordu. Ankara'dan her bayram üç beş günlüğüne gelirdi annesine. Terfî senesi idi Melâhat Hanım'ın, bu bayram mutlaka görmesi gerekirdi müfettişi. “Hazır şeker de geldi işte!” dedi, “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense...” Cemal Bey, güler yüzle karşıladı Melâhat Hanım'ı: “İyi oldu geldiniz!” dedi, “Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü açılacak. Bunların başına bilgili, tecrübeli yönetmenler gerekiyor!” İç i cız etmişti Melâhat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu. Kendini toparlayarak: “Evet Müfettiş Bey!” dedi, “Düşündüm ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini bulmak çok zor! Yönetmen kolayına yetişmiyor memlekette... Sizin 'terfî' yalnız Melâhat Hanım!” “Siz bilirsiniz!” demekten başka çare bulamadı. Biraz daha ileri giderek: “Efendim!” dedi, “Gösterdiğiniz güvene çok teşekkürler. Size karşı mahcup olmamaya çalışacağım...” Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa: “Hay Allah!” dedi içinden, “Kendi ayağımızla tutulduk!” Başı önüne düşüvermişti. Cemal Bey'in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere el öptürmeye bayılırdı. Hele öpen, böyle bir Müdire Hanım olursa... Gururla uzattı elini. Bir müfettiş anası olmanın tadını çıkarmıştı. Hemen Melâhat Hanım'ın peşinden: “Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye Ablaya kadar bir uzanayım!” “Benden de selâmlar.” Giydi mantosunu.	Melahat Hanım: “Hazır şeker de geldi. Şekercinin önünde kuyruğa girmeye gerek yok.” dedi. Cemal Bey Melahat Hanım'ı güzel karşıladı. İyi ki geldiniz!” dedi. “Bu yıl iki Kız Lisesi açılacak. Lise için iyi müdürler gerek” Melahat Hanım üzüldü. Okulu ve arkadaşlarını çok seviyor. “Evet, Müfettiş Bey.” dedi. Yeni okul için sizden iyisini bulmak zor. Böyle düşündüm. Bir müdür, ülkede kolay yetişmiyor. Melahat Hanım, bu müdürlük sizin terfiniz olacak. “Siz bilirsiniz” demekten başka çare yoktu. “Efendim!” dedi, Bana güvendiniz. Çok teşekkür ediyorum. Sizi utandırmayacağım. Ayağa kalktı: İçinden “ Hay Allah” dedi. “İstmeden işimi bozdum.” Çok üzüldü. Cemal Bey'in annesi Hediye Hanım, öğretmenlere elini öptürmeyi sever. Müdire Hanım elini öperse daha çok sever. Elini gururla uzattı. Bir müfettişin annesi olmaktan mutluydu. Hemen Melâhat Hanım'ın peşinden: “Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum. Bizim Naciye Ablaya gidiyorum!” “Naciye Ablaya selam söyle.” Ceketini giydi. Naciye Hanım, Hediye Hanım'ın üvey ablası. sokağın arkasında oturuyor. Kapıdan çıkmadan önce kutuyu masanın üzerinden aldı. Bu kutu Melahat Hanım'ın getirdiği kutuydu. “Şunu da götürüyüm.” dedi.
--	---

Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta otururdu. Tam kapıdan çıkarken uzandı, masanın üstünde duran kutuyu aldı eline, Melâhat Hanım'ın getirdiği kutuyu...

“Gıtmişken...” dedi, “Şunu da götüreyim bari!”

Ablasını, açık pencerenin önünde yakaladı, çıktı merdivenleri, elini öptü. Oğlu Şenol'u sordu, çok severdi Şenol'u Bunu Naciye Hanım da bilirdi. Yapma bir üzüntüyle:

“Çıktı sabahtan!” dedi, “Çok üzüyor beni! Top... Top... Bayram demez, seyran demez, top, top, top!” “Oynayabiliyor mu bari?”

“Yakında aylığa geçireceklermiş. Aklım ermiyor hiç top oynayana aylık verirler mi?”

O da bilmiyordu; ama avutmak için:

“Neden vermesinler!” dedi, “Bu kadar insan, para verip onları seyrediyor. Geceleri bile top meydanlarına koşuyorlar!”

Böyle demesi, bir bakıma gerekliydi de... Çıkarıp, bir yüz kâğıt bırakması gerekecekti sonra! Başka ne konuşacaktı, kalktı birden. Yürüdü merdivenlere doğru... Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:

“Hoşça kal, bize de buyur!” demeyi de unutmadı.

Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, pestili çıkmıştı. Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:

“Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

“Teyzen!”

Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi... Tak tak vurdu kapa-ğına:

“Kıyak kutu!” dedi, “Bizim başkana götüreceğim bu-nu!”

“Ne başkanı?”

“Kulüp başkanı! Diyeceğim ki, 'Reis Bey, bıktım bu amatörlükten! Geçir artık kadroya

Ablasını, açık pencerenin önünde gördü. Merdivenleri çıktı. Elini öptü. Naciye Abla'nın oğlu Şenol'u sordu. Hediye Hanım Şenol'u çok sever. Bunu Naciye Hanım da bilir. Sahte bir üzüntüyle:

“Sabah çıktı.” dedi. Beni çok üzüyor. Devamlı top oynuyor.

“Şenol iyi oynayabiliyor mu?”

“Yakında maaş verecekler.”

Anlamıyorum. Top oynayan birine maaş verirler mi? Ablasını avutmak için:

“Neden vermesinler!” dedi.

Bu kadar insan para veriyor. Onları izliyorlar. Geceleri sahaya gidiyorlar.

Ablasına harçlık vermemek için böyle dedi. Daha fazla konuşmadı. Birden kalktı.

Merdivenlere doğru yürüdü. Şeker kutusu geride, masanın üstündeydi:

“Hoşça kal, bize de gel!” demeyi de unutmadı.

Şenol, antrenmandan yorgun argın geldi. Masanın üstünde şeker kutusunu gördü.

“Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

“Teyzen!”

Şenol, kutuyu eline aldı ve kutuya baktı.

Kutunun kapağına tak tak vurdu.

“Güzel kutu” dedi. “Bunu bizim başkana götüreceğim!”

“Ne başkanı?”

“Kulüp başkanı!”

“Başkan Bey, bu durumdan bıktım! Beni futbol takımına al. Biraz para kazanalım, diyeceğim.”

“Anne ne dersin? Benden küçükler takıma girdi. Ben hala çalışıyorum.”

“Ben anlamam, istediğini yap!”

da, beş on kuruş uçlansın!'... Haa, ne dersin? Anne be, çünkü çocuklar profesyonel oldu, biz bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp koşuyoruz!”

“Aklım ermez benim, ne yaparsan yap! Götürecekse, al götür kutuyu!..”

Giyindi, çıktı. Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi. Hani şu, kimseye hayrı dokunmayan meclis üyelerinden!

Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.

“Sen hiç merak etme!” dedi, “Gördüm geçen gün oyununu! Yakında gireceksin kadroya! Antrenmanların, sakın bırakma peşini!”

Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki... Adamakla mal mı tükenirdi?

Çok oturmadı Şenol, saygılı çocuktu.

Genç futbolcu çıkar çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, yapıştı kutuya:

“Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

“Kime götürürsen götür!”

Sürdü, sürüşürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa. Yüreği küt küt ata ata çıktı merdivenleri.

“Ya Ali Ağabey evde değilse...” diye düşünüyordu. Dokundu parmağının ucuyla zile. Kapıyı halası açmıştı. Saygıyla öptü elini. Yakışıklı evlat doğuran ananın eli, işte böyle öpülürdü. Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne:

“Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?” Halası da domuzun domuzuydu. Kızın yüreğine indirmek için:

“Ali mi?” dedi, “Nişanlısına kadar gitti!”

Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim? Kim bilir oradan çıkınca hangi meyhaneye gidecekti! Tadı kaçmıştı

Şenol giyindi, çıktı. Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi. Kimseye faydası olmayan meclis üyelerindendi! Masanın üzerine kutuyu koydu Başkanın elini öptü.

Başkan “Sen hiç merak etme!” dedi, “Geçen gün oyununu gördüm.! Yakında takıma gireceksin! Antrenmanlarına devam et!”

Böyle, birçok kişiye söz vermiş Ve sözünü tutmamış. Şenol çok oturmamış. O saygılı çocuktu. Genç futbolcu çıktı. Hemen sonra Başkanın kızı Sevim kutuyu aldı.

“Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

“Kime götürürsen götür!”

Sevim makyaj yaptı. Bayramlıklarını giydi. Otobüse bindi. Heyecanla merdivenleri çıktı.

“Acaba Ali Abi evde mi?” diye düşündü.

Zili çaldı. Kapıyı halası açtı. Halasının elini saygıyla öptü. Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne. Kutuyu masanın üzerine utanarak koydu.

“Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?”

Kızı üzme için:

“Ali mi?” dedi. “Nişanlısının yanına kadar gitti.”

Sevim daha fazla kalmadı. Kim bilir? Sevim oradan sonra hangi meyhaneye gidecek? Bir yolunu buldu. Tekrar halasının elini öptü. Yola çıktı.

Ali Yılmaz, gece yarısına doğru eve sarhoş döndü. Annesi her zamanki gibi uyumadı.

konuşmanın. Bir biçimine getirdi, gene öptü elini, girdi yola. Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, bulut gibi eve döndü. Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene: “Nerde kaldın, merak ettim!” diye çıktı karşısına. “Bayram değil mi? Biraz oturduk arkadaşlarla!” Yalnız oturmamıştı, oturup içmişti de... İlk defa hak verdi annesi. Ali Yılmaz ceketini çıkarırken, masadaki şeker kutusuna gözü ilişti: “Kim geldi?” diye sordu, “Kimden bu kutu?” “Sevim'den ha!” dedi, “Güzel kız olmuş, geçen gün gördüm de...” “Bırak onları! Kaç yıldır kapımızın ipini çekmiyorlardı!” Ali, asıldığı gibi kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı. Bir kat... Bir kat daha!.. “Amma da sıkı sarmışlar haaa!” diye söylendi. Açtı kapağını, içinden okkalı bir badem ezmesi seçerken kendini görür gibi olmuştu. “Bu ne!” dedi, “Ayna var kapağında!” Annesi de görmüştü kutuyu: “Aman!..” dedi, “Ne güzel, ne sevimli kutu bu!.. Nişanlıya getirilmiş gibi!” “Sen, benim aldığım kutuyu görecektin ki... Aklın dururdu! Bunlar paralarına kıyıp şeker mi alabilirler be!” İçinden bir badem ezmesi daha seçti, attı ağzına. Bir de annesine uzattı: “Ye!” dedi, “Üvey de olsa kardeşinin yolladığı şeker!.. Kendi malın gibi ye!	“Nerde kaldın, merak ettim!” diye çıktı karşısına. “Bayram değil mi? Arkadaşlarla biraz oturduk” Hem oturmuş hem de içmişler. İlk defa hak verdi annesi. Ali Yılmaz ceketini çıkardı. Masadaki şeker kutusunu gördü. “Kim geldi? Bu kutu kimden geldi?” diye sordu. Annesi “Sevim getirdi.” dedi. Ali Yılmaz, “Gecen gün Sevim’i gördüm. Güzel kız olmuş.” dedi. “Bırak onları! Kaç yıldır kapımızı çalmıyorlar.” Ali kutunun paketini açmaya başladı. Kutuyu açtı. Kutunun içinden bir badem ezmesi seçti. Yüzünü görür gibi oldu. “Bu ne! Kutunun kapağında ayna var.” dedi. Annesi de kutuyu gördü. “Bu kutu ne kadar güzel.” dedi. “Sen, benim aldığım kutuyu gördükten sonra şaşırırdın. Bunlar paralarını harcayıp şeker alabilirler mi?” Kutunun içinden bir badem ezmesi seçip yedi. Bir de annesine verdi: “Ye!” dedi. “Üvey kardeşinin verdiği şeker!” Kendi malın gibi ye!”
--	--

EK-2. Metinde Bulunan Sıfatlar

“İndir!” dedi, “*Ne kadar* kutun varsa indir!”

Şekerci kalfası, *üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönlu, ne kadar* kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne. Ali Yılmaz, *iç kapağı aynalı* kutuyu kestirmişti gözüne:

“*Ne kadar* şeker alır bu kutu?” diye sordu.

“Bir kilo alır! Karışık mı yapalım?”

“Karışık... *Biraz* çikolatalı, *biraz* badem ezmeli... Altına da *bir sıra* lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! *Temiz bir* şey olsun!”

Şekerci, *yirmi yaşındaki bir* delikanlının *böyle bir* kutuyu kime göndereceğini kestirmişti çoktan. Ali Yılmaz:

“*İki kat* kâğıda sarın kutuyu!” dedi, “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”

Bu, biraz da onun sıkılganlığını gösteriyordu. Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı. Sardı, sarmaladı, *sırmalı iplerin düğümlendiği* yere de firmanın *yaldızlı* etiketini yapıştırdı. *İki kat* kâğıda sardıktan sonra:

“Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi güle güle!..”

Gitti, *karşıdaki* koltuk meyhanesinden, ayaküstü *iki tek* votka çekti. *Duvardaki* aynada kravatının üçgenini denkleştirdi. *Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki* mendili yeniden katladı, koydu yerine. *İki* votka adamakıllı artırmıştı cesaretini. Çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri:

“Karanfil!” dedi, “*On tane kadar, kırmızı* karanfil... *Bir* sıra da kenarlarına beyazlarından!”

Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı güzelce, tutuşturdu eline. Hiç düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini. Utanırdı *böyle* şeylerden. *Bir* Bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına. *İki kadeh* votka daha çekmesi gerekirdi, kapıyı çalabilmesi için. Meyhane şuracıktaydı, ayaküstünde yapındırdı. Artık nereye olsa gidebilirdi. Dokundu *Sevgi'nin kapısındaki* zile... Ev, *tıklım tıklım* misafirdi, *bir* yılgınlık çöktü içine. *Elindekileri* kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu! İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı. Çiçekleri uzattı nişanlısına. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi'yi. Kutu, çifter çifter sarılı olduğu için ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası:

“Hele kâğıtları bir sıyırsın!” diye düşündü, “Bayılır o zaman!”

Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermişti. *Lâcivert kadife* kapağın içinde, *yürek biçimi pırıl pırıl bir* ayna vardı ki, *hangi* kız görse ağzının suyu akardı. Hele bir açsın kutuyu!

Büyüklerin elini öptü sıradan. *Geriye kalanlarla* tokalaştı. *Sevgi'nin uzattığı* şekere, parmakları titreyerek uzanırken, *keskin bir arpej* kokusu, fırıl fırıl döndürmüştü başını. Çok oturmadı, kapıdan çıkarken *rahat bir* soluk almıştı. Ne olursa olsun, *büyük bir* yük kalkmıştı üzerinden.

Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı. *İki kadeh* rakıyla *bir* açış yapmalıydı. Tuttu, Karanfilli Meyhane'nin yolunu!

Sevgi, *her* bayram Melâhat *Hanım'ın* elini öpmeden yapamazdı. Taa okul sıralarında alıştırmıştı onu. *Her* bayram, okulu bitirdiği halde, onun *yumuk yumuk* ellerini öpmemi mi, kendisini *okul yüzü görmemiş bir mahalle* kızı sayardı. Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını.

“Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat *Hanım'a*. Para ver de, bir kutu yaptırıyım!”

Bayramlaşmak güzeldi ya, işin *bu masraflı* yanı hoşuna gitmiyordu annesinin:

“Ne parası!” dedi, “Al götür *şu* kutuyu!”

Öyle ya!.. Şeker, *her* yerde *aynı* şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!

“Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...

“Hadiiii!” dedi annesi, “Çok konuşma! Al götür, parayı sokaktan toplamıyoruz!”

İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına. Tütüncüden *bir* Bayram gazetesi aldı, sardı sarmaladı. *Tam* kapısının önünde yakaladı Melâhat *Hanım'ı*.

“Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” dedi, “Tanıyamayacaktım az daha. Büyümüşsün maşallah, *koskocaman bir* kız olmuşsun!..”

Sevgi, *eski* öğretmeninin elini öperken, o da yanaklarından öptü. *Düşünceli* kızdı Sevgi:

“Herhalde *bir* yere gidiyorsunuz!” dedi, “*Başka bir* gün rahatsız ederim sizi!”

Kutuyu, *üzerindeki* gazeteyle birlikte, uzattı Melâhat *Hanım'a*:

“Buyrun efendim!”

Üstelemedi Melâhat *Hanım*:

“Mersi!” dedi, “Beklerim kızım, *başka bir* gün!”

Müfettiş Cemal *Beylere* gidiyordu. Ankara'dan *her* bayram *üç beş* günlüğüne gelirdi annesine. *Terfi* senesiydi Melâhat *Hanım'ın*, *bu* bayram mutlaka görmesi gerekirdi müfettişi.

“Hazır şeker de geldi işte!” dedi, “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense...”

Cemal *Bey*, *güler* yüzle karşıladı Melâhat *Hanım'ı*:

“İyi oldu geldiniz!” dedi, “*Bu* yıl yeniden *iki* Kız Sanat Enstitüsü açılacak. Bunların başına *bilgili, tecrübeli* yönetmenler gerekiyor!”

İçi cız etmişti Melâhat *Hanım'ın*, okuldan da, arkadaşlarından da *çok* memnundu. Kendini toparlayarak:

“Evet Müfettiş *Bey*!” dedi, “Düşündüm ki, *bu yeni* okullara sizden *daha* elverişlisini bulmak *çok* zor! Yönetmen kolayına yetişmiyor memlekette... Sizin ‘terfi’ yalnız Melâhat *Hanım*!”

“Siz bilirsiniz!” demekten başka çare bulamadı. Biraz daha ileri giderek:

“Efendim!” dedi, “**Gösterdiğiniz** güvene **çok** teşekkürler. Size karşı mahcup olmamaya çalışacağım...”

Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:

“Hay Allah!” dedi içinden, “**Kendi** ayağımızla tutulduk!”

Başı önüne düşüvermişti.

Cemal **Bey’in** annesi Hadiye **Hanım**, öğretmenlere el öptürmeye bayılırdı. Hele **öpen, böyle bir** Müdire **Hanım** olursa... Gururla uzattı elini. **Bir** müfettiş anası olmanın tadını çıkarmıştı. Hemen Melâhat **Hanım’ın** peşinden:

“Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye **Abla’ya** kadar bir uzanayım!”

“Benden de selâmlar.”

Giydi mantosunu.

Üvey ablasıydı Naciye **Hanım**, **hemen arka** sokakta otururdu. Tam kapıdan çıkarken uzandı, **masanın üstünde duran** kutuyu aldı eline, **Melâhat Hanım’ın getirdiği** kutuyu...

“Gitmişken...” dedi, “Şunu da götürüyüm bari!”

Ablasını, **açık** pencerenin önünde yakaladı, çıktı merdivenleri, elini öptü. Oğlu Şenol’u sordu, çok severdi Şenol’u Bunu Naciye **Hanım** da bilirdi. **Yapma bir** üzüntüyle:

“Çıktı sabahtan!” dedi, “Çok üzüyor beni! Top... Top... Bayram demez, seyran demez, top, top, top!” “Oynayabiliyor mu bari?”

“Yakında aylığa geçireceklermiş. Aklım ermiyor hiç top oynayana aylık verirler mi?”

O da bilmiyordu; ama avutmak için:

“Neden vermesinler!” dedi, “**Bu kadar** insan, para verip onları seyrediyor. Geceleri bile top meydanlarına koşuşuyorlar!”

Böyle demesi, **bir** bakıma gerekliydi de... Çıkarıp, **bir yüz** kâğıt bırakması gerekecekti sonra! Başka ne konuşacaktı, kalktı birden. Yürüdü merdivenlere doğru... Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:

“Hoşça kal, bize de buyur!” demeyi de unutmadı.

Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, pestili çıkmıştı. Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:

“Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

“Teyzen!”

Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi... Tak tak vurdu kapa-ğına:

“**Kıyak** kutu!” dedi, “Bizim başkana götüreceğim bunu!”

“Ne başkanı?”

“Kulüp başkanı! Diyeceğim ki, ‘Reis **Bey**, bıktım bu amatörlükten! Geçir artık kadroya da, **beş on** kuruş uçlanalım!’... Haa, ne dersin? Anne be, **dünkü** çocuklar profesyonel oldu, biz bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp koşuyoruz!”

“Aklım ermez benim, ne yaparsan yap! Götürecekse, al götür kutuyu!..”

Giyindi, çıktı. Başkanları, **sayılı bir** belediye meclisi üyesiydi. Hani **şu, kimseye hayrı dokunmayan** meclis üyelerinden!

Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.

“Sen hiç merak etme!” dedi, “Gördüm geçen gün oyununu! Yakında gireceksin kadroya! Antrenmanların, sakın bırakma peşini!”

Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki... Adamakla mal mı tükenirdi?

Çok oturmadı Şenol, **saygılı** çocuktu.

Genç futbolcu çıkar çıkmaz, **belediye meclisi üyesinin kızı** Sevim, yapıştı kutuya:

“Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

“Kime götürürsen götür!”

Sürdü, sürüşürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa. Yüreği küt küt ata ata çıktı merdivenleri.

“Ya Ali **Ağabey** evde değilse...” diye düşünüyordu. Dokundu parmağının ucuyla zile. Kapıyı halası açmıştı. Saygıyla öptü elini. **Yakışıklı evlat doğuran** ananın eli, işte böyle öpülürdü. Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne:

“Halacığım!” dedi, “Nerde Ali **Ağabeyim**?” Halası da domuzun domuzuydu. Kızın yüreğine indirmek için:

“Ali mi?” dedi, “Nişanlısına kadar gitti!”

Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim? Kim bilir oradan çıkınca **hangi** meyhaneye gidecekti! Tadı kaçmıştı konuşmanın. Bir biçimine getirdi, gene öptü elini, girdi yola.

Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, bulut gibi eve döndü. Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene:

“Nerde kaldın, merak ettim!” diye çıktı karşısına.

“Bayram değil mi? Biraz oturduk arkadaşlarla!”

Yalnız oturmamıştı, oturup içmişti de... **İlk** defa hak verdi annesi. Ali Yılmaz ceketini çıkarırken, masadaki şeker kutusuna gözü ilişti:

“Kim geldi?” diye sordu, “Kimden bu kutu?”

“Sevim'den ha!” dedi, “**Güzel** kız olmuş, geçen gün gördüm de...”

“Bırak onları! **Kaç** yıldır kapımızın ipini çekmiyorlardı!”

Ali, asıldığı gibi kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı. **Bir** kat... **Bir** kat daha!..

“Amma da sıkı sarmışlar haaa!” diye söylendi.

Açtı kapağını, içinden okkalı bir badem ezmesi seçerken kendini görür gibi olmuştu.

“Bu ne!” dedi, “Ayna var kapağında!”

Annesi de görmüştü kutuyu:

“Aman!..” dedi, “**Ne güzel, ne sevimli** kutu bu!.. Nişanlıya getirilmiş gibi!”

“Sen, **benim aldığım** kutuyu görecektin ki... Aklın dururdu! Bunlar paralarına kıyıp şeker mi alabilirler be!”

İçinden **bir** badem ezmesi daha seçti, attı ağzına. Bir de annesine uzattı:

“Ye!” dedi, “**Üvey de olsa kardeşinin yolladığı** şeker!.. Kendi malın gibi ye!”

EK-3. Metinde bulunan Zarflar

“İndir!” dedi, “Ne kadar kutun varsa indir!”

Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönlu, ne kadar kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu kestirmişti gözüne:

“Ne kadar şeker alır bu kutu?” diye sordu.

“**Bir kilo** alır! **Karışık mı** yapalım?”

“Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! **Temiz bir şey** olsun!”

Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime göndereceğini kestirmişti **çoktan**. Ali Yılmaz:

“İki kat kâğıda sarın kutuyu!” dedi, “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”

Bu, **biraz da** onun sıkılğanlığını gösteriyordu. Şekerci istediğinden **daha** güzelini yaptı. Sardı, sarmaladı, sırmalı iplerin düğümlendiği yere de firmanın yaldızlı etiketini yapıştırdı. İki kat kâğıda sardıktan sonra:

“Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, mahcup olmazsın! Haydi güle güle!..”

Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, **ayaküstü** iki tek votka çekti. Duvardaki aynada kravatının üçgenini denkleştirdi. Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili **yeniden** katladı, koydu yerine. İki votka **adamakılı** artırmıştı cesaretini. **Çiçekçinin önünden geçerken, birden** daldı içeri:

“Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!”

Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı **güzelce**, tutuşturdu eline. **Hiç** düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini. Utanırdı böyle şeylerden. Bir Bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına. İki kadeh votka **daha** çekmesi gerekirdi, **kapıyı çalabilmesi için**. Meyhane şuracıktaydı, **ayaküstünde** yapındırdı. **Artık** nereye olsa gidebilirdi. Dokundu Sevgi'nin kapısındaki zile... Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgınlık çöktü içine. Elindekileri kapıdan verip gitse, **ne iyi** olurdu! **İster istemez** girdi **içeri**, merdivenleri çıktı. Çiçekleri uzattı nişanlısına. Çiçekler, **şeker kutusundan daha çok** ilgilendirmişti Sevgi'yi. Kutu, **çifter çifter sarılı olduğu için**, ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası:

“Hele kâğıtları **bir** sıyırsın!” diye düşündü, “Bayılır **o zaman**!”

Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermişti. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse ağzının suyu akardı. Hele bir açsın kutuyu!

Büyüklerin elini öptü **sıradan**. Geriye kalanlarla tokalaştı. Sevgi'nin uzattığı şekere, **parmakları titreyerek uzanırken**, keskin bir arpej kokusu, **fırl fırl** döndürmüştü başını. **Çok** oturmadı, **kapıdan çıkarken** rahat bir soluk almıştı. Ne olursa olsun, büyük bir yük kalkmıştı üzerinden.

Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı. İki kadeh rakıyla bir açış yapmalıydı. Tuttu, Karanfilli Meyhane'nin yolunu!

Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın *elini öpmeden* yapamazdı. Taa okul sıralarında alıştırmıştı onu. Her bayram, okulu bitirdiği halde, onun yumuk yumuk ellerim öpmemi mi, kendisini okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı. Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını.

“Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat Hanım’a. Para ver de, bir kutu yaptırayım!”

Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı yanı hoşuna gitmiyordu annesinin:

“Ne parası!” dedi, “Al götür şu kutuyu!”

Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!

“Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...

“Hadiiii!” dedi annesi, “**Çok** konuşma! Al götür, parayı sokaktan toplamıyoruz!”

İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına. Tütüncüden bir Bayram gazetesi aldı, sardı sarmaladı. Tam kapısının önünde yakaladı Melâhat Hanım'ı.

“Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” dedi, “Tanıyamayacaktım *az daha*. Büyümüşsün maşallah, koskocaman bir kız olmuşsun!..”

Sevgi, *eski öğretmenin elini öperken*, o da yanaklarından öptü. Düşünceli kızdı Sevgi:

“Herhalde bir yere gidiyorsunuz!” dedi, “**Başka bir gün** rahatsız ederim sizi!”

Kutuyu, *üzerindeki gazeteyle birlikte*, uzattı Melâhat Hanım’a:

“Buyrun efendim!”

Üstelemedi Melâhat Hanım:

“Mersi!” dedi, “Beklerim kızım, **başka bir gün**!”

Müfettiş Cemal Beyler’e gidiyordu. Ankara’dan her bayram *üç beş günlüğüne* gelirdi annesine. Terfi senesiydi Melâhat Hanım'ın, bu bayram *mutlaka* görmesi gerekirdi müfettişi.

“Hazır şeker de geldi işte!” dedi, “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense...”

Cemal Bey, güler yüzle karşıladı Melâhat Hanım'ı:

“**İyi** oldu geldiniz!” dedi, “Bu yıl *yeniden* iki Kız Sanat Enstitüsü açılacak. Bunların başına bilgili, tecrübeli yönetmenler gerekiyor!”

İçi cız etmişti Melâhat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu. **Kendini toparlayarak:**

“Evet Müfettiş Bey!” dedi, “Düşündüm ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini bulmak çok zor! Yönetmen *kolayına* yetişmiyor memlekette... Sizin ‘terfi’ yalnız Melâhat Hanım!”

“Siz bilirsiniz!” demekten başka çare bulamadı. **Biraz daha ileri** giderek:

“Efendim!” dedi, “Gösterdiğiniz güvene çok teşekkürler. Size karşı mahcup olmamaya çalışacağım...”

Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:

“Hay Allah!” dedi içinden, “Kendi ayağımızla tutulduk!”

Başı önüne düşüvermişti.

Cemal Bey’in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere el öptürmeye bayılırdı. Hele öpen, böyle bir Müdire Hanım olursa... **Gururla** uzattı elini. Bir müfettiş anası olmanın tadını çıkarmıştı. **Hemen** Melâhat Hanım’ın peşinden:

“Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye Abla’ya kadar **bir** uzanayım!”

“Benden de selâmlar.”

Giydi mantosunu.

Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta otururdu. **Tam kapıdan çıkarken** uzandı, masanın üstünde duran kutuyu aldı eline, Melâhat Hanım’ın getirdiği kutuyu...

“**Gitmişken...**” dedi, “Şunu da götüreyim bari!”

Ablasını, açık pencerenin önünde yakaladı, çıktı merdivenleri, elini öptü. Oğlu Şenol’u sordu, **çok** severdi Şenol’u Bunu Naciye Hanım da bilirdi. **Yapma bir üzüntüyle:**

“Çıktı **sabahtan!**” dedi, “**Çok** üzüyor beni! Top... Top... Bayram demez, seyrân demez, top, top, top!” “Oynayabiliyor mu bari?”

“**Yakında** aylığa geçireceklermiş. Aklım ermiyor **hiç** top oynayana aylık verirler mi?”

O da bilmiyordu; ama **avutmak için:**

“**Neden** vermesinler!” dedi, “Bu kadar insan, **para verip** onları seyrediyor. **Geceleri bile** top meydanlarına koşuyorlar!”

Böyle demesi, bir bakıma gerekliydi de... Çıkarıp, bir yüz kâğıt bırakması gerekecekti **sonra!** Başka ne konuşacaktı, kalktı **birden**. Yürüdü merdivenlere doğru... Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:

“Hoşça kal, bize de buyur!” demeyi de unutmadı.

Şenol, **yorgun argın** gelmişti antrenmandan, pestili çıkmıştı. Masanın üstünde **şeker kutusunu görünce:**

“Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

“Teyzen!”

Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi... **Tak tak** vurdu kapağına:

“Kıyak kutu!” dedi, “Bizim başkana götüreceğim bunu!”

“Ne başkanı?”

“Kulüp başkanı! Diyeceğim ki, ‘Reis Bey, bıktım bu amatörlükten! Geçir **artık** kadroya da, beş on kuruş uçlanalım!’... Haa, ne dersin? Anne be, çünkü çocuklar profesyonel oldu, biz **bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp** koşuyoruz!”

“Aklım ermez benim, ne yaparsan yap! Götürecekse, al götür kutuyu!..”

Giyindi, çıktı. Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi. Hani şu, kimseye hayrı dokunmayan meclis üyelerinden!

Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.

“Sen **hiç** merak etme!” dedi, “Gördüm *geçen gün* oyununu! **Yakında** gireceksin kadroya! Antrenmanların, **sakin** bırakma peşini!”

Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki... Adamakla mal mı tükenirdi?

Çok oturmadı Şenol, saygılı çocuktu.

Genç futbolcu **çıkarcık** çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, yapıştı kutuya:

“Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

“Kime götürürsen götür!”

Sürdü, sürüştürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa. **Yüreği küt küt ata** **ata** çıktı merdivenleri.

“Ya Ali Ağabey evde değilse...” diye düşünüyordu. Dokundu **parmağının ucuyla** zile. Kapıyı halası açmıştı. **Saygıyla** öptü elini. Yakışıklı evlat doğuran ananın eli, **işte böyle** öpülürdü. Kutuyu, **utana sıkıla** koydu masanın üstüne:

“Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?” Halası da domuzun domuzuydu. **Kızın yüreğine indirmek için:**

“Ali mi?” dedi, “Nişanlısına kadar gitti!”

Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim? Kim bilir **oradan çıkınca** hangi meyhaneye gidecekti! Tadı kaçmıştı konuşmanın. Bir biçimine getirdi, **gene** öptü elini, girdi yola.

Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, **bulut gibi** eve döndü. Annesi **her zamanki gibi** uyumamıştı **gene**:

“**Nerde kaldın, merak ettim!**” diye çıktı karşısına.

“Bayram değil mi? *Biraz* oturduk arkadaşlarla!”

Yalnız oturmamıştı, **oturup** içmişti de... **İlk defa** hak verdi annesi. Ali Yılmaz **ceketini çıkarırken**, masadaki şeker kutusuna gözü ilişti:

“Kim geldi?” diye sordu, “Kimden bu kutu?”

“Sevim'den ha!” dedi, “Güzel kız olmuş, **geçen gün** gördüm de...”

“Bırak onları! **Kaç yıldır** kapımızın ipini çekmiyorlardı!”

Ali, **asıldığı gibi** kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı. Bir kat... Bir kat daha!..

“**Amma da sıkı sarmışlar haaa!**” diye söylendi.

Açtı kapağını, içinden **okkalı bir badem ezmesi seçerken kendini görür gibi** olmuştu.

“Bu ne!” dedi, “Ayna var kapağında!”

Annesi de görmüştü kutuyu:

“Aman!..” dedi, “Ne güzel ne sevimli kutu bu!.. Nişanlıya getirilmiş gibi!”

“Sen, benim aldığım kutuyu görecektin ki... Aklın dururdu! Bunlar paralarına kıyıp şeker mi alabilirler be!”

İçinden bir badem ezmesi **daha** seçti, attı ağzına. **Bir de** annesine uzattı:

“Ye!” dedi, “Üvey de olsa kardeşinin yolladığı şeker!.. **Kendi malın gibi** ye!”

EK-4. Metinde Bulunan Deyimler

“İndir!” dedi, “Ne kadar kutun varsa indir!”

Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönü, ne kadar kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu **kestirmişti gözüne:**

“Ne kadar şeker alır bu kutu?” diye sordu.

“Bir kilo alır! Karışık mı yapalım?”

“Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! Temiz bir şey olsun!”

Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının böyle bir kutuyu kime göndereceğini kestirmişti çoktan. Ali Yılmaz:

“İki kat kâğıda sarın kutuyu!” dedi, “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”

Bu, biraz da onun sıkılganlığını gösteriyordu. Şekerci istediğinden daha güzelini yaptı. **Sardı, sarmaladı**, sırmalı iplerin düğümlendiği yere de firmanın yaldızlı etiketini yapıştırdı. İki kat kâğıda sardıktan sonra:

“Buyrun!” dedi, “Kime verirsen ver, **mahcup olmazsın!** Haydi güle güle!..”

Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, ayaküstü iki tek votka çekti. Duvardaki aynada kravatının üçgenini denkleştirdi. Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden katladı, koydu yerine. İki votka adamakıllı artırmıştı cesaretini. Çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri:

“Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!”

Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı güzelce, **tutuşturdu eline**. Hiç düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini. Utanırdı böyle şeylerden. Bir Bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına. İki kadeh votka daha çekmesi gerekirdi, kapıyı çalabilmesi için. Meyhane şuracıktaydı, ayaküstünde yapındırdı. Artık nereye olsa gidebilirdi. Dokundu Sevgi’nin kapısındaki zile... Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgnlık çöktü içine. Elindekileri kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu! İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı. Çiçekleri uzattı nişanlısına. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi’yi. Kutu, çiftler çiftler sarılı olduğu için, ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası:

“Hele kâğıtları bir sıyırın!” diye düşündü, “Bayılır o zaman!”

Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermişti. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse **ağzının suyu akardı**. Hele bir açsın kutuyu!

Büyüklerin elini öptü sıradan. Geriye kalanlarla tokalaştı. Sevgi’nin uzattığı şekere, parmakları titreyerek uzanırken, keskin bir arpej kokusu, fırıl fırıl **döndürmüştü başını**. Çok oturmadı, kapıdan çıkarken **rahat bir soluk almıştı**. Ne olursa olsun, büyük **bir yük kalkmıştı** üzerinden.

Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı. İki kadeh rakıyla bir açış yapmalıydı. **Tuttu**, Karanfilli Meyhane'nin **yolunu**!

Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öpmeden yapamazdı. Taa okul sıralarında alıştırmıştı onu. Her bayram, okulu bitirdiği halde, onun yumuk yumuk ellerim öpmemi mi, kendisini okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı. Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını.

“Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat Hanım’a. Para ver de, bir kutu yaptırayım!”

Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı yanı hoşu-na gitmiyordu annesinin:

“Ne parası!” dedi, “Al götür şu kutuyu!”

Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!

“Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...

“Hadiiii!” dedi annesi, “Çok konuşma! Al götür, **parayı sokaktan toplamıyoruz!**”

İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına. Tütüncüden bir Bayram gazetesi aldı, **sardı sarmaladı**. Tam kapısının önünde yakaladı Melâhat Hanım'ı.

“Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” dedi, “Tanıyamayacaktım az daha. Büyümüşsün maşallah, koskocaman bir kız olmuşsun!..”

Sevgi, eski öğretmeninin elini öperken, o da yanaklarından öptü. Düşünceli kızdı Sevgi:

“Herhalde bir yere gidiyorsunuz!” dedi, “Başka bir gün rahatsız ederim sizi!”

Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, uzattı Melâhat Hanım’a:

“Buyrun efendim!”

Üstelemedi Melâhat Hanım:

“Mersi!” dedi, “Beklerim kızım, başka bir gün!”

Müfettiş Cemal Beylere gidiyordu. Ankara’dan her bayram üç beş günlüğüne gelirdi annesine. Terfi senesi idi Melâhat Hanım'ın, bu bayram mutlaka görmesi gerekirdi müfettişi.

“Hazır şeker de geldi işte!” dedi, “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense...”

Cemal Bey, **güler yüzle karşıladı** Melâhat Hanım'ı:

“İyi oldu geldiniz!” dedi, “Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü açılacak. Bunların başına bilgili, tecrübeli yönetmenler gerekiyor!”

İçi cız etmişti Melâhat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu. **Kendini toparlayarak:**

“Evet Müfettiş Bey!” dedi, “Düşündüm ki, bu yeni okullara sizden daha elverişlisini bulmak çok zor! Yönetmen kolayına yetişmiyor memlekette... Sizin ‘terfi’ yalnız Melâhat Hanım!”

“Siz bilirsiniz!” demekten başka **çare bulamadı**. Biraz daha **ileri giderek:**

“Efendim!” dedi, “Gösterdiğiniz güvene çok teşekkürler. Size karşı *mahcup olmamaya* çalışacağım...”

Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:

“Hay Allah!” dedi içinden, “Kendi ayağımızla tutulduk!”

Başı önüne düşüvermişti.

Cemal Bey’in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere el öptürmeye bayılırdı. Hele öpen, böyle bir Müdire Hanım olursa... Gururla uzattı elini. Bir müfettiş anası olmanın *tadını çıkarmıştı*. Hemen Melâhat Hanım’ın peşinden:

“Cemalciğim!” dedi, “Ben çıkıyorum, bizim Naciye Abla’ya kadar bir uzanayım!”

“Benden de selâmlar.”

Giydi mantosunu.

Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta otururdu. Tam kapıdan çıkarken uzandı, masanın üstünde duran kutuyu aldı eline, Melâhat Hanım’ın getirdiği kutuyu...

“Gitmişken...” dedi, “Şunu da götürüyüm bari!”

Ablasını, açık pencerenin önünde yakaladı, çıktı merdivenleri, elini öptü. Oğlu Şenol’u sordu, çok severdi Şenol’u Bunu Naciye Hanım da bilirdi. Yapma bir üzüntüyle:

“Çıktı sabahtan!” dedi, “Çok üzüyor beni! Top... Top... *Bayram demez, seyran demez*, top, top, top!” “Oynayabiliyor mu bari?”

“Yakında aylığa geçireceklermiş. *Aklım ermiyor* hiç top oynayana aylık verirler mi?”

O da bilmiyordu; ama avutmak için:

“Neden vermesinler!” dedi, “Bu kadar insan, para verip onları seyrediyor. Geceleri bile top meydanlarına koşuşuyorlar!”

Böyle demesi, bir bakıma gerekliydi de... Çıkarıp, bir yüz kâğıt bırakması gerekecekti sonra! Başka ne konuşacaktı, kalktı birden. Yürüdü merdivenlere doğru... Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:

“Hoşça kal, bize de buyur!” demeyi de unutmadı.

Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, *pestili çıkmıştı*. Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:

“Nerden bu?” dedi, “Kim getirdi?”

“Teyzen!”

Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi... Tak tak vurdu kapağına:

“Kıyak kutu!” dedi, “Bizim başkana götüreceğim bunu!”

“Ne başkanı?”

“Kulüp başkanı! Diyeceğim ki, ‘Reis Bey, bıktım bu amatörlükten! Geçir artık kadroya da, beş on kuruş uçlanalım!’... Haa, ne dersin? Anne be, çünkü çocuklar profesyonel oldu, biz *bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp koşuyoruz!*”

“*Aklım ermez* benim, ne yaparsan yap! Götürecekse, al götür kutuyu!..”

Giyindi, çıktı. Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi. Hani şu, kimseye *hayrı dokunmayan* meclis üyelerinden!

Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.

“Sen hiç merak etme!” dedi, “Gördüm geçen gün oyununu! Yakında gireceksin kadroya! Antrenmanların, sakın *birakma peşini!*”

Böyle, kimlere neler *vaad etmemişti* ki... Adamakla mal mı tükenirdi?

Çok oturmadı Şenol, saygılı çocuktu.

Genç futbolcu çıkar çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, yapıştı kutuya:

“Babacığım!” dedi, “Bunu halama götüreceğim ben!”

“Kime götürürsen götür!”

Sürdü, sürüşürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa. *Yüreği küt küt ata ata* çıktı merdivenleri.

“Ya Ali Ağabey evde değilsee...” diye düşünüyordu. Dokundu parmağının ucuyla zile. Kapıyı halası açmıştı. Saygıyla öptü elini. Yakışıklı evlat doğuran ananın eli, işte böyle öpülürdü. Kutuyu, utana sıkıla koydu masanın üstüne:

“Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?” Halası da domuzun domuzuydu. Kızın yüreğine indirmek için:

“Ali mi?” dedi, “Nişanlısına kadar gitti!”

Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim? Kim bilir oradan çıkınca hangi meyhaneye gidecekti! *Tadı kaçmıştı* konuşmanın. *Bir biçimine getirdi*, gene öptü elini, girdi yola.

Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, *bulut gibi* eve döndü. Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene:

“Nerde kaldın, merak ettim!” diye çıktı karşısına.

“Bayram değil mi? Biraz oturduk arkadaşlarla!”

Yalnız oturmamıştı, oturup içmişti de... İlk defa *hak verdi* annesi. Ali Yılmaz ceketini çıkarırken, masadaki şeker kutusuna *gözü ilişti*:

“Kim geldi?” diye sordu, “Kimden bu kutu?”

“Sevim'den ha!” dedi, “Güzel kız olmuş, geçen gün gördüm de...”

“Bırak onları! Kaç yıldır kapımızın ipini çekmiyorlardı!”

Ali, asıldığı gibi kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı. Bir kat... Bir kat daha!..

“Amma da sıkı sarmışlar haaa!” diye söylendi.

Açtı kapağını, içinden okkalı bir badem ezmesi seçerken kendini görür gibi olmuştu.

“Bu ne!” dedi, “Ayna var kapağında!”

Annesi de görmüştü kutuyu:

“Aman!..” dedi, “Ne güzel, ne sevimli kutu bu!.. Nişanlıya getirilmiş gibi!”

“Sen, benim aldığım kutuyu görecektin ki... *Aklın dururdu!* Bunlar *paralarına kıyıp* şeker mi alabilirler be!”

İçinden bir badem ezmesi daha seçti, attı ağzına. Bir de annesine uzattı:

“Ye!” dedi, “Üvey de olsa kardeşinin yolladığı şeker!.. Kendi malın gibi ye!”

EK-5. Metinde Bulunan Ön Gönderim ve Art Gönderimler

“**İndir!**” dedi, “Ne kadar kutun varsa **indir!**”

Şekerci kalfası, üzeri çiçekli, içi dışı kadifeli, iç kapağının ortası aynalı, pırıl pırıl selefönü, ne kadar kutu varsa, serdi tezgâhın üstüne. Ali Yılmaz, iç kapağı aynalı kutuyu kestirmişti gözüne:

“Ne kadar şeker alır **bu kutu?**” diye sordu.

“Bir kilo **alır!** Karışık mı **yapalım?**”

“Karışık... Biraz çikolatalı, biraz badem ezmeli... Altına da bir sıra lokum, fıstıklısından! Anlıyorsun ya! Temiz bir şey olsun!”

Şekerci, yirmi yaşındaki bir delikanlının **böyle bir kutuyu kime** göndereceğini kestirmişti çoktan. Ali Yılmaz:

“İki kat kâğıda sarın **kutuyu!**” dedi, “Şıklığı dışarıdan belli olmasın!”

Bu, biraz da **onun** sıkılganlığını gösteriyordu. Şekerci **istediğinden** daha güzelini yaptı. **Sardı**, sarmaladı, sırmalı iplerin düğümlendiği yere de firmanın yaldızlı etiketini yapıştırdı. İki kat kâğıda sardıktan sonra:

“Buyrun!” dedi, “Kime verirsen **ver**, mahcup olmazsın! Haydi **güle güle!**..”

Gitti, karşıdaki koltuk meyhanesinden, ayaküstü iki tek votka çekti. Duvardaki aynada kravatının üçgenini denkleştirdi. Lacivert çizgili ceketinin üst cebindeki mendili yeniden katladı, koydu yerine. İki votka adamakıllı artırmıştı cesaretini. Çiçekçinin önünden geçerken, birden daldı içeri:

“Karanfil!” dedi, “On tane kadar, kırmızı karanfil... Bir sıra da kenarlarına beyazlarından!”

Çiçekçi, karanfilleri jelâtin kâğıdına sardı güzelce, tutuşturdu eline. Hiç düşünmemişti çiçekleri nasıl götüreceğini. Utanırdı **böyle** şeylerden. Bir Bayram gazetesi aldı, koydu çiçekleri arasına. İki kadeh votka daha çekmesi gerekirdi, kapıyı çalabilmesi için. Meyhane şuracıktaydı, ayaküstünde yapındırdı. Artık nereye olsa gidebilirdi. Dokundu Sevgi’nin kapısındaki zile... Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgınlık çöktü içine. **Elindekileri** kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu! İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı. Çiçekleri uzattı nişanlısına. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi’yi. Kutu, çiftler çiftler sarılı olduğu için, ne biçimi belli oluyordu, ne içindeki aynası:

“Hele kâğıtları bir sıyırsın!” diye düşündü, “**Bayılır** o zaman!”

Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermişti. Lâcivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hangi kız görse ağzının suyu akardı. Hele bir **açsın** kutuyu!

Büyüklerin elini öptü sıradan. Geriye kalanlarla tokalaştı. Sevgi’nin uzattığı şekere, parmakları titreyerek uzanırken, keskin bir arpej kokusu, fırıl fırıl döndürmüştü başını. Çok oturmadi, kapıdan çıkarken rahat bir soluk almıştı. Ne olursa olsun, büyük bir yük kalkmıştı üzerinden.

Onun için bayramın ödevi bitmiş, bayramın kendisi başlamıştı. İki kadeh rakıyla bir açış yapmalıydı. **Tuttu**, Karanfilli Meyhane'nin yolunu!

Sevgi, her bayram Melâhat Hanım'ın elini öpmeden yapamazdı. Taa okul sıralarında alıştırmıştı **onu**. Her bayram, okulu bitirdiği halde, **onun** yumuk yumuk ellerim öpmedi mi, **kendisini** okul yüzü görmemiş bir mahalle kızı sayardı. Elini yüzünü yıkadı, taradı saçlarını.

“Anneciğim!” dedi, “Gidiyorum Melâhat Hanım’a. Para **ver** de, bir kutu yaptırıyım!”

Bayramlaşmak güzeldi ya, işin bu masraflı yanı hoşuna gitmiyordu annesinin:

“Ne parası!” dedi, “**Al götür** şu kutuyu!”

Öyle ya!.. Şeker, her yerde aynı şekerdi. Ne farkı vardı kutuların birbirinden!

“Olur mu anneciğim!” diyecek oldu Sevgi...

“Hadiiii!” dedi annesi, “Çok **konuşma!** **Al götür**, parayı sokaktan toplamıyoruz!”

İster istemez, şeker kutusunu sıkıştırdı koltuğunun altına. Tütüncüden bir Bayram gazetesi aldı, sardı sarmaladı. Tam kapısının önünde yakaladı Melâhat Hanım'ı.

“Ooo!.. Sen misin Sevgiciğim?” dedi, “Tanıyamayacaktım az daha. Büyümüşsün maşallah, koskocaman bir kız olmuşsun!..”

Sevgi, eski öğretmeninin elini öperken, o da yanaklarından öptü. Düşünceli kızdı Sevgi:

“Herhalde bir yere gidiyorsunuz!” dedi, “Başka bir gün rahatsız ederim sizi!”

Kutuyu, üzerindeki gazeteyle birlikte, uzattı Melâhat Hanım'a:

“Buyrun efendim!”

Üstelemedi Melâhat Hanım:

“Mersi!” dedi, “Beklerim kızım, başka bir gün!”

Müfettiş Cemal Beyler'e gidiyordu. Ankara'dan her bayram üç beş günlüğüne gelirdi annesine. Terfi senesi idi Melâhat Hanım'ın, bu bayram mutlaka görmesi gerekirdi müfettişi.

“Hazır şeker de geldi işte!” dedi, “Şekercinin önünde kuyruğa girmektense...”

Cemal Bey, güler yüzle karşıladı Melâhat Hanım'ı:

“İyi oldu geldiniz!” dedi, “Bu yıl yeniden iki Kız Sanat Enstitüsü açılacak. **Bunların** başına bilgili, tecrübeli yönetmenler gerekiyor!”

İçi cız etmişti Melâhat Hanım'ın, okuldan da, arkadaşlarından da çok memnundu. **Kendini** toparlayarak:

“Evet Müfettiş Bey!” dedi, “Düşündüm ki, **bu yeni okullara sizden** daha elverişlisini bulmak çok zor! Yönetmen kolayına yetişmiyor memlekette... **Sizin** ‘terfi’ yalnız Melâhat Hanım!”

“**Siz bilirsiniz!**” demekten başka çare bulamadı. Biraz daha ileri giderek:

“Efendim!” dedi, “Gösterdiğiniz güvene çok teşekkürler. Size karşı mahcup olmamaya çalışacağım...”

Daha ne konuşacaktı ki, kalktı ayağa:

“Hay Allah!” dedi içinden, “**Kendi** ayağımızla tutulduk!”

Başı önüne düşüvermişti.

Cemal Bey’in annesi Hadiye Hanım, öğretmenlere el öptürmeye bayılırdı. Hele öpen, böyle bir **Müdire Hanım** olursa... Gururla uzattı elini. Bir müfettiş anası olmanın tadını çıkarmıştı. Hemen Melâhat Hanım’ın peşinden:

“Cemalciğim!” dedi, “**Ben** çıkıyorum, **bizim** Naciye Abla'ya kadar bir uzanayım!”

“**Benden** de selâmlar.”

Giydi mantosunu.

Üvey ablasıydı Naciye Hanım, hemen arka sokakta otururdu. Tam kapıdan çıkarken uzandı, **masanın üstünde duran kutuyu** aldı eline, **Melâhat Hanım’ın getirdiği kutuyu...**

“Gitmişken...” dedi, “**Şunu** da götürüyüm bari!”

Ablasını, açık pencerenin önünde yakaladı, çıktı merdivenleri, elini öptü. Oğlu Şenol’u sordu, çok severdi Şenol’u **Bunu** Naciye Hanım da bilirdi. Yapma bir üzüntüyle:

“Çıktı sabahtan!” dedi, “Çok **üzüyor beni!** Top... Top... Bayram **demez**, seyran **demez**, top, top, top!” “**Oynatabiliyor** mu bari?”

“Yakında aylığa geçireceklermiş. Aklım **ermiyor** hiç top **oynayana** aylık verirler mi?”

O da bilmiyordu; ama avutmak için:

“Neden vermesinler!” dedi, “Bu kadar insan, para verip **onları** seyrediyor. Geceleri bile top meydanlarına koşuşuyorlar!”

Böyle demesi, bir bakıma gerekliydi de... Çıkarıp, bir yüz kâğıt bırakması gerekecekti sonra! Başka ne konuşacaktı, kalktı birden. Yürüdü merdivenlere doğru... Şeker kutusu geride, masanın üstünde kalmıştı:

“**Hoşça kal, bize de buyur!**” demeyi de unutmadı.

Şenol, yorgun argın gelmişti antrenmandan, pestili çıkmıştı. Masanın üstünde şeker kutusunu görünce:

“Nerden **bu?**” dedi, “Kim getirdi?”

“Teyzen!”

Kutuyu aldı eline, evirdi çevirdi... Tak tak vurdu kapağına:

“Kıyak **kutu!**” dedi, “**Bizim** başkana götüreceğim **bunu!**”

“Ne **başkanı?**”

“Kulüp başkanı! Diyeceğim ki, ‘**Reis Bey**, bıktım bu amatörlükten! **Geçir** artık kadroya da, beş on kuruş uçlanalım!’... Haa, ne dersin? Anne be, çünkü çocuklar profesyonel oldu, **biz** bayram demez, seyran demez ağzımızı poyraza açıp koşuyoruz!”

“Aklım ermez **benim**, ne yaparsan **yap**! Götürecekse, **al götür kutuyu!**..”

Giyindi, çıktı. Başkanları, sayılı bir belediye meclisi üyesiydi. Hani **şu, kimseye** hayrı dokunmayan meclis üyelerinden!

Kutuyu bıraktı büfenin üstüne, elini öptü.

“**Sen** hiç merak etme!” dedi, “Gördüm geçen gün oyununu! Yakında gireceksin kadroya! Antrenmanların, sakın **birakma** peşini!”

Böyle, kimlere neler vaad etmemişti ki... Adamakla mal mı tükenirdi?

Çok oturmadı Şenol, saygılı çocuktu.

Genç futbolcu çıkar çıkmaz, belediye meclisi üyesinin kızı Sevim, yapıştı kutuya:

“Babacığım!” dedi, “**Bunu** halama götüreceğim **ben!**”

“**Kime** götürürsen **götür!**”

Sürdü, sürüştürdü Sevim, bayramlıklarını giydi, atladı bir dolmuşa. Yüreği küt küt ata ata **çıkta** merdivenleri.

“Ya Ali Ağabey evde değilsee...” diye düşünüyordu. Dokundu parmağının ucuyla zile. Kapıyı halası açmıştı. Saygıyla öptü elini. **Yakışıklı evlat doğuran ananın eli**, işte böyle öpülürdü. **Kutuyu**, utana sıkıla koydu masanın üstüne:

“Halacığım!” dedi, “Nerde Ali Ağabeyim?” Halası da domuzun domuzuydu. Kızın yüreğine indirmek için:

“Ali mi?” dedi, “Nişanlısına kadar gitti!”

Daha fazla oturup da ne yapacaktı Sevim? **Kim** bilir **oradan** çıkınca hangi meyhaneye gidecekti! Tadı kaçmıştı konuşmanın. Bir biçimine getirdi, gene öptü elini, girdi yola.

Gece yarısına doğru, Ali Yılmaz, bulut gibi eve döndü. Annesi her zamanki gibi uyumamıştı gene:

“Nerde kaldın, merak ettim!” diye **çıkta** karşısına.

“Bayram değil mi? Biraz oturduk arkadaşlarla!”

Yalnız oturmamıştı, oturup içmişti de... İlk defa hak **verdi** annesi. Ali Yılmaz ceketini çıkarırken, masadaki şeker kutusuna gözü ilişti:

“**Kim** geldi?” diye sordu, “**Kimden** bu kutu?”

“Sevim'den ha!” dedi, “Güzel kız olmuş, geçen gün gördüm de...”

“**Bırak onları!** Kaç yıldır kapımızın ipini çekmiyorlardı!”

Ali, asıldığı gibi kopardı, kutunun ipini, kâğıdını sıyırdı. Bir kat... Bir kat daha!..

“Amma da sıkı sarmışlar haaa!” diye söylendi.

Açtı kapağını, içinden okkalı bir badem ezmesi seçerken **kendini** görür gibi olmuştu.

“**Bu** ne!” dedi, “Ayna var kapağında!”

Annesi de görmüştü kutuyu:

“Aman!..” dedi, “Ne güzel, ne sevimli **kutu bu!**.. Nişanlıya getirilmiş gibi!”

“**Sen, benim aldığım kutuyu** görecektin ki... Aklın dururdu! **Bunlar** paralarına kıyıp şeker mi alabilirler be!”

İçinden bir badem ezmesi daha seçti, attı ağzına. Bir de annesine uzattı:

“**Ye!**” dedi, “Üvey de olsa **kardeşinin** yolladığı şeker!.. **Kendi** malın gibi ye!”

EK-6. İstanbul Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki A1-A2 Dil Bilgisi Konuları

	A1	A2
1.ÜNİTE	Türk alfabesi Bu-şu-o Kim?-Ne? Çoğul eki(-lar) Soru eki(mi) Burası neresi?	Emir kipi İstek kipi Yapım ekleri (-li, -sız, -lık)
2.ÜNİTE	Bulunma durumu(-DA) Var-yok Sayılar Kaçınıcı? İsim cümleleri	Belirli geçmiş zaman İsim cümlelerinde belirli geçmiş zaman.Bağlaçlar (çünkü,bu sebeple, bu nedenle, bunun için) İle
3.ÜNİTE	Şimdiki zaman Yönelme durumu(-(y)A) Uzaklaşma durumu(-DAn) -mAk istemek	Gelecek zaman İsim cümlelerinde gelecek zaman Karşılaştıma (gibi, kadar)
4.ÜNİTE	İyelik ekleri Ülke,millet,dil adları Kendi, hep Belirtme durumu(-(y)I)	Belirsiz geçmiş zaman Pekiştirme sıfatları Küçültme ekleri (-Cık,- CA) Doğrudan anlatım (diye) Bağlaçlar (hem hem, ne ne,ya ya)
5.ÜNİTE	Saatler -DAn önce/-DAn sonra -mAdAn önce/-Dİktan sonra -DAn beri/-Dİr	Geniş zaman Geniş zamanın çeşitli kullanımları -Dİr eki
6.ÜNİTE	İsim tamlamaları -ki eki Karşılaştırma (daha, en)	Yeterlilik fiili (-(y)Abil) Yeterlilik fiilinin fonksiyonları Zarf-fiiller(-(y)İp, - mAdAn)

EK-7. Yunus Emre Enstitüsünün Yedi İklim Türkçe Seti Ders Kitaplarındaki A1-A2 Dil Bilgisi Konuları

	A1	A2
1. ÜNİTE	• bu, şu, o, burası, şurası, orası • mi? / değil • var / yok • Bulunma Hâli Eki • Sayılar • Çokluk Eki	• Belirsiz Geçmiş Zaman (-miş) • - DAn önce • - DAn sonra • - madAn önce • - DIktAn sonra
2. ÜNİTE	• Ayrılma Hâli Eki • Belirtme Hâli Eki • Bulunma Hâli Eki • Yönelme Hâli Eki • -DAn önce, - DAn sonra • Emir • Şahıs Zamirleri • Şimdiki zaman	• Pekiştirme • gibi, kadar
3. ÜNİTE	• Belirli Geçmiş Zaman • Zaman Zarfları • -ile, -yla • DAn önce, -DAn sonra	• Geniş zaman (-Ir / -Ar / -r) • -CA, -A göre • bu yüzden / bu sebeple • belki...belki • hem...hem • ne...ne • ya...ya • ister...ister
4. ÜNİTE	• İyelik Ekleri • Gelecek Zaman • DAn _ -A kadar	• -mA / -mAK / -iş • Dolaylı Anlatım (Emir Kipi)
5. ÜNİTE	• İsim Tamlamaları	• -(y)Ip • -mAdAn • -mAyIp • -(y)ArAk • -(y)A_-(y)A
6. ÜNİTE	• -ki / -DAki • -(i)nci	• -(y)Abil-
7. ÜNİTE	• -A göre, bence • -DEn daha + sıfat: Karşılaştırma • en + sıfat: üstünlük • -DEn beri / Dir	• -mAk için • -mAk üzere • _diye sormak • _diye cevap vermek
8. ÜNİTE	• Genel Tekrar	• -en / -en • Genel Tekrar

EK-8. Yedi İklim Seti Temel Seviyeye Uygun Kelime Listesi

Ünite 1

acele etmek
açmak
ad
adeta
adlı
ağrı
ağrımak
aile
alan
albüm
alışveriş
alışveriş merkezi
Allah'a ismarladık.
anılmak
anlamak
anlatmak
anne
aramak
arkadaş
asıl
atmak
ay
aynı
ayrıca
ayrılmak
bacı
bağır
bağlama
balon
banka
barış
baş
başka
başlamak
başvurmak
batı
bazen
bazı
beceri
beddua
beğenmek
bekâr
beklemek
bel
bilgi
bilgisayar

bilinmek
bilmek
bina
bir
biraz
birçok
birkaç
birlikte
bitmek
bölge
bölüm
böyle
böylece
bu
bugün
bulmak
bulunmak
bulut
bura
bütün
büyük
cadde
cami
canlı
cep telefonu
cevap vermek
çalışma
çalışmak
çalmak
çay
çayır
çevirmeli telefon
çıkarmak
çıkarmak
çiçek
çizmek
çocuk
çok
dağ
dağıtmak
daha
dahi
dakika
dakikalık
damat
davet etmek
değil

derece
ders
diğer
dil
dinlenmek
diş
dizi
doğal
doğmak
doğu
dokuz
dolaşmak
doyurucu
dört
duş
duymak
dünya
dünyaya gelmek
düşünce
düşünmek
düzenli
düzgün
edebiyat
efsane
eğitim
ekip
el
en
erkenden
eser
eski
eş
etkinlik
ev
evlenmek
evli
ferah
fıkra
fırçalamak
fikir
filozof
forma
futbol
galiba
gazete
geçen
geçimsiz

geçmek
geçmiş
gelecek
gelmek
gemi
genel
geniş
gezmek
giriş
girişimci
girmek
gitmek
giymek
görünüm
gözlüklü
Gözün aydın.
güle güle
gülmek
gün
güney
gürültü
güzel
güzellik
haber
hafta
hafta sonu
hakikaten
hâkim
hâlâ
halk
han
hareket etmek
hareketli
hatta
havacılık
havuç
hayal
hayat
haydi
hayır
hazırcevap
hazırlamak
hazırlık
Haziran
henüz
hep
hepsi

her
herkes
hesap makinesi
heyecan
heyecanlı
hiç
hiçbir
hikâye
Hoş geldiniz.
hoşgörür
iç
içli köfte
içmek
iki
ikinci
iklim
ilçe
iletişim
ilgi çekmek
ilgili
ilginç
ilkokul
inanmak
inci
insan
insan kaynakları
internet kullanmak
isim
istek
istemek
iş
iş başvurusu
iş ilanı
iş yeri
işlemek
iyi
kabak çiçeği dolması
kabul edilmek
kabul etmek
kaçırmak
kahvaltı
kahvaltı yapmak
kahve
kalın
kalkmak
kaplamak
karakalem

kardeş	müddet	saray	tavuklu	yıl
kariyer yapmak	müdür	sayın	tecrübe	yine
kaşık	müjde	saymak	teknoloji	yirmi bir
kaybolmak	müzik	sekiz	telaş	yola çıkmak
kayıp	nasıl	sektör	telefon açmak	yolcu
kazak	ne zaman	semt	temalı	yolculuk yapmak
kazanmak	nereden	sene	temizlik	yorulmak
keman	ney	sergi	teşekkür etmek	yöre
keşfetmek	ney üflemek	sert	tıraş	yük
kırk	niçin	seslenmek	tıraş takımı	yüklemek
kış	nohut	sevgi	tiyatro	yüksek
kıyafet	o	sevinmek	toplamak	yüz
kıyma	Ocak	sevmek	toplu taşıma aracı	zaman
kız	oda	seyahat etmek	toz	zenginlik
kimse	odun	sezon	transfer olmak	zil
kira	oğlan	sıcak	tren	Ünite 2
kiralık	okul	sığdırmak	turist	abla
kitap	okumak	sınav	tutmak	acele
kol saati	olmak	sınıf	türbe	acı
komik	olumlu	sırt	uçak mühendisi	acil
konulmak	on beş	sinema	ud	adam
konusmak	orta	sivri	ulaşmak	ad
kopmak	ortalık	sivrilmek	unutmak	adres
kovalamaca	ortaokul	soğuk	uyumak	ağabey
kömürlü ütü	otobüs	sohbet etmek	uyumlu	ağaç
köprü	ova	sokak	uzak	ağlamak
köstekli saat	oynamak	son	uzun	aile
köylü	ödev	sonra	üç	ak
kuru	ödül	sormak	üniversite	akıllı
kuyruk	öğle yemeği	sosyal	ütü	akıllı olmak
kuzey	öğle	sosyal hayat	valiz	akıntı
küçük	öğrenmek	söylemek	var	aksamak
kültürel	öğretmen	spor yapmak	veteriner	akşam
lakap	ön	sucuk	yabancı	alan
lezzetli	önce	sulamak	yabancı dil	alarm
lise	önemli	süre	yağlama	alarm vermek
lor	öpmek	sürpriz yapmak	yağlı boya	alerji
macera	öyle	şart	yakın	Allah
malzeme	öz güven	şehir	yapı	almak
mantar	özel	şelale	yapmak	altı
mantı	pano	şiiir	yardım etmek	ama
marifet	para	şimdi	yaş	ambulans
masal	park	şirin	yaşamak	amca
Mayıs	pastel boya	şirket	yatak	ameliyat olmak
mekân	pastırma	şu	yatkın	ana
merak etmek	pekala	şube	yatmak	anne
meraklı	peri bacaları	tablo	yayın	anneanne
mercimek	peron	takım	yaz	apartman
merkez	piknik	tamamlamak	yazmak	aptal
mesafe	piyano	tane	yedi	ara
meslek	plan	tanımak	yemek	araba
meşhur	plan yapmak	taraf olmak	yeni	armatör
mezar	raylı sistem	tarih	yer	artık
mezun	rehber olmak	tarihî	yerleşim	asit yağışı
millî takım	renk	tartışma	yerleşmek	askılık
mimar	resim	taş	yerleştirmek	asla
mimari	ressam	taşımak	yerli	aslan
minik	sabah	tatil	yeterince	asma
modern	saç	tatlı	yeterli	aşı
mutfak	sahip	tavşan	yetmek	aşırı
mutlu etmek	salon	tavuk	yıkamak	ateş

atlamak	cesur	futbolcu	ilaç	koskocaman
atmak	cevaplamak	garaj	ilk	koşmak
avuç içi	çalışkan	gaz	ilkokul	kötü
avukat	çalışmak	gazete	inanmak	kral
ay	çarpmak	gece bekçisi	ip	kullanmak
aydınlatma	çatı	geç kalmak	istemek	kumanda
aydınlık	çaydanlık	geçmek	iştahsızlık	kurt
aynı	çevre	gelişmek	işyeri	kuyruk
baba	çevre kirliliği	gelmek	itfaiye	kuzen
babanne	çıkarmak	genç	izin vermek	küçük
bacak	çıkarmak	genellikle	kabakulak	kütür kütür
bademcik	çiçek	geniş	kaçırmak	küvet
bağlamak	çilek	gerek	kadar	laboratuvar
bahçe	çizmek	getirmek	kadın	lacivert
bakmak	çocuk	gezegen	kahvaltı	lambda
balkon	çoğaltmak	gibi	kahverengi	lavabo
banka	çok	girmek	kaldırılmak	lazer
banyo	çöp kutusu	gitmek	kaldırım	lise
bardak	çünkü	göstermek	kalem	lütfen
bariyer	daire	götürmek	kan merkezi	maç
basamak	damlacık	gözlükçü	kanepe	madde
basket	dans	gri	kapalı tutmak	mahalle
basketbol	davranmak	grip	kapatmak	mangal
baş ağrısı	dayı	gül	kapı	market
başlamak	dede	gölmek	kapmak	masa
bayılmak	değerli	gün	kara	masmavi
bebek	delikanlı	güzel	kardeş	mavi
bekâr	demek	haber vermek	karga	mektup
beklemek	derhal	hafifçe	karı	merak etmek
bembeyaz	diğer	hala	karınca	merdiven
ben	dikkat	halsizlik	karışmak	merhaba
bence	dinlemek	hangi	kaşık	mışıl mışıl
benek	dişçi	hanım	kaşıntı	misafir
benzemek	doğa	hap	kati	mor
beraber	doğal kaynak	hapşırarak	kavga etmek	mosmor
berber	doğurmak	harika	kaza	muavin
beslemek	doktor	harita	kaza geçirmek	muayene olmak
beyaz	dolap	hasta	kazan	mutfak
bilet	doldurmak	hasta olmak	kedi	mutlu
bilgisayar	dönem	hastane	kemer	mümkün
bilim	dünya	hatırlamak	kendi	nasıl
bilim adamı	ehliyet	hava	kesmek	ne
binmek	elbette	hava kirliliği	kesilmek	nefes almak
bir	elbise	havuz	kez	negatif
bisiklet	emir vermek	haydi	kipkırmızı	nere
biz	enerji	hayır	kırık	nezle
bozuk	enişte	hayırlı	kırmızı	niçin
bu	erkek	hazır olmak	kıtır kıtır	nine
bu yüzden	erken	hazırlamak	kıvırcık	normale dönmek
bulmak	eşleştirmek	hemşire	kız	not almak
buluş	eşya	heykel	kızamık	nüfus
bura	ev	hız	kızarıklık	nükleer
buzdolabı	evcil hayvan	hoca	kim	o
bütün	evet	hostes	kimyasal madde	oda
büyük	evli	ışık kirliliği	kirlenmek	oğul
büyükanne	eylemek	içmek	kirletmek	okul
büyükbaba	fabrika	iğne	kirli	okumak
cadde	fena değil	iğne yaptırmak	koltuk	olay
canavar	fener	ihtiyaç	komşu	ortaya çıkmak
canlı	fırın	iki	konusmak	oturmak
cehennem	futbol	ikiz	korkmak	oynamak

oyun	sormak	yaralanmak	âşık	bulmak
öğle	söylemek	yaralı	aşk	buluşmak
öğrenci	spiker	yardım	at	bura
öğretmen	sprey	yaş	atmak	burun
ölmek	su	yaşamak	atış talimi	bütün
öne geçmek	su kirliliği	yaşlı	atkı	büyük
önem vermek	sürekli	yatak	atlet	büyükçe
özlemek	sürücü	yavru	atlı	cam
park	şanslı	yazmak	atmak	canlanmak
pembe	şarıl şarıl	yedi	ayak	canlı
pencere	şarkı	yeğen	aydınlatmak	cirit
perde	şehir	yemek	ayırarak	ciritçi
piramit	şıkır şıkır	yemyeşil	aylarca	çalmak
plaka	şimdi	yenge	aynı	çalışmak
polen	şişlik	yeşil	azim	çekilmek
polis	şoför	yoğun bakım	baba	çekim
pota	şurup	yol	bakmak	çeşitli
radioaktif kirlenme	şut	yorulmak	balık tutmak	çevre
rahat	tabiat	yumuk yumuk	balon	çıkarmak
rahatsız etmek	takım	yüksek	bankacı	çiçek
rahmet	tane	yürümek	başarı	çizmek
renk	tanıtmak	zaman	başarılı	çocuk
resim	tapınak	zarar vermek	başlamak	çok
robot	taş	zararlı	başrol	çok
röportaj yapmak	taşıt araçları	zehirlenmek	bayan	çünkü
rüya	tatmak	zehirli	bazen	daha
saat	tedavi	zincirleme	bazı	dakikalarca
sabah	tehlike	ziyaret	beğenmek	davet etmek
sağlık	teknoloji	ziyaret etmek	beklemek	davranmak
sağlık ekibi	televizyon	zorlanmak	belki	davul
sahil	temizlemek	zorunda kalmak	belli etmek	değil
sakız	termik santral	Ünite 3	ben	değişim
sallamak	tertemiz	abla	bence	delice
salon	test	açmak	beslemek	delik
sandalye	teyze	ad	beslenmek	delikanlı
santral	tıkanıklık	adam	bilmek	dengeli
sapsarı	tıkkatmak	adlı	bilet	deniz
sarı	tır	affetmek	bilgi	derece
sarılık	top	ağız	bilim adamı	ders
sayın	toprak	ağrı	binmek	ders vermek
sebeup olmak	toprak kirliliği	aile	bir	destek olmak
sehpâ	toz	ailece	biraz	dev
sepet	trafik ışığı	akıl	birbiri	devam etmek
servis	turuncu	akşam	birçok	dışarı
ses	tuvalet	alan	biri	diğer
sevimli	tükenmek	alerji	birinci	dikiş makinesi
sevmek	uyanmak	alışmak	birkaç	dikkatlice
seyirci	uyarmak	alışkanlık	birlikte	dil
sık sık	uyumak	alışveriş	bitmek	dinlenmek
sıkışmak	uzak durmak	almak	bitiş çizgisi	doğuş
sıvı	uzun	alt	biz	doktor
silâh	üstelik	altın madalya	bizce	dolaşmak
silmek	ütülemek	anlatmak	borçlu	dolu
simsiyah	var	anne	boyun	donmak
sinema	vermek	aramak	boyunca	dost
site	yabancı	ara sıra	böylece	dostça
siyah	yaklaşık	arka	bu	dökmek
siz	yakmak	arkadaş	bu nedenle	dönmek
sokak köpeği	yan	artmak	bu sebeple	dört gözle beklemek
sokak	yapışmak	asla	bu yüzden	dua etmek
sonra	yapmak	aşmak	bugün	durmak

duygu	hafta sonu	kardeş	metre	özür dilemek
duygusal	haftalarca	karın	mevsim	papatya
dünya	hakkında	karşı	meydan	paylaşmak
dürüst	halk	kasaba	millet	pek
düşmek	hangi	katkı	milletçe	peki
düşmanca	hareket	kavuşmak	millî marş	peşini bırakmak
düşünce	hareket etmek	kaynamak	milyonlarca	piknik
düzenli	hata	kaza	mutlu	polisye
ebru	hayal	kazanmak	mutlu olmak	rahat
eğitim	hayat	kekik	mücadele	rahatsız
ekmek	hayvan	kendi	müzik	rakip
el işi	hazırlanmak	kesişmek	müzisyen	razi olmak
elma	hedef	kesit	nane	rekor
engel	hediye etmek	kırmak	nasıl	resim
engel olmak	hemen	kırgın	nazik	rica etmek
engelli	hep	kısa	ne	rock
erkek	hepimiz	kış	neden	rol
erken	hepsi	kıyafet	nefes	rol almak
eser	her	kimse	nere	roman
eş	herkes	kişi	ney	röportaj
eşek	heyecan	kitap	not	saat
eşlik etmek	heyecanlı	kitaplık	oğul	saatlerce
etkilemek	hırsız	kolay	ok	sabah
etraf	hiç	kolaylaştırmak	okumak	sadece
ev	hiçbir zaman	konu	okul	sağ
ev hanımı	hikâye	konuşmak	okuma	sağlıklı
evli	hoşa gitmek	korku	okur	sahne
fakir	hüner	korumak	olay	sakinleşmek
fare	iki	koruma	olimpiyat	salon
fark etmek	ikinci	koşmak	olumlu	samimi
farklı	ilaç	kovalamak	olumsuz	sanmak
fatura	ilgili	koymak	onlarca	sanatçı
fayton	ilginç	köpek	oran	sanırım
fırça	ilk	kötü	ora	santimetre
fırın	imza atmak	kötülük	orta	satın almak
fikir	inanmak	köy	otel	saymak
film	insan	köylü	otobüs	sayın
gece	insanca	kullanmak	oturmak	seans
geç	irice	kullanım	oynamak	sebze
gelmek	isimli	kurbağa	oyun	seçmen
gelecek	istemek	kurmak	oyuncu	sekiz
genç	iş	kurs	ödev	semt
genellikle	iş adamı	kurtarmak	ödül	sessizce
getirmek	işitmek	kurum	ödünç	sevmek
gişe	iyi	kuş	öğle	sevgi
gitmek	iyice	kutlamak	öğrenci	sevgili
göndermek	izlemek	kutsal	öğretmek	sevimli
görmek	kabir	küçük	öğretmen	seyahat
göstermek	kaçmak	kütüphaneci	öksürük	seyahat etmek
götürmek	kadın	lambalar	ölmek	seyirci
gözyaşı	kadro	lavanta	öldürmek	sıcak
gurur	kâğıt	lütfe	ömür	sıcakkanlı
güçlü	kahraman	madalya	ön	sıfır
gümüş madalya	kahvaltı	mafya	önce	sık sık
gün	kahve	makine	önem	sınav
günlerce	kalmak	martı	önemli	sıra
gürültü	kaldırmak	maydanoz	öpmek	sıra dışı
güven	kalkmak	merak	örmek	sigara
güzel	kamera	merak etmek	örnek almak	silah
güzelce	karakter	merhaba	öykü	silmek
haber	karar vermek	mesnevi	özenmek	sinema

siyah	tür	yönetmen	dolma	kabuk
sizce	türkü	yüklemek	dolmak	kalabalık
sofra	tüy	yüklü	dost	kan dökmek
sohbet	uçak	yüksek	duman	kan ter içinde kalmak
sohbet etmek	ulaşmak	yürümek	düşman	kapasite
sol	ulaşım aracı	yüz	düz	karar vermek
son	uluslararası	yüzlerce	düzenlemek	karışık
sonra	unsur	yüzyıl	eğlenmek	karışım
sonuç	unutmak	zaman	emekli	karıştırmak
sormak	usta	zekice	engelli	kase
söylemek	uygun	zengin	erimek	kavşak
spor	uyumak	zevk vermek	evlat	kavurmak
sporcu	uzaklaşmak	zevkli	evli	kaybetmek
su	uzatmak	ziyaret etmek	Eyvah!	kayısı
suçlamak	uzun	Ünite 4	ezmek	kaynamak
sunmak	ücretsiz	ağırlamak	fark	kepçe
sürmek	üfleme	alerji	fasulye	kılavuzu
süre	ülke	anıt	festival	kırık
sürekli	ün	anma	fındık	kısım
sürükleyici	önlü	antik	fırka	kıvam
şaka yapmak	üst	Anzak	fikir	kiyafet
şampiyonluk	üzülmek	ara sıra	fırma	kimlik kartı
şans	vakit	arazi	fotoğraf makinesi	kiralık
şarkıcı	var	asker	gecikmek	kişi başı
şaşırmak	varmak	asla	geçici	koku
şehir	vermek	ayna	geçirmek	konuk
şeker hastası	verici	badem	geleneksel	koruma
şekil	vurmak	bağır	genel	koyun koyuna olmak
şiddet	vücut	bağışıklık	genellikle	kredi kartı
şimdi	yağmak	bağlantı	gerekli	kullanma
şişirmek	yağmur	bal	gezmek	kurmak
şu	yakın	baston	gıda	kuru yemiş
şura	yalan	başvuru	gösteri	lezzetli
tabii	yalnızca	bazen	göstermek	manzara
tahmin	yan	besleyici	gözbebeği	memur
taksi	yani	biçim	gözyaşı	merkezî
tam	yapmak	boğa	gündüz	mesafe
tamamlamak	yardım etmek	boğulmak	güreş	meşgul
tane	yarım	boşaltmak	gürültü	mevsim
tanımak	yarış	bölge	güzergâh	mezar
tanıdık	yaşam sevgisi	broşür	hafif	mikser
taşımak	yaşamak	buğday	halk oyunu	mola vermek
taşınmak	yaşanmak	büürmek	harp	muavin
tavsiye etmek	yaşantı	can vermek	havlu	mücadele
tavşan	yatmak	cennet	hayret etmek	müdür
tayin	yayılmak	ceviz	hızlı tren	müze
tazelemek	yayla	çalışma	hizmet	müze kartı
tebrik etmek	yaz	çam	hoşuna gitmek	nişanlı
tekrar	yazmak	çarşaf	huzur	nişasta
temsil etmek	yazı	çarşı	ısrar etmek	nohut
tercih	yemek	çıkış	ikram	oluşturmak
tercih etmek	yeni	çırpamak	ilginç	ortalama
teşekkür etmek	yetenek	çorap örmek	inanılmaz	oruç
teyze	yıl	davet etmek	ince	önder
tırnak	yiğit	değiştirmek	incelemek	önermek
toplamak	yok	dikdörtgen	incir	ören
toplantı	yok etmek	dilim	indirim	özmek
toz	yol	dindirmek	inmek	pansiyon
tren	yolculuk	dinlenme tesisi	internet	parkur
tutmak	yön	direnç	işlem	paylaştırmak
tüm	yönetmek	diyar	kablo	peşin

piring unu
porsiyon
pürüz
rahat
rehber
robot
rota
sabit
sarma
satış noktası
saygı
seçenek
selvi
seviye
seyirci
sık
soğan
sorgu
stand
subay
sükûn
şehit
şehitlik
şekerleme
şenlik
şerbet
şirket
tabiat
tadına bakmak
taksit
tam pansiyon
tanımak
tarif
tarih
tarihî
tartmak
taşlık
tatlı
teleferik
temel
tercih etmek
test etmek
testi
tırmanmak
ticaret
top
toplama
tören
tur
tutkun
uğramak
unutmak
usta
uşak
uyku tulumu
uzak
ücret
ülke
ümit
üzüm
vade

vali
varmak
varoluş
vücut
yakın
yapım
yarımada
yasak
yayla
yayvan
yer fıstığı
yeşillik
yetkili
yol
yolculuk
yorulmak
yöresel
yufka
yurt içi
zaman
zannetmek
zirve
zor
zorlu

Ünite 5

aç
aç kalmak
ad
adam
adres
ağaç
ağaç olmak
ağız
ait
akıl
aksi hâlde
alet
alış fiyatı
alışveriş
alışverişe çıkmak
almak
ama
anavatan
ancak
anlamak
anlaşmak
anlatmak
anne
ara
araba
araba pazarı
aracı
araç
arı
arkadaş
armut
arpa
artmak
asıl
aslan
aslında

aşağı
atasözü
atık
av
ayak
ayakkabı
ayrıca
ayva
az
azalmak
badem
bahsetmek
bakımından
baklagil
bakliyat
bakmak
ballı
başak
başlamak
bazen
bazı
beğenmek
beklemek
belirleyici
belki
belli
bence
benzinli
beşer
bey
beyaz eşya
bile
bilgi
bilgisayar
bilmek
bin
binmek
bir
biraz
birçok
birinci
birlikte
bitirmek
borcu kapatmak
borç
borçlanma
borçlu
borsa
boşuna
bozdurmak
bozulmak
bölge
böyle
böylece
bu
buğday
bulgur
bulmak
bulunmak
buluşmak
bura

buyurmak
buzdolabı
bütün
bütünlük
büyük
ceket
cevaplamak
ceviz
ceylan
cümle kurmak
çağırma
çağlayan
çalışma
çalışmak
çamaşır makinesi
çeşit
çeşitli
çevirmek
çevre
çıkartmak
çıkış
çıplak
çiğ
çilek
çizgili
çok
çorap
çünkü
daha
dakika
daraltma
değer
değerlendirmek
değerli
değil
değirmen
değiştirmek
delik
demek
demin
denemek
devam
devam etmek
devamlı
devir
dışarı
diğer
dikkat
dikkat etmek
dikmek
dil
dilem
dilemlemek
dinlemek
diş
diye
dizel
doğru
dokuma
dokuma sanayisi
dokumak

dolar
dolayısıyla
doldurmak
dolmuş
dönmek
döviz
döviz bürosu
durmak
dükkân
dünya
düşük
düzeltme
efendi
ekmek
el
el halısı
elbette
elbise
elde etmek
eldiven
elektrik
elektrikli ev aletleri
elektrikli süpürge
emin
en
erik
eski
eş
eşleştirmek
etek
etiket
etli
ev
ev aletleri
evet
fabrika
fakat
fark
fasulye
fayda
faydalı
fındık
fırçalamak
fırın
fıstık
finans
fiyat
fotoğraf
frank
galeri
galiba
gazete
gazlı
geçmek
gelişmek
gelişmiş
geliştirmek
gelmek
genellikle
genişletme
gerçek

gerçekleşmek	indirim	konusmak	otlu	sonbahar
gerek	indirim yapmak	konuşturmak	otobüs	sonra
gerekli	insan	koşmak	ödeme	sormak
gerekmek	insanlık	koymak	ödemek	soymak
gezmek	internet	kozalak	öğrenmek	soyunma odası
gıda	ipek	köknar	öğütme	soyunmak
gibi	ipekli kumaş	kravat	ölçü almak	söylemek
giyecek	istemek	kullanmak	ömür	söz
giyim	iş	kumaş	ömür boyu	sözlük
giyinmek	iş çıkışı	kumbara	önce	sterlin
giymek	iş görüşmesi	kurulmak	önemli	sulu
gömek	iş yemeği	kuruş	önermek	süre
göndermek	işaretlemek	kurutmak	önlük	sürekli
görmek	işlem	kurutulmuş	örnek	şapka
gözden geçirmek	iyi	kurutulmuş gıda	öyle	şeftali
güç	kabartma	kutsal	özel	şehir
güle güle	kabuk	küçük	özellikle	şey
gün	kabul	kültür	özgü	şikâyet etmek
günümüz	kabul etmek	lazım	pahalı	şimdi
güvenmek	kaç	leylek	palto	şirket
güzel	kadar	lezzetli	pamuk	şura
hafif	kalabalık	limon	pamuklu	tabi
hakkında	kalmak	lira	pantolon	tahıl
haklı	kalori	liret	para	takip etmek
hâl	kapatmak	liste	para birimi	tamam
halı	kar	lokanta	parasız pulsuz	tamamlamak
ham meyve	kâr	madde	patlıcan	tane
hamam	karar vermek	mağara	pay	tanışmak
hamur	kardeş	mağara devri	pazarlamak	tanıtım
hangi	kare	makine	pazarlık	tanıtmak
hanım	kariştirmek	makine halısı	pazarlık payı	taraf
harcamak	karpuz	mandalina	pilav	tartışmak
hatırlamak	kasa	masraflı	pirinç	tasarruf
hayır	kavun	masraflı olmak	pişirmek	tasarruf etmek
hele	kaybettirmek	menkul	polis	tasarrufta bulunmak
hem	kayısı	mercimek	politika	tat
hepimiz	kayıtlı	merkez	portakal	tavsiye
her	kazak	mesela	protein	tavsiye etmek
hiç	kazandırmak	metro	Ramazan	taze
hisse	kelime	meyve	razı	teklif
hisse senedi	kendi	mısır	ruble	televizyon
hizmet	kesmek	model	saadet	temsilci
hizmet etmek	kestane	mont	sadece	terzilik
hoşaf	kırmak	mutlaka	sağ	teşekkür
hurma	kısa	mutluluk	sağlamak	teşekkür etmek
ısırmak	kısa vade	muz	saklanmak	tezgâhtar
ısıtmak	kısaca	mükemmel	sanayi	toptancı
ibadet	kısaltma	nasıl	satıcı	tüketim
iç	kısaltmak	nere	satın almak	tüketmek
içmek	kısım	niçin	satış	tür
ihtiyaç	kış	nohut	satış fiyatı	Türkçe
iki	kiyafet	oda	saymak	Türk
ikinci	kiymet	okul	sebze	Türk Lirası
ikinci el	kilometre	okumak	seçmek	ucuz
iklim	kiraz	olgunlaşma	senet	uçmak
il	kitap	olgunlaşmak	sert	ulaşım
ilgili	kitapçık	olmak	sıfır	un
ilkokul	kivi	oluşturmak	sınıf	unutmak
ince	kol	ora	sırasıyla	uygun
incelemek	kolay	oran	soğuk	uyumak
incir	konu	orta	sol	uzak

uzatma
uzatmak
uzun
üçüncü
ülke
üniversite
üretim
üretmek
ürün
üst
ütü
ütülemek
üzeri
üzüm
vade
vadeli
var
vasıta
verilmek
vızıldamak
vişne
yabancı
yağ
yağmak
yakalamak
yakın
yakışmak
yakıt
yan
yani
yaptırmak
yarın
yaşamak
yatırımcı
yayılmak
yazılmak
yazmak
yemek
yeni
yer
yer almak
yerli
yetişmek
yıkamak
yıl
yine
yiyecek
yok
yönetmek
yukarı
yulaf
yumuşak
yüksek
yün
yünlü
yürümek
yüz
yüzde
yüzde yüz
yüzyıl
zaman

zevk
zeytin
zıplamak
zor
zorlanmak
Ünite 6
acele
açmak
açık
ad
ada
adam
adres
affetmek
afiyet
ağabey
ağaçlık
ağırlık
ağlamak
aile
Akpınar
akşam
almak
alışveriş
Almanya
altı
ama
Ankara
anlamak
anlatmak
anne
anneanne
ara
arka
arkadaş
artık
aşure
at
ata
ay
ayakkabı
ayrıca
ayrılmak
az
baba
bağlantı
bahçe
bakmak
bakanlık
bal
balık
basketbol
baş
başlamak
batı
bayram
bazı
beklemek
belki
ben
Berlin

Beşiktaş
bırakmak
bilmek
bile
bilgi
bilgisayar
bilinmek
binmek
bir
biraz
birbiri
birçok
birkaç
birlikte
bisiklet
bitirmek
biz
boğaz
boğaziçi
bol
borç
boşaltmak
boy
bölüm
börek
bu
bugün
bukalemun
bulmak
buluşmak
bura
Bursa
burun
buyurmak
bütün
büyümek
cami
canlandırmak
cevap
cevaplamak
cumhuriyet
çalmak
çalışmak
çalışma
çay
çeşitli
çevirme
çıkarmak
çıkarmak
çikolatalı
çita
çok
çözmek
dağınık
daha
davet
demek
dede
değil
değişmek
Denizli

ders
desen
devam
devekuşu
devlet
dışarı
dikkat
dil
dinlenmek
doğmak
dolaşmak
dolmuş
dondurma
dört
durmak
duvar
duygu
dükkan
dün
düşünmek
edebiyat
eğlenmek
ekmek
el
elbette
erkek
erken
esmer
eşleştirmek
Eylül
Eyvah!
fakülte
farklı
fazla
film
foto
Frankfurt
gece
geç
geçmek
geçirmek
gelmek
gelecek
gelenek
genellik
geri
gezmek
gibi
girmek
gitmek
gitar
giymek
giyinmek
göndermek
görmek
görüşmek
gösteri
götürmek
göz
grup
gülmek

güldürmek
güle güle
gün
günaydın
gündüz
güzel
haber
hafta
hak
hâl
halk
halter
halterci
hangi
hanım
hava
havaalanı
hayat
hazırlamak
hemen
henüz
hep
herkes
heykel
hızlı
hiç
hikâye
hoca
hoş
hoşa gitmek
hukuk
ısmarlamak
iç
içeri
ihtimal
iki
ikili
ikinci
ikram
iletişim
ilişki
ilk
inmek
inek
insan
internet
İstanbul
istemek
iş
işaretlemek
itibaren
iyi
izin
izlemek
kabare
kabul
kaç
kadayıf
kadın
kafa
kahvaltı

kahve	metin	piknik	şışman	vermek
kahvehane	metre	pilav	şöyle	vişne
kalmak	meyve	pişirmek	tabak	yağmur
kalabalık	mezun	piyano	tabii	yahşi
kaldırmak	milyon	posta	tabip	yakın
kaplan	minibüs	problem	taklit	yakışıklı
kardeş	mis	proje	tam	yaklaşık
karın	misafir	rahat	tamam	yanak
karışık	mont	reçel	tamamlamak	yani
karşı	mum	renk	tanınmak	yapmak
kartal	mutfak	resim	tanışmak	yararlı
kasaba	mutlu	ressam	tanıştırmak	yardım
kat	mutluluk	rica	taraf	yarın
kavuk	müsait	rol	tarihî	yaş
kaygılanmak	müze	saat	tatil	yatak
kaymaklı	nasil	sabah	tavuk	yavrucuk
kazanmak	nazik	sağlık	tek	yaz
kedili	ne	sahne	teklif	yazmak
kek	nere	salata	teknik	yazı
kelime	niçin	sanat	Temmuz	yazık
kendi	Nisan	sanatçı	tenis	yemek
kesinlik	niye	saniye	tercih	yemyeşil
kestaneli	nüfus	saray	tereyağı	yeni
kiyafet	o	sarılmak	teslim	yer
kız	oda	selam	teşekkür	yerleşke
kızarmış	oğul	semt	teyze	yetmek
Kızılay	okumak	sen	tiplleme	yetişmek
kim	okul	serin	tiyatro	yetiştirmek
kişilik	olmak	servis	top	yıkamak
kitap	onuncu	seslenmek	toplamak	yıkanmak
kocaman	ora	sessiz	toplam	yıl
koku	organize	sevmek	topluluk	yirmi
kolej	orman	sevgili	trafik	yiyecek
komik	ortaokul	sevimli	turist	yoğun
komşu	Osmanlı	sevinmek	turizm	yok
kostüm	otel	sevinç	tür	yolculuk
koşmak	otelcilik	sevinçli	Türk	yorucu
koymak	otobüs	seyirci	Türkçe	yorulmak
kullanmak	otomobil	sıcak	Türkiye	yummak
kumbara	oturmak	Sihhiye	ucuz	yumurta
kurucu	oyun	sıkılmak	uçmak	yurt
kuşlu	oyun	sınıf	ulaşmak	yuva
kuzen	ödev	sıra	ulaşım	yük
küçük	öğle	sinema	uluslararası	yürümek
kültür	öğrenmek	sinirlenmek	unutmak	yürüyüş
levha	öğrenci	siz	unvan	yüz
lira	öğretmen	sohbet	utanmak	zahmet
lise	ön	son	uyanmak	zaman
lokanta	önce	sonra	uyumak	zannetmek
makine	önemli	sormak	uzatmak	zaten
Malatya	öpmek	soru	uzun	zayıf
marifet	özellikle	sorumlu	ülke	zeki
Marmara	pahalı	söylemek	ün	ziyaret
masa	pardon	söz	ünite	zoraki
matematik	park	spor	üniversite	Ünite 7
meddah	pazar	su	üst	acaba
meddahlık	pazartesi	sürmek	üzere	acımak
mektup	peki	süre	üzgün	aç kalmak
merak	pencere	şehir	valiz	açık
merkez	perşembe	şey	vapur	ad
mesela	peynir	şimdi	var	adam

ağır	büyük	ekonomi	hava	kolaylaştırmak
ağırlaşmak	büyükanne	ekonomik	hayat	koltuk
ağız	cam güzeli	ekran	hayvan	komşu
akıl	can	el	hayvanat bahçesi	konu
akıllıca	canlı	elbette	hazırlamak	konuşmak
akşam	cılız	elbise	hazırlık	korkmak
aktarmak	cıvıl cıvıl	elektrik	hepsi	korumak
alet	cumartesi	elektrik süpürgesi	hesap	korunmak
alışveriş	çabucak	elektrikli	heyecanlı	koşmak
almak	çağ	elektrikli soba	hızlı hızlı	koymak
alt	çağırmak	enerji	Hoş geldiniz.	köşe
ani	çalılık	erken	ısınmak	kriz
anlaşmak	çalışmak	eski	ıssız	kucak
aptal	çalmak	eşya	iç	kucaklamak
aptal kutusu	çamaşır	et	içeri	kulak
araba	çamaşır makinesi	etek	ihtiyaç	kullanmak
araç	çekmek	ev	insan	kurmak
aramak	çeşit	ev kadını	istemek	kurt
arkadaş	çıkmaq	evlenmek	iş güç	kuş
aslan	çiçek	evlilik	iş işten geçmek	kutu
asla	çiçekli	evrak	iş kadını	kültür
aşk	çift	Eyvah!	iş yeri	kültürel
ata	çizmek	fakülte	işlemek	küpe çiçeği
ateş	çocuk	fark	iyi	lambda
ayağa kalkmak	çok	farklı	iyice	leylek
ayak	çörek	fazla	izlemek	lig
aydınlatmak	dağ	fırınli ocak	izleyici	lira
aylık	dâhil	fırlamak	kaç	lise
aynı	dakika	fliz	kaçırmak	lokma
az	dalış	film	kafes	maç
bağımsız	dalmak	fiyat	kalabalık	magazin
bağlantı	değil	futbol	kalmak	masa
bakmak	değıştirmek	futbolsever	kanat	mekân
balık	demek	garip	kapatmak	menekşe
barınmak	deniz	gece	kapı	merhaba
baş	ders	gecelik	kara	meyve
başlamak	dert	geçirmek	karanlık	mezun
başlık	devam etmek	geçmiş	kararmak	mikro dalga fırın
batık	dışarı	gelenek	karın	misafir
begonya	diğer	gelişme	katılmak	muavin
belgesel	dinlemek	gelmek	kaynak	muhabir
belki	dinlenmek	gerekli	kaza	muhasebe
ben	dip	gitmek	kelebek	mutfak
beslenmek	diploma	görenek	kese	mutlu
beyaz eşya	diş	görüntü	kırıksıklık	muz
bırakmak	dizi	görüştirmek	kırlangıç	müzik
bilgisayar	doğal	götürmek	kırmızı	niyet
bilim	dokunmak	göz	kıskanmak	nokta
bilim insanı	dondurucu	gün	kış	ocak
bir	dosya	gündelik	kiyafet	oda
bitmek	dökülmek	gündem	kıyı	okul
boğaz	dudak	güneş	kız	okumak
boyamak	duymak	günlük	kızıl	orman
bölüm	düğün	güzellik	kilo	ortaokul
bulaşık	dünya	haber	kişi	oyun
bulaşık makinesi	dünyaca	haberdar	kitap	oyuncu
buluşmak	düşünmek	haberleşmek	klasik	öğle
burun	düzleştirmek	hafta sonu	klıma	öğrenci
buruşukluk	eğlence	hak etmek	kocaman	öğrenmek
buyurmak	ekmek kızartma makinesi	hastalık	koku	öğretmen
buzdolabı		hastane	kol	öğretmenlik

ölçü	süper	yarın	anne	bir
önce	sürünge	yaş	apartman dairesi	birçok
önemli	süt	yaşam	ara	birey
öpmek	şarjlı el süpürgesi	yaşamak	arama	bireyci
ördek	şempanze	yaşlı	araştırmacı	birinci
örnek	şey	yatak	araştırma görevlisi	birlikte
özel	şimdilik	yavaş	Arjantin	bitirmek
özellik	takip etmek	yayın	arka	biz
özellikle	taksit	yazmak	arkadaş	boş
özet	tamamlamak	yemek	artı	bölüm
pahalı	tanımak	yemek yapmak	artık	böyle
paket	tanışmak	yepyeni	artmak	böylece
para	tarafı	yer	asgari ücret	bu
patlamak	tarih	yeterli	askerlik durumu	bugün
pek	tarihsel	yetiştirmek	Asya	bulunmak
pembe	tarla	yıkamak	aşağı	buyurmak
pencere	taşımak	yıl	aşmak	bu yüzden
perde	tatil	yırtıcı	atılmak	bütün
pişirmek	taze	yine	Avrupa	büyük
pişman olmak	tedbirli	yiyecek	ay	cevaplamak
piyasa	tekerlek	yola çıkmak	ayak	cümle
program	teknoloji	yoldaş	ayırarak	çabuk
rahatlama	tekrar	yorgan	aykırı	çağlayan
röportaj	telaş	yorumlamak	ayrıca	çalışkan
sabah	telefon	yumuşak	ayrılmak	çalışma
saç kurutma makinesi	televizyon	yurt	az	çalışmak
sadece	temizlemek	yutmak	baba	çalıştırmak
sağlık	temizlik yapmak	yuva	bacak	çay
saka	tereddüt etmek	yüz üstü bırakmak	bahsetmek	çekirdek aile
sandalye	teşekkür etmek	yüzgeç	bakanlık	çeşitli
saray	tıklamak	yüzmek	bakım	çevre
satış görevlisi	timsah	yüzyıl	bakım elemanı	çocuk
seçmek	tokmak	zalim	bakım sigortası	çok
serçe	toplamak	zaman	bakmak	dağ
ses	tost makinesi	zannetmek	basamak	dağcı
seslenmek	tuhaf	zarar	baston	dağcılık
sessizce	tüketmek	zenginlik	baş	daha
sevgi	ucuz	zor etmek	başarı	dakika
sevinç	uğraşmak	Ünite 8	başarılı	davranmak
sevinmek	uslanmak	abartmak	başarılı olmak	dede
sevmek	uygun	açıklamak	başarmak	defa
sezon	uzatmak	ad	başka	değer
sıcak	ülke	aday	başkan	değerlendirme
soğuk	üniversite	adres	başlamak	değil
sokak	ünlü	ağırarak	bazen	değişiklik
solgun	üretmek	aile	bekleme	değişim
sonra	üşütme	akıp gitmek	beklemek	değişmek
sormak	ütü	alingan	bekleme salonu	demek
sosyal	ütülemek	almak	belli etmek	dergi
söylemek	vakıf	altı	ben	derken
söz	vakit	altıncı	beş	dernek
söz geçirmek	var	altmış	beşinci	ders
spor yapmak	varlık	ama	beyefendi	ders vermek
stadyum	varmak	amatör	bırakmak	destek
stres	yakında	ampute	biçim	devam etmek
stres atmak	yaklaşmak	an	bilgi	devamlı
su	yakmak	ana bilim dalı	bilgisayar	devlet
su altı	yapı	anahtar	bilimsel	dışa dönük
sunmak	yapmak	Ankara	Bilkent Üniversitesi	dikkat etmek
surat	yardım etmek	anlamak	bilmek	dinlemek
	yardımcı olmak	anlatmak	bin	diye

doğent	gelmek	ihtiyaç duymak	Kore	okumak
doğmak	genç	iki	korumak	olay
doğum tarihi	gençlik	ikinci	kullanmak	olmak
doksan	gerçekleştirmek	iki nokta	kumbara	olumsuz
doktor	gerekmek	ilgilenmek	kurnaz	on
doktora	getirmek	ilgili	kurs	ortaokul
doktora tezi	gibi	ilk	kurtarma	oturmak
dokuz	giriş	ilkokul	kurtulmak	otuz
doldurmak	girişimci	ilkokul öğretmeni	kurucu	oyynamak
dönem	gitmek	ilk yardım	kurulmak	öfkeli
dördüncü	görenek	incelemek	kuruntu	öğrenci
dört	görmek	insan	kuyruklu a	öğrenmek
durum	gururlu	inşallah	küçük	öğretim üyesi
duyarlı	güçlenmek	İran	küçümsemek	öğretmen
duygu	gül	İstanbul	kültür	ömür
dünya	gülmek	istek	küsmek	önce
dünya şampiyonu	gün	istemek	kütüphane	önem vermek
düşünce	günaydın	iş	leopard	önemli
düşündürmek	güvenmek	iş hayatı	Lhotse	öyle
düşünmek	güzel	işaretlemek	lider	öz geçmiş
düzenlenmek	haber vermek	İşletme Fakültesi	lisans	Özbekistan
düzenli	hafta	işte	lise	özellik
efendi	hak	iyi	macera	özen göstermek
eğitim	hâkimiyet kurmak	iyi niyetli	maceracı	özürlü
Eğitim Bilimleri En-	hakkında	Japonya	mantıklı	Pakistan
stitüsü	hâl	kaç	Mayıs	pişman olmak
eğitimi	hâlâ	kadar	medeni durum	planlamak
ekonomik	hâline gelmek	kadın	mektup	planlanmak
el	hangi	kalabalık	meslek	politika
elli	hastalanmak	kaleci	metre	Power Point
e-mail	hayalci	kalecilik	mezun	profesör
Emek Lisesi	hayat	kalkmak	mezun olmak	proje
emeklilik	hazır	kapsam	Microsoft Word	rahatlamak
empati	hazırlamak	kar	millî	rahatlatmak
empati kurmak	hazırlanmak	karar	millî futbol takımı	rahatlık
en	hazırlıklı	karar almak	motosiklet	randevu
endişe	hem	karar vermek	mutlu	referans
engellemek	henüz	karmaşık	mutsuz	rekabetçi
engelli	hep	kaygı	müfredat	resim
eskiden	her	kaygılanmak	mükemmel	romantik
eş	hevesli	kaygılı	mükemmeli	Rusya
etkilemek	heyecanlanmak	kazanmak	mükemmeliyet	saat
ev	heyecanlı	kelime	mümkün	sabah
Everest Dağı	hırslı	kendi	nasıl	sağlanmak
evet	hız	kez	ne	sağlıklı
evli	hiç	kırılgan	Nepal	sakat
Excel	Hindistan	kısa	nere	sakatlanmak
Fatih Eğitim Enstitüsü	hissetmek	kısaca	neşeli	saklamak
fazla	Hoş bulduk.	kıta	neşesiz	saldırgan
fotoğraf	Hoş geldiniz.	Kızılay	ne zaman	salon
fotoğrafçı	hoşgörülü	kilometre	niçin	sanatçı
futbol	hoşlanmak	kim	nine	savaşçı
galiba	hoşuna gitmek	kimlik	nokta	savunmak
gayret etmek	huzur	kimlik bilgileri	not	sayesinde
gazete	huzurevi	kişi	nüfus	sayı
Gazi Eğitim Fakültesi	huzurlu	kişilik	o	seçilmek
Gazi Üniversitesi	iç	kişisel	odaklanmak	seçim
geç	içe dönük	kitap	odaklı	sekiz
geçmek	içermek	kolay	oksijen	sekizinci
gelecek	içmek	konu	oksijensiz	sekreter
gelenek	ihtiyaç	konuşmak	okul	seksen

seminer	Türk	yıllarca
sen	Türkçe	yine
sevmek	Türkçenin Eğitimi ve	yirmi
seyahat	Öğretimi	yolculuk
sıfır	Türkçe Öğretmenliği	yorum
sıkıntılı	Türk Dili ve Edebiyatı	yukarı
sınav	Türkiye	yurt
sınıf	ulaşılacak	yurt dışı
sıra	umutlu	yurt içi
sıradan	umutsuz	yüksek
sigorta	unutmak	yüksek lisans
sinirli	unvan	yükselmek
siz	uyanmak	yüz
sokak	uygulanmak	zaman
somut	uygun	zarar görmek
son	uysal	zayıf
sonra	uyum göstermek	zirve
sormak	uzamak	zorlayıcı
sorun	uzun	zorlu
sosyal	üç	
soyadı	üçüncü	
soyut	üçüncülük	
söylemek	üniversite	
söz	üye	
suçlamak	üzülmek	
sürdürmek	var	
süre	verimli	
süt	vermek	
şahsi	Windows	
şampiyon	yakın	
şampiyona	yalnız	
şehir	yapı	
şekil	yapılmak	
şey	yapmak	
şikâyet etmek	yardımcı	
şimdi	yardımcı doçent	
şu	yardımsever	
şükür	yaş	
takım	yaşamak	
taksim	Yaşlanma Enstitüsü	
tam	yaşlanmak	
tamamlamak	yaşlı	
tanımak	yaşlılık	
tatmin olmak	yatak	
tecrübe	yatmak	
tehlikeli	yayımlamak	
teknik direktör	yazar	
telefon	yazı	
teпки	yazmak	
teпки göstermek	yedi	
tercih	yedinci	
tercih etmek	yemek	
teşekkür etmek	yeni	
tırmanış	yenmek	
tırmanma	yer	
tırmanmak	yerine koymak	
tip	yerleşim	
toplum	yerleşim yeri	
Trabzon	yetiştirmek	
Trabzonspor	yetmiş	
tutar	yıl	

	
Sertifika No 2017/01/28	Düzenleme Tarihi 15.03.2017
SERTİFİKA	
Sayın Nadire ÇELİK	
Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 27 Şubat-10 Mart 2017 tarihleri arasında düzenlenen 120 saatlik “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Eğiticinin Eğitimi Sertifika Programı”nı başarıyla tamamlamış olup bu sertifikayı almaya hak kazanmıştır	
Doç. Dr. Faruk YILDIRIM Müdür	Prof. Dr. Mustafa KIBAR Rektör

ÖZ GEÇMİŞ

İlköğrenimini İstanbul, ortaöğrenimini Adana’da tamamladı. 2018 yılında Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2019 yılında Erzurum’un Karayazı ilçesinde Türkçe öğretmeni olarak göreve başladı. 2022 yılında Atatürk Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans öğrenimine başladı. Hâlen görevine Türkçe öğretmeni olarak devam etmektedir. Evli ve tek çocuk annesidir.

